

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

SJETTE RÆKKE.

UDGIVET AF

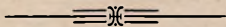
SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE

VED

POUL HENNINGS.

4. BINDS 2. HEFTE.

(33TE AARGANG.)

I KOMMISSION HOS

H. HAGERUP
KJØBENHAVN

OG

MARIUS LUND
CHRISTIANIA

1913.

Indhold.

Om General H. H. Eickstedt med et Tillæg om Familierne Eickstedt, Eickstedt, og Vitzthum v. Eickstædt i Danmark. Af Oberst <i>H. W. Harbou</i> . Med 3 Illustrationer	95
Kriminalretsassessor Johan Jacob Buntzens Barndomserindringer. Oversat fra Fransk og meddelt af Overretssagfører <i>Poul Hennings</i> . Med 3 Illustrationer	123
Optegnelser om Familien Galskyt fra Hammer (samt nogle Notitser om andre ikke adelige Familier og Personer af Navnet Galskyt.) Af Postexpedient <i>C. Klitgaard</i>	167
Nogle Virkninger af Navneloven af 22. April 1904. Foredrag holdt paa dansk historisk Fællesforenings Aarsmøde i Sorø den 14. Juni 1913. Af Postexpedient <i>H. Hjorth Nielsen</i>	187
Indholdsfortegnelse i Udtog af Skrifter udgivne i 1912 af de udenlandske Selskaber, med hvilke Samfundet staar i Bytteforbindelse, m. fl. a.	195
Nyt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden	199

Tillæg:

Dødsfald i Norge 1912. Af Arkivamanuensis *A. W. Rasch*.

Hvis Særtryk af Tidsskriftets Artikler ønskes af vedkommende Bidragyder, maa Arrangement træffes med Trykkeriet (*J. H. Schultz A/S, Universitetsbogtrykkeri, Niels Juels Gade 12*), inden 14 Dage efter Hefkets Modtagelse.

Af det af Dansk Historisk Fællesforening i Juni d. A. udgivne Hæfte indeholdende den af Hr. Ejler Nystrøm udarbejdede Vejledning til Personalhistorisk Forskning har Samfundets Bestyrelse erhvervet et større Antal Eksemplarer, som gratis staar til Medlemmernes Disposition, naar Henvendelse, bilagt med Svarporto, rettes til Samfundets danske Sekretær, Overretssagfører *Poul Hennings*, Amager-torv 24.

Spørgsmaal af genealogisk og personalhistorisk Natur kunne Samfundets Medlemmer erholde optaget i Tidsskriftet.

Skriftlige Henvendelser bedes sendte til Samfundets Sekretærer: for Norge Arkivamanuensis *A. W. Rasch*, Rigsarkivet, Christiania; for Danmark Overretssagfører *Poul Hennings*, Amager-torv 24, Kjøbenhavn K.

Om General H. H. Eickstedt
med et Tillæg om Familierne Eickstedt, Eichstedt og
Vitzthum v. Eckstädt i Danmark.

Af **H. W. Harbou.**

Hans Henrik Eickstedt blev født i Kjøbenhavn den 14. Juli 1715 og døbt i Christiansborg Slotskirke den 15. s. M. Hans Fader, Valentin Eickstedt, var en pommersk Adelsmand, som under Christian V var bleven dansk Officer og under Frederik IV, af hvem han var særlig yndet, efter Haanden steg til Oberst for Grenaderkorpset med Generalmajors Rang, Overkrigssekretær for Land- og Søetaten, Amtmand over Frederiksborg og Kronborg Amter, Kammerherre, Gehejmraad og hvid Ridder. Moderen Edel Cathrine Kaas, der hørte til den gamle danske Slægt med Mursnittet i Vaabnet og paa mødrene Side til Slægten Bielke, giftede sig som Enke 2. Gang med Schoutbynacht Caspar Wessel.

Sønnen, hvis Løbebane skulde blive endnu mere glimrende end Faderens, begyndte denne 3. Dec. 1732 som Kornet i 5. Jydske Rytterregiment, blev 25. Okt. 1737 Kaptajnløjtnant, 17. Marts 1738 karakt. Ritmester, 17. Juli 1739 virkelig Ritmester ved 3. Jydske Rytterregiment (der 1748 fik Navn af 2. Jydske Rytterreg., 1763 af Sjællandske Dragonreg., 1772 af 2. Sjællandske Reg. Rytteri), 25. Apr. 1746 Major, 15. Juli 1754 Oberstløjtnant (med Anc. fra 5. Juli 1752), 31. Marts 1759 kar. Oberst, 7. Maj 1766 Chef for Regimentet, 22. Juli 1769 Generalmajor.¹⁾

Fra 1741 havde han Garnison i Næstved, indtil han 1771 med sit Regiment blev kaldt til Kjøbenhavn for at tjene Struensee til Beskyttelse under den stadig voksende Gæring i Hovedstaden; her sluttede han sig imidlertid til Modpartiet og blev en af Deltagerne i Sammensværgelsen mod Struensee. 18. Jan. 1772, umiddelbart efter Struensees Fald, blev Eickstedt Statsminister og Ridder af Dannebrog, 22. s. M. General af Kavalleriet, Oberstløjtnant ved Livgarden til Hest (d. v. s. Kommandør for Garden, da Kongen var dens Oberst), Kommandant i Kjøbenhavn og Deputeret i Generalitets- og Kommissariats-Kollegiet, 19. Marts 1773 Inspektør for Rytteriet paa Sjælland og Fyen, men fratraadte 1. Apr. s. A. som Kommandant og Deputeret, 29. Jan. 1774 som Chef for 2. Sjæl. Reg. Rytteri; 7. Okt. 1773 Overhofmester hos Kronprinsen. Fik 16. Nov. s. A. Elefantordenen, 21. Okt. 1774 Ringen

¹⁾ Her, saavel som nedenfor ved Optegnelserne om andre Officerer, er Oberstlt. Hirsch's Samlinger paa det Store kgl. Bibl. benyttede.

pro merito. Blev 13. Maj 1776 første Medlem af Direktionen for de kgl. Stutterier, 23. Juli 1777 for Veterinærskolen, 23. Dec. 1778 for Landstutterierne, 17. Dec. 1778 Medlem af den bestandige Kvægsyge-Kommission; 9. Marts s. A. Præses for Overtilsynskommissionen for det kgl. Theater og Kapel, men gik 1. Maj 1782 af fra denne Stilling; 29. Juni 1779 Medlem af Direktionen for den kgl. Porcellænsfabrik, 23. Aug. 1783 af Overbankdirektionen. 4. Apr. 1784 afskediget fra alle sine Embeder med 7000 Rd. i Pension og udnævnt til Overkammerherre.¹⁾

15. Jan. 1745 ægtede han (i Følge Næstved St. Mortens Kirkebog) Marie Lucie v. Krackewitz, f. c. 1728, Datter af mecklenborgsk Kammerjunker Ernst Gustav v. Krackewitz²⁾ og Louise Amalie v. Kosboth. De havde kun eet Barn, Henrik Christopher Valentin (se nedenfor), efter hvis Død 1770 Moderen med sin Mands Samtykke flyttede til Rostock, hvor hun levede under Navnet Fru von Christensen (!) og døde 24. Aug. 1800, 72 Aar gammel.³⁾

Af Slægtens tyske Lensgodser arvede han først Hohenholz og Glasow i Pommern sammen med sin Broder Alexander Ernst, hvem han 1741 overlod sin Andel, og senere Eickstedt m. m. i Brandenburg sammen med 7 Fætttere, af hvilke to (deriblandt nedennævnte Vollrad Alexander) efter Overenskomst med de andre overtog Godserne.

I Danmark ejede han 1737—39 Benzonslund (nu Dønnerup, ved Jyderup), c. 1750 Dyrehavegaard (ved Nyborg) og 1783—86 Liselund og Dævidsrød (ved Slagelse), som han efter Kronprinsen kaldte Store og Lille Frederikslund. Paa disse sidste Godser, hvor han flyttede hen efter sin Afgang, satte han store Byggearbejder i Gang, men paadrog sig herved en betydelig Gæld, der tvang ham til at sælge dem med Tab. Han flyttede saa til Boltinggaard i Ringe Sogn paa Fyen, som han tillige med den nærliggende Rynkebygaard havde arvet efter sin Morbroder, General Henrik Bielke Kaas, og paa disse Godser, af hvilke der skulde have været oprettet et Stamhus, Kaaseslund, levede han til sin Død 13. Aug. 1801 i forholdsvis beskedne Kaar⁴⁾.

¹⁾ Kringelbach, Den civ. Centraladm.'s Embedsetat, og Civile Direkt. og Komm. (Reg.) Museum, 1893, II., S. 251.

²⁾ Dansk Sekltnt. i Grenaderkorpset, afsk 1722 m. Kapt.s Kar.

³⁾ Museum, anf. St., S. 246.

⁴⁾ Trap, Danmark (3. Udg.) II., S. 497 og 687; III., S. 706 og 731. Museum, anf. St. S. 245 ff. Leerbech, Beskr. over Ringe Sogn. — Stamhuset gik efter E.'s Død til Familien Huitfeldt (-Kaas) og blev substitueret med en Fideikommiskapital (jfr. Personalb. Tidsskr. 3. R. II., S. 214).

GENERAL.
HANS HENRIK EICKSTEDTS
GRAVMÆLE I RINGE KIRKE

KAPTJEN
HENRIK CHRISTOPHER VALENTIN EICKSTEDTS
GRAVMÆLE I RINGE KIRKE

Han havde nemlig forbygget sig ikke blot paa Frederikslund, men ogsaa paa et monumentalt Gravkapel, som han af ingen ringere end C. F. Harsdorff og Joh. Wiedewelt lod indrette i R i n g e K i r k e og som skal have kostet 40,000 Rdl.¹⁾ Her hviler han med Hustru og Søn i pragtfulde Marmorsarkofager; over hans egen og Sønnens er anbragt deres Portrætmedailloner, se hosstaaende Afbildinger.

Til Kapellets Vedligeholdelse havde Eickstedt legeret en lille Kapital, men da Skiftet efter ham blev sluttet 1824, var Boet fallit, saa at der næppe er blevet noget til Legatet. I det mindste var dette ikke til at opspore, da Stedets Sognepræst, Provst Munch, i 1837 indberettede til Stiftsøvrigheden, at det skønne Kapel var ved helt at forfalde. Det kgl. danske Kancelli resolverede da, at saafremt Eickstedts eller hans Hustrus Slægtninge ikke efter Opraab i Berlingske Tidende erklærede sig villige til at bekoste Istandsættelsen, saa kunde Begravelsen sløjfes og Kisterne nedsættes paa Kirkegaarden. Denne Vandalisme blev dog, uagtet der ingen nære Slægtninge fandtes, hindret, idet Kong F r e d e r i k V I skænkede 200 Rdl. til Istandsættelse af sin gamle Overhofmesters sidste Hvilested.

Et halvt Aarhundrede senere var Kapellet atter forfaldent, da Provsten i Sunds-Gudme Herreder, B. C. W. Hjort i Nyborg, tog sig af det og foranledigede, at det blev synet af Museumsinspektør Henry Petersen og Billedhugger N. V. Fjeldskov. Disse udtalte, at Kapellet havde »en Kunstværldi, der stiller det i første Række blandt de Mindesmærker af denne Art, vi have tilbage fra den sidste Del af det foregaaende Aarhundrede«, og Kirke- og Undervisningsministeriet fik saa paa Finansloven 1889—90 en Bevilling paa 1,100 Kr. til Istandsættelsen, der var fuldført i Aug. 1889. Nu havde man imidlertid i »Stiftskisten« i Odense fundet en gammel Sparekassebog, som »ikke henhørte til noget Regnskab«, men hvori en Del af det 50 Aar i Forvejen af Kongen skænkede Beløb var indsat og med Renter og Rentesrenter var vokset til 567 Kr. 72 Øre. Disse Penge blev saa anvendt ved Restaureringen og et tilsvarende Beløb af Bevillingen blev sparet.²⁾

For Flertallet af Læserne vil General Eickstedts Navn være bedst kendt som en af Hovedmændene for Hofrevolutionen den 17. Januar 1772; og lige saa overstadig en Glæde, som denne Be-

¹⁾ Leerbech, S. 21 ff. Museum, anf. St. S. 256. Arkitektoniske Tegninger fra Kapellet i Foreningen af 3. Dec. 1892's Publikation for 1898, Nr. 1—2.

²⁾ Kirke- og Underv.-Min.s 1. Dep., NN. 953.

givenhed vakte i Øjeblikket, lige saa ringe Sympati har Deltagerne deri senere hen i Tiden kunnet glæde sig ved. Uden at komme ind paa Aarsagerne til dette Omslag i Stemningen skal her blot siges, at det ikke gaar an at skære alle de paagældende over een Kam. Beringskjold var en samvittighedsløs Struggler, der alle Dage havde søgt at fiske i rørt Vande, og om hvem der næppe er noget godt at melde. Rantzau-Ascheberg var af samme Surdej, oprindelig maaske knap saa slem¹⁾, men demoraliseret af uordentlige økonomiske Forhold og skuffet Ærgærrighed. Køller-Banner var en særdeles dygtig militær, en energisk, men tillige brutal og i det hele lidet sympatisk Personlighed; han var, vistnok med Rette, forbitret paa Struensee for den Behandling, en af hans undergivne havde lidt, men i øvrigt har han næppe haft synderlig ideelle Bevæggrunde; han blev altid ved at være halvfremmed her i Landet, og at Hensynet til dette skulde have været ledende for ham, er lidet troligt. I Modsætning til ham har Eickstedt, stærkt national- og kongeligsindet som han var, uden Tvivl af sit ganske Hjerte været oprørt over den Ringagt, som Struensee viste alt, hvad der var dansk, over hele hans halvt revolutionære Styrelsessæt og over den utilbørlige Maade, hvorpaa han behandlede den sindssyge Konge; tillige har han vel været paavirket af de Rygter, der var i Omløb, om Struensees og Caroline Mathildes Anslag mod Kongen og Kongehuset. Han saa altsaa paa Forholdene omtrent med samme Øjne som Enekdronningen, Arveprinsen og især deres haandgangne Mand Guldberg; ellers var han sikkert ikke gaaet med.

Den offentlige Mening forstod imidlertid ikke at skelne mellem de sammensvorne, og da man snart blev klar over, at nogle af dem var daarlige Personer, fattede man ogsaa Mistro til de andre; man behøver blot at mindes de uhyggelige Rygter om Juliane Marie, der i sin Tid vandt Tiltro. Men medens disse forlængst er forstummede, har den nedsættende Dom over Eickstedt holdt sig haardnakket.²⁾ Man har stirret sig saa blind paa hans svage Sider, at man slet ikke har faaet Øje paa de gode; selv hans Fortjeneste af vor Hærs Nationalisering er enten skrevet paa Guldbergs Regning eller helt bleven glemt.

Denne Opfattelse af ham kan føres tilbage til samtidige Kilder og først og fremmest til den udførligste og bekendteste blandt disse, Charlotte Dorothea Biehl, hvis Beretninger,

¹⁾ Jfr. Hist. Tidsskr. 8. R. IV., Tillægshfte (Til Edv. Holm), S. 1 ff.

²⁾ Endnu saa sent som i 1890 i et Værk som Dansk biogr. Lex. (IV., S. 457 ff.). 6 Aar senere fremkom en god lille Biografi af ham i Salmonsens Konversationslex. (VI., S. 812).

særlig om Regeringsforandringen 1784¹⁾, atter for en stor Del er bygget paa Meddelelser fra den bekendte J o h a n B ü l o w til Sanderumgaard, som var Kammerjunker hos Kronprinsen samtidig med, at Eickstedt var Overhofmester; men alligevel gaar det ikke an at slaa sig til Ro dermed. De to Hofmænd havde paa en Tid, da Partierne ved Hove stod meget skarpt over for hinanden, staaet hver paa sin Side, og heri maa man for en Del søge Grunden til de hæftige Udfald, som Bülow lod sig henrive til imod Modpartiet og især imod Eickstedt, der var den, han kom nærmest i Berøring med. Senere hen i Tiden derimod, da han læste Dor. Biehls Gengivelse af disse, fandt han selv Anledning til at tage Afstand fra den.²⁾ Dor. Biehls Beretninger kan desuden i det hele langt fra anses for paalidelige. Historikeren G. L. Baden, der var 20 Aar gammel, da Eickstedt gik af fra sine Embeder, men som for Resten heller ikke er berømt for Objektivitet, bedømmer ham omtrent paa samme Maade som D. Biehl³⁾; fra andre samtidige foreligger der derimod Udtalelser, der giver et ganske andet og langt gunstigere Indtryk af ham.⁴⁾ De afgørende Momenter til en retfærdigere Karakteristik er dog først i de seneste Aar fremkomne i Litteraturen⁵⁾, og det er da til disse, at den efterfølgende Skildring hovedsagelig støtter sig.

D. Biehl opholder sig jævnlig over Eickstedts Dumhed, men mod-siger sig selv, idet hun paa andre Steder tværtimod gør gældende, at han »var intet mindre end dum, havde et godt, sundt Begreb og meget af det, som Verden kalder Klogskab«, og dette stemmer med Udtalelser fra anden Side. A. P. Bernstorff siger, at han havde mange gode Egenskaber, bl. a. en god Forstand, saa at han, hvis han havde lært noget ordentligt i sin Ungdom, kunde være bleven en meget dygtig Mand; og G. L. Baden, der dog som sagt i det hele langt fra var nogen Beundrer af Eickstedt, mener endog, at »i en militær eller krigersk Stat kunde han være bleven en udmærket General«. ⁶⁾ Denne Forfatter har dog manglet Forstaaelse af, at der for at blive en virkelig dygtig General udkræves

¹⁾ Trykt i Hist. Tidsskr. 3. R. V.

²⁾ Paa selve Manuskriptet har han tilføjet: »Jomfru Biehl! Deres Dom er for haard, for stræng, meget for stræng« (Hist. Tidsskr. 3. R. V., S. 287).

³⁾ I Bemærkninger til J. K. Høsts Grev Struensee, se Østs Archiv for Psychologi o. s. v. 1824, 2.

⁴⁾ Se herom nedenfor.

⁵⁾ L. Koch i Hist. Tidsskr. 6. R. III. og IV. (1891—92) samt i Museum 1891, II. C. Schrayh i Museum 1893, II. Aage Friis i Bernstorff og Guldberg (1899). Edvard Holm i Danm.-Norges Hist. u. Chr. VII, B. II—III (1905—09).

⁶⁾ Hist. Tidsskr. 3. R. V., S. 306. Holm, anf. Skr. II., S. 231. Østs Archiv, anf. St., S. 219.

baade Kundskaber og en Aands- og Karakterudvikling, som Eickstedt vitterlig ikke besad; thi paa disse Omraader var det, at han havde sine Brøst.

D. Biehl har Ret i, at hans Kundskaber var over Maade tarvelige¹⁾, og hans Opdragelse har aabenbart i det hele ladet endel tilbage at ønske. Han var kun 3 Aar gammel, da han mistede sin Fader, som i flere Henseender stod betydelig højere; og hans Moder, der snart giftede sig igen med en meget yngre, brav, men ubetydelig Mand, har vel ikke haft synderlig aandelige Interesser. Selv har Sønnen ikke følt Trang til at indhente det forsømte, og medens han derfor ikke tilegnede sig den Oplysning, der kendetegner hans Tidsalder, lod han sig smitte af dens Mangel paa religiøs og sædelig Alvor. Der har da ogsaa løbet Rygter nok om hans Forhold til Kvinder af forskellige Klasser: Skuespillerinder, Bønderpiger o. a. Endel heraf gaar ind under Begrebet Sladder — hvor meget faar staa hen. Hvis han virkelig havde sat al Sømmelighed til Side i den Grad, som D. Biehl paastaar, havde Bernstorff sikkert ikke staaet saa venskabelig til ham, som han faktisk gjorde. Paa den anden Side tyder hans Ægteskabs faktiske Opløsning straks efter Sønnens Død ikke paa, at det har været lykkeligt; men det eneste sikre er dog vist, at senere hen hans Ledelse af Theatret har været paavirket af Hensyntagen til en eller flere Elskerinder. Har maaske »Lejligheden gjort ham til Tyv«?

Det er derfor klart, at det var et overordentlig slet Valg at gøre ham til *O v e r h o f m e s t e r h o s K r o n p r i n s e n*, d. e. til Leder af den fireaarige, saa godt som forældreløse Tronarvings Opdragelse. Da Juliane Marie og Guldberg udsaa ham til denne Post, tænkte de aabenbart kun paa, at han, som Struensee havde sagt, var »ein guter einfältiger Däne«, en Mand, der delte deres nationale Sympatier og i det hele vilde rette sig efter dem i stort og smaat; at de tog fejl af ham ligesom Struensee, er en anden Sag. At man, da Eickstedts Udnævnelse blev besluttet i Statsraadet, uden at der hævede sig en Stemme derimod, var uvidende om de omtalte graverende Mangler hos ham, er muligt, men ikke rimeligt, eftersom der kort efter fra Kronprinsens Morbroders, Kongen af Englands, Side blev gjort Indvendinger mod Valget — en Indblanding, der selvfølgelig skarpt blev afvist.²⁾ Men længe kan det ikke have varet, inden man fik Øjnene op for dem, og hverken Enkedronningen og Guldberg eller Ministrene Otto Thott, Schack-Rathlou og A. P. Bernstorff var ligegyldige for Kundskaber, Religion og Moral. At der blandt Kronprinsens Kammerjunkere var en ung Mand som ovennævnte Joh. Bülow, hvis Dannelse og Sam-

¹⁾ Hist. Tidsskr. 6. R. III., S. 9. Holm, anf. Skr. II. S. 200.

²⁾ Friis, Bernstorff og Guldberg, S. 174.

vittighedsfuldhed i høj Grad raadede Bod paa Fejlgrebet, undskylder hverken Hoffet eller Statsraadet; thi det skete saa lidt efter deres Tilskyndelse, at Bülow tvært imod kun i det skjulte turde paavirke og undervise Prinsen.

Der er klaget over, at Kronprinsens Undervisning foregik paa en ret aandløs Maade og mere gik ud paa at udvikle hans Hukommelse end hans Tænkeevne. Bebrejdelsen er ikke ufortjent, men rammer især Informatoren B. G. S p o r o n og kun indirekte Eickstedt, for saa vidt som denne, der godt kendte sin egen Begrænsning, ikke holdt af at blande sig i, hvad han ikke forstod sig paa. Bülow anfører Eksempler paa hans Utilbøjelighed til at gribe ind ogsaa over for andre Lærere; og Eickstedt udtalte selv efter at være fratraadt Stillingen, at han ikke følte sig denne, der »uventende« blev ham paanødt, voksen, men kun adlød »en strikte Befaling, naar Frabedelse ej maatte finde Sted«. Og dog, selv om Eickstedt kunde forsynde sig mod den gyldne Regel: Pueris debetur maxima reverentia, saa synes han i andre Retninger at have haft et nok saa naturligt Begreb som baade Bülow og Sporon om, hvorledes en Dreng i Kronprinsens Alder skulde tages.¹⁾

»Den gode og ærlige General Eickstedt« kaldes han, da Kongen forelagde Statsraadet det Spørgsmaal, om han ikke rolig kunde betro ham sin Søn. Det var Enkedronningen og Guldberg, der havde lagt Kongen disse Ord i Munden; men ligesom de passer med det Indtryk af Ligeformhed og Djærvhed, man faar, naar man læser hans Breve eller betragter hans Portræt²⁾, saaledes falder de ogsaa godt i Traad med Udtalelser fra Mænd som Bernstorff og Prins Carl af Hessen, Historikeren Suhm og den kejserlige Gesandt Marquis d'Yves³⁾; og efter disse samstemmende Vidnesbyrd har man Ret til at mene, at den ubeherskede Optræden og den raa Spøg, som Eickstedt kunde tillade sig især overfor underordnede og yngre, og som Bülow bebrejder ham i de voldsomste Udtryk⁴⁾, snarere stammer fra en forsømt Opdragelse end fra et »sort, nedrigt og hadefuldt Hjerte«. Han manglede Fasthed baade i Karakter og i Principper, saa at han af eget Begær eller andres Tilskyndelse kunde lade sig forlede til at gaa paa Akkord med sin Samvittighed eller, som han selv med en eufemistisk Vending kalder det, »læmpe sig efter Tid og Omstændigheder«. Til andre Tider kunde han derimod energisk og uden Persons Anseelse

¹⁾ Hist. Tidsskr. 6. R. III., passim.

²⁾ Malet Portræt paa Frederiksborg Museet, gengivet i Danm. Riges Hist. V., S. 303.

³⁾ Schiern, Hist. Studier I., S. 190 f. Hist. Tidsskr. 3. R. V., S. 306. d'Yves, Geh. Hof- u. Staatsgesch. Dänemarks, S. 50.

⁴⁾ Se f. Eks. Hist. Tidsskr. 6. R. III. S. 10.

staa paa, hvad han ansaa for rigtigt, og han var paa Bunden en retskaffen Mand — netop dette Udtryk eller ganske tilsvarende bruger de nys nævnte Mænd om ham. Det er derfor rimeligt nok, at Eickstedt til Dels har Ret i, at det spændte Forhold mellem ham og Bülow stammede fra, at de gensidig misforstod hinanden. Faktisk er det, at det snart efter Eickstedts Afgang fra Hoffet kom til en »détente« imellem dem, og at denne, da de to fordums Modstandere begge som faldne Storheder levede paa deres fynske Godser, næsten gik over til en »entente cordiale«¹⁾.

Som Officer har Eickstedt nærmest været af samme Støbning som hans Morbroder, General Henr. Bielke Kaas²⁾: duelig Praktiker, men uden dybere teoretisk Indsigt; ret beslutnings- og handle-dygtig, men ikke videre reflekterende; myndig, men efter Tidens Lejlighed tillige velvillig og human. I sidst nævnte Henseende slægtede han tillige sin Fader Valentin Eickstedt paa, som dog gør Indtryk af at have hørt til en mere kultiveret, men til Gengæld mindre energisk Type. Den Omtale, han faar i Konduitelisterne er kun rosende: 1741 kaldes han en excellent Kompagnichef, 1763 en habil Mand, om hvem der ikke kan siges for meget godt. Hertil kom, at han havde et stateligt Ydre, om end ikke den høje Vækst, som hans pommerske Frænder endnu gennemgaaende glæder sig ved³⁾, og at han var en Mester i alle ridderlige Idrætter — endnu 78 Aar gammel satte han til Hest over Grøfter og Gærder for at skyde en Hare i Løbet.

Samtidig med sin Udnævnelse til Minister blev Eickstedt Deputeret i Generalitets- og Kommissariats-Kollegiet (almindelig forkortet til Generalitetet), men allerede Aaret efter fratraadte han denne Stilling, da man som Princip vilde gennemføre, at Statsraadets Medlemmer ikke maatte være Medlemmer af noget Regeringskollegium. Selvfølgelig vedblev Hærens Sager dog stadig at være hans særlige Omraade, og, selv om, hvad der i hans Embedstid ellers blev gennemført, ikke er epokegørende, saa er der dog een betydningsfuld Undtagelse.

Hvad der saa har været forsømt ved Eickstedts Opdragelse, saa har utvivlsomt hans Moder, hans Stiffader, Tordenskjolds Broder, og sagtens ogsaa hans nys nævnte Morbroder, der indsatte ham til sin Arving og hvem han i det hele har staaet nær, bevidst eller ubevidst paavirket ham i national Retning. Af hans Breve mærker man, trods alle formelle Mangler, at det danske Sprog falder ham mundret; paa Tysk udtrykte han sig derimod

¹⁾ Hist. Tidsskr. 6. R. III., S. 54 ff.

²⁾ Biogr. Lex. IX., S. 60 f. Persh. Tidsskr. IV. (Selvbiografi).

³⁾ Fortsetzung des Familienbuchs der v. Eickstedt (se nedf.), S. 438. 1741 siges »nicht gar gross, doch von gutem Ansehen«.

højest ubehjælpsomt; Fransk skal han end ikke have forstaaet¹⁾. Betegnende er ogsaa den Maade, hvorpaa han afviste Bülow's Klager over, at Prinsens Fremgang i fremmede Sprog ikke var god: »Saa meget desto bedre; saa kommer han til at holde saa meget mere af sit Modersmaal!»²⁾ Det har derfor været af godt Hjerte, at han sluttede sig til Schack-Rathlous og Guldbergs Planer til Danskhedens Fremme, og Hæren, der vel ogsaa trængte mest til det, kom endda til at gaa i Spidsen.

Allerede 14 Dage efter Regeringsforandringen 1772 forelagde Eickstedt Kongen et fuldstændigt Forslag til Indførelsen af danske Kommandoord i Stedet for tyske, og da dette var blevet godkendt, drev han energisk paa dets Gennemførelse, trods den Modstand det mødte hos de mange tysktalende Officerer med Prins Frederik Carl Ferdinand af Brunsvig-Bevern, Københavns Guvernør og Enkedronningens nære Frænde, i Spidsen. I Løbet af det næste Par Aar blev det paabudt, at man tjenstlig i Skrift og Tale alene maatte benytte det danske Sprog, at kun Kongens egne Undersaatter maatte bringes i Forslag til Officerer, og at der skulde stræbes hen til ligeledes at faa saa mange danskfødte Underofficerer som muligt. Man tog ogsaa straks fat paa at overveje, hvorledes man ved en Omdannelse af Hæren kunde skaffe det nationale, d. e. udskrevne, Element Overvægten over det i Udlandet hvervede Mandskab, og Resultatet blev Hærordningen af 1774, der virkelig i denne Retning var et stort Fremskridt, medens man i andre af økonomiske Hensyn slog af paa Fordringerne. Det blev ogsaa befalet, at de udskrevne Soldater skulde indøves af de »tilforladeligste og dueligste« Befalingsmænd og »begegnes med al Lemfældighed uden Slag eller Prygl«; Overtrædelser blev alvorlig paatalte uden Persons Anseelse. Et Udtog af Krigsartiklerne, Loven og Forordningerne blev oversat paa dansk, trykt og fordelt til Regimenterne for at læses op for Underofficerer og menige ved Kirke- og Lønningsparaderne, især i Distrikterne³⁾.

G u l d b e r g skal over for Bülow have ladet sig forlyde med, at det var ham, der havde gjort Eickstedt sine Planer til disse Reformer »begribelige«, faaet ham til at optage dem som sine egne og at forfægte dem i Statsraadet. Dette skulde bl. a. gælde Hærens Omordning; men fra anden Side paastaas det rigtig nok, at Guld-

¹⁾ Naar H. B. Kaas 1738 i Konduitelisten under »sonstige Wissenschaften« bl. a. anfører, at E. lægger sig efter det franske Sprog, har det vist kun været et fromt Ønske fra den kærlige Onkels Side; thi da E. havde faaet en ny Regimentschef, udfyldes den nævnte Rubrik med — »nichts«.

²⁾ Hist. Tidsskr. 6. R. III., S. 15.

³⁾ Kgl. Resol. ¹⁹/₂ 1772; Reskript ²⁹/₆ 1773 og ²¹/₉ 1774; Kgl. Resol. ²¹/₉ 1774 og ²/₁₁ 1775; Kab.ordre ³¹/₇ 1776 (Rosenstand Goiske, Mil. Reskript-saml.). Holm II., 12. Kap. Biogr. Lex. X., S. 167.

berg netop ved denne Lejlighed havde villet hjælpe Prinsen af Bevern til ved en Kabinetsordre at faa en af ham indleveret Plan gennemført, men at Eickstedt, der i Generalitetet, hvis første Deputerede nu var den dygtige General Huth, havde faaet udarbejdet en anden Plan, energisk frabad sig Guldbergs Indblanden i de militære Sager og i Statsraadet fik sin Vilje sat igennem; vist er det, at Prinsen i ret unaadige Udtryk fik sin Plan afvist¹⁾. At Eickstedt er den virkelige Fader til forskellige Kabinetsordrer af militært Indhold, kan ogsaa betragtes som givet; men da der i det nationale Spørgsmaal herskede den nøjeste Overensstemmelse mellem ham og Guldberg, der, skønt Forholdet mellem dem ikke altid var venskabeligt, nødvendigvis idelig maatte forhandle indbyrdes, bliver det næppe til at afgøre, hvem der har undfanget Ideen til den ene eller den anden Reform. I hvert Fald var det Eickstedt, der refererede Generalitetets Sager i Statsraadet og bragte dettes Beslutninger til Udførelse i Generalitetet; og at han herved ikke har været noget blindt Redskab i Guldbergs Haand, er uomtvisteligt.

En lille Reform, som i og for sig ikke var urimelig, men gav Anledning til endel Snak, netop fordi man tilskrev Eickstedt den, bestod i, at Kokarderne paa Hærens Hovedbedækninger, der hidtil havde været sorte, »til Forskel fra andre Stænder« skulde ombyttes med andre i de oldenborgske Farver, rødt og gult. I et bekendt Epigram hedder det nemlig, at Farverne var valgt efter den nedenfor omtalte Jomfru Møllers Strømpebaand. Kort efter Eickstedts Afskedigelse blev Bestemmelsen hævet²⁾.

I S t a t s r a a d e t kom Eickstedt, til Dels rigtignok som Følge af manglende Harmoni mellem de ledende Statsmænd, til ogsaa udenfor det militære Omraade at spille en ikke ubetydelig Rolle. I den første Tid deltog han dog ikke i Forhandlingerne vedrørende Udenrigspolitikken, lige saa lidt som de to andre militære Medlemmer, Rantzau-Ascheberg og Admiral Rømeling — en Bestemmelse, der for Rantzaus Vedkommende var truffet af Hensyn til det russiske Hof, hvor han var meget ilde anskreven, og som saa blev udstrakt ogsaa til de andre. Eickstedts udpræget nationale Sindelag bragte ham straks til at slutte sig til S c h a c k - R a t h l o u, ved hvis Hjælp — og Carl af Hessens — det lykkedes ham at trænge sin Rival og Uven, den af Enkedronningen og Arveprinsen højt skattede K ø l l e r - B a n n e r, først (Nov. 1772) ud af Gene-

¹⁾ Hist. Tidsskr. 3. R. V., S. 305 f. d'Yves, S. 93. Holm, II., S. 636. Kgl. Ordre af 17/2 1775, kommunikeret Prinsen 24/2 (Rosenstand-Goiske).

²⁾ Kgl. Resol. 3/5 1780 og 18/6 1784. Hist. Tidsskr. 3. R. V., S. 270 og 6 R. III., S. 12.

ralitetet og siden (Jan. 1774) helt ud af Landet¹). Til Gengæld stod Eickstedt paa Schacks Side under de Stridigheder, hvori denne hurtig blev indviklet med Rantzau og Udenrigsministeren, Grev A. S. v. d. Osten, og som endte med, at den første blev fjernet efter nogle Maaneders Forløb, den anden i Foraaret 1773. Ostens Afløser, A. P. B e r n s t o r f f, havde paa Forhaand set med nogen Mistillid paa Eickstedt; han havde (i Breve til sin Farbroder J. H. E. Bernstorff) fundet det uheldigt, at »en Mand, som Befolkningen ikke kendte tilstrækkelig, til at den kunde have Tillid til ham«, var bleven Kommandant i Hovedstaden, og »i Grunden alt for latterligt« at tænke sig de nævnte militære som Statsministre²). Men Bernstorff kom snart til at se med venligere Øjne paa Eickstedt, der paa sin Side snart gav Bevis paa sin oprigtige Anerkendelse af den andens Fortjenester. Bernstorffs første Gerning som Udenrigsminister blev at bringe Traktaten med Rusland om Mageskiftet mellem Oldenborg og den gottorpske Del af Holsten til Afslutning; men da der paa den Dag, 16. Nov. 1773, da Mageskiftet traadte i Kraft, blev udnævnt 5 nye Elefantriddere, var Eickstedt selv og Schack-Rathlou derimellem — men ikke Bernstorff. Imod denne Tilsidesættelse tog Eickstedt gentagende saa kraftigt til Orde, at han fik Enkedronningen til, mod Guldbergs Ønske, at love, at samme Udmærkelse efter Haanden ogsaa skulde blive de øvrige Ministre til Del. Denne Optræden ødelagde Eickstedts Forhold til Schack, men nærmede ham i samme Grad til Bernstorff. Selv om denne godt saa Eickstedts svage Sider, nævner han ham ved samme Tid som den eneste af Ministrene, der stod ham nær, og som en Mand, der kunde handle koldblodigt og tage forstandigt og sindigt paa en vanskelig Sag. Eickstedt var desuden en fuldblods Aristokrat ligesom Bernstorff, og Rivninger imellem dem blev der saa meget mindre Anledning til, som Eickstedt jo endnu ikke tog Del i Forhandlingerne vedrørende Bernstorffs særlige Omraader, Udenrigspolitikken og Hertugdømmernes Styrelse, hvilken sidste synes at være behandlede paa samme Maade som hin — lige som tidligere, da begge Arter af Sager hørte under Tyske Kancelli.

Et Par Aar senere skete der imidlertid en Forandring i Eickstedts Stilling i Statsraadet. Schack-Rathlou og Guldberg, der vidste, at deres Planer om Indfødsretten vilde være Bernstorff imod, men kunde gøre Regning paa Eickstedts fulde Tilslutning, og at denne ligeledes paa det udenrigspolitiske Omraade stod dem nærmere end Bernstorff, udvirkede, at Eickstedt fremtidig skulde deltage i alle Statsraadsmøder. Denne Bestemmelse kom lige

¹) Hist. Tidsskr. 6. R. IV., S. 61 f. og 84 f.

²) Aage Friis, Bernstorffske Papirer I., S. 795 og 799.

saa overraskende for Eickstedt som for Bernstorff, der indrømmede, at der ikke var noget at bebrejde Eickstedt i denne Sag, men paa den anden Side ikke havde store Tanker om hans politiske Begreber og var klar over, at Bestemmelsen var rettet imod den Selvstændighed, hvormed han selv hidtil havde styret sit Departements Sager. Og dette slog ogsaa til lidt efter lidt. Sagen var, at, medens der var Enighed om, at Danmark, af Hensyn til et eventuelt Angreb fra svensk Side, først og fremmest maatte sikre sig Ruslands Venskab, saa arbejdede Bernstorff tillige paa at tilvejebringe et relativt godt Forhold til England, hvorimod Enkedronningen og hendes Parti ønskede, at man skulde slutte sig nærmere til Preussen. Da Eickstedt var stærkt antiengelsk, havde de let ved at faa ham over paa deres Side, men helt godt var Forholdet dog ikke. I Begyndelsen af 1777 kom det efter et Sammenstød i Statsraadet til aabent Brud mellem Schack og Eickstedt, der ligeledes jævnlig havde Rivninger med Guldberg. Alligevel voksede i den nærmest følgende Tid hans Indflydelse hos Hoffet, d. e. Enkedronningen og Arveprinsen, efter Bernstorffs Mening dels af Venskab, dels af Frygt, men ogsaa fordi hans kraftige og ubøjelige Natur uvilkaarlig gjorde Indtryk paa dem. I sin Stilling som Overhofmester havde Eickstedt derhos en god Støtte, og dette synes at være gaaet ham til Hovedet. Han optraadte til Tider med Voldsomhed ogsaa overfor Bernstorff, men denne var ikke saa let at imponere og viste ham eftertrykkelig tilbage, uagtet han stadig satte Pris paa ham og gerne vilde staa sig godt med ham. Dette lykkedes dog ikke mere; Eickstedt havde tabt Troen til Bernstorffs Politik, til dens Formaalstjenlighed og maaske endog til dens Retliniethed. Allerede i 1779 lod han sig af et Par udenlandske Diplomater indvikle i Intriger imod sin Kollega, og Hoffet stoled derefter saa sikkert paa ham, at han var den første af Ministrene, som, da Beslutningen om at fjerne Bernstorff var taget, blev indviet deri.¹⁾

Efter at Bernstorff i April 1780 var bleven afskediget, var Guldberg, skønt han ikke blev Minister, den faktiske Leder af Danmarks Politik, baade den indenrigske og den udenrigske; Kabinetsordrer traadte mere og mere i Stedet for Statsraadsbeslutninger. Hans Forhold til Eickstedt svingede stadig noget: medens han sympatiserede med dennes stærke nationale Følelse, følte han sig frastødt af hans aristokratiske Tendenser. I sin Strid med Beringskjold fandt han Støtte hos Eickstedt, der, medens han garnisonerede i Næstved, havde staaet i Forretningsforbindelse med

¹⁾ A. Friis, Bernstorff og Guldberg (Reg.). Holm, II., S. 83, 254 og 334 f. Hist. Tidsskr. 6. R. III. (Reg.).

Beringskjold og i denne Sag, som det ser ud til, af Guldberg lod sig forlede til at optræde mindre fint, næsten provocerende¹⁾. Guldbergs Forhold til Eickstedt blev dog køligere og køligere, og ved Kronprinsens Konfirmation, 4. April 1784, greb han Lejligheden til at skille sig af med ham: samme Dag blev Eickstedt til sin store Overraskelse afskediget fra alle sine Embeder, idet han som Plaster fik en Pension paa 7,000 Rdl. og Overkammerherrenøglen, der nylig var bleven ledig ved Christian VII's tidligere Overhofmester, Grev Dittl. Reventlows Død. Indsvøbt i naadige Udtryk fik han derhos en Tilkendegivelse af, at man ønskede, at han skulde tage Ophold uden for Residensen, og Guldbergs 10 Dage derefter følgende Fald gjorde ingen Forandring heri: Eickstedt havde paa det afgørende Tidspunkt svigtet Bernstorff, der blev den ledende Mand i den nye Regering, og som Hærstyrelsens Repræsentant i Statsraadet blev han erstattet af den langt betydeligere General Huth.

Af Eickstedts øvrige Embedsvirksomhed, i Kommissioner og Direktioner, er der næppe Grund til at omtale andet end hans Forhold som *Theatrets* øverste Leder — dog ikke fordi det gør ham Ære. Uden virkelig Interesse for eller Forstand paa scenisk Kunst gjorde han sig til Redskab for sin Elskerinde, Jomfru Cathrine Møllers Luner og Intriger, hvad der vakte saa meget større Forargelse og Forbitrelse, som det gik ud over Publikums Yndling, den udmærkede Skuespillerinde Fru Caroline Walter, der tilsidst helt maatte fortrække. Selv *Theatrets* fortræffelige Direktør *Warnstedt* bøjede sig ofte, om end modstræbende, for Eickstedts uheldige Ønsker, knyttet som han var ved Taknemligheds Baand til denne, der havde været hans egen og hans Søkendes Velgører, da de »fattige, forladte, venneløse, ja næsten foragtede« var nær ved at gaa til Grunde.²⁾

Om Eickstedt som *Godsejer* taler G. L. Baden i det hele nedsættende, og at han var en tarvelig Administrator, der overlod for meget til sine underordnede, stemmer med, hvad der berettes fra andre Sider³⁾. Men disse anfører tillige, at han over for Tyende og Fæstere var en meget human og gavmild Husbond, og endnu længe efter hans Død mindedes man hans Godhed over for Godsets fattige. Under Kampen om Landboreformerne stod han ogsaa afgjort paa bondevenlig Side, og det er derfor slet ikke utroligt, at han, medens han var Minister, over for Schack-Rathlou, der holdt stejlt paa Godsejernes Rettigheder, skal have hævdet,

¹⁾ Hist. Tidsskr. 5. R. I., særlig S. 205 f.

²⁾ P. Hansen, *Den danske Skueplads I. (Reg.)*. Overskou, *Den danske Skueplads, II. (Reg.)*. Biogr. Lex. XVIII., S. 272 ff.

³⁾ Museum 1893, II., S. 247 ff. Leerbech, Ringe Sogn, S. 50.

at Fordele for en enkelt Klasse ikke maatte købes paa det heles Bekostning¹⁾. At han i det hele var en god Borgervæn, som P. F. Suhm siger, viste han ogsaa ved rundelige Gaver, f. Eks. til de i Slaget paa Reden kvæstede og til Ofrene for en Ildebrand i Nyborg, lige som ved aarlige Bidrag til Formaal som Christiansborg Slots Genopførelse og Trykningen af Videnskabernes Selskabs Ordbog; dette sidste Bidrag, som han havde tegnet sig for i 1777, blev han ved med at betale til sin Død. Hans Rundhaandethed gik imidlertid videre end han, skønt han efter sin Rang og, hvad han havde været vant til, levede over Maade tarvelig, havde Raad til, og ved Skiftet efter ham viste Følgerne sig. Stamhusets Bygninger og Skove var forfaldne; Afgifterne var urimelig lavt ansatte; de Begunstigelser, han dels i levende Live havde lovet Fæstere o. a., dels betænkt dem med i sit Testamente, kunde ikke udredes af Boet, og Successor, Major H. J. Huitfeldt, protesterede mod at lade Stamhuset overtage dem, idet han med Føje gjorde gældende, at naar Eickstedt vilde gøre sligt, »burde han have givet det af sit eget«. Et i 1799 oprettet Legat til Fordel for Godsernes fattige staar dog endnu ved Magt²⁾.

Som en Slags Oprensning for gammel Uret har jeg da her især af, hvad der i den sidste Snest Aar er kommet frem, samlet de spredte Træk til et Billede af en Mand, der har spillet en vis og paa et enkelt Omraade betydningsfuld Rolle i vor Historie, og man vil have set, at dette afviger stærkt fra det, man faar gennem Dor. Biehls og G. L. Badens Optegnelser og de Arbejder, som støtter sig dertil. General Eickstedt var ingen stor Mand, men et ganske ubetydeligt eller uværdigt Menneske, som man har villet gøre ham til, var han lige saa lidt; tvært imod var der baade fra Hovedets og fra Hjertets Side ikke saa lidt godt ved ham. Og kan man ikke se bort fra de i Øjne faldende Mangler og Skrøbeligheder, der burde have hindret, at han blev valgt til Leder af den vordende Konges Opdragelse og til Chef for den danske Skueplads, saa gaar det sandelig heller ikke an at glemme den utvivlsomme Fortjeneste, han har indlagt sig af, at dansk Sprog og dansk Nationalitet langt om længe kom til deres Ret i den danske Hær.

¹⁾ Holm, Chr. VII, III., 1, S. 349 f. Hist. Tidsskr. 6. R. IV., S. 48. d'Yves, S. 87 f. Høst, Struensee, S. 688. De Argumenter, Baden anfører mod Rigtigheden heraf, er ogsaa alt andet end overbevisende.

²⁾ Holm, anf. Skr., III., 2, S. 158. Museum, anf. St.

Tillæg.

I Tilslutning til, hvad her er meddelt om General Eickstedt, skal dernæst gives nogle Oplysninger om hans Slægt¹⁾ og dens Forhold til Danmark.

Eickstedterne fører deres Aner tilbage til *Thimmø Herre til Schraplau* i Thyringen, der levede i det 11. Aarhundrede og gennem sin Hustru, *Adelheid af Ballenstedt*, var besvogret med den askaniske og andre Fyrsteslægter, bl. a. med Kejserne af det frankiske Hus. Hans Sønesønner var de første, der efter et Gods, ligeledes i Thyringen, antog Navnet Eickstedt (Ekstede). Af disses Efterkommere fulgte nogle med deres berømte Frænde *Albrecht Biørn* mod Nord, da han fra de hedenske Slaver erobrede det Land, hvoraf han oprettede Markgrevs-kabet *Brandenburg*. Her slog endel af dem sig ned, andre drog videre til *Pommern*, hvor de alt før Aar 1300 var forlenede med Godser, som endnu er i deres Efterkommeres Besiddelse.

Paa denne Maade skal Slægten have delt sig i 3 Grene: den pommerske, den brandenborgske og den thydingske, som alle endnu blomstrer, og, uagtet de altsaa henføres til samme Mandstamme, ikke blot skriver Navnet forskelligt — Eickstedt, Eickstedt og Vitzthum v. Eckstädt²⁾ — men, da *Delingen* er foregaaet, før Brugen af faste Slægtsvaaben var bleven almindelig, fører helt forskellig Skjold og Hjelm. De har alle 3 haft Repræsentanter i dansk Tjeneste.

1. Den pommerske Familie Eickstedt.

Denne Grens Vaaben er: i Guldfelt 2 sorte Bjælker, belagt den øverste med 2, den nederste med 1 Guldrose; paa Hjelm en paa en naturlig Egestub, med Agern og Blade, siddende grøn, guldbevæbnet Pappøgje med en Guldring om Halsen og en lignende Ring i Næbbet.

Ligesom Slægten ved sin første Fremtræden hørte til den høje, med Fyrstehusene jævnbyrdige Adel (*Dynasten, semperfreie, edle Herren*), saaledes var Eickstedterne i *Pommern* en af Landets 8 »schlossgesessene« Slægter, der »kan sammenlignes med Gran-

¹⁾ Det genealogiske Grundlag hidrører fra *C. A. L. v. Eickstedt, Familienbuch des dynastischen Geschlechts der v. Eickstedt (Ratibor 1860) og V. J. V. D. v. Eickstedt, Fortsetzung des Familienbuchs (Stettin, 1887)*. Disse Bøger, der begge af sidst nævnte Forfatter er skænkede til det Store kgl. Bibliotek i København, omfatter dog kun den pommerske og den brandenborgske Gren. De er kun citerede, naar Stedet, hvor de paagældende Data findes, ikke er selvfølgeligt.

²⁾ Om denne sidste Familie hører herhen, er dog omtvistet, hvorom nærmere nedenfor.

derne i Spanien«. ¹⁾ Siden Aar 1357 har Senior blandt de i Pommern godsbesiddende Medlemmer beklædt Embedet som »Erbkammerer« i Forpommern. Ved Aar 1500 delte Grenen sig i 2 Hovedlinier: den røde og den sorte, der atter delte sig. Af Hovederne for de forskellige Linier har nu 1 (Eickstedt-Peterswaldt) grevelig, 3 friherrelig Titel.

De Godser, hvormed Eickstedterne fra Arilds Tid har været forlenet til »den samlede Haand«, særlig Hohenholz og Rothen Clempenow, ligger i den nordvestlige Del af Provinsen mellem Floderne Oder og Randow. Ligesom de øvrige Lensgodser i det preussiske Monarki er de i sidste Halvdel af det 19. Aarhundrede bleven allodificerede, d. v. s. de er mod en Afløsningssum gaaet over til fri Ejendom, men er for en meget stor Dels Vedkommende bleven fideikommissarisk baandlagte.

1648—1720 var den Del af Pommern, hvor Eickstedternes Stamgodser ligger, en svensk Provins, men deres Tilknytning til Sverig blev aldrig intim. ²⁾ Nogle blev dog svenske Officerer, deriblandt Friedrich v. Eickstedt, født 5. Marts 1631 paa Rothen Clempenow, Oberstløjtnant ved Fersens Regiment, 18. Aug. 1658 »skudt for Kronborg af en Falkonetkugle gennem højre Side«. En Mindefane over ham med Indskrift og Slægtsvaaben har hængt i St. Mariæ Kirke i Helsingør, hvor han ligger begravet. ³⁾

I Slutningen af det 18. Aarhundrede traadte flere Medlemmer, uagtet de endnu var svenske Vasaller, i dansk Tjeneste; og selv efter at den store nordiske Krig var begyndt, fulgte flere efter. De var alle nær beslægtede indbyrdes, til Dels dog kognatisk, nedstammende fra Valentin v. Eickstedt (af den røde Linie) til Rothen Clempenow m. m., født 1594, † 1662. Slægtskabet fremgaar af hosstaaende Oversigtstavle, hvor Navnene paa dem af de mandlige Medlemmer, der har været knyttede til Danmark, er trykt med fed Skrift og betegnet med Romertal, der gaar igen i Teksten.

Familien har, som man vil se, ikke været stærkt udbredt her i Landet, og kun eet af dens Medlemmer, Generalmajor Christopher Eickstedt, der 1725 blev Baron af Wintersborg, er bleven optaget i den danske Adel.

¹⁾ Pritzbuer, Index concisum fam. nob. ducatus Megalopol. (Kbh. 1722) S. 6.

²⁾ Kun ganske enkelte har været indgiftede i den svenske Adel, se Otto Bergstrøms Register (Stockh. 1888) til Anrep, Sv. adelns ättartaflor. 2 i Sverig adlede Familier (von Eckstedt og øf Ekstedt), er i Følge Anrep, anf. Skrift af svensk borgerlig Oprindelse og ikke, som i Familienbuch antaget, udgrenede af den pommerske Slægt.

³⁾ Fr. Kaas, Indskrifter fra Karmeliter-Klostrets Kirke i Helsingør (1909), S. 61. Fra Frederiksborg Amt 1907, S. 53. Som det af Oversigtstavlen ses, var han nær beslægtet med de danske Eickstedter.

Valentin v. Eickstedt
1594—1662
g. m. *Elisabeth Margrethe v. Berg*

Vivigenz Adam 1624—67		Friedrich 1631—58		Alexander Ernst 1634—93		Lucretia g. m. <i>Joachim Bernd v. Eickstedt</i> 1612—61		Margrethe Elisabeth g. m. <i>Frantz Dubsloff v. Eickstedt</i> 1628—1706	
Hans Ernst 1664—99 I	Joachim Bernd 1665—1711 II	Valentin 1669—1718 III	Alexander*) 1678—1719 VII	Christoph 1684—1728 VIII	Georg 1688—1753	Joachim Vivigenz 1649—1702	Philip Bogislauff*) 1668—1713 XI	Hans Bernd XII	Friedrich Wilhelm XIII
Frederikke Louise 1711—55 g. m. <i>O. R. Sehe- sted</i>	Alexander Ernst 1712—56 IV	Dorothea Sophie 1714—65 g. m. <i>O. D. Kaas</i>	Hans Henrik 1715—1801 V	Vollrad Alexander 1724—80 IX	Cathrine 1726—95 g. m. 1) IV 2) <i>J. v. Forcade</i>	Ernst Friedrich*) 1732—97 g. m. Datter af IV	Joachim Christoph 1680—1712 X		
Henrik Christopher Valentin 1749—70 VI									

*) Agnatisk Afkom blomstrer endnu.

I. **Hans Ernst** f. c. 1664 (1688 var han endnu ikke myndig), Søn af svensk Major og Erbkammerer i Forpommern Vivigenz Adam til Clempenow, i 2. Ægteskab med Barbara Maria v. Wakenitz. 1683 Fændrik i Prins Frederiks Reg., 1686 Sekondløjtnant, 1687 afgaaet. Skal være rejst til Irland og Ostindien, † 1699 som Kaptajn, uden Afkom.

II. **Joachim Bernd** f. c. 1665, Helbroder til I, c. 1686 i dansk Tjeneste, 1687 Fændrik ved Dronningens Livreg. 1691 Premierløjtnant ved Livgarden til Fods, 1701 Major ved Ribe Stifts nat. Inf. Reg., 1704 Oberstløjtnant ved Jydske Land Dragon Reg., 1707 Major ved Grenaderkorpset, 1709 Oberstløjtnant ved samme Korps, 1710 forsat til Livgarden til Fods som Kommandør for denne, † $21/1$ 1711, begr. i St. Petri Kapel.¹⁾

III. **Valentin** f. $13/12$ 1669 paa Hohenholz, Søn af Alexander Ernst til Hohenholz m. m. i 1. Ægteskab med Dorothea Sophie v. Suckow. 1684 Fændrik ved Schacks Inf. Batl. (fra 1688 Regiment), 1685 Sekondløjtnant, 1688 Premierløjtnant, s. A. Kaptajn for Reg.s Grenaderkomp., 1693 Major, 1697 Oberstløjtnant, 1701 Oberst for det ny oprettede Ribe Stifts nat. Inf. Reg., s. A. Oberstløjtnant ved (∴ Kommandør for) det ligeledes ny oprettede Grenaderkorps, 1704 kgl. Generaladjutant og Kammerherre, 1705 hvid Ridder, 1706 Brigader, 1708 Oberst af Grenadererne (med Generalmajors Rang), 1710 Overkrigssekretær for Land- og Søetaten, Deputeret i det for disse fælles Generalkommissariat og Gehejmeraad, 1717 Amtmand over Frederiksborg og Kronborg Amter, † $17/9$ 1718 paa Frederiksborg, begr. $19/11$ i St. Petri Kirkes Kapel i Kjøbenhavn. Gift 1° m. Elisabeth v. d. Osten (fra Schildberg i Brandenburg²⁾), 2° $4/6$ 1708 m. Edelcathrine Kaas (m. Muren, f. 1679, † 1742, begr. $22/5$ i St. Petri Kapel, Datter af Stiftamtmand i Thronhjem Hans Kaas til Hastrup og Sophie Amalie Bielke. Hun gift 2° 1721 m. Schoutbynacht, siden Viceadmiral, Caspar v. Wessel, f. $1/11$ 1690, † $9/9$ 1768.

Ved Skiftet efter Faderen fik han sammen med sine Helbrødre Hohenholz og Glasow.³⁾ I Kjøbenhavn byggede han sig en Gaard i Stormgade (den senere Holsteinske, nu Landbygningernes Brandforsikring). Hans Enke købte Ravnstrup ved Ringsted⁴⁾.

At han allerede tidlig stod i høj Gunst ved Hove, ses af, at han 1687, da han i Duel havde dræbt Fændrik Georg Frederik

¹⁾ Personalh. Tidsskr. 2. R. IV., S. 16.

²⁾ Oplysningen om dette Giftermaal skriver sig fra en ikke autentisk tysk Kilde, og det samme gælder en lidet sandsynlig Notits om, at han ikke skal være død en naturlig Død, men af Gift.

³⁾ Da der i Holsten findes bekendte Godser af samme Navne, er der opstaaet den Misforstaaelse, at han skulde have ejet disse.

⁴⁾ Trap, Danmark (3. Udg.) I. 2., S. 196 og II., S. 395.

GEHEJMERAAD, OVERKRIGSSEKRETER

VALENTIN EICKSTEDT

f. 1669 † 1718

Ripp, blev pardonneret paa Dronningens Forbøn.¹⁾ 1696 fik han Rejsepas for at gøre en Kampagne i Udlandet, uden Tvivl i Nederlandene. Under Felttoget i Slesvig og Holsten 1700 kommanderede han med Ære den ene Bataillon af Schacks Regiment. Men da det under Felttoget i Skaane 1709—10 blev betroet ham at optræde som selvstændig Fører for et større Korps, skriver Overgeneralen, Grev Chr. D. Reventlow, at han var »fort brave homme«, men manglede »l'esprit fait pour commander«. Da den danske Hær efter Slaget ved Helsingborg $10/3$ 1710, hvor Eickstedt havde kommanderet Corps de bataille (Centrum), var kommen i en vanskelig Stilling, kaldte Kongen ham til Kjøbenhavn »um ihn der Gefahr eines schmahlichen Todes zu befreien«, ²⁾ enten det nu var, fordi han var Kongens personlige Yndling, eller fordi det kunde være forbundet med særlig Fare for ham som Kongen af Sverigs Vasal at falde i svensk Fangenskab.

1714—16 var han blandt de høje Embedsmænd, der aarlig i Marts fik Befaling til at møde i Højesteret, saa ofte de ej ved andre Kongens magtpaaliggende Forretninger derfra forhindres³⁾, men han ses ej at have deltaget i Voteringerne.

I øvrigt henvises til hans Biografi i Dansk biogr. Lex. IV, S. 459 f. Hans Portræt gengives her efter et Oliemaleri, der ejes af Fideikommisbesidder Huitfeldt-Kaas i Christiania.

Han havde 7 Børn, alle af Ægteskabet med E. C. Kaas og døbte i Christiansborg Slotskirke.⁴⁾

1. Frederik, døbt $8/7$ 1709, begr. $6/7$ 1710 i St. Petri Kapel.
2. FridERICA (Louise), f. $6/2$ 1711, † $12/11$ 1755 paa Brotnov i Norge, g. $7/3$ 1732 m. Ove Ramel Sehested, f. $13/7$ 1687, † $30/5$ 1774 i Eidsvold, til Holeby, Generalløjtnant, hvid Ridder (g. 1° $18/12$ 1717 m. Anna Christine Stockfleth, f. $11/1$ 1690, † $15/8$ 1730).⁵⁾
3. Alexander Ernst, døbt $10/11$ 1712, se nedenfor.
4. Dorothea Sophie, døbt $5/7$ 1714, † 1764, g. $15/7$ 1745 i Vemmetofte Kapel m. Otto Ditlev Kaas (m. Sparren), f. $14/6$ 1719, † $6/7$ 1778, til Nedergaard, Generalmajor.⁶⁾

¹⁾ Krigskancelliets Indk. Sager s. A.

²⁾ Generalstaben, Den st. nord. Krig I og II (Reg.). Danske Mag. 5. R. III., S. 330.

³⁾ Sjøll. Tegnelser.

⁴⁾ Jfr. L. Bobé, Papirer fra den Reventlowske Kreds, VII., S. 509 f., og Personalh. Tidsskr., 2. R. IV., S. 15, 26, 29.

⁵⁾ D. Ad. Aarb. 1911, S. 455 f. D. biogr. Lex. XV., S. 522. Hun kaldes alm. Fr. Louise, men er ikke døbt saaledes.

⁶⁾ Personalh. Tidsskr. V., S. 12; D. Ad. Aarb. 1899, S. 213. Blandt Efterkommerne af deres Datter, Edel Sophie, g. m. Admiral Fr. Chr. Kaas (m. Muren), har flere baaret Navnet Eickstedt som Fornavn.

5. Hans Henrik, f. $14/7$ 1715, er ovenfor udførlig omtalt.
6. Louise Christiane, døbt $14/11$ 1716, begr. $15/5$ 1717 i St. Petri Kapel.
7. en Søn, begr. $10/5$ 1723 smstds.

IV. **Alexander Ernst** døbt $10/11$ 1712 i Christiansborg Slotskirke, † $5/4$ 1756 paa Hohenholz. 1729 Kornet v. 3. Jydske Rytterreg., 1732 Løjtnant, 1733 Ritmester v. 5. Jydske Rytterreg., 1742 Major, 1749 Oberstløjtnant, 1753 Afsked m. Obersts Karakter. Han garnisonerede 1741—1753 i Skanderborg. Efter Overenskomst med Broderen overtog han 1741 alene Hohenholz og Glasow.¹⁾

Gift $2/10$ 1744 m. Cathrine v. Eickstedt, f. $26/2$ 1726, † $29/4$ 1795, Datter af hans Farbroder Georg (Jürgen) til Rothen Clempenow. (Hun gift 2° $21/2$ 1763 m. Isaac v. Forcade til Barskewitz, preussisk Oberst og Hofmarskal, † $21/1$ 1775 i Potsdam).

4 Børn:

1. Margrethe Cathrine Frederikke, f. $5/8$ 1745 paa Hohenholz, † $26/2$ 1772 smstds, g. $7/11$ 1763 m. sin Morbroder Ernst Friedrich v. Eickstedt, døbt $1/8$ 1732, † $7/8$ 1797. Han var g. 2° m. Beate Amalie Cathrine Maasz. 1756 overtog han Hohenholz og Glasow. (Jfr. nedenfor under IX).
2. Augusta Ernestine, døbt $13/11$ 1747 i Skanderborg, † efter 1802, g. m. v. Aschersleben til Parmen, Kaptajn.
3. Louise, f. $14/3$ 1749 i Skanderborg, † efter 1802, g. 1° m. Moritz Friedrich v. Itzenplitz, † 1772, til Gross og Klein Benitz; 2° $20/9$ 1775 m. Ernst Richard v. Münchow, preussisk Kaptajn.
4. Valentin Jørgen, døbt $12/10$ 1750 i Skanderborg, † 1751 smstds (begr. $16/2$).

V. **Hans Henrik**, se ovenfor.

VI. **Henrik Christopher Valentin**, General Hans Henrik E.'s eneste Søn, var født i Næstved $1/6$ 1749, † smstds $12/3$ 1770²⁾; Han kom 1758 som »fixus« paa Herlufsholm og blev straks Skolens Dux (!); 1762 dimitteret til Sorø ridderlige Akademi.³⁾ 1758 Kornet ved 2. Jydske Rytterreg. (fra 1763 Sjæll. Dragonreg.). 1761 Premierløjtnant, 1766 Sekondkaptajn. Han skal have været en ualmindelig lovende ung Mand, og den gode Opdragelse, han havde faaet (paa Herlufsholm og Sorø!), blev anført som Anbefaling for at vælge Faderen til Overhofmester for Kronprinsen.

¹⁾ Familienbuch, S. 251 f.

²⁾ Dbt. $7/6$ (St. Peders Kb.), begr. $19/3$ (St. Mortens Kb.).

³⁾ Leth og Wad, Dimitterede fra Herlufsholm, S. 106.

Et »Æreminde over Capitain Eickstedt, oprettet af et Selskab af Venner« (Sorø, 1770, 4°) indeholder foruden forskellige »Tanker« 3 elskværdige Breve, som han selv har skrevet i Løbet af de sidste Maaneder før sin tidlige Død, men dog endnu i »Sundhedstiden«; det ene er stilet til Forældrene, det andet til en ung Dame (»Min smukke Jomfru!«), det tredje til en Ven.

VII. **Alexander**, f. 1678, Halvbroder til Valentin (III), hans Moder hed Marie Sophie v. Normann, blev 1694 Fændrik ved Schacks Inf. Reg., 1695 Sekondløjtnant, 1697 Premierløjtnant, 1700 afskediget med Kaptajns Karakter. Blev siden Ritmester ved et preussisk Husarreg. og var 1705 Kammerjunker og Staldmester hos Markgreven af Brandenburg-Schwedt, 1708 Kammerherre. † ¹²/₁ 1719. — Gift ²²/₁₀ 1705 med Dorothea Henriette Philippine v. Auer, 3 Sønner og 3 Døtre. Ved Skiftet efter Faderen fik han Tantow og Radekow, der endnu som Majorat besiddes af hans Efterkommere.

VIII. **Christopher**, f. 1684, Helbroder til Alexander (VII). 1704 i dansk Tjeneste som Kaptajn ved Fynske hvervede Inf. Reg., 1709 til Grenaderkorpset, s. A. Major ved Sjællandske hvervede Reg.'s 1. Bataillon ved Auxiliærtropperne i Flandern, 1711 Oberstløjtnant, 1713 kar. Oberst, 1716 Chef for det tidligere Prinds Georgs hverv. Reg., der blev opløst 1721. 1723 Chef for Vesterlenske Reg., 1724 for et hvervet Reg. (efter Mogens Krag), 1728 Generalmajor. † kort før ²⁴/₁₁ 1728. — Han var ved Patent af ²⁸/₅ 1725 bleven optaget i den danske Adelsom Baron af Wintersborg, idet han 1724 havde ægtet Juliane Margrethe Baronesse Winterfeldt, f. 1694, † 1741, til Baroniet Wintersborg (Utterslevgaard og Sæbyholm) paa Laaland, Datter af Kammerjunker, Kaptajn Gustav Baron Winterfeldt og Margrethe v. Owstien¹⁾. Ingen Børn.

Han havde ved Skiftet efter Faderen faaet Halvdelen af Rothen Clempenow, som han 1716 solgte til sin yngre Helbroder Georg; denne, der ligeledes erhvervede den anden Halvdel, var svensk Oberstløjtnant af Kavalleriet og gift med Margrethe Dorothea v. Vieregge, Datter af Vollrad Paris v. Vieregge til Zapendorf, Hofmarskal hos Prins Christian af Danmark (Christian V's Søn), senere Etatsraad og hvid Ridder.²⁾ Blandt deres 5 Sønner og 5 Døtre var

IX. **Vollrad Alexander**, f. ²⁸/₁₂ 1724. Han blev 1740 Løjtnant ved 5. Jydske Rytterreg., men fik 1748 Afsked efter Ansejning, da han som Kongen af Preussens Vasal fik Befaling

¹⁾ Nyt dansk Adelslex., S. 74, Personalthist. Tidsskr. 4. R. I., S. 158.

²⁾ Personalth. Tidsskr. 3. R. III., S. 107 f.

til at vende hjem¹⁾, Løjtnant i et preussisk Dragonreg., 1755 Afsked som Kaptajn, 1762 Johannitterridder, 1764 Erbkammerer i Forpommern. † ²⁰/₂ 1780.

Gift 1° ⁹/₁₀ 1756 med *M a g d a l e n e C h r i s t i a n e H e n r i e t t e v. V i e r e g g*, † ²⁷/₇ 1762; 2° ¹²/₂ 1763 med *S o p h i e M a r g r e t h e v. V i e r e g g*, † ¹⁷/₆ 1770, der begge var Døtre af hans Morbroder, dansk Kammerjunker Vollarad Friedrich v. Vieregg²⁾, og med hvem han fik Godser i Meklenborg. Hans Hovedbesiddelser laa dog i Preussen, nemlig Glasow m. m. i Pommern og Eickstedt i Brandenburg. Han efterlod sig kun Døtre.

Hans Søster *C a t h r i n e* er omtalt ovenfor som gift med *A l e x a n d e r E r n s t v. E i c k s t e d t (IV)* og deres Datter *M a r g r e t h e C a t h r i n e F r e d e r i k k e* som gift med Vollarad Alexanders Broder *E r n s t F r i e d r i c h v. E i c k s t e d t*, der i sit 2. Ægteskab med *B. A. C. M a a s z* er Stamfader til den nu levende Linie til Hohenholz og Rothen Clempenow, Greverne Eickstedt-Peterswaldt.³⁾

X. Joachim Christoph, f. c. 1680, 1700 Fændrik ved Livreg. Dragoner, 1702 Løjtnant, 1712 Kaptajnløjtnant og s. A. Kaptajn; faldt ²⁰/₁₂ 1712 ved Gadebusch. — Hans Plads paa Stamtavlen er dog ikke ganske sikker, idet den paa Oversigtstavlen anførte *J o a c h i m V i v i g e n z* til Eickstedt (i Uckermark) ganske vist havde en Søn af dette Navn, men denne angives at være død som Barn. Forf. til »Fortsetzung des Familienbuchs« har dog i et Brev udtalt, at han antog de to for at være samme Person. Joachim Vivigenz var Søn af *J o a c h i m B e r n d* til Eickstedt, som i tyske Kilder 1655 kaldes dansk Generalmajor; hvad der ligger til Grund herfor, kan ikke oplyses; han var gift med sit Næstsøskendebarn *L u c r e t i a v. E i c k s t e d t*, Datter af Valentin (se Oversigtstavlen).

XI. Philip Bogislaff, f. ²⁷/₁₀ 1668, Søn af *F r a n t z D u b s l a f f* til Dargebel (Forpommern), af den sorte Linie og *M a r g r e t h e E l i s a b e t h v. E i c k s t e d t*, yngre Søster af nysnævnte Lucretia. — 1686 Adjutant ved Schacks Bataillon, 1687 Fændrik, 1689 Afsked for at gaa i fremmed Tjeneste. Deltog som Kaptajn ved et hessisk Regiment i engelsk Sold i den pfalziske Arvefølgekrig. † ⁴/₉ 1713 som Kammerherre og Besidder af Müggeburg. — G. ⁵/₉ 1695 med *A n n a M a r i e K l i n c k o w* -

¹⁾ Krigskanc.'s Ref. Sager ²⁶/₅ s. A.

²⁾ Personalh. Tidsskr. 3. R. III., S. 108.

³⁾ August Ludvig Maximilian Greve E.-P., der 1781 under et Ophold i Kjøbenhavn blev Ridder af Dannebrog, hører dog ikke herhen; han var Brodersøns Søn af de ovenfor under I. og II. omtalte Brødre.

strøm¹), f. i Stralsund $^{30/10}$ 1678, † $^{3/7}$ 1714. Stamfader til den nulevende Linie til Coblenz.

XII. **Hans Bernd**, Broder til XI, 1695 Fændrik i Schacks Reg., 1697 Sekondløjtnant, 1702 afskediget. Skal siden være falden i Polen, uden Afkom.

XIII. **Frøderik Wilhelm**, Broder til de 2 foregaaende, skal være død ugift i dansk Tjeneste. Han findes dog ikke i Etaterne som Officer.

Idet Meddelelserne om den pommerske Gren hermed slutter, skal blot anføres, at en Fru Elisabeth v. Uhren, Broderdatter af Valentin v. Eickstedt († 1662, se Stamtavlen), nævnes som Enke 1666 og 1685. Nogen tysk Slægt af dette Navn kendes ikke, men den danske Familie Urnes Navn faar under Tiden paa Tysk denne fordrejede Form²); mon hun kan have været gift med en Mand af denne Familie?

2. Den brandenborgske Familie Eichstedt.

Vaa ben: 3 Sværd i Skjoldet og paa Hjelman, Farve og Stilling forskellige for Grenens 3 Linier. Til den altmarkske Linie, der fører Sværdene med nedadvendt Spids i Sølvfelt, hører det eneste Medlem af Grenen, der har været i dansk Tjeneste, nemlig

XIV. **Hans Henrik**, f. 1675, Søn af Levin Jacob til Eickstedt (i Altmark) og Anna Elisabeth v. Rienow. Efter at have været i preussisk Tjeneste blev han 1706 Sekondløjtnant i den danske Fodgarde, 1707 Kaptajn ved Fursmans Jydske Land- Dragon Reg., og Ritmester 1710, da dette blev omdannet til et Rytterregiment. Arkebuseret i Rendsborg $^{20/1}$ 1714 efter Krigsretsdom for sit Forhold i Slaget ved Gadebusch³). — Gift med Charlotte Amalie Buchwald, Datter af Wolf B. til Gudumlund og Anna v. d. Wisch. Efter Mandens Død drog hun med deres eneste Søn til sin Svigerfader i Tyskland. Mindst 3 Børn:

1. **Wolf Heinrich**, f. 1711, † 1762 som hessen-darmstadtisk Oberst for et Dragonregiment, Generaladjutant og Kammerjunker. — Gift med N. N. v. Bassewitz. Uden Børn.
2. **Anna Charlotte**, overlader i et Brev af $^{3/3}$ 1765 Priorinden i Odense Kloster efter Forgødtbefindende at ordne

¹) Jfr. Anrep, Sv. ad.s ättartaflor, II., S. 442, hvor han kaldes Vickstedt og hendes Fødselsdag sættes til $^{29/9}$.

²) Saaledes Sophie Urne, Ulr. Fr. Vald. Løvendals Moder, i Gauhes og andre tyske Adelslexika.

³) Personalh. Tidsskr. 3. R. I., S. 208 og 298 (først anførte Sted er hans Faders Navn fejlagtigt skrevet Severin Jacob). — Generalst., Den st. nord. Krig, IV., S. 191.

Skiftet efter hendes nedennævnte Søster. Brevet er dateret Dobbertin og hun har vel været Konventualinde i dette meklenborgske Kloster.

3. *Friderica Levina*, døbt $\frac{3}{7}$ 1714 (altsaa c. $\frac{1}{2}$ Aar efter Faderens Død) i Storvorde Kirke, † $\frac{11}{2}$ 1763 i Odense adelige Jomfrukloster, ført til Klosters Begravelse i Haarby Kirke. Hun havde ved sin Død Hæving til Gode fra Klosteret, til hvilket Overskudet af hendes Bo hjemfaldt efter Fundatsen.¹⁾

Den thyringsk-sachsiske Familie Vitzthum
v. Eckstädt.

V a a b e n: I Guldfelt 2 røde Pæle, belagt med en Sølvbjælke; paa den kronede Hjælm en spids, rød Hat, besat for oven med en Guldstjerne, paa hver Side med 3 Hanefjer i Skjoldets Farver.

N a v n e t s første Del²⁾ — latinsk vicedominus, fransk vidade — er oprindelig Titlen for den verdslige Statholder eller Lensmand i en gejstlig Fyrstes Land, her Kurfyrst-Ærkebispens af Mainz's thyringske Besiddelser med Erfurt som Hovedstad; Vicedominatet, der var blevet arveligt i Familien, solgtes 1352, men Titlen, der var gaaet over i Navnet, beholdt man. Den anden Halvdel af Navnet har Familien taget fra samme thyringske Herresæde, som Familien Eickstedt har taget sit fra, og, som tidligere omtalt, har Forfatteren til denne Families Historie ogsaa antaget, at de 2 Familier er Grene af samme Stamme — en Antagelse, som dog er bleven bestridt med, som det synes, vægtige Grunde³⁾.

Alt i det 13. Aarhundrede delte Familien sig i de 2 endnu blomstrende Hovedlinier, af hvilke den ene, Vargula, forblev i Thyringen, den anden, Kannawurff, drog mod Øst til Meissen og Lausitz, d. e. det senere Kurfyrstendømme, nu Kongerige, Sachsen. Til den sidste hører Kong August II's Yndling og Statsminister Friedrich Vitzthum v. Eckstädt, der 1711 blev Rigsreve, og som

¹⁾ Storvorde og Odense St. Knuds Kirkebøger, samt Odense Klosters Skifteprotokol. For Meddelelserne takkes d'Hrr. Arkivsekretær S. Nygård og Landsarkivar G. L. Wad.

²⁾ Det er denne Del af Navnet, som Familien har brugt og endnu bruger, om man saa maa sige, til daglig, hvilket bemærkes, da den i danske trykte og skrevne Registre sædvanligvis opføres under „Eckstädt“.

³⁾ Kronfeld, (Gesch. der Stadt Apolda (Apolda 1871). S. 71 ff.; jfr. Gauhe, Adelslexicon II S. 2673 ff. og Kneschke, Allg. Deutsches Adelslex. I. (1859) S. 93 og IX. (1870) S. 396 f. Velvillige Meddelelser fra Hr. Kapt. Vitzthum v. Eckstädt i Brunsvig. Familiens ældre Genealogi er kun lidet bearbejdet, undtagen for den nulevende Slægts direkte Ascendens's Vedkommende.

er Stamfader til alle Liniens nu levende Medlemmer; og til samme kan man med stor Sikkerhed henregne de Medlemmer, der har staaet i Berøring med Danmark, paa en enkelt Sidelinie nær, som i 100 Aar har regnet sig for »kongelig danske Vasaller«, idet den, i al den Tid Grevskabet Oldenburg var forenet med den danske Krone, var bosiddende der. Vi begynder da med denne Linie, Schaala, der meget tidlig skilte sig ud fra Vargula-Linien¹⁾.

Hans Wilhelm Vitzthum v. Eckstädt til Schaala og Wechmar i Thüringen blev 1635 grevelig oldenburgsk Hofmester, nævnes efter Haanden som Ritmester, Kammerraad Landsdommer og Landdrost og døde $\frac{5}{2}$ 1660, 56 Aar gl., i Oldenburg, begravet i Lamberti-Kirken med Hustru og 5 Børn²⁾. Søn af ham var utvivlsomt, ihvorvel det intet Steds udtrykkelig er udtalt,

Henrich Ernst, hessen-kasselsk Oberstløjtnant, gift med en Datter af oldenburgsk Geheimeraad Matthias v. Wolzogen til Missingsdorf, efter hvem han arvede Allmers Gut (Strøgods, 158 Juck = 88,5 ha) ved Blexen i Butjadingerland. Dette var givet Wolzogen som Allodialgods, men blev, da den danske Regering lod de oldenburgske Godsers »Adelskvalitet« prøve, gjort til Len, men dog af Hensyn til Henrich Ernsts Faders mangeaarige Fortjenester af det grevelige oldenburgske Hus, arveligt saavel paa Mands- som paa Kvindesiden. Kort før Resolutionen herom faldt $\frac{20}{10}$ 1688, var Henrich Ernst død, efterladende 3 Døtre, der 1702 endnu var i Live og gifte, og 2 Sønner, nemlig:

1. Wilhelm, der 1689 udstedte det første Lensrevers og desuden havde »Lehngelder« staaende i Schaala; død $\frac{22}{12}$ 1710 i Basel som Raad m. m. hos Markgreven af Baden-Durlach, efterladende Enke, men ingen Børn. Det oldenburgske Len havde han 1704 overdraget sin Broder:
2. Johan Friedrich, Kammerjunker, senere Staldmester hos Fyrsten af Anhalt-Köthen; død 1718 efterladende foruden 2 Døtre, der døde ugifte, 1 Søn:

XV. Johan August, født i Köthen c. 1708. Efter først at have tjent i den sachsiske Hær blev han 1726 Underofficer i Oldenburgske Nationalregiment, hvor han forrettede Tjeneste som Adjutant, da han 1728 blev Fændrik, kom 1731 til Aderkas's (fra

¹⁾ Oplysningerne om denne Linie skriver sig hovedsagelig fra Lensakter i det storhert. Hus- og Centralarkiv i Oldenburg og er godhedsfuldt meddelte af dettes Forstander, Hr. Geh.-Arkivraad Dr. jur. G. Sello.

²⁾ Se om ham Winkelmann, Oldenb. Chronica (Bremen 1721), S. 492; R. Mosen, Charl. Am. de la Trémoille (Oldb. og Leipzig 1892), S. 361.

1733 holstenske) hvervede Reg., s. A. Sekondløjtnant, 1738 Premierløjtnant, 1740 tilbage til Oldenborgske Nationalregiment som Kaptajn og Kompagnichef, 1760 Major (Regt. opløst 1767); 1769 til 2. Slesv.-holst. nat. Bataillon (1773 annekteret Dronningens Livreg.), 1774 afskediget.

Hans Konduitelister er et ganske betegnende Eksempel paa, i hvor høj Grad det sete kan afhænge af Øjnene, som ser. Da han 1737 staaer som Sekondløjtnant ved Holstenske gevorbne Regiment, siges der om ham, at han er »von guter and stiller Lebensart; langsamen Begriff; nach Vermögen appliciert er sich auf den Dienst, kann auch wohl zum Premierlieutenant bequem werden«. Men da han 1741 er kommen til Oldenborgske Nationalregiment, saa er han »von gutem, hurtigem Begriff, appliciert sich mit Progress auf den Dienst, ist vermögend seiner Charge, auch einer höheren vorzustehen und commandieren, auch zur Majors Function bequem«; og, hvad der er det mærkeligste, medens han før var »von kleiner Statur, auch nur mittelmässigem Exterieur«, saa er han nu »5 Fusz 10 Zoll lang, von gutem Exterieur«. — Kompagniet havde han for 1550 Rdl. købt af Kaptajn Jacob de la Porte, hvoraf han dog fik de 600 Rdl. refunderet af en Kadet Holger Jacobæus, der overtog hans Løjtnantsplads¹). Det oldenborgske Len, som han havde arvet efter Faderen, var som Følge af Kvægsyge, Oversvømmelser og andre Uheld bleven stærkt forgældet, hvorfor han 1760 fik Tilladelse til at allodificere og udparcellere det.

Han blev gift 1744 med Marie Friderica v. Wiertheim²), vistnok fra Anhalt, død før Manden. 1754 havde de 3 Børn, formentlig alle Døtre; idet mindste var han ved sin Død $\frac{26}{5}$ 1775 sidste Mand af den oldenborgske Linie. Af Døtrene var den ældste gift med en Baron v. Reichmeister (fra Osnabrück); den yngste

Marie Dorothea, født $\frac{2}{7}$ 1752 i Blexen, † $\frac{16}{2}$ 1814 i Husum, gift i November 1769 med Johan Heinrich Nicolaus Wardenburg, døbt $\frac{19}{1}$ 1737 i Oldenburg, † $\frac{3}{3}$ 1814 i Husum, Major ved Slesvigske Inf. Reg., senere Toldforvalter i Husum³).

1) Ref. Sager 1728 $\frac{10}{5}$ og 1740 $\frac{7}{11}$ Konduitelister 1750—46 og 1764.

2) Gl. mil. Enkekasse Nr. 969.

3) Dette Ægtepars 2 Sønner fik $\frac{7}{8}$ 1832 dansk Adelspatent. Ansøgningen herom er bilagt med en af den storhert. oldenb. Overbibliotekar v. Halem given Erklæring, der indeholder gode Bidrag til Familien Wardenburgs ældre Historie: det er en Embedsslægt, der kan forfølges til ca. 1600, men dens Forbindelse med en alt i det 13. Aarh. forekommende Adelslægt af samme Navn kan ikke bevises; jfr. Kueschke IX S. 749, hvor Familien dog kaldes oldenborgsk Uradel.

De andre Medlemmer af Familien, der har været knyttede til Danmark — som man vil se alle ret løst — og som hører til K a n n a - w u r f f - Linien, er følgende:

XVI. **Friedrich Wilhelm** til Eckstedt tjente under Christian IV i Trediveaarskrigen 1625—26 som kommanderende Oberstløjtnant for Hertug Johan Frederik af Sachsen-Weimars Livreg. til Hest. Senere kursachsisk Generalløjtnant, sachsenaltenburgsk Raad og Amtshauptmann i Saalfeld, † 1637¹⁾.

XVII. **Georg Quirinus** fik 1700 Titel af dansk Etatsraad. Han havde den foregaaende Sommer været substitueret for den kurbrandenborgske Gesandt A. O. v. Vieregg under dennes Orlov. Den svenske Gesandt Anders Leijoncloo melder om ham, at han er en ung Karl, som aldrig har været brugt i Affærer før og paa alle Maader søger at insinuere sig her ved Hoffet efter at være bleven forlovet med Kronprinsesse Louises »fornemste Kammerjomfru« Sophie Amalie Marie v Vieregg (Gesandten Datter, f. 1669), med hvem han blev gift paa Christiansborg Slot 1⁴/₅ 1700. Han døde 1740, 77 Aar gammel, som kgl. polsk og kursachsisk Kammerherre og Oberrechnungsrat²⁾.

XVIII. **Christian** var 1701—3 Fændrik ved Rodsteens Dragon Reg. ved det danske Hjelpekorps, der kæmpede under Prins Eugen i Italien. Vistnok den Christian til Rötgersdorf, Broder til den første Rigs greve, som 1722 blev sachsisk titulær Oberst og døde 1738, 59 Aar gammel³⁾.

XIX. **Christoph Diedrich** var kursachsisk Bergraad, da han 1710 drog til Norge efter Opfordring af Kong Frederik IV, for at medvirke ved en Omordning af Bjergværksdriften, særlig Kongsberg Sølvværk, der var stærkt i Forfald. Han blev straks Kommitteret i Overbergamtet og 8⁸/₆ 1711 som Overbergraad »medgivet« General Lövendal, der fik Overdirektionen over Bjergværkerne. Fik ved sin Afskedigelse 2⁸/₁₂ 1713 en Tilkendegivelse af Kongens Tilfredshed med hans Virksomhed, der skal have været fortjenstfuld baade i teknisk og i økonomisk Henseende. Ved sin Hjemkomst blev han Oberberghauptmann i Erzgebirge og levede endnu 1740⁴⁾.

¹⁾ Axel Larsen Liljefalk, Kejserkrigen. S. 47 f. Gauhe, II. S. 2677.

²⁾ Sjæll. Reg. 1¹/₅ 1700. Danske Saml. 2. R. VI, S. 70. Personalh. Tidsskr. 3 R. III, S. 113 f. (Det maa være hende, og ikke Søsteren, den senere Grevinde Vieregg, der 2⁸/₅ 1699 af Kongen fik 400 Rdl. til en Diamantring, uden Tvivl i Anledning af Forlovelsen, lige som det var i Anledning af Brylluppet, at hendes Mand blev Etatsraad.) Gauhe, anf. St.

³⁾ Meddelt af Kapt. Vitzthum v. Eckstedt.

⁴⁾ M. T. Brünnich, Kongsberg Sølvbergværk (Kbh. 1826) S. 249 ff. Gauhe, anf. St.

XX. **Georg Friedrich**, Løjtnant i den sachsiske Livgrenadergarde, blev 1736 Premierløjtnant i det danske Grenaderkorps, saa vidt ses kan, uden Indstilling fra Korpset, hvorfor det ligger nær at antage, at han skylder Hoffets Protektion sin Ansættelse og er Søn af XVII. 1737 deltog han i et Felttog i Ungarn. Høj af Vækst og meget rosende omtalt, med Undtagelse af at han trods gentagne Advarsler var forfalden til Spil. 1744 fik han Afsked med Majors Karakter, da han af Familiehensyn maatte bosætte sig i sin Hjemstavn, uden Tvivl Oberlausitz, da hans Ansøgning er dateret Bautzen. S. A. sachsisk Oberstløjtnant og Generaladjutant hos Kurprinsen, 1747 Oberst, ²⁷/₆ 1754 dræbt i en Duel¹⁾.

Til Slutning endnu et Spørgsmaal: ¹²/₁ 1677 blev der af den kgl. Chatolkasse udbetalt »Obrist Leutnant Fisztumphs Enche af Naade 10 Rdl»²⁾. Hvem var dette Ægtepar? og hvad var Anledningen til denne, ganske vist meget beskedne, kongelige Naadesbevisning?

1) Konduitelister 1737—39. Ref. Sager 1744 ⁷/₈. Velvillig Meddelelse fra det kgl. Sachs. Krigsarkiv.

2) Overkammerjunkerens Regnskab.

KRIMINALRETSASSESSOR
JOHAN JACOB BUNTZEN

Kriminalretsassessor Johan Jacob Buntzens Barndoms- erindringer.

Oversat fra Fransk og meddelte af **Poul Hennings**.

Disse Erindringer ere nedskrevne med sirlig Haand paa Fransk i en smukt indbunden Kvartbog, der nu er i Dattersønnens, Meddele-rens Eje. Forfatteren, der var gift ind i den fransktalende de Co- ninckske Familie, har aabenbart ved at skrive disse Memoirer til- lige villet øve sig i Fransk. Det har, da Erindringerne kun omfatter Forfatterens Barndom, ikke været muligt bestemt at konstatere, naar de ere nedskrevne; men de stamme i alt Fald fra hans sidste Leve- aar, Begyndelsen af Halvtredserne. Meget — ganske særlig at Ned- skrivningen af Memoirerne aabenbart er bleven afbrudt ret pludselig, og at det har været Hensigten at fortsætte denne — tyder paa, at de hidrører fra en Periode, der ligger umiddelbart før Forfatterens tid- lige Død, der indtraf den 14. Oktober 1856.

Jeg er født i St. Petersborg den 13. April 1805, en Dag, der i Kalenderen er helliget St. Justinus, og utvivlsomt har min Skyts- helgen ikke bidraget lidet til at føre mig ind paa den juridiske Løbebane. Jeg er altsaa født under den russiske Selvherskers Scepter, men da jeg kun har indaandet russisk Luft i de tre første Aar af mit Liv, haaber jeg ikke at denne Omstændighed har haft nogen Indflydelse paa min politiske Anskuelse, der, det maa jeg tilstaa, er bundkonservativ. Min Fader¹⁾, Dr. med., født i København og Læge ved det kejserlige Marineakademi i St. Petersborg, var Elev af Pastor Birchner²⁾ i Korsør, denne Frihedens varme Ven og ogsaa min Fader, der var en lærd Fysiker, glødede for Frihedsideerne; men han døde altfor tidlig — i Juni 1807 i en Alder af 32 Aar — til at han har kunnet haft nogen synderlig Andel i min Opdragelse, som næsten fuldstændig har været overladt min Moder, Medea Cathrine Garb³⁾. Hun vendte tilbage til sit Fødeland, Danmark, i Sommeren 1808, med mig, som den Gang var 3 Aar og 3 Maaneder gammel.

¹⁾ Thomas Buntzen, f. 5. Sept. 1776 i Kbhvn., † 16. Juni 1807 i St. Peters- borg som Dr. med., russ. Hofraad og Overlæge ved det kejserlig adelige Søkadet- korps, samt Inspektør over samtlige Marinehospitaler i St. Petersborg, Kron- stadt og Oranienbaum. (Dansk Biografisk Leksikon og særlig Dansk Tids- skrift, Sept. 1903).

²⁾ Michael Gottlieb Birchner, f. 21. Aug. 1756, † 1. Dec. 1798 i Korsør, lige udnævnt til Sognepræst til Vemmelev og Hemmershøj. (Dansk biografisk Leksikon og den af hans Elev, Dr. med. Th. Buntzen i 1798 anonymt udgivne: Bidrag til Mich. Gottl. Birchners Biografi).

³⁾ Medea Cathrine Garb, f. 15. Decbr. 1779 paa Holsteinborg, † 6. Novbr. 1859 i Kbhvn., se iøvrigt nedenfor Note 2, Side 132.

Ofte rejses Spørgsmaalet om i hvilken Alder et Barn modtager det første Indtryk af Genstande og Begivenheder, som det er i Stand til at bevare i Erindringen. For at yde et Bidrag til Besvarelsen af dette Spørgsmaal, bør jeg gøre opmærksom paa, at jeg tydelig erindrer flere Genstande og Hændelser fra mit Ophold i St. Petersborg. Jeg erindrer saaledes, at min Moder en Dag da Gaderne vare dækkede med Sne, lod mig kigge ud ad Vinduet og nikke ned til min Fader, som kørte forbi i Slæde, indhyllet i en blaa Kappe og med trekantet Hat paa Hovedet. Dette maa have fundet Sted i Vinteren eller Foraaret 1807, da jeg var omtrent 2 Aar gammel. En Gang da jeg med mine Forældre var paa det naturhistoriske Museum blev jeg meget forbavset ved at se en uhyre stor Elefant, paa hvis Hals der sad en lille Dreng med rød Hue. Jeg fik Lov at føle paa dens Hud, der var haard og graa som Sten, for at jeg kunde overbevise mig om, at den ikke var levende. Maaske var det en af disse antidiluvianske Elefanter, der, som bekendt, ere fundne i uskadte Stand i Sibiriens Ismarker, og hvoraf nogle bleve bragte til St. Petersborg. En anden Gang overværede jeg, fulgt af en Tjener, et Maskebal for de kejserlige Børn. Jeg havde Plads bagved Balustraden paa et lille Galleri, jeg betragtede Gardens Musikere i deres gule Uniformer, og jeg blev greben af Rædsel ved at se de maskerede Børns grimme Ansigter, der dansede rundt nedenfor Galleriet. Endelig erindrer jeg, hvorledes jeg sammen med min Familie, var til Stede ved en Marine-Højtidelighed i Havnen, hvor, — det har man senere fortalt mig, — et eller to store Skibe skulde sættes i Vandet. Jeg ser endnu den talløse Mængde, den bølgende Bevægelse, hvori Skibene satte Vandet, og jeg hører endnu Braget af Kanonskuddene.

Flere Værelser i vort Hus staa saa klart for min Erindring, at jeg kunde tegne dem. Der var et Værelse med en stor Porcelænsovn, oven paa hvilken en Boldt, som jeg spillede med, til min store Sorg forsvandt for stedse. Ved Siden af denne Ovn vendte en Dør ud til en stor Gang, der førte til Køkkenet, og ved Siden af det omtalte Værelse var et andet Værelse med gule Tapeter. En Aften, da Maanen skinnede ind ad Vinduerne, opdagede jeg til min store Overraskelse, at det var den samme Maane, som jeg i hvert Værelse kunde se gennem alle Vinduerne, og jeg maatte gentage Forsøget mange Gange, før jeg blev overbevist derom.

Hvad min Faders Forfædre¹⁾ angaar kan jeg ikke gaa længere tilbage end til hans Bedstefader, der hed Thomas²⁾, var Gaardejer og boede i Landsbyen Leck i Tønder Amt. Man har fortalt mig som Bevis paa hans overordentlige Styrke, at han, da han en Dag var kommen op at skændes med en anden Gaardmand, der var opsat paa at prøve Kræfter med ham, tog en massiv Tintallerken mellem sine Hænder, krøllede den sammen som et Blad Papir og lagde den foran sin overmodige Modstander med de Ord: »Giv mig et tilsvarende Bevis paa Dine Kræfter, før Du ypper Kiv med mig«, hvilket bragte den anden til Fornuft. Samme Thomas havde 3 Sønner: Johan³⁾, Andreas⁴⁾ og Jakob⁵⁾. Den ældste, Johan, begav sig til Kjøbenhavn for der at prøve sin Lykke, og da han var nødt til at antage et Tilnavn, kaldte han sig Bondesen, til Minde om, at han var af Bondesæt, men han fortysskede det og skrev det Buntzen; da hans to Brødre, som, lokkede af hans Held, senere kom hertil, antog de samme Navn⁶⁾. Den ældste Broder begyndte som Vinhandler, blev senere Mægler og endte som Dispatchør. Af hans 5 Døtre blev den ældste første Gang gift med Digteren Andreas Heiberg, anden Gang med Grev Ehrensvård, som efter Sammensværgelsen mod Sverriges Konge, Gustav III, boede her under Navn af Baron Gyllembourg. Hun er Moder til Digteren Johan Ludvig Heiberg, og selv betragtes hun — og med Rette — som Forfatterinde til Novellen »En Hverdagshistorie« og en Mængde andre velbekendte Noveller. I hendes Faders Hus kom en stor Kres begavede Mennesker. Han var selv særdeles godt hjemme i de moderne Sprog, og beskæftigede sig meget med Astronomi og Mekanik, hvilket har givet min Fader den første Impuls til at hellige sig til Studiet af Fysikken. Ovenpaa hans Hus i Nyhavn var bygget et Observatorium, og sin Fritid delte han mellem dette og de aandrige Mennesker, som kom i Familien. Hans Hus dannede en fuldstændig Kontrast til hans Broders, min Bedstefaders, der som et Trapistkloster var hermetisk lukket for alle Fremmede. Denne Forskel

¹⁾ Se om Familien Buntzen: Biografisk Slægtregister over de indbyrdes beslægtede Familier Sangaard, Buntzen, Koch og Jürgensen o. s. v., ved Frode Jørgensen og Poul Hennings. Trykt som Manuskript i Kbhvn. 1910.

²⁾ Thomas Buntzen, † 1. Aug. 1748 som Gaardejer i Medelby i Nord-slesvig.

³⁾ Johan Buntzen, f. 29. Aug 1728 i Medelby, † 18. Febr. 1807 som Dispatchør i Kbhvn.

⁴⁾ Andreas Buntzen, f. 14. Febr. 1733 i Medelby, † 2. Juli 1810 som Grosserer og Skibsreder i Kbhvn.

⁵⁾ Jakob Buntzen, f. 1736 i Medelby, † 26. Okt. 1820 som Overkrigskommissær og kgl. Fuldmægtig ved Kommandantskabet paa Toldboden i Kbhvn.

⁶⁾ Allerede Faderen, Thomas Buntzen i Medelby, førte dog Navnet.

i Livsanskuelser var ofte Grund til Uenighed mellem Brødrene; min Bedstefader beskyldte sin Broder for at borttøse sin Formue i sin overdaadige Husholdning i Stedet for at samle en Formue sammen til sine Børn, den anden indvendte, at han kunde ikke gøre nogen bedre Brug af sine Penge, end at gøre Livet saa behageligt som muligt for sig selv og sine Venner. Uoverensstemmelsen mellem Brødrene voxede lidt efter lidt og medførte, at deres Familier til sidst næsten aldrig saas. Mange Aar efter, da jeg havde fornyet Bekendtskabet med mine Slægtninge, paa min Grandonkels Side, mødtes to Kusiner, Fruerne Kellermann¹⁾ og Jürgensen²⁾, hos mig. De vare nu blevne gamle Koner, og skønt de havde boet i samme By, var dog det mærkelige sket, at der var gaaet 40 Aar, uden at de havde set hinanden. Tiden havde fjærnet alle de gamle Fordomme, saa de grædende faldt i hinandens Arme.

Blandt dem, som kom i Johan Buntzens Hus, var Digteren Kruse³⁾, som i sin Novelle, »De syv Aar«, har skildret de Begivenheder, der angaa Kong Gustav III's Mord, og hvoraf en Del uden Tvivl er fortalt ham af Gyllembourg. Han har ogsaa indflettet i sin Fortælling flere Træk af det daglige Liv i Buntzens Familie, men han har givet hele Novellen et overnaturligt Anstrøg, saa den snarere giver ligesom et Genskin af Svedenborgs Lære, hvortil man sagde, at Gyllembourg hældede, end af det Lys, som gav Johan Buntzens Hus dets rette Værd. Dog er jeg ofte bleven greben af Rædsel ved at høre Historien om Spøgelset, som hændte i dette Hus, og som Kruse ogsaa omtaler i sin Novelle.

Buntzen gav en gammel Tjener, Lars, Naadsensbrød. Denne var maanesyg, saaledes at han fik Krampeanfald hver Gang det var Fuldmaane. Han havde sit Værelse ved Siden af Observatoriet, og da Familien og et Selskab en Gang ved Fuldmaane var samlet i Etagen nedenunder, blev pludselig den livlige Konversation afbrudt af en Larm ovenpaa, fremkaldt ved Lars' Krampeanfald. Da Buntzen en Dag i retfærdig Vrede over at gribe Lars i Uærlighed gav ham en Ørefigen, men i øvrigt lod det være godt dermed, straffede Lars sig selv strængere; thi umiddel-

¹⁾ Johanne Andrea Buntzen (Datter af Overkrigskommissær Jakob Buntzen), døbt 20. April 1769 i Kbhvn., † 21. Jan. 1840 i Kbhvn. Gift 27 Nov. 1789 i Kbhvn. med Grosserer i Kbhvn. Ferdinand Gotthilf Kellermann f. 1. Aug. 1754 i Rendsborg, † 6. Sept. 1825 i Kbhvn.

²⁾ Dorothea Elisabeth Buntzen (Datter af Dispachør Johan Buntzen), f. 14. Juni 1776 i Kbhvn., † 23. Jan. 1867 i Kbhvn. Gift 23. Jan. 1795 i Kbhvn. med Dispachør i Kbhvn. Froderus Christian Jürgensen, f. 21. Okt. 1759 i Flensborg, † 8. Jan. 1810 i Kbhvn.

³⁾ Professor Laurids Kruse, f. 6. Sept. 1778, † 19. Febr. 1839 i Paris. (Dansk biografisk Leksikon IX. S. 564).

bart derefter gik han op paa sit Værelse og hængte sig. Men hermed var det ikke forbi, thi siden hen blev ved Fuldmaane Familiens Samtale, ligesom tidligere, afbrudt af den samme Støj; tilsidst havde man vænnet sig saaledes dertil, at naar nogen spurgte hvad det var, svarede man ham ganske kort: »Det er gamle Lars, der har sine Krampeanfald«.

Hvad den næstældste Broder¹⁾ angaar, da ved jeg blot, at han var Grosserer og ejede en stor Formue, at hans Kone var født Ache, og at hun i sine sidste Leveaar var sindssyg. Forrige Vinter spillede jeg L'hombre med en gammel Dame fra Aarhus. Hun sagde mig, at hun var lidt i Familie med mig, thi hun var født Ache og Kusine til Fru Buntzen.

»De er sikkert ofte kommet i hendes Hus«, sagde hun til mig.

»Nej Frue, jeg har aldrig kendt Familien«.

»Hendes Mand efterlod sin Søn, Andreas²⁾, en stor Formue! Hvorledes har han det?«

»Han er død for tyve Aar siden og hans Formue var allerede før hans Død forsvunden«.

»Lever hans Datter Bolette³⁾, der var gift med Oberst Saint Aubain, endnu?«

»Ja Frue, hun lever endnu, men hendes Mand er død for 30 Aar siden«.

»Har hun Børn?«

»To Sønner«.

»De maa jo være gamle?«

»Ja vist, den ene mener man er den anonyme Forfatter til en Mængde Noveller af Carl Bernhard, den anden er Major⁴⁾ og Fader til en talrig Familie«.

»Gud bevare mig, hvor Tiden dog gaar«, udbrød den gamle Dame. »Jeg føler det, som om jeg talte med den flyvende Hollænder, som paa aaben Sø lægger til hos de andre Skippere, for at høre hvorledes de Mennesker, han kender i sit Fædreland, og som ere døde for flere Hundrede Aar siden, have det«.

¹⁾ Grosserer Andreas Buntzen. Han ægtede 22. Dec. 1775 i Kbhvn. Marie Margrethe Ache, f. 7. Dec. 1752, † 13. Okt. 1811. Datter af kgl. Hofkøkkenskriver Andreas Ache og Bodil, f. Sangaard.

²⁾ Andreas Buntzen, f. 18. Sept. 1781 i Kbhvn., † 9. Juni 1830 i Kbhvn., som Kaptain og Kornskriver i Kbhvn. efter i Kriseaarene at være gaaet fallit som Grosserer og Skibsreder.

³⁾ Anna Bolette Buntzen, f. 24. Marts 1779 i Kbhvn., † 22. Juli 1853 i Kbhvn. Gift 28. Febr. 1798 i Kbhvn. med Oberst af Artilleriet Friedrich Julius Christian de Saint-Aubain, f. 2. Nov. 1754 i Kbhvn., † 21. Okt. 1819 i Kbhvn.

⁴⁾ Major i Infanteriet Anton Philip de Saint-Aubain, f. 16. Febr. 1804 i Kbhvn, † 26. Juli 1850 i Flensborg.

Den yngste Broder, var min Bedstefader¹⁾. Minderne, som jeg har bevaret om Livet i hans Hjem, ere kun faa og triste. Han var en stræng Familiefader, og mere Genstand for sine Børns Frygt end Kærlighed. Moderen rev Døden bort fra et stort Antal Smaaabørn; Stedmoderen, hvis Ægteskab, efter Sigende, ikke var et Inklinations-, men et Fornuftsparti, forstod, trods sine udmærkede Egenskaber, ikke i nogen særlig Grad at spille Rollen som det forsonende Element i Familien. Døtrenes Ægteskaber vare Fornuftpartier, og endelig vilde en ulykkelig Skæbne, at af otte Børn og sex Børnebørn blev kun en Datter og jeg tilbage. Det er Hovedkonturerne i dette mørke Familiebillede!

Det hed sig, at min Bedstefaders anden Hustru, af sin Familie blev tvungen til at hæve sin Forlovelse med en ung Mand²⁾, for at ægte den rige Enkemand. Hendes Forlovede var i sin Fortvivlelse lige paa Nippet til at tage sig selv af Dage, men blev ved sin heldigere Rivals Foranstaltning sendt til Vestindien, hvor hen man den Gang sendte alle, hvem det paa en eller anden Maade var gaaet galt. Han skal ved sin Afrejse have udtalt det Ønske, at Ulykke maatte ramme den Familie, til hvilken hun var bleven knyttet. Skæbnen vilde, at det gudsforgaaende Ønske kom til at gaa i Opfyldelse!

Den næstældste Søn Ole³⁾, var som ung i Købmandslære, men han fandt snart, at det Liv, som hans beskedne Gage tillod ham, aldeles ikke stod i Forhold til hans Faders Formue; han gjorde Gæld, som Faderen saa sig nødsaget til at betale; men den strænge Fader forviste ham som Følge deraf til Vestindien. Forbindelsen imellem Moderlandet og Kolonierne var den Gang meget besværligere, og Klimaet mere usundt end nu til Dags. Den, som dengang begav sig derover for at blive der, turde ikke vente at gense sine herværende Venner og Frænder, og kun sjældent at faa Underretning fra dem. Det var et Farvel for stedsel — Man kunde ikke rigtig forstaa, hvorledes en Fader kunde sende

¹⁾ Overkrigskommisær Jakob Buntzen ægtede 1ste Gang i Januar 1765 sin ene Broderkones Søster og sin anden Broderkones Kusine Johanne Cathrine Sangaard, f. 10. Okt. 1744 i Kbhvn., † 1. Aug. 1778 i Kbhvn., Datter af Seil-, Flag- og Kompasmager Ole Pedersen Sangaard og Anna Kirstine Hansdatter, f. Kleitrup, og 2den Gang 4. April 1781 i Kbhvn. Elisabeth Rohde, døbt 13. Marts 1763 i Ebeltoft, † 7. Maj 1836 i Kbhvn., Datter af Købmand i Ebeltoft Poul Helles Rohde og Karen Busch, f. Brock.

²⁾ Elisabeth Buntzen, f. Rohde, var forlovet med Jakob Buntzens yngre Svoger, Niels Christian Sangaard, f. 21. Juni 1753. Da Forlovelsen blev hævet og hun ægtede Jakob Buntzen, begyndte han et vildt Levned, begik nogle Misligheder og blev sendt til Vestindien, hvor han formenes død ugift.

³⁾ Ole Buntzen, døbt 5. Nov. 1770 i Kbhvn., † 21. Dec. 1820 som Kaptain, Overformynder o. s. v. paa St. Thomas.

sin Søn derover, og man gav Stedmoderen Skylden og mente, at hun havde opmuntret til denne Beslutning. Men dette var en Fejltagelse! Det var et Udslag af min Bedstefaders ubøjelige Karakter, og af hans overspændte Ideer om Rettens og Pligternes Ukrænkelighed, og om at en Familiefader havde at kræve Lydighed og fuldstændig Underkastelse af sine Børn.

Stedmoderen var en høj, elegant Kvinde med regelmæssige og smukke Træk; hun skjulte under et reserveret Ydre et ædelt Hjærte, hvis Følelse sjældent kom til Udbrud i hendes Omgivelsers Nærværelse; et saadant Udbrud vilde være blevet betragtet som Selvforglemmelse eller Affektation. Da det Øjeblik kom, hvor Stedsønnen, som var hendes Jævnaaldrende, stod i Begreb med at forlade sit Fædrenejhem for at gaa ombord, var det selvfølgelig ikke særlig passende at kysse ham og tage en forsonende og kærlig Afsked med ham. Men idet hun bandt et Tørklæde om hans Hals, kunde hun ikke mere holde sine Følelser tilbage; grædende sagde hun til ham: »Hvad man saa end siger og hvad der saa end hænder, glem aldrig, at jeg ingen Del har i Din Skæbne!«

I Vestindien fandt han en stor Virkekres for sine merkantile Evner, snart fik han samlet sig Rigdomme, og blandt disse var en Slavinde, kaldet Mademoiselle Catzou¹⁾, hvis Slave hendes egen Herre snart blev. Hun var ikke helt Negerinde; hendes Farve var næsten lige saa hvid som en europæisk Kvindes og hun savnede ikke Dannelse. Han blev farlig syg og var nær ved at dø, men frelstes hovedsagelig ved Frøken Catzous overordentlige Omhu. Saaledes knyttede Kærlighed og Taknemlighed ham til hende, men at ægte hende var ifølge vestindisk Skik umuligt. Endnu i vore Dage betragtes som bekendt Negrene som en lavere Race. En Hvid, som ægtede en Kvinde af denne Race, vilde blive betragtet som en Mand, der uden Undseelse havde hengivet sig til det skamløseste Liv. Han vilde blive udelukket fra det gode Selskab og vilde møde Hindringer paa enhver ærefuld Løbebane. At sige om en Hvid, at han er en Negers Ætling, er den Dag i Dag en Forsmædelse, som i det mindste kræver en Æresoprejsning ad Rettens Vej. Proceduren for Domstolene om dette Spørgsmaal er meget mærkværdig. Naturen har nægtet Negrene Næser det Næsebrusk, som giver Europæernes Næser deres usædvanlig smukke Form. Brusket mangler ogsaa hos de Negre, hvis Blod er blandet med de Hvides. Af denne Omstændighed afhænger Processen. Den Fornærmede lader sin Næse undersøge af upar-tiske, af Domstolene udvalgte Mænd, og naar disse finde, at hans

¹⁾ Hun hed Louise Sterling Cazo og var Mulat.

Næse har den regelmæssige Form, kan han være vis paa at faa en Dom, der rehabiliterer hans Ære. Frøken Catzou manglede Brusket, men hun havde andre Egenskaber, der vare hendes Herre nok, og hun fulgte ham overalt paa de Forretningsrejser, som han idelig foretog paa et ham tilhørende Skib.

En Gang kom de ved Aftenstide til Port au Prince paa St. Domingo, netop i det Øjeblik, da den forfærdelige Negeropstand mod Franskmandene udbrød¹). En anset Franskmand var med sin Kone og sine smaa Børn flygtet ombord paa min Onkels Skib, der havde til Hensigt at gaa under Sejl den følgende Dags Morgen, og han tøvede ikke et Øjeblik, men skjulte dem i Bunden af Lasten. Negergeneralen, den sorte Christophe²), fik Underretning derom, og før Skibet kunde komme ud af Havnen var det omringet af en Skare Negre og Mulatter; de undersøgte Skibet og fandt snart Genstandene for deres Had, som havde skjult sig der. De bleve grebne, sammen med hele Besætningen lagt i Lænker og bragt i Land. Min Onkel var iblandt dem, men det Stempel af sort Afstamning, som Frøken Catzous Ansigt bar Præget af, blev hans reddende Talisman. I sin Fortvivelse hængte hun sig ved ham og opmuntrede ham til at lide sin nære forestaaende forfærdelige Død med Resignation. Og hvorfor skulde han vel i og for sig frygte Døden, han var jo forvist og forstødt af sine Nærmeste og følte sig ikke knyttet til andre end hende, hvem han saa var udenfor Fare, tilmed var han jo her Offer for en ædel Handling, han havde udført; derimod havde han Grund til at frygte de Pinsler, hvormed Negrene plejede at ledsage deres Myrderier, for at skaffe sig en dyrisk Fornøjelse.

Snart indfandt Christophe sig ved Havnen, omgiven af sin nybagte Hofstat, for at fælde Dom over Fangerne. Den franske Familie blev øjeblikkelig et Offer for Negrenes grusomme Blodtørst, den blev dræbt i min Onkels Paasyn. Saa kom Turen til ham at faa sin Dom. Forgæves fremførte han til sit Forsvar, at han ikke var Franskmand, forgæves kastede Frøken Catzou sig for Christophes Fodder, Dommen lød paa, at han skulde hænges i sin egen Mastetop. Allerede saa han sine Bødler klavre op ad Masten for at befæste Rebet, som skulde ende hans Liv, da Frøken Catzou, som ude af sig selv af Fortvivelse spejdede rundt omkring for at finde en Redningsplanke, opdagede en Mulatinde, der befandt sig i Christophes umiddelbare Nærhed. At kaste sig i hendes Arme, blive genkendt som hendes Søster og lære den Indfyldelse at kende, som hun øvede over Christophe, var kun

¹) Formodentlig Opstanden i 1797 under Toussaint l'Ouverture.

²) Henri Christophe, Konge paa Haiti, f. 6. Okt. 1767 som Negerlave, † 8. Okt. 1820.

et Øjeblikks Sag. Christophe kunde ikke modstaa Søstrenes forenede Bønner, han benaadede min Onkel; men Pengene, som fandtes ombord, beholdt han, da min Onkel sammen med sin Beskytterinde og Skibets Besætning drog derfra.

Denne Onkel, som paa Grund af sin Energi og store Rigdom nød stor Anseelse i Vestindien, var nu Genstand for sine europæiske Slægtningses allerdybeste Beundring og Højagtelse, hvor stor var derfor ikke deres Glæde, da de en Sommer erfarede, at denne rige Onkel, der den Gang var en Mand i Halvtredserne, næste Sommer vilde besøge sit Fædreland, for der at genvinde sit i det tropiske Klima nedbrudte Helbred. Enhver gjorde sit Bedste for at gøre saa megen Stads af ham som muligt. Min Bedstefader lejede en Lejlighed i det samme Hus, hvor han selv boede. Jeg var den Gang 15 Aar gammel, og min Fantasi skabte de utroligste Billeder af denne romantiske Onkels Udseende. Men hvor blev jeg dog ikke skuffet, da jeg saa ham og blev præsenteret for ham, som hans eneste Neveu. Han var lille og spinkel med rødligt Ansigt og svag Stemme. Man skulde tro, at Vestindiens Sol havde smeltet den bedste Del af hans Væsen. Han tog mig under Hagen og sagde: »Det er en køn Dreng!« Det var de første og sidste Ord han i sit Liv henvendte til mig. Dog var jeg ikke ked over den pludselige Forandring, som havde fundet Sted i min Bedstefaders klosterlige Levevis, hvor alt gik efter Klokkeslettet, og Middagsmaaltiderne hver Uge bestod af de samme Retter. Man blev hjertelig overfor hinanden, levede som Gourmander, og alle baade smaa og store Stridigheder bleve glemte. Onkel købte en meget smuk tosædet Vogn, og kørte hver Dag ud til Dyrehavsbakken; til min store Overraskelse hørte jeg ikke ved denne Lejlighed de sædvanlige Bemærkninger om Tids-spilde og om overdreven Hang til Fornøjelser. Alle forenede deres indtrængende Bønner for at formaa Onkel til at blive her eller tilbringe Vinteren i Italien og vende tilbage til Foraaret, men forgæves. Han gøs blot ved Tanken om en Vinter i Europa, og vendte tilbage til Vestindien efter en rørende Afsked fra sin Familie, en fuldstændig Modsætning til den sidste Afsked. Saa megen Godhed, saa mange Taarer maatte gøre Indtryk paa en Sjæl, der endnu ikke var helt indtørret under Tropernes Sol! — Før sin Afreise til Europa havde han gjort Testamente og indsat Frøken Catzou til Universalarving af sin store Formue. Ved at forny Bekendtskabet med sin Familie opdagede Onkel, at hans Formue var stor nok til at komme flere af hans Paarørende til Gode. Han besluttede at forandre sit Testamente til Gunst for nogle Medlemmer af sin Familie; men næppe havde han naaet Vestindien, før Døden overraskede ham, inden han endnu havde udført sit Forehavende,

og hun, som var den, der længst havde behandlet ham med Kærlighed og Højagtelse, arvede hans Formue¹⁾).

Min Fader Thomas fødtes 1776. Det blev bestemt, at han skulde studere og fik Cand. theol. Birchner, som senere blev saa berømt ved sine Skrifter om Pressefriheden, til Lærer. Da han havde begaaet en eller anden Drengestreg fik Barnet hele sin Faders Strængheid at føle og blev fjærnet fra Hjemmet. Birchner havde modtaget et Præsteembede paa Øen Fanø, og hos ham blev min Fader sat i Pension. Han fulgte med Birchner til Korsør, da han blev udnævnt til Kapellan her, og efter at have endt sin Skolegang blev han af Birchner dimitteret til Københavns Universitet. Som ungt Menneske gjorde han i Korsør Bekendtskab med den Kvinde, som siden blev hans Kone og min Moder.

Hendes Navn er Medea Cathrine Garb. Hun er Datter af Godsforvalter Garb²⁾ paa Grevskabet Holsteinborg ved Skelskør

¹⁾ En Del arvede dog hans Halvbroder Johan Carl Buntzen, f. 13. Febr. 1790 i Kbhvn., † 30. Maj 1821 paa St. Croix som Kaptain og Assessor i Politiretten i Kbhvn.

²⁾ Om Familien Garb kan følgende oplyses:

Paul Rasmussen Garb, f. 1702, 1730 Student fra Nykøbing F., 24. Julis. A. immatrikuleret ved Universitetet, 21. Juni 1731 cand. phil., 1734 Hører i Korsør, 1737 Degn i Krummerup-Fuglebjerg (kaldet af Frk. Beenfeldt), † 7. Jan. 1771 i Krummerup. (Paa en Sten ved Kordøren læses: Her under hviler den i Livet hæderlige og redelige nu salig Mand Paul Garb, f. A. 1703, † i Krummerup 68 Aar gl. (1771). Han var en værdig Degn i disse Sogner 34 Aar i Ægteskab, en Mand mod sin Hustru og en Fader for hans eneste Søn, som dreven af Kærlighed og sønlig Ærbødighed mod en god Fader satte denne Gravsten.) Gift 1735 med Maren Dorph, † i Rude 1787 (før 2. Marts), Datter af Degn i Krummerup Frands Olsen Dorph og Benedicta Winding, Enke efter Degn Hans Høy i Skjelby.

Søn:

Frantz Garb, f. 1739 i Krummerup, begr. 19. Juni 1787 paa Holsteinborg, Godsforvalter paa Holsteinborg, gift 26. Febr. 1773 i Landbytorp med Maren Fogh, d. 15. Decbr. 1749 i Kindertofte, † 11. Maj 1816 i Korsør. Hun g. 2° 1790 med Købmand i Korsør Poul Berg, f. 1760, † 28. Marts 1822 i Korsør. (Han g. 1° 31. Aug. 1786 i Korsør med Marie Christine Thomsen, f. 1765, begr. 9. Juli 1789 i Korsør).

Børn: 1—5.

1 Henrik Garb, døbt 16. Jan. 1774 paa Holsteinborg, 1792 Student fra Slagelse Skole, begr. 14. April 1794 i Kbhvn. (Nicolaj Kirke).

2 Pauline Marie Garb, døbt 2. April 1775 paa Holsteinborg, † 7. Juni 1820 paa Dyrehovedgaard, gift 7. Aug. 1794 i Korsør med Kaptain Niels Christian Eggers til Dyrehovedgaard og Taarnholm, † 19. Sept. 1842 paa Dyrehovedgaard.

3 Henriette Garb, døbt 2. April 1775 paa Holsteinborg, var med Buntzens i St. Petersborg i 1804—07, † 25. April 1836 i Korsør, gift 24. Aug. 1813 i Korsør med Færgeløbskasserer i Korsør Peder Balthazar Corvinus, f., † 1. Decbr. 1831 i Korsør.

4 Medea Cathrine Garb, f. 15. Decbr. 1779 paa Holsteinborg, † 6. Novbr. 1859 i Kbhvn., gift 2. Marts 1804 i Korsør med Dr. med. Thomas Buntzen.

MEDEA CATHRINE BUNTZEN
født GARB

DR. MED. THOMAS BUNTZEN

et gammelt Slot med Taarne og Grave, der ligger i en henrivende Egn. Foruden dette Slot havde Grev Holstein¹⁾ andre Ejendomme i Holsten, hvor han opholdt sig om Vinteren, medens han vendte tilbage til Slottet i Begyndelsen af Foraaret. I disse aristokratiske Tider bar hans Husholdning fuldstændig Præget af et Hof. Grevskabets Funktionærer, blandt hvilke Godsforvalteren var en af de mest fremtrædende, bragte Greven og Grevinden deres Hyldest og Godsforvalterens Børn, 4 Døtre og en Søn, priste sig overordentlig lykkelige over at have Tilladelse til at opholde sig paa Trappen udenfor Havesalen, hvor man spiste til Middag, for at se paa Selskabet gennem Vinduerne. Efter Middagen spillede de talrige livréklædte Tjenere, som alle vare uddannede Musikanter, foran Spisesalen. Undertiden var Godsforvalteren og hans Kone indbudte til Middag og følte sig meget beæret ved denne Naade, som for Resten maatte være i lige Grad besværligt for begge Parter, da Samtalen førtes paa Fransk eller Tysk, hvoraf Godsforvalteren, der var Degnesøn og hans Kone, en Datter af Assistentshusforvalteren (Fog) i København²⁾, sikkert ikke forstod synderligt. Godsforvalteren var efter Datidens Skik en stræng Familiefader. Hver Morgen maatte hans Børn fremstille sig for ham, stille sig op paa Rad med Hænderne paa Ryggen og afvente det Øjeblik, hvor han tilkastede dem et Blik for at undersøge om deres Paa-klædning var i Orden. Sønnen Henrik blev tidligt sat i Huset hos en Degn for at lære Latin, han er død som ung Student. Døtrene vare endnu smaa, da Faderen døde og efterlod sig en betydelig Formue, som hans Enke, da hun giftede sig anden Gang med Købmand Berg i Korsør, bragte denne, ved Hjælp af hvilken han blev denne Bys største Købmand. I hans gæstfri Hus kom Sognepræsten Gutfeldt³⁾, Kapellanen Birchner, hans Elev Buntzen, mange Fremmede og det undertiden bekendte Fremmede fra København, som før Dampskibet opfandtes, ikke sjældent var nødt til at vente flere Dage i Korsør før Overfarten kunde finde Sted. Man har fortalt mig nogle Anekdoter fra denne Tid, som jeg vil gengive her:

⁵ Frederikke Christiane Marie Garb, f. 29. Aug. 1784 paa Holsteinborg, † . . . , gift 1° 25. Maj 1806 i Korsør med Købmand i Korsør Peder Berg, f. 1780, † 26. Marts 1810 i Korsør, 2° 21. Aug. 1813 i Korsør med Frederik Andreas Møller.

¹⁾ Kammerherre Heinrich Greve Holstein til Grevskabet Holsteinborg samt til Farve, Waterneverstorff og Grosscolmar i Holsten, f. 28. Marts 1748, † 27. Juli 1796, gift 22. Sept 1781 med Rigsgrevinde Frederikke Christiane Marie Rantzau-Breitenburg f. 4. Oktober 1762, † 17. November 1831.

²⁾ Dette er ikke rigtigt. Godsforvalter Garbs Hustru, Maren Fogh, var Datter af Proprietær Hans Larsen Fogh til Landbytorp (nu Liselund) og Elisabeth Dorothea Hansteen. Det var en Broder til Md. Maren Garb, født Fogh, Laurids Fogh, der var Assistentshusforvalter i København (Lengnick Stamt.).

³⁾ Frederik Carl Gutfeld, f. 9. Okt. 1761, † 14. Jan. 1848 i København som Sognepræst til Holmens Kirke.

Da Digteren P. A. Heiberg var bleven landsforvist og kom igennem Korsør, blev han modtagen i Bergs Hus med megen Gæstfrihed. For at give ham en Erindring forærede han ham sin Stok med de Ord: »Jeg har givet den Navnet »Trykkefriheden«, og naar jeg nu rejser herfra, vil jeg efterlade den i Danmark.« Han alluderede til det Slag, som man havde bibragt Trykkefriheden ved Resol. af 27. Septbr. 1799, for hvilken han selv var det første Offer.

En Dag ventede man fra Nyborg Statsminister Moltke¹⁾, som efter Sigende skulde til København. Fra Havnen maatte han forbi Fæstningen for at komme til Byens Gæstgivergaard. Fæstningens og Garnisonens Kommandant var hele Dagen paa sin Post for at modtage den berømte Rejsende med alle mulige militære Hædersbevisninger. Garnisonen bestod af en Snes Invalider, største Parten hvervede Tyskere, der levede som Pensionister i Fæstningen og kun fik gamle slidte Uniformer. De bare Gamascher, runde og trekantede Hatte med Fjer paa den ene Side og de var altid Genstand for Beboernes Løjer. Dagen lakkede og Ministeren kom ikke. Tilfældigvis kom min Moders unge Svoger, kørende fra Bal igennem Fæstningens Port. Skildvagten raaber sit »Hvem der« og min Onkel lod ikke Lejligheden til at drive Spas med Invaliderne gaa forbi, han brystede sig i den forgyldte Karosse og svarede: »Minister Moltke«. Skildvagten præsenterer og melder til Kommandanten, at Ministeren er kommen. Kommandanten sendte øjeblikkelig en Æresvagt til Gæstgivergaarden for at stilles foran Ministerens Værelse. Man spurgte Værtinden, hvor den Nyankomne befandt sig. »Der er lige kommen en Herre«, sagde hun, »som strax gik til Sengs, jeg véd ikke om det er en Minister«. En Skildvagt blev stillet paa Gangen foran den Rejsendes Dør og afløst hver anden Time, hvilket gik for sig under Raab og Vaabenklirren, for at Ministeren kunde høre, hvor han blev hædret, selv om Natten. Den Nyankomne, en ganske almindelig Handelsrejsende, vaagnede og hørte, at Huset var besat af Soldater. Han sprang ud af Sengen, listede i Skjorte og Nathue hen til Døren, aabnede den paa Klem, kastede et Blik ud og opdagede ved Lampens Skin foran Døren en Skildvagt med funkklende Vaaben som præsenterede Gevær da Døren aabnedes. Den forskrækkede Rejsende lukkede Døren og indhyllede sig til op over begge Øren i Sengtæpperne, idet han brød Hovedet for at gætte, hvad Grunden til hans Arrestation kunde være, uden at kunne finde anden, end at han, trods Napoleons strænge Fastlandsspærringssystem, havde nogle engelske Varer med. Greben af Skræk lukkede han ikke et

¹⁾ Statsminister Joachim Godske Greve Moltke, f. 27. Juli 1746, † 5. Okt. 1818.

Øje hele Natten og vovede ikke den næste Dag at forlade Værelset. Klokken var allerede bleven mange, da Værtinden fandt det passende at begive sig op til Ministeren for at spørge om hans Befalinger, da han ikke var ledsaget af nogen Tjener. Man tænke sig den Rejsendes Overraskelse, da han, som ventede en Politibetjent, saa Værtinden træde ind, neje dybt og kalde ham Excellence. Kommandanten blev rasende, da han opdagede Mystifikationen. Han vilde arrestere min Onkel og anvende Lovens Forskrift i 6—18—8 paa ham, som siger: Hvo som falskeligen giver sig ud for at være i nogen kongelig Bestilling og den øver, have forbrudt sin Hals«. Min Onkel blev nødt til at forlade Byen nogen Tid. Jeg troede, at denne Anekdote havde givet Heiberg Stødet til Vaudevillen: »Kong Salomon og Jørgen Hattemager«; og jeg spurgte ham derom en Dag, men han kendte den ikke.

Da den berømte Lavater¹⁾ kom igennem Korsør blev han modtagen af Byens to Præster Gutfeld og Birchner. Disse to Mennesker vare fuldkomne Kontraster. Gutfeld, der senere blev Præst ved Holmens Kirke i København og bekendt som en dygtig Lejlighedsdigter og ved sine blomstrende Prædikener, var en tyk Mand med et bredt Ansigt og Dobbeltthage. Han var Magthavernes underdanige Tjener og besøgte stadig de Stores Forværelse. Birchner var mager, havde et aflangt, indfaldent Ansigt med en lang og fremspringende Næse. Han levede ganske tilbagetrukket med sin Familie af sine smaa Indkomster, optagen af dybtgaaende Granskning af det store Frihedsideéproblem, som da bevægede Verden, forøvrigt havde han en blid og velvillig Karakter. Da disse to Mænd kom Lavater i Møde, skyndte denne sig hen imod Gutfeldt, omfavnede ham hjærteligt og blev øjeblikkelig intim med ham, medens han gav Birchner Haanden, idet han hilste paa ham med en meget reserveret Holdning uden at beskæftige sig mere med ham. Lavaters Theori maa denne Gang ikke have slaaet til, siden han ikke opdagede den ædle Sjæl, som var skjult under Birchners kolde Ydre. Denne sagde ogsaa til smilende sine Venner: »Min Næse maa sikkert være altfor lang for ham!«

Naar Rejsende under deres Ophold i Korsør blev bedt ud til Selskab og lod Byens eneste Frisør komme for at lade sig frisere og pudse efter Datidens Mode, spurgte Frisøren dem, om de vilde friseres som Præster eller som Kommis'er. Han kendte ikke andre Moder! Paa de offentlige Baller maatte ingen Herre engagere Damer. Dette var Balinspektørens Embedshverv at bestemme hvem der

¹⁾ Reformert Præst i Zürich, Forfatter Johann Caspar Lavater, f. 15. Nov. 1741, † 2. Jan. 1801. Lavater var i København 1793.

skulde danse sammen. Takket være denne rosværdige Skik opnaaede man, at ingen Dame kom til at »pynte Vægge« hele Aftenen. Paa et saadant Bal havde min Fader, som den Gang gjorde Kur til min Moder, den Dristighed at danse to Danse efter hinanden med hende uden at spørge Balinspektøren om Tilladelse. Denne gik hen til min Moder og spurgte hende, om hun ikke havde danset sidste Dans, og da hun ikke kunde nægte det, bad han hende være saa venlig at trække sig tilbage, idet han forestillede en anden Dame for min Fader, som han saa var nødt til at danse med.

Jeg husker her endnu at have set Byens eneste Karet, i hvilken Damerne kørte til Bal. Det er Synd, at dette antike Mesterværk ikke eksisterer mere. Den vilde have taget sig ud i vor Oldsags-samling, thi man skulde virkelig tro, at den havde tilhørt en af vore afdøde Konger, hel forgyldt og dekoreret med Arabesker, umaadelig høj og paa hver Side forsynet med 6 smaa Blyruder, som den var.

Da min Fader havde underkastet sig sine Examinere ved Københavns Universitet og var bleven Cand. med.¹⁾, gav han sig til at studere Fysik; og med disse Studier for Øje anlagde han en stor Samling fysiske Instrumenter, hvori bl. a. fandtes den største Elektricismaskine, som man endnu havde set herhjemme. Ved Anlæget af Samlingen blev han sikkert meget hjulpet af sin Onkel, der var øvet i at lave saadanne Instrumenter. Denne Samling nød den Gang megen Ry og man regnede den blandt de Samlinger, som ingen fremmed Videnskabsmand maatte undlade at besøge, naar han opholdt sig i København. Den var opstillet i en Sal i det gamle Hus i Bredgade nær ved Kongens Nytorv, som tilhørte Konferentsraad Collin²⁾ og her holdt Fader i lang Tid offentlige fysiske Forelæsninger, som bleve talrig besøgte. Man fortæller, at Fader, der var almindelig afholdt paa Grund af sit muntre Sind, morede sig med paa mørke Aftener at lade en elektrisk Gnist springe ud ad Vinduet i nævnte Hus igennem en Jærntraad, der hørte til Portklokkens Streng og løb ned langs Muren, det vakte de Forbigaaendes Nysgerrighed, naar de saa Gnisten springe ud ved Enden af Jærntraaden, og naar de berørte den i den Tro, at den brændte, blev de endnu mere forbavsede ved at faa et elektrisk Stød i Armen.

Den 21. Juli 1804 fik min Fader Doktorgraden tildelt efter en Disputats om de forskellige Theorier vedrørende den dyriske Varmes Oprindelse, som han havde dediceret sin højt ansete og

¹⁾ 8. Maj 1803.

²⁾ Geheimekonferensraad Jonas Collin (f. 6. Jan. 1776, † 28. Aug. 1861), var gift med Præsten M. G. Birekners Enke, Henriette Christine Birekner, født Hornemann, f. 1772, † 21. Maj 1845. Thomas Buntzens store Intimitet med det Collinske Hus er som Følge heraf let forklarlig.

kloge Beskytter Marskal Hauch. Det paastaas, at denne Disputats mange Aar efter dets Forfatters Død har været Genstand for de Lærdes Opmærksomhed. Ved sin Lærdom kom han ogsaa i Forbindelse med Hovedstadens bekendte Mænd. Det var saaledes med en ikke helt ubegrundet Følelse af Selvbevidsthed, at han da Digteren Rahbek en Dag bad ham indskrive sit Navn i sin Stambog i Egenskab af den bekendte Pastor Birchners Elev, svarede, at han foretrak at vente til han kunde gøre det uden at benytte Birchner som Adkomst.

Hans intimeste Ven var Komponisten Weyse — en Elev af Komponisten Schultz¹⁾ — som den Gang vakte almindelig Beundring ved det Talent, hvormed han spillede Orgelet i Reformert Kirke, hvor han var ansat som Organist. Da min Fader en Dag var bleven uenig med min Bedstefader, sagde han til ham: Nu gaar jeg og kommer aldrig igen, jeg gaar hen til min bedste Ven, Weyse. Han løb hen til denne, kastede sig paa Sofaen og brød ud i Klager over hvor vanskelig Faderen var, da han pludselig hører denne komme op ad Trappen og banke paa Døren. »Der er Fader«, raabte han, idet han skjulte sig mellem Sofasædet og Væggen. Den gamle B., som sikkert havde angret sin uretfærdige Handlemaade imod sin Søn og havde skyndt sig at følge efter ham, traadte ind, idet han sagde: »Er min Søn ikke her.« Weyse skyndte sig hen imod ham og svarede: »Nej, Hr. Buntzen, han er ikke her«, hvorpaa den gamle B. gik. Nogle Dage senere vare flere unge Mennesker i straalende Humør samlede hos Weyse og denne og min Fader begyndte saa at prøve Kræfter. Weyse blev fra sin Stol tvungen ned paa Gulvet, hvor han blev siddende og rakte Tunge. I dette Øjeblik viste den gamle Buntzen sig paany i den aabne Dør og gjorde store Øjne ved at se sin Søn oppe at slaas med sin intimeste Ven. Denne Scene er bleven foreviget af Digteren Kruse i en Sang til Weyses Fødselsdag, som blev fejret i Gyllebourgs Hus og som han sang samtidig med at han fremviste en *latern magica*, der indeholdt alle de vigtigste Scener af Weyses Liv og ligeledes det uheldige Intermezzo, jeg lige har omtalt.

Til hans Venner hørte ogsaa Fysikeren Ørsted. Man var i Tvivl om hvem af disse to Professoratet i Fysik skulde tilfalde, men det blev min Fader der maatte vige Pladsen for sin senere saa berømte Rival. Denne sejrede over min Fader ved Universitetets offentlige Konkurrence mellem de Unge, som søgte Statens Rejsestipendium. Paa den Tid havde man ikke Brug for to Fysikere i vort Fædreland, men det maa dog altid betragtes som et Tab for Videnskaben, at min Fader, som imidlertid havde giftet sig,

¹⁾ Kgl. Kapelmester Johan Abraham Peter Schulz, f. 31. Marts 1747, † 10. Juni 1800 (Dansk biogr. Lex. XV. S. 338—43).

besluttede at skabe sig en Existents som Læge i Udlandet, fordi hverken de teoretiske Studier eller den praktiske Lægevidenskab kunde sikre ham Brødet i hans Fædreland.

Da Rusland den Gang i endnu højere Grad end nu til Dags blev betragtet som et Land, hvor Fremmede kunde vinde Gods og Ære, besluttede han at rejse derover og nedsætte sig dér. Først rejste han alene til St. Petersborg for at søge Ansættelse, hvor der ogsaa øjeblikkelig blev tilbudt ham en Stilling som Læge ved et Gesandtskab, som Kejseren sendte til Peking. Dette Tilbud fristede ham meget, fordi det vilde skaffe ham Lejlighed til at tilbringe nogen Tid i denne By i Asiens Indre, hvortil Fremmede ellers ikke kunde faa Adgang; men da han var gift, og han ikke vilde være saa lang Tid borte fra sin Kone, foretrak han en Ansættelse som Læge i det indre Rusland og vendte tilbage til København for at hente sin Kone. Han rejste med hende og sin Svigerinde¹⁾ herfra til St. Petersborg i Slutningen af Efteraaret 1804. Rejsen gik over Helsingborg til Stockholm, i denne By blev min Tante imidlertid saa syg, at det blev nødvendigt at opsætte Rejsen i flere Uger. Under Opholdet overraskede Vinteren dem, og den var saa stræng, at Overfarten over Aalandshavet blev umulig. De maatte saa beslutte dem til i Vinterens Hjærte at foretage den lange og besværlige Rejse rundt om den botniske Havbugt. Løjtnant Dodt²⁾ i den danske Marine, som ligeledes vilde prøve Lykken i St. Petersborg, ledsagede dem. For at komme saa hurtig som muligt afsted, rejste de i Slæde trukken af indtil 16 Heste. Dette usædvanlige Optog vakte megen Opsigt, især i Torneå, hvor man indbildte sig, at det var fornemme Folk og Byens Honoratiores gjorde de Rejsende deres Opvartning. Paa denne Aarstid er disse Kystlande oplyste af Nordlyset i Stedet for af Solen, som slet ikke viser sig over Horizonten. De mødte kun Laplændere i Slæder, trukne af Rensdyr, og fandt ikke andre Tilflugtssteder end elendige lappiske Hytter, hvor de maatte tage til Takke med samme Forplejning som Lapperne. De kunde ej heller gøre sig forstaaelig; men det lykkedes dog Hr. Dodt at tilegne sig et Ord, som udøvede en magisk Indflydelse paa Kusken, det var Ordet »Umerahah«, »Drikkepenge«, hvilket han gentog uophørlig, idet han slog paa sin Lomme ved hver Poststation og hver Gang Hestene ikke løb af alle Kræfter. Endelig naaede de St. Petersborg og min Familie var meget glad over at have naaet Rejsens Maal. Strax ved sin Ankomst blev min Fader ansat som Læge ved det kejserlige Marineakademi og otte Dage efter saa jeg Lyset. Derfor maatte jeg, da jeg senere søgte Embede i Danmark,

¹⁾ Henriette Garb, se foran Noten Side 132.

²⁾ Just Peter Dodt, f. 18. Maj 1782, † efter 1823 som russisk Admiral.

ansøge om Indfødsret, uden hvilken jeg ikke kunde faa noget offentligt Hverv i Følge Forord. af 15. Juli 1776 § 1, som kun giver saadan Ret til Børn, som ere fødte i de danske Stater eller i Udlandet af Indfødte, som ere udenlands i Kongens Tjeneste, men ikke naar Forældrene ere udvandrede. Trods dette blev det bestemt ved Kancelliets Resolution af 17. Oct. 1829, at jeg skulde nyde Indfødsret uden at have Naturalisation Behov. Denne Resolutions juridiske Begrundelse maa være, at Børns civile Rettigheder bestemmes af Avlingsøjeblikket.

Mine Forældres Husholdning i St. Petersborg var i Begyndelsen indrettet paa en ganske mærkelig Maade. Alt var beregnet paa den ydre Glans, velsagtens for at henlede Offentlighedens Opmærksomhed paa den nylig fra Udlandet ankomne Læge. Medens Pengemidlerne manglede til Indkøbet af de til et behageligt Liv mest uundværlige Genstande, f. Ex. Gardiner, havde min Fader kostbare Vogne og flere Heste, han engagerede en Kusk, en Tjener og en Dvornik, d. v. s. en Dreng, som red paa en af Forspandets Heste (Forrider). Herved saavel som ved sin Dygtighed som Læge naaede min Fader i Løbet af kort Tid at faa en stor og indbringende Lægepraxis, endog iblandt de fornemste Familier i Ruslands Hovedstad. — Marineakademiet, der laa paa Øen Wasiliosstro i Nevaen, og hvor ogsaa vor Bolig var, rummede 700 Mennesker. Der var et Lazaret med 2 Underlæger, som vare min Faders Underordnede. Han havde Oberstrang, hvilket gav ham Ret til at lade sin Søn indskrive som Elev ved Akademiet. Dette vilde ogsaa utvivlsomt være bleven min Lod, hvis min Fader ikke var død saa tidligt; jeg havde da maaske besøgt mit Fædreland som en af disse Automatskikkelser, som de russiske Krigsskibe undertiden sætte i Land i København. Imidlertid vilde Forsynet, at min russiske Opdragelse reducerede sig til at jeg lærte Russisk, hvilket jeg som Barn talte lige saa godt eller lige saa daarligt som dansk; eller jeg blandede snarere de to Sprog sammen; jeg husker endnu, at jeg — da jeg var kommen tilbage til Danmark — vakte Latter i et Selskab ved at sige, at jeg havde en Æske med en Svedoska (en Blomst) paa Laaget. Senere har jeg fuldstændig glemt det russiske Sprog, og naar jeg hører Russisk tale, har det samme Virkning paa mig som en Melodi, som man indbilder sig at have hørt tidligere uden at kunne genkalde sig den i Erindringen.

Min Fader døde efter nogle Dages Sygdom af Tyfus; 8 Dage efter sin Udnævnelse til Lægechef for alle Marinehospitalerne ved det baltiske Hav¹⁾. Min Moder, der stod ene og forladt i en fremmed By med sin Søster og to Børn²⁾, en Søn og en Datter,

¹⁾ Han havde 1000 Rubler i Gage.

²⁾ Foruden Forfatteren endnu et Barn, Thomasine Poulina Buntzen, f. 17. Marts 1807, † 14. April 1808.

blev da min Faders Tjenestetid havde været for kort til, at hun efter russiske Love kunde gøre Krav paa Pension¹⁾ nødt til at vende hjem til sin Families Arne i Danmark. Før sin Afrejse havde hun den Sorg at miste sin Datter, som var et Aar yngre end jeg.

Da England laa i Krig med Danmark efter Bombardementet i København, og Overfarten var spærret, bleve vi nødte til at gøre Rejsen gennem Preussen og Tyskland og forlode altsaa St. Petersborg i Vogn. Min Moder havde talt til mig om Bedstefader, som skulde komme og kysse mig. Da ved første Poststation Gæstgiveren kom og aabnede Døren, spurgte jeg nu Moder, om det var Bedstefader. Det myldrede i Tyskland med franske Soldater. Imidlertid naaede vi uhindrede forbi deres Forposter. Kun ved vor Overfart fra Nyborg til Korsør, mødte vi saadanne. Da engelske Skibe laa i Sundet, maatte vi sættes over om Natten for at undgaa deres Aarvaagenhed, og det lod sig ikke gøre uden den største Fare for at blive taget til Fange. Styrmanden maatte have Lyset lige ved Kompasset for at se, hvorledes han skulde styre, og man gav min Moder det Hverv at sørge for at dække Lanternen med Klæde for at forhindre, at Lyset forraadte os. Saaledes kom vi ved Daggry til Korsør. Min Bedstefader, som boede i Korsør, blev vækket, og jeg erindrer endnu den behagelige Følelse, der gennemtrængte os da vi samledes ved Kaffe bordet om Morgenens efter at have fuldendt en lang og trættende Rejse, under hvilken jeg havde lidt meget af Kighoste.

Strax fra Begyndelsen blev jeg Kæledæggen saavel i min Moders Familie i Korsør som i min Faders i København, og da min Moder tænkte paa at bosætte sig i Slagelse, for at jeg kunde besøge den lærde Skole i denne By, overtalte min Farfader hende til at blive i København, idet han lovede hende en betydelig pekuniær Hjælp til min Opdragelse. Min Moder fik to Værelser paa anden Sal i det Grosserer Kellermann²⁾, der var gift med min Tante Andrea, tilhørende Hus, Bredgade Nr. 196 og disse Værelser beboede vi saa i 17 Aar. Jeg er gaaet ind i dette Hus som lille Barn, og jeg er draget ud deraf som ung Student med et Livsmaal for mig. Naturligvis kendte jeg hver Krog i dette Hus, og endnu interesserer det mig uendelig at gennemløbe det i Tankerne fra øverst til nederst.

Nu til Dags finder man sjældent et Hus, der kun er beboet af én Familie. Tidligere var det oftere Tilfældet, som f. Ex. med

¹⁾ Han fik udbetalt 896 Rubler af den kejserlige Kasse en Gang for alle.

²⁾ Se Noten foran Side 126.

det nævnte Hus paa tre Etager og Kælder. Ejeren havde sit Værelse og sit Kontor paa første Sal, sit Køkken i Kælderen, sit Sovekammer og sin Dagligstue paa 2den Sal. De andre Værelser vare optagne af Lejere, der mer eller mindre vare knyttede til Familien i Huset enten ved Slægt eller gammel Vane.

Kellermann var født i Hamborg¹⁾. Naar han talte Dansk, blandede han deri en saadan Bunke tyske Udtryk, at han tilsidst ikke kunde tale Tysk uden at blande danske Udtryk deri. Han var en skikkelig, hæderlig og fornuftig, men lidt indskrænket og ret gnaven og pedantisk Mand. Han var meget omhyggelig med sit Toilette, hans næsten skaldede Hoved var omhyggelig pudret; om Sommeren vare et Par Nankins Buxer, Sko og hvide Strømper nødvendige, og naar det blev koldere Støvler med gul Krave og over Livkjolen en mørkeblaa Spencer, som han kun knappede med 2 Knapper. Det gik med ham som med mange andre, som man tror er rige og derfor anser for at være gerrige, at man efter deres Død ser, at de ikke var nogen af Delene. — Kellermann var 20 Aar ældre end sin Kone, som behandlede ham med datterlig Ærbødighed og altid sagde »min Ven« og »De«, naar hun tiltalte ham. De havde ingen Børn. Hun var svagelig, havde ofte Krampeanfald, men en englelig Taalmodighed laa i hendes Udtryk; hendes største Glæde var det utrætteligt at beskæftige sig med huslige Sysler, og hendes Godhed gjorde, at hun var Genstand for alles Kærlighed og Agtelse. Men hun havde ikke tilstrækkelig Kraft til at modstaa sin Faders, sin Adoptivdatters²⁾, sine gamle Tjenestepigers, sin Moppes og sin Papegøjes Tyranni. Foruden disse altid tilstedeværende Tyranner havde hun i Gaarden et fuldstændigt Menageri: Gaardhøns, Perlehøns, Agerhøns, Paafugle, Duer, danske og tyrkiske Ænder og Katte. Da jeg en Dag tilkendegav Ønsket om at have Kaniner, blev et Værelse strax indrømmet mig hertil. Deres Hus og Hjem stod altid aaben for Mandens talrige Søskendebørn, af hvilke de adopterede en Niece, der blev forkælet. Hun var tarveligt begavet og havde en hidsig Karakter. Skønt hun var 15 Aar ældre end jeg, var hun ikke destomindere lige saa barnagtig som jeg, og vi vare næsten altid uenige. Hun begyndte at lære mig Fransk, men det blev ikke til noget med den Undervisning, fordi hun ikke var inde i Sproget, og fordi jeg ikke vilde anerkende hendes Autoritet som Lærerinde.

Til Gengæld var min Onkels Bogholder, Thers³⁾, min Barn-

¹⁾ Dette er urigtigt. Kellermann var født i Rendsborg.

²⁾ Louise Elberg, f. ca. 1790, Datter af Premierløjtnant Johan Christian Elberg og Charlotte Sophie Kellermann.

³⁾ Bogholder Peter Christoffer Thers, f. 1771, † 27. Jan. 1838, gift med Marie Elisabeth, f. Simony, † 18. Maj 1844.

doms trofaste Ven. Han var noget tilaars, og gik ligesom min Onkel aldrig paa Kontoret uden at hans skaldede Hoved var omhyggelig pudret. Som stor Børneven gik han om Søndagen ud at spasere med mig eller til en eller anden Forlystelse i Byens Omegn. Jens Jansen¹⁾, der var omtrent paa min Alder og min Skolekammerat, kom hjemme hos min Onkel, og deltog i disse Spasereture og Udflugter; jeg husker endnu med Henrykkelse, at vi sammen begav os til Frederiksberg, Charlottenlund Skov, Knivfabrikken i Sanssouci og Møllen i Brede. Nu er Jansen dansk Konsul og Vinhandler i Cette. Thers giftede sig lang Tid senere med en gammel, rig Skibskaptains Enke i Nabolaget. Hun havde foresat sig at traktere sin Mand, som hun kaldte »min Dreng« med varm Mad tre Gange om Dagen, og Følgen af disse Nydelser blev, at min gamle Ven blev syg og døde for omtrent 15 Aar siden.

Min Tantes to Tjenestepiger, som vare graanede i Tjenesten, havde samme Ret som Pernille hos Holberg til at blande sig i enhver Samtale. Stuepigen Grethe, en lille og fyldig Person, som bar Bornholmerindernes Nationaldragt, viste sig i Dagligstuen med en Støveklud i Haanden for at støve Møblerne af, hver Gang hun antog, at man havde nogle Nyheder at bringe. Saa glemte hun sit Arbejde, stillede sig med Hænderne i Siden foran den Skyldige og lod ham høre sin Mening, idet hun paatog sig en meget vigtig Mine. Det var netop en Tid, der var meget rig paa Begivenheder, nemlig Napoleons sidste Aar. Den Gang var ligesom nu til Dags de Danskes og Tyskes Mening diametralt modsatte. Saalænge de tyske Stater var afhængig af Napoleon, følte Holstenerne sig bedre stillede ved at betragtes som Danske, der vare Napoleons Forbundsfæller, særlig efter at Englænderne havde behandlet os saa skammeligt i Aaret 1807; men næppe begyndte hans Lykke at vakle, før de skiftede Mening. Dette gav Lejlighed til mange Rivninger, selv i de mest forsonlige Familier — og til disse hørte min ikke.

Min Bedstefader, som drev Forretning i Kompagni med min Onkel Kellermann og som daglig kom paa hans Kontor, var ligesom hans yngste Søn Carl²⁾ og hans Datter Fru Kellermann ivrige Tilhængere af Napoleon, medens Kellermann og hans Bogholder Thers hældede til det modsatte Parti. Undertiden blev Samtalen ved Bordet, naar den drejede sig om Politik, saa varm, at en eller anden af Bordfællerne i Vrede skød sin Tallerken tilbage og ikke vilde spise mere. Tilsidst blev man enig om ikke at tale om Politik under Middagsmaaltidet.

¹⁾ Jens Martin Jansen, † 1890 som fhv. Konsul og Vinhandler i Cette.

²⁾ Politiretsassessor, Kaptajn Johan Carl Buntzen, f. 13. Febr. 1790, † 30. Maj 1821 paa St. Croix.

Paa Kellersmanns Kontor var ansat en ung Mand fra Flensborg ved Navn Stuhr. En Dag, da min Onkel Carl var paa Kontoret, blev han saa opbragt over Stuhrs antibonapartistiske Ytringer, at han tog sin Hat og gik, idet han gav ham en Ørefigen, hvilket denne modtog uden at gøre Gengæld.

To Værelser paa første Sal vare beboede af Besidderen af et Stamhus paa Fyn, Grev Rantzau¹⁾, da Kaptain, senere Kommandeur for Livgarden til Hest. Han udmærkede sig kun ved sin Paaholdenhed og ved at man i Almindelighed kun saa ham en Gang om Dagen, naar han gik igennem Gaarden og tilbage igen i lang rød Militærfrakke, med pudret Hoved og Tøfler og Pibe i Munden! Saa blev jeg i Vinduet for at se en komisk Scene, der meget ofte gentog sig. I Gaarden var der en stor tyrkisk Andrik, som i Almindelighed var meget stilfærdig, men naar dens Ægtehalvdel laa paa Æg, meget krigersk. I disse Raseperioder angreb den Menneskene uden Hensyn til Stand og Alder ved at flyve hen og hænge sig fast i Nakken og slaa dem med sine lange og kraftige Vinger, hvilket næsten havde samme Virkning, som naar de bleve pryglede med en Stok. Den blev sikkert irriteret ved at se Grevens røde Frakke, thi den fløj til stor Moro for mig altid hen og gav ham den sædvanlige Bastonade, hvis han ikke skyndte sig at tage Flugten, efterladende sine Tøfler paa Slagmarken.

Paa anden Sal boede Lægen Guldbrand²⁾ ved Siden af min Moder og mig. Han holdt mere af at spille Violin end af at være Læge og oplivede ved sine almindelig bekendte Tanke-spring og ved sit gode Humør ofte det daglige, temmelig trivielle Liv i vor Familie. Han hadede Ensomhed og befalede sin Tjener, som bragte ham hans Middagsmad, at sætte sig ved Siden af ham for at spise med ham. Han havde en Søster med en temmelig hidsig Karakter. Da Guldbrand vilde give hende en Lære, fik han en Aften, da hun ventede Vognen for at tage paa Bal, Kusken til at overlade ham sin Plads og sit Livré. Uden at Søsteren genkendte ham, hjalp han hende med at stige op i Vognen, medens hun brugte Mund, fordi han var kommen saa sent, og sagde ham Gaden og Huset, hvorhen han skulde køre. Han kørte nu paa Kryds og tværs gennem Gaderne og naaede endelig ad Omveje til den angivne Gade. Ballet var allerede begyndt og Musikken spillede, men til stor Overraskelse for den i Vognen inde-lukkede Dame kørte Vognen forbi Huset, hvor Ballet var,

¹⁾ Kmhr., Oberst Carl Frederik Greve Rantzau til Frederikslund, Søholm og Brahesholm, f. 1778, † 2. April 1851.

²⁾ Etatsraad, Stiftsfysikus i Odense Christian Anker Vilhelm Guldbrand, f. 1780, † 15. Okt. 1847.

gjorde paa ny en stor Omvej, og kørte saa endnu nogle Gange forbi Huset. De Forbipasserende saa forbavsede Damen aabne Vinduet, stikke Hovedet ud og med høj Røst skænde paa Kusken, som syntes døv som en Krukke. Hendes Overraskelse var stor, da hun, da Kusken tilsidst standsede foran Huset og skoggerleende aabnede Vogn døren, opdagede, at det var Broderen.

Guldbrand, som senere blev ansat som Distriktslæge i Mariibo, spillede en Dag paa Violin, da en Bonde traadte ind og begyndte paa en lang Udvikling om sin vattersotige Kones Sygdom. Da han ikke vilde opsætte det begyndte Musikstykke, og kun vilde se saa hurtig som muligt at blive fri for Bondens Vrøvl, stillede han sig foran ham, og idet han spillede rigtig forte, gentog han flere Gange syngende: »Mod Vattersot findes intet Lægemiddel«, indtil den forbavsede og vrede Bonde gik sin Vej.

Denne originelle Læge tilsaa mig under en temmelig haardnakket Koldfeber, som jeg blev angrebet af, da jeg var 7 Aar. Jeg husker endnu, hvorledes han under sine Besøg foretrak at spille Fjerboldt, og jeg glemmer aldrig hans tvivlraadige Udtryk, da Feberen, trods de Lægemedler, han lige havde foreskrevet, steg igen.

Om Sommeren opholdt min Moder sig hos sin Familie i Korsør og i denne Bys Omegn, medens jeg maatte blive i København for at gaa i Skole, og jeg boede da hos min Bedstefader i Store Kongensgade 51. Det var en stor Forandring for mig, som hidtil havde nydt en ubegrænset Frihed i min Onkels Hus. I mine Fritimer var jeg stadig under min Bedstefaders og hans Families strænge Opsigt. Her var aldrig Tale om Fornøjelser, som passe for Barndommen, tværtimod var jeg til Stadighed Genstand for Reprimander, og lidt efter lidt blev jeg saa overbevist om mine Slægtninges Ufejlbarlighed og Alvidenhed, at jeg endte med at indbilde mig, at de kendte mine skjulteste Tanker, og at jeg maatte beflitte mig paa ikke at lade andre Tanker opstaa hos mig end dem, der var hævede over deres Dadel. Min Tante Stine¹⁾, som var en meget belæst Dame og Genstand for min dybeste Respekt, gennemgik mine Latinlektier med mig, men hun viste ikke synderlig Taalmodighed ved dette Arbejde, thi hun fortalte mig gentagende Gange, hvorledes hun selv, min Fader

¹⁾ Anne Christine Buntzen, f. 5. Juni 1778, † 25. Okt. 1859. P. Hjort skriver om hende (Udv. Breve, 2. Saml., S. 436—41): Denne saa aandrige Dame holdt jeg for den genialeste danske Kvinde, jeg har haft den Ære at være kendt med. . . . Hendes dybsindige Aand fandt i mange Aar Næring ved Studium og Grublen over Livets Opgave, som hendes Hjertes Glød Kølning ved Sang og Klaverspil, hvilket hun med sjælden Smag og Færdighed udøvede.

og min Onkel Carl i min Alder — jeg var den Gang 8—10 Aar gl. — vare langt videre, hvilket voldte mig megen Sorg.

Jeg var kun 6 Aar gl., da jeg blev sat i Hr. Eberhards¹⁾ Skole i Vingaardsstræde. Han var gammel, lam i højre Side, og en rigtig Skoletyran. — Han pryglede og skrev udmærket med venstre Haand. Han har den Fortjeneste af min Opdragelse at have givet mig de første Stokkeprygl, som, da jeg havde korte Ærmer, flaaede Huden af min Arm. Han døde Aaret efter, og Stokkens Herredømme vandrede over i Hr. Reistrups Hænder; men da Skolen kom i Vanry — jeg husker ikke af hvad Grund — , blev jeg sat i Hr. Køpckes²⁾ Skole i Dronningens Tværgade; denne gjorde stort Staahej af mine Evner, og hævdede at man maatte lade mig studere. Imidlertid tror jeg, at hans gode Mening snarere kom deraf, at han lettere kunde sætte sig i Respekt hos mig, som medbragte til Skolen en bedre Opdragelse fra Hjemmet end de andre Elever. Han var en god Mand, men havde en hidsig Karakter, og ligesom Kusken paa sit Kuskesæde aldrig slipper Pисken, havde han uafbrudt Stokken i Haanden og betjente sig stadig af den. Hvad Eleverne angaar, var det aldeles ikke en Skam at blive pryglet, det var tværtimod en Ære at lide en Tugtelse uden at klage, og jeg var mindre anset, fordi jeg kun sjældent blev slaaet, og fordi jeg ikke var blandt dem, der plejede at slaas paa Næver; thi Skolen blev drevet efter spartansk Mønster. En Dag morede Skolebestyreren sig med i Stedet for at undervise at fortælle os om Mestertyven Jean Michel, og om den Behændighed, hvormed han undgik de Bestjaalnes og Politiets Efterstræbelser. Den følgende Dag blev min Sidekammerat i Geografitimen sat i stor Forlegenhed ved et Spørgsmaal om, hvorved Augsburg var berømt, og sparkede mig, for at jeg skulde hviske ham det. I Stedet for at hviske det, jeg vidste om den Augsburgske Konfession, sagde jeg til ham: »Det er der, hvor Jean Michel er født«, og til min store Skræk gentog han disse Ord for Læreren. Denne mente ikke destomindre, at der her ingen Grund var til som sædvanlig at tildele en Revselse, men fortalte til min Glæde Historien til en anden af Skolens Lærere, som et Bevis paa et ni Aars Barns store Aandsoverlegenhed. — En anden Gang deltog jeg i et andet Skælmsstykke, som Læreren selv gav Anledning til. Denne var hensunken i dybe Drømmerier, hvilket ofte var Tilfældet, og i det han stirrede op i Luften, holdt han Stokken i den Haand, som hvilede paa Bordet. Saa trak vi Skole-drenge Stokken ganske sagte ud af Haanden skjulte den og

¹⁾ Institutsbestyrer Salomon Christian Eberhardt, f. 1758 † 19. Febr. 1843.

²⁾ Institutbestyrer Peder Købke, f. 1769 † 25. Septbr. 1846.

satte en Blyant i Stedet, derpaa gjorde vi en saa forfærdelig Larm, at han blev revet ud af sine Drømmerier. Han løftede Haanden for at slaa os, men blev selv slagen ved at se sit Scepters Forvandling og vore leende Ansigter og var godmodig nok til at more sig over vort Skælmsstykke og selv at le med. Denne Maade at haandhæve Disciplinen paa faldt meget i min Smag. Dog havde jeg ogsaa mine slemme Timer. Hr. Proft¹⁾ var vor Lærer i Tysk. Han hørte til Københavns Løver og blev senere temmelig bekendt dels ved sine Theaterkritiker i et Underholdningsblad, for hvilket han var Redaktør, dels ved en Karikatur, som man offentliggjorde af ham med Inskriptionen: »risum teneatis amici«, dels endelig ved den triste Skæbne, der ramte ham, da han blev overbevist om og straffet for at have stjaalet en Bog hos en Boghandler. Denne Sproglærer pinte os med den tyske Grammatik, som vi maatte lære uden at forstaa et Ord deraf. Da jeg en Dag ikke kunde svare paa Spørgsmaalet, hvad Fortid i Infinitiv af Verbet »ich bin« hed, gav han mig Mdlg. i Karakter. Aldrig havde jeg følt en saa stor Sorg. Grædende løb jeg til min gode Beskytter Købcke. Jeg forklarede ham min Frygt for min strænge Bedstefader, og Hr. K. gik i Forbøn for mig hos Hr. Proft, der i sin Iver forandrede Karakteren til Mg., men da han ikke slettede den anden Karakter ud, men kun satte en Streg derover, raadede Hr. K. mig til at gøre den ulæselig, hvad jeg gjorde paa en saa ubehændig Maade, at min Bedstefader paastod, at jeg havde forfalsket min Karakterbog, og jeg var i lang Tid i Unaade som et daarligt Subjekt.

Det var ogsaa en stor Sorg for mig, at jeg til Duksepladsen i Skolen tilsidst fik en Rival, en af mine Kammerater ved Navn G r ü n e²⁾. Det var en begavet og livlig Dreng, men der var ingen Udsigt til at han vilde faa Anvendelse for sine Evner; thi han kom i Lære hos en almindelig Haandværker, hvilket jo ofte dræber de aandelige Anlæg. Han har dog senere forstaaet ved sin Begavelse at bane sig Vej og har naaet en anset Stilling som Redaktør for »Københavns Kurer«. For ikke længe siden fornyede vi vort Bekendtskab i »Athenæum«, og han fortalte mig da, at baade i København og i Udlandet havde hans Stilling som Drejersvend givet ham Lejlighed til at tænke over Borgerens og navnlig Arbejderens daarlige Stilling, og at det var herigennem, at han var bleven ført ind paa Journalistikens tornefulde Vej. Senere har han aldrig nærmet sig mig; han ser i mig vel et Medlem af det Bureaukrati, som det er hans Opgave at bekæmpe

¹⁾ Henrik Christian Gottlieb Proft, Medredaktør af „Dagen“, f. 1795, † 19. Juli 1828.

²⁾ Journalist Johan Peter Martin Grüne, f. 1806, † 19. Febr. 1878.

og oven i Købet et Medlem af en Domstol, der har den ubehagelige Pligt at sætte en Skranke for Pressens Udskejelser.

Snart var der ikke mere for mig at lære i Hr. K's Skole. Det var naturligt, at jeg mente om mig selv, at jeg havde lært usædvanlig meget, og min Forfængelighed led derfor et følelig Knæk, da jeg kom i Borgerdydskolen — og blev sat i laveste Klasse. I denne »akademiske Planteskole« tilbragte jeg mit Liv fra 1816 til 1824. Skolen var et sandt Tvangshus for 200—300 Elever, med Hensyn til Arbejde strængere og til Disciplin ligesaa stræng som vore Tvangsarbejdsanstalter. Alt var lagt an paa i en saa lang Skoletid som muligt at belemre de unge Menneskers mere eller mindre lærvillige Hoveder med en Masse Kundskaber, man skænkede aldeles ikke de fysiske Kræfters Udvikling nogen Tanke og arbejdede ikke paa at gøre Legemet skikket til at udholde Overmaalet af de aandelige Anstrængelser. Tænk blot et ungt livligt Menneske, der hver Dag sidder paa en Skolebænk af respektabel Haardhed, bøjet over Bogen fra Kl. 9 om Morgen til 7 om Aftenen med en Afbrydelse af blot 2 Timers Middag. Hver Time blev en ny Videnskab doceret af en ny Lærer, som bragte nye Kræfter med og forlangte, at 20 Disciple — dette Tal bestod Klasserne af — skulde følge Traaden i hans Tanker og Udvikling med nogenlunde samme Opmærksomhed, noget man næppe kan forlange af den modne Mand. Hertil kom at Pædagogikken paa den Tid stod langt tilbage for Nutidens, at Lærebøgerne var meget vanskeligere at lære end dem, man benytter nu til Dags, og at man om Aftenen bragte en Bunke Lektier med hjem, der skulde læses udenad. og Opgaver, som skulde være færdige, inden man igen gik i Skole; en Dreng var paa denne Maade, særlig i de sidste Skoleaar, optaget en god Del af Natten.

De mest udmærkede unge Videnskabsmænd blev antagne som Lærer. Der var utvivlsomt blandt dem Mænd baade med Karakter og med dyb Følelse for Ungdommens Sorger og Glæder, men deres Undervisningstid var for begrænset og Elevernes Antal for stort til, at de kunde beskæftige sig med hver enkelt og vinde hans Tillid og Hengivenhed. Eleverne og Lærerne stode altid fremmede overfor hinanden. Andre Lærere var uøvede Pedanter, hvis største Fortjeneste var, at deres ubehændige Manerer og Maade at tale paa var Elevernes Hovedmorskab i deres ensformige Liv. Men vé det Barn, som ikke paa samme Tid opøvede sig i at skjule sine Tanker, men som med ægte Følelse for det latterlige forraadte den Virkning, som Lærerens Pedanteri udøvede paa ham. Han fandt i denne en Tyran, som uden Medlidenhed forfulgte ham og bagvaskede ham hos Skolens Inspektør. Jeg er overbevist om, at mangan Elev har mistet Modet ved denne

Forfølgelse, forladt Skolen og er gaaet tabt for den hæderfulde Vej, han var bestemt til fra Begyndelsen. Trods dette forøgedes Elevernes Antal stadig, og Skolen var berømt som Hovedstadens bedste, fordi de Studenter, som udgik derfra, udmærkede sig ved deres betydelige Kundskaber. Skolens Inspektør, Professor Nielsen¹⁾, var af alle de Originaler, jeg har kendt, en af de mærkeligste. Han havde modtaget Skolen i en elendig Tilstand. Hans Forgænger Møller²⁾ var Børsspekulant og beskæftigede sig i Krigens Tid mere med Kaperbreve end med Skolegerningen; der var saa ringe Disciplin, at Eleverne tvang Lærerne, som ikke vare efter deres Smag, til at indgive deres Bøgen om Afsked, og Forældrene til det lille Antal Elever, der endnu var tilbage, vilde ogsaa lade disse forlade Skolen, da Nielsen, som var traadt i Spidsen for Anstalten, opfordrede Forældrene til at lade deres Børn blive endnu nogen Tid. Takket være sin ubøjelige Karakter sejrede han over Oprørerne, og ved sit administrative Talent og sin utrættelige Iver lykkedes det ham, inden der var gaaet lang Tid, at hævde Skolens Traditioner. Nielsen var en jysk Bondedreng, og man fortalte, at han havde været Tjener hos Amtmand Sporon³⁾, som opdagede hans Evner og hjalp ham til at studere. Han var næppe 50 Aar, da jeg kom ind i Skolen, var ret svær og vraltede hurtigt afsted som en And. Han havde et bredt Ansigt og flakkende Øjne; naar han med stræng Mine og rynket Pande fæstede dem paa en Elev, som havde begaaet en Fejl, fik han ham til at skælve, før han havde sagt et Ord. Det blev meget værre, naar han efter et Øjeblik Tavshed begyndte at tale, staaende med Hænderne i Siden og vuggende sig fra den ene Side til den anden. Som Følge af den stadige Undervisning havde hans sagte Stemme antaget en haard Klang og han talte stødvis, hvilket karakteriserede baade hans Tale paa Katederet og i det daglige Liv. Han gentog de første Stavelser og blandede disse Gentagelser med underlige Lyde omtrent som »sinne! sinne! sinne!« medens hans stirrende Blik forraadte en Distraktion, som om han imidlertid vilde overveje det, han skulde sige eller gøre. Naar han havde stillet sig saaledes op foran en Elev, som han vilde give en Reprimande, begyndte han sin Tale med en Stemme, der lignede en sig nærmende Torøen, indtil Uvejret brød løs over Delinkventen i en

¹⁾ Professor Michael Nielsen, f. 8. Decbr. 1776, † 11. Febr. 1846. Efteraar 1810—Foraar 1844 Bestyrer af Borgerdydskolen i Kbhvn.

²⁾ Bertel Christian Ludvig Møller, f. 26. Okt. 1776, † 13. Nov. 1828. 5. Decbr. 1806 til Efteraaret 1810 Bestyrer af Borgerdydskolen i Kbhvn.

³⁾ Amtmand over Koldinghus Amt Benjamin Georg Sporon, f. 3. Juni 1741, † 23. Marts 1796.

Byge Ord, under hvilken den tordnende Jupiter ofte ramte ham i Hovedet med sit Lyn i Form af en Bog eller en tyk Haand, alt eftersom Afstanden var stor eller lille.

Men det højtideligste Øjeblik var uimodsigeligt det, naar vor Hersker Onsdag Eftermiddag sad ved et langt Bord for at bedømme de Synder, der vare begaaede den foregaaende Uge, og diktere Straffene derfor; disse bestod i et vist Antal Stokkeslag, som uddeltes med Niensens egen Haand, eller i at den skyldige sad over, hvilket paa en vis Maade var at sætte Delinkventen i Krumjærn, thi han skulde sidde med Hænderne fast paa Knæerne og Hovedet nede paa Brystet, og var saaledes tvunget til fuldstændig Lediggang. Synderne bestod sædvanligvis i de i Timerne givne daarlige Karakterer, der dog som oftest ikke afgav nogensomhelst Maalestok for Elevernes Flid. Nielsen selv uddelte dem ofte efter sine Luner eller i Henhold til Graden af den Yndest, hvori de forskellige Elever stod hos ham, og nogle Lærere gjorde paa samme Maade. De havde ligesaa godt som Fyrsterne deres Yndlinge, og den Elev, som var i den lykkelige Kasus, undgik Reprimander, medens den, som var falden i Unaade, intet kunde gøre tilpas. Elevernes senere Liv, har ikke vist, at den Forskel, der saaledes blev gjort i Skolen, var berettiget, thi mangen Favorit blev aldrig til noget; som et Exempel kan Bartholin¹⁾ nævnes. Nielsen fik ham gjort til sin Efterfølger, men han var for en halv Snes Aar siden nødt til at flygte til Udlandet efter at have gjort sig skyldig i Lovovertrædelser. Andre, som vare i Unaade hos Nielsen, ere blevne en Pryd for den Stand, som de have helliget sig, blandt andre den kloge Matematiker, Professor B.; han var som Skoledreng Genstand for en saadan Forfølgelse, at selv naar han kunde sin Lektie paa sine Fingre, kunde han, naar han af Vanvare gjorde den mindste Fejl, være sikker paa en temmelig stræng Irettesættelse. Følgerne af denne Opdragelsesmaade var imidlertid, at Størstedelen af Eleverne fra Skolen medbragte det mest brændende Had mod enhver Slags Uretfærdighed, saa flere af dem siden have taget en væsentlig Del i de politiske Kampe for at erhverve Garantier imod de offentlige Misbrug; Iver og Punktlighed i deres Virksomhed er bleven til deres anden Natur, og de lod sig ikke let ved nogen Hindring bringe til at opgive et Maal, de havde sat sig. Men det Indtryk, Nielsen gjorde paa os, holdt sig saa stærkt, at mine Skolekammerater ligesom jeg selv ofte senere hen i Livet drømte at vi vare i Skole og i Angst vaandede os ved ikke at kunne

¹⁾ Johan Christian Bartholin, f. 28. Jan. 1816, † 2. Juni 1884. 1844—1846 Bestyrer af Borgerdydskolen.

huske et Ord af vor Lektie og bleve overraskede ved at kunne tilfredsstille Nielsen med Svar, givne hen i Vejret.

3 eller 4 Uger i den stærkeste Sommersvarme havde Skolen Ferie. Jeg tilbragte den med min Moder hos hendes Familie; i de første Aar hos hendes Stedfader, Købmand Berg¹⁾, i Korsør, og dernæst, efter at min Bedstemoder var død, hos hendes Søster, der var gift med Kaptain Eggers, Ejeren af Herregaarden Dyrehovedgaard (nu Taarnborg) nær ved Korsør Bugt. Hvilken Adspredelse var det ikke for et livligt Barn, der var vant til Skolens strænge Disciplin! Jeg syntes, at Livet for mig indskrænkede sig til disse faa Uger, og at den øvrige Del af Aaret var et nødvendigt Onde, som jeg maatte underkaste mig for at naa til mine brændende Ønskers Maal — den næste Ferie. Jeg var som Døgnfluen, der efter en lang Puppertilværelse, i faa Øjeblikke, fri for Baand, boltrer sig i Luften for snart at synke død til Jorden, hvorfra den er sløjet op. Efter i lang Tid at have indaandet Hovedstadens slette Luft var det en ubeskrivelig Glæde for mig, som næsten aldrig kom op paa en Vogn, at køre igennem Sjællands smukke Egne, at gøre Holdt ved Roskildes ærværdige Domkirke og i Skovene, som omgive Kroerne ved Osted og Krebshuset, og at køre til den anden Ende af Sjælland, hvor jeg i det fjærne øjnede Korsør Kirke, der ovenpaa havde en Telegrafstation i Stedet for Klokketaarn. Beviset for, at den Henrykkelse, jeg følte ved at se disse herlige Ting, bundede i mine egne Følelser og ikke blot i Egnenes Skønhed, det er, at de maleriske Egne ikke mere havde den Tilløkkelse for mig, da jeg betragtede dem paa Tilbagereisen fra Korsør til København, naar jeg skulde begynde paa Skolen igen. Naar jeg senere, efter at være kommen hjem, sad og læste i mine Bøger for at lære mine Lektier, passerede lidt efter lidt Indtrykkene fra min Rejse Revy hen over Bladene og forvirrede mig i den Grad, at jeg havde svært ved at lære og huske Indholdet, men saa meget desto dybere gravede disse Billeder sig ind i min Erindring. Men hvad der fuldstændig undgik min Opmærksomhed var, at der i min Moders Familie var mange Hændelser, der vare egnede til alvorlige Betragtninger. Jeg aandede kun i Følelsen af alle de Kærlighedsbeviser, som jeg fik, og den ubegrænsede Frihed, som jeg nød.

I de første Aar efter vor Ankomst til Danmark tilbragte min Moder og jeg som sagt Sommeren i Korsør hos hendes Stedfader, Købmand Berg, som havde det største Handelshus i Byen. Der fandt jeg en vid Mark for mine Barnelege. Jeg var snart i Butikken og nød de lækre Sager, som den frembød en Overflod

¹⁾ Se Noten foran Side 132.

af, snart i den store Gaard, snart i Brænderiet, Kostalden, Hestestalden, Haverne, paa Markerne og i den store hollandske Mølle, som hørte til Ejendommen. Jeg morede mig mellem Husdyrene, mellem Høstkarlene og Møllersvendene paa en saadan Maade, at jeg, hvad disse Haandteringer angaar, var meget kyndigere end unge Københavnere i Almindelighed ere det.

Blandt de mærkværdige Hændelser fra denne Tid husker jeg at en Ugle, der ved højlys Dag var fløjet ind i Høsehøuset for at stjæle Høns og blev opdaget derinde og dræbt med Stenkast, og at en Trane havde slaaet sig ned i Baggaardens Kær for at tage de Fisk, der var deri, men særlig har Fugleskydningen præget sig fast i min Erindring. Tidlig om Morgenen den paagældende Dag drog Skytterne i Procession, bevæbnede med Bøsser og prydede med Broderskabsmærket, en Sølvfugl paa et grønt Baand, med Hornblæsere i Spidsen og en Mand, der paa en Bakke bar Fuglekongens store grønne Baand og Sølvgevinsten, som straaede i Solen, til Korsør Skov for at skyde til Fuglen, der sad paa Enden af en lang Stang. Om Eftermiddagen kørte deres Familier ud i Skoven, hvor man dansede. Jeg husker endnu min Utaalmodighed, da jeg ventede paa Vognen, som endelig skulde køre mig derud, og min Glæde over at komme derud, hvor man samlede i Seildugsbarakker — saakaldte Telte. Jeg fik Lov at danse med mellem de Voxne, flere af Mændene havde trukket deres Frakke af og dansede i Skjorteærmer for at holde den stærke Varme ud, og da jeg vilde gøre det samme, kunde jeg ikke forstaa, hvorfor en af mine Slægtninge sagde, at det ikke var ganske passende.

Men hvad kunde lignedes ved min Glæde, da jeg selv fik et Selskab hjemme af Byens Drengene, som i min Bedstefaders Eng skød efter en Fugl med Bue og Pile. Et lykkeligt Skud gjorde mig til Fuglekonge og prydet med et grønt Baand blev jeg i Procession baaren hjem.

Næste Sommer var det store Hus med hele dets Glans et lukket Paradis for mig, min Bedstefader havde mistet en stor Del af sin Formue, han havde solgt den store Ejendom og var flyttet hen i et forfaldent og meget mindre Hus, hvor Mureren og Maleren vare beskæftiget med at sætte det i beboelig Stand, da jeg kom. Min gamle Bedstemoder var bleven blind og havde trukket sig tilbage til et ensomt Værelse. Det var utvivlsomt en betydelig Forskel, men i min Alder finder man sig i enhver Forandring. Jeg morede mig uendelig ved at se Haandværkernes Arbejde og jeg beundrede især Byens Malers Fantasi, naar han dekorerede Tapetet over en Dør med fantastiske Arabesker, blandt hvilke to Sommerfugle bundne i Baand tiltrak sig min specielle Opmærksomhed.

Da jeg vilde efterligne hans Kunst paa Dueslaget, men ikke havde anden Farve end Rødkridt og Blæk, bar mine Klæder ofte Mærker af mine Malerier, og min Kunst paadrog mig derfor stadige Bebrejdelser af min Moder.

En Sommer senere var Sceneriet paany forandret. Min Bedstemoder var død, og min Moders Stedfader havde delt sin Formue med sine Børn, mellem hvem der ingen intim Forbindelse mere var. Min Moder og jeg opholdt os den Gang hos hendes Søster, der var gift med Kaptain Eggers¹⁾, Ejer af Herregaarden »Dyrehovedgaard«, der som nævnt laa paa den modsatte Side af Korsør Bugt, paa Skraaningen af en Høj, som dannede et udmærket Terræn for den store Have, der strakte sig ned til Bugtens Bred, hvor der var Baade til at gøre smaa Udflugter til forskellige henrivende Steder i Bugtens skovkransede Bredder. Der lærte jeg at skatte og beundre maleriske Egne og at tegne efter Naturen. Der lærte jeg ogsaa at interessere mig for Oldsager ved at se den uhyre Masse Sten, som de første Beboere havde ophobet for at danne snart en Begravelsesplads, snart en Domstol, snart et Alter, af hvilke der var flere her paa denne Egn. Min barnlige Fantasi blev især grebet ved Synet af en uhyre Sten, der befandt sig nær ved Indkørselen til Herregaarden i en Fordybning i Jorden. Sagnet gik, at fordem vare to Kæmper, af hvilke den ene boede paa Taarnholm, den anden i Korsør eller maaske i Nyborg, komne op at skændes; den ene af dem greb med sin kraftige Haand Stenen og kastede den mod sin Modstanders Hus, men den faldt i Stedet paa det ovenfor angivne Sted og borede sig ned i Jorden. Den anden kastede til Gengæld et uhyre Stykke Jord, som faldt midt i Korsør Bugt, hvor den dannede en stejl Høj. Paa den øverste Del af Stenen saa man spredt rundt omkring 5 Fordybninger af rund Form, som man sagde var Mærket af Kæmpens fem Fingre. Thiele har

¹⁾ Kaptain Niels Christian Eggers til Dyrehovedgaard og Taarnholm, † 19. Sept. 1842 paa Dyrehovedgaard, havde i sit Ægteskab (7. Aug. 1794 i Korsør) med Poulina Garb, døbt 2. April 1775 paa Holsteinborg, † 7. Juni 1820 paa Dyrehovedgaard, Børnene:

1) Sophie Marie Henriette Eggers, f. 8. Juli 1796 paa Dyrehovedgaard, † 14. Maj 1879 i København. Gift..... med Major Henrik Wessel Platou, f. 1788, † 5. Okt. 1861 i Kbhvn.

2) Christian Bjørn Eggers, døbt 1. Decbr. 1797 paa Dyrehovedgaard. Skal være gaaet som Organist til Norge.

3) Frantz Ludvig Eggers, f. 3. April 1799 paa Dyrehovedgaard; gik til Sverig.

4) Medea Laurentine Eggers, f. 28. April 1804 paa Dyrehovedgaard, † i Novbr. 1828 paa Dyrehovedgaard.

5) William Eggers, f..... var ved Faderens Død Forvalter paa Rønningesøgaard.

i sine Samlinger omtalt Sagnet. Den følgende Ejer af »Dyrehovedgaard«, Theil¹⁾, havde saa lidt Interesse herfor, at han har ladet Stenen kløve og lave Grænsesten deraf.

En Dag gjorde jeg med Familien og flere andre Venner en Seilads til Sprogø. Denne for Overfarten om Vinteren, naar Bæltet er tillagt, saa vigtige Ø, bestaar af to skæve Høje, paa den højeste af disse finder man Ruinerne af en Bygning, uden Tvivl en gammel Borg, hvorfra fordum en Viking har foretaget sine Røverier, og jeg gisnede, at det maatte være herfra, at Kæmpen havde kastet den store Sten, hvormom jeg har fortalt. I Thieles Samlinger af populære Sagu finder man ogsaa Enkeltheder, der fortæller os, at Hellig Anders, Stifteren af Antvorskov Kloster ved Slagelse, modtog i Gave af Kongen saa meget Jord, som han kunde ride om paa et natgammelt Føl. Vi lære ligeledes, at den hellige Mand satte sig op at trave paa sit lille iltre Dyr og først standsede, da han havde redet om alle Byen Slagelses store Marker, og at han satte et Kors i Jorden dér, hvor han endte Riddet. Hver Gang jeg fik Lov at ride til Slagelse, undlod jeg aldrig med megen Ærbødighed at betragte et Kors eller sort Mærke, der stod paa Marken og som man paastod, at Nutidens Mennesker ikke turde tage bort, for at ikke en saa ugudelig Handling skulde trække Pesten til Egnen.

Da min yngste Kusine Medea og jeg en Dag løb sammen paa de store Marker ved Gaarden og Bugten, standsede vi ved en Række store Sten, som med ringe Afstand mellem hinanden gik ned til Strandbredden. Fordum havde Bredden her sikkert tjent til Udskibningssted for en Viking, jeg tænkte mig, at der tidligere havde været meget mere Vand i Bugten end nu tildags, fordi alle Stenene indtil en Linie, som var omtrent en halv Alen over daglig Vande, vare af en mørkere Farve end den højere liggende Del og næsten helt sorte; hvis jeg den Gang havde kunnet lidt Geologi, havde jeg utvivlsomt heri fundet et Bevis paa den Kendsgerning, at vort Lands Jordbund efterhaanden hæver sig. Den sammenhængende Række Sten indbød os til at forsøge hvor langt vi kunde naa ud i Bugten ved at springe fra den ene til den anden, det lykkedes os udmærket, og vi naaede frem til et lille tørt Sted, bedækket med Græs og beskyttet af Havet. Vor Fantasi førte os pludseligt hen paa Robinsons Ø, vi tog Øen højtidelig i Besiddelse som vor Ejendom, gav den Navnet »Banø« og bragte som et Bevis paa Øens blomstrende Tilstand, nogle Sivblomster med hjem derfra.

¹⁾ Købmand Chr. Theill, f. 1783, † 11. Marts 1824.

Da Ferien var forbi, tænkte jeg i København hele Tiden paa min elskede Ø, som nødvendigvis straks ved min Tilbagekomst det følgende Aar maatte opdyrkes og sættes i Forsvarsstand med Batterier og Kanoner. I mine Fritimer lavede jeg Huse, som kunde tages fra hinanden og skjules i en Grav, jeg lavede Flag, lavede Kanoner og en Blyplade, der bar en latinsk Inskription, som skulde graves ned i Øens Skød, og hvis den en Dag efter Aarhundreders Forløb skulde blive gennemsøgt, skulde berette Efterverdenen, hvem der havde været Øens første Herskere. Endelig kom Befrielsens Dag, og med alle de kostbare Genstande kom jeg til »Dyrehovedgaard«, hvor jeg udkrammede dem foran min Kusine, som jeg opfordrede til hurtigst mulig af hjælpe mig med at stille dem op paa Øen; men min Kusine, som var et Aar ældre end jeg, og som var i den begyndende Bachfisch-Alder, betragtede dem med megen Kulde og forsikrede mig til min store Ærgrelse, at da hun allerede tog Del i alle Omegnens Baller og Selskaber, fandt hun det ikke passende at være med til disse Barnagtigheder; jeg blev altsaa nødt til at begive mig alene over til Øen. I flere Dage kunde jeg ikke komme over paa den, da den var oversvømmet af Havet, og da jeg endelig begyndte at grave med en Spade for at nedlægge den kostbare Plade med Inskriptionen i Jorden, fyldtes Hullet med Vand, saa jeg ikke kunde beslutte mig til at drukne dens lysende Skrift; jeg kedede mig snart over at være Enehersker og Øens eneste Beboer, og jeg forlod Besiddelsen uden at tage Forholdsregler for at opbevare den interessante Plade for Efterverdenen. En anden Gang hengav jeg mig til ornitologiske Studier. Naturhistorielæreren Faber havde vist sine Disciple, hvorledes man udstopper Fugle, hvilket han selv gjorde med stor Dygtighed, saa jeg indbildte mig, at det var den letteste Sag af Verden. Da jeg var ankommen til »Dyrehovedgaard«, ytrede jeg et Ønske til min Onkel om at faa nogle Fugle for at udstoppe dem, og min Onkel, som interesserede sig for mit Forehavende, og som var en utrættelig Jæger, skred øjeblikkelig til Værket og bragte et stort Antal tildels temmelig store dræbte Fugle hjem, men før jeg kunde faa de nødvendige Redskaber, og før jeg havde endt det første Forsøg, vare alle Fuglene ødelagte af den Varme, som det den Gang var, og jeg opgav snart dette væmmelige Arbejde. Endelig vilde jeg lave en Tegning af Herregaarden med dens talrige Udbygninger og Haver, jeg valgte mit Udsigspunkt paa Højen af en Nabomark, hvor jeg opstillede et Telt for at beskytte mig imod Solens brændende Straaler. Hver Morgen fandt jeg mit Telt væltet af Køerne, jeg maatte saa begynde med at stille det op paany, ved dette Arbejde var den bedste Del af Dagen tabt, og førend jeg havde endt Halvdelen af Tegningen, var Ferien til Ende.

Ferien varede kun 3 Uger, og da jeg som sagt havde store Forehavender for, var det meget vigtigt for mig af Hensyn til det, jeg vilde udføre i dette Tidsrum, at forlade København uden Ophold og at vende saa sent som muligt tilbage, jeg maatte altsaa tage til Takke med den første Vogn, jeg mødte, men som oftest skuffede den mig med Hensyn til Befordringshurtigheden.

Dagen efter at være bleven færdig med Examinen, som gik lige forud for Ferien, skyndte jeg mig at undersøge Gæstgiverstederne paa Vestergade for at finde en Vogn; jeg havde det Held at møde en Vognmand fra Korsør, som hed Peder Svendborg, og som tilbød mig en Plads for 4 Daler, en Sum, som var meget stor i Betragtning af min Alder og hans Vogns Karaktér, men jeg fandt Summen meget rimelig, naar bare han uopholdelig bragte mig til mine Ønskers Maal. Jeg vendte hurtigt tilbage til min Tante, som fra Foraaret, da min Moder var rejst paa Landet, havde været mig i Moders Sted; hun fyldte min Botanisérkasse med Smørrebrød, forsynede mig med en Flaske Limonade og hjalp mig med at pakke min Vadsæk, der blandt andet indeholdt en Vest og et Par Bukser af græsgrønt Bombasin, til hvilket Klædningsstykke jeg nærrede et hemmeligt Nag af følgende Grund:

Den første Gang jeg iført denne straalende Dragt kom ind i Skolegaarden, hvor de 250 Elever vare samlede, fik et genialt Hoved den Idé at raabe: »Se Hornfisken med de grønne Ben«, som kommer dér. Øjeblikkelig genlød hele Gaarden af lutter Raab: »Se Hornfisken, se Hornfisken!« Jeg vilde skjule mig, men forgæves, fra hvert Vindu, hver Væg, hver Krog hævede Raabet: »Hornfisk, Hornfisk« imod mig, — et Øgenavn, som Kammeraterne siden gav mig, og som de gentog særlig ofte, da de saa, hvormeget det drillede mig. Jeg vilde altsaa hellere have ladet Klædningsstykket blive i København end vise mig som Hornfisk paa Landet, thi jeg indbildte mig, at det var umuligt, naar nogen saa mig udmejet paa den Maade, at de ikke skulde falde paa at kalde mig »Hornfisk«. Men jeg havde faaet Dragten af min Tante, som paastod, at den passede mig rigtig godt, og hvad Øgenavnet angik, da var det en ren Barnagtighed. Jeg blev altsaa nødt til at tage den med.

Den følgende Dag gik jeg tidlig om Morgenen til Gæstgivergaarden med Vadsækken og Flasken under Armen og Botanisérkassen paa Ryggen for at begive mig paa Rejsen, men Vognmanden var ikke saa præcis som jeg. — Det var en lille tyk Mand med et fedladent Ansigt og et Omfang, der hverken tillod ham nogen hurtig Bevægelse eller at lægge Armene over Kors, naar han vraltede afsted som en And. Paa mine gentagne Spørgsmaal naar han skulde afsted, gav han snart en snart en anden Grund, som hindrede ham i at læsse Vognen og begive sig paa Vej. Paa denne Maade

gik Dagen og ligeledes den følgende, og til min Tanets store Overraskelse kom jeg om Aftenen hjem, belæsset som et Æsel, for at tilbringe Natten hjemme. Den tredje Morgen begav jeg mig pany til Gæstgiverstedet, hvor jeg begyndte at føle mig hjemme og morede mig ved i Gæstestuen at se Hr. Svendborg uophørlig spille »Trekort« med Opvarterne og Stamgæsterne og ved at høre de mig hidtil ukendte Udtryk, som de trakteredede hinanden med. Jeg spiste mit Smørrebrød i dette Selskab; en Gang lykkedes det mig at redde min Flaske ud af en Opvarters Klør, der var i Færd med at tømme den i et Drag, men gav sig til at skænde, fordi den hverken indeholdt Brændevin eller Vin. — En Gang fandt Peter Svendborg mig alene i Gæstestuen. »Hør min lille Ven«, sagde han, idet han trak en Bunke Regninger paa Varer, som han havde haft i Kommission at købe for de Handlende i Korsør, op af Lommen; »gør mig den Tjeneste at forandre disse Tal, jeg véd, at De har lært at skrive godt i Skolen.« — Jeg var meget stolt over denne Tillid, og jeg satte mig til at foretage Forandringen saa godt, at de Handlende utvivlsomt aldeles ikke opdagede Falskneriet, hvorved de kom til at betale et Par Daler mere, end de skulde. Værtinden, som kom til, medens jeg var beskæftiget med at udføre dette Falskneri, roste min Færdighed. Hvad mig selv angaar, havde jeg den Gang ingen Forstand paa, at jeg derved blev meddelagtig i en Forbrydelse. Men senere, naar jeg virkede i mit Dommerembede, kom jeg, hver Gang jeg skulde straffe unge Forbrydere, til at tænke paa dette Eventyr; det blev en Paamindelse til mig om at skaane dem saa meget som muligt.

Endelig langt hen paa Trediedagens Eftermiddag havde min Vognmand endt Opstablingen af et Læs, saa højt som et Bjærg, som hans fire Heste begyndte at trække ud ad Vesterport. Det var en kvælende Hede, og skøndt jeg var ude af mig selv af Glæde over at være paa Vej ovenpaa Læsset, hvorfra jeg ved hvert ujævnt Sted var lige ved at falde ned paa Jorden, kunde jeg ikke overvinde den Døsighed, der overvældede mig, særlig da Hestene begyndte at kravle op ad Frederiksberg Bakke. Forgæves formanede den gode Kusk mig til ikke at sove. Forgæves gjorde jeg selv Anstrængelser for at holde Øjnene aabne. Først vi vare komne ned ad Bakken, var jeg falden i dyb Søvn. Pludselig gjorde Vognen Holdt, og derved vaagnede jeg. Da saa jeg Manden løsne et Reb fra Vognen og klavre op ved Siden af mig. »Jeg har lovet at bringe Dem uskadt til Korsør. Hvis De falder ned, saa knækker De Halsen, og jeg gaar Glip af min Betaling«. Med disse Ord og uden at vente paa min Indvilligelse gav han sig til at surre mig fast til Vognen, som om jeg var en Kalv. Jeg fandt mig uden Indvendinger deri og gav mig med saa meget desto større Sindsro Søvn i Vold. Ved

hvert Holdsted løste han mig, efter at have sørget for Hestene, og naar de paany vare forspændte, blev jeg igen bundet paa Vognen. Saaledes gik Resten af Dagen, hele Natten og hele den følgende Dag; det var i Skilpaddetempo, at de 14 Mil tilbagelagdes.

Forresten har den Søvn, som jeg faar naar jeg kører altid forekommet mig særdeles behagelig og jeg har den Dag i Dag naar jeg kører, især i Varme, ondt ved at lade være at falde i Søvn, i ethvert Tilfælde kan jeg sove, naarsomhelst jeg vil, og naar jeg saa fra Tid til anden vaagner, ser jeg mig som ved et Trylleslag hensat til et helt andet Sted end det, hvorpaa jeg befandt mig, før jeg sov ind og i en Afstand af maaske flere Mil derfra. Jeg har saa gennemløbet Rum og Tid uden at mærke det, ligesom Jordens Beboere gennemløbe Universet, men indbilde sig, at de blive paa samme Sted.

En Gang, da jeg var kommen op og bleven bundet fast paa Vognen og sad og nikkede smaasovende frem og tilbage med Hovedet, troede jeg, at jeg spadserede i Københavns Gader, og at jeg hørte en Kobbersmed slaa paa en tyk Kobberkedel, Vognen gjorde Holdt, jeg vaagnede, og til min Overraskelse opdagede jeg, at Kobberkedlen var min Botaniskerkasse, og Lyden kom af, at den efter Tyngdeloven med Rømmem, som holdt den over Skulderen, var gleden ud over mit bøjede Hoved, var stødt mod det rullende Hjul og bleven liggende i Hjulsporet, saa Hjulet gik over den og knuste den med al dens Indhold af dejligt Smørrebrød: thi jeg havde kun spist en Del sammen med Peter Svendborg. Jeg maatte altsaa gribe til min Pung for at faa noget at leve af, og da jeg bildte mig ind, at Høflighed krævede, at jeg delte med min Kusk, trakterede jeg ham hele Tiden paa det bedste. En anden Gang paastod han, at Hestene ikke kunde trække mere, fordi de manglede Sko. Han standsede foran en Smedie, lod Hestene beslaa, og da han beklagede sig over, at han manglede Penge, gav jeg ham meget høfligt min Pung og følte mig meget smigret over, at han gjorde mig den Ære at betale Smeden med dens Indhold. Da vi endelig kom til Korsør, modtog han sin Betaling, ledsaget af mine hjerteligste Taksigelser, fordi han havde bragt mig til det forjættede Land.

Jeg var ikke heldigere, da jeg skulde vende tilbage til Byen. Jeg opsøgte en Mand ved Navn Sterregaard, som skulde begive sig dertil paa Feriens næstsidste Dag, og som indvilligede i at tage mig med uden at sige mig, i hvad Øjemed han gjorde Rejsen. Denne Gang fik jeg Plads ved Siden af Manden paa en tom Vogn. Men pludselig drejede han af fra Hovedlandevejen, kørte nogle Mil gennem en mig ukendt Egn og standsede ved en Bondegaard, hvor en Skare Bønder med Vogne belæssede med Faar samlede sig. Sterregaard, der var Faarepranger, havde sat disse Bønder

Stævne i denne Gaard, der ofte benyttedes som Mødested for Faarehandlerne, her handlede man med Glasset i Haanden og mærkede de købte Faar. Jeg blev paa Vognen ude i Gaarden, utaalmodig over denne Forsinkelse og tænkende paa de Følger, som min for sene Ankomst til København, efter at Skolegangen igen var begyndt, muligvis kunde faa. Gaarden var fuld af forspændte Vogne, og Bøndernes Heste begyndte at blive utaalmodige ved at holde med tomme Maver, thi deres Herrer skyndte sig ikke med at komme afsted, optagne som de vare af at drikke Brændevin inde i Huset. En Hest havde den Uforsømmethed at øve Selvtægt ved at bide en af Sterregaards Heste i Halsen. Jeg fandt, at det var for stærkt et Stykke og vant til stræng Disciplin tog jeg Pysken og gav den uhøflige Hest et haardt Slag over Ryggen. Den stejlede og kastede sig med Vognen efter sig ind imellem de andre Heste, som alle satte sig i Bevægelse og pludselig fo'r alle Vognene rundt i Gaarden. Nu kom alle Bønderne ud af Huset. En af dem havde set, at jeg var Ophavsmanden til alt dette Virvar. Han fortalte det til de andre, og hele Skaren styrtede hen imod mig med Trusler og Forbandelser, indtil de opdagede, at der ingen Ulykke var sket. Denne Hændelse foraarsagede imidlertid et almindeligt Opbrud, og vi begav os igen afsted men til min Overraskelse mærkede jeg, at Vognen ikke gik hurtigere, end at en Hjord Faar med en gaaende Vogter, der smældede hvert Øjeblik med Pysken, kunde følge os. Jeg vovede en Slags Protest, men jeg blev bragt til Tavshed ved Sterregaards Bemærkning, at hvis jeg ikke vilde blive paa Vognen, stod det mig frit for øjeblikkelig at staa af. Men jeg blev. Rejsen paa de 14 Mil tog tre Nætter og 4 Dage. Naar Vognen undertiden kørte i Forvejen, afventede den regelmæssigt Faarenes Ankomst ved næste Holdsted, og da disse ikke kunde taale at jages afsted, bedede vi en stor Del af Dagen og Natten i Almindelighed i Bøndergaarde nærved Vejen. Om Natten benyttede min Kusk sig af Mørket til at snige sig ind paa Nabomarkerne og stjæle Kløver og Hvedenag, — som tilsidst dannede et betydeligt Læs, paa denne Maade forsynede han sig med Foder til Rejsen og til sit Ophold i Hovedstaden.

Medens Sterregaard og hans Hyrde en tidlig Nattetime var optaget af at stjæle Foder, blev han et Sted hinsides Roskilde opdaget af en Haandværkssvend, som kom gaaende forbi. »Hvad gør I dér?« raabte han til Tyvene, og disse kunde i deres Forvirring intet fremføre for at skjule deres Tyveri. »I kan være vis paa, at jeg skal melde Eder til Roskilde Politi.« Saa begyndte Faareprangeren at bede, men Haandværkssvenden var ubønhørlig, indtil denne havde betalt ham 5 Dalere for at tie stille med det,

han havde set. Vi naaede uhindrede gennem Roskilde, og medens vi gjorde holdt ved en Kro nærved København, benyttede jeg mig af Tiden til at lukke min Vadsæk op, trække min græsgrønne Dragt ud og med en Kniv lave en stor Mængde Huller, for naar jeg kom til København at faa min Tante til at tro, at jeg havde revet den i Stykker paa Landet paa et Tornehegn, i det Haab at jeg, naar jeg var bleven fri for Dragten, ogsaa vilde blive fri for det Tilnavn, den havde skaffet mig. Da jeg endelig var kommen til København, blev jeg først skændt paa af min Tante paa Grund af den sønderrevne Dragt, og da jeg viste mig i Klassen nogle Dage efter Skoleaarets Begyndelse, blev jeg af mine Kammerater modtaget med Raabet: »Se, der kommer Hornfisken endelig« og af Hr. Nielsen med et Par Ørefigener og en Tordentale, fordi jeg var bleven forsinket.

Det, som især faar mig til at huske det aarlige Ophold paa Dyrehovedgaard, var det behagelige selskabelige Liv, man førte der. Alle i Omegnen og i Nabobyen Korsør, som ønskede at komme i Familien, bleve modtagne med Gæstfrihed, og mange fremragende kloge og begavede Rejsende besøgte Huset og bidrog til at forskønne det selskabelige Liv paa dette tiltrækkende Sted.

Særlig var Musikken, mere end noget andet, skattet i denne Kres. Den ældste Datter, Henriette spillede Klaver og sang. De to ældste Sønner, Christian og Ludvig, spillede Violin og flere andre Instrumenter. De vare ikke Virtuoser, men deres Musik havde paa mig Virkningen af en himmelsk Koncert, hvad enten de spillede i Dagligstuen, der havde en udmærket Resonans og vendte ud mod Haven, øverst oppe i den bakkerige Have eller i en Baad, som vuggede sig paa Bugtens Bølger, og jeg lærte der alle Melodierne af de Sange, som vare i Vælten, at kende.

Mine Fætttere vare nogle Aar ældre end jeg, og som lille Dreng saa jeg beundrende op til dem og ansaa dem for at være Indbegrebet af Aandrigheid, Talent og Vid, men efterhaanden som jeg blev større, kunde jeg ikke vedblive at være blind for deres svage Sider. Christian var begyndt at gaa i Skole i Herlufsholm, og Ludvig blev ansat paa et meget anset Handelskontor i Hovedstaden, men der var kun gaaet kort Tid, før de begge blev kede heraf, og Forældrene vare svage nok til at tillade dem at blive hjemme og at gaa op i alle de Nydelser, som det Liv, man fører paa en stor Landejendom, frembyder. Der beskæftigede de sig kun med at musicere, komponere Danse, arrangere Fornøjelsesture, Jagter og — efter Herremandens Forbillede i Holbergs: »Jeppe paa Bjærget« — gøre Nar af Bønderne. Saaledes husker jeg, at en Bondekone en varm Sommerdag bragte et Bud til Godsejeren, som

opholdt sig i Dagligstuen; hun bad da en af Sønnerne om lidt Øl til at slukke Tørsten i Stedet for selv at gaa ud i Køkkenet. Denne lod, som om han ikke havde andet end en flad Tallerken til at hælde Øllet paa ved Haanden, og gav hende denne. Konen blev, da hun førte den til Munden for at drikke deraf, overskyttet af Øllet, som løb ud paa begge Sider af Tallerkenen til stor Moro for de Tilstedeværende.

En anden Dag kørte mine Fætttere og jeg ud sammen; om Avlskarlen der var Kusk, vidste vi, at han havde den Vane, naar han kom kørende ind i Gaarden, at gøre en stor Runde og smelde med Pysken, naar han standsede foran Døren, for at melde sin Ankomst, og saaledes opfordre Herregaardens Beboere til at løbe til Vinduet. Da vi kom tilbage fra vor Køretur til Herregaarden, hvor et talrigt Selskab var samlet, bleve vi enige om at benytte os heraf, til at gøre Løjer med ham; før vi kom ind i Gaarden, sprang vi af Vognen, uden at han mærkede det, og i Afstand morede vi os guddommeligt over vor Kusks Forbavselse og Forvirring, da han gjorde Holdt foran Døren paa den omtalte Maade og, omgivet af Tilskuere, endelig opdagede, at han havde kørt med tom Vogn, 'og at vi havde holdt ham for Nar.

Ejeren, Hr. Eggers, var aldeles ikke rigt opdraget, skønt hans gerrige Fader, foruden Dyrehovedgaard, ejede Naboherregaarden Taarnholm med tilhørende Arvefæstegaarde, en Ejendom paa et Baronis Størrelse. Han havde ladet sin eneste Søn opdrage i Slagelse Latinskole og ved Københavns Universitet. Efter hans Død skiftede Sønnen med sine Søstre, han solgte Taarnholm og beholdt Dyrehovedgaard. Hans Drift af denne prægtige Ejendom var imidlertid alt andet end god. Overalt i Danmark gjorde Agerbruget hurtige Fremskridt, men store Tiliggender til denne Ejendom vedbleve at henligge urørte som fra Tidernes Morgen. Ejeren var en god, men lad Mand, han forstod ikke hvad han skyldte sin Stilling, og han havde ikke for Øje den uhyre Mængde hæderlige og for Bønderne fordelagtige Arbejde, som denne Ejendoms Bestyrelse aabnede ham Adgang til at udføre. Bagateller interesserede ham mere, og jeg har set ham flere Dage beskæftiget med at lave Støvlebørster, som man kunde købe bedre for $\frac{1}{2}$ Fr., og være meget urolig, da en af hans Venner for at drille ham, havde stjaalet dem. Han tilbragte sine lykkeligste Timer ved Middagsbordet, omgivet af sin Familie og sine talrige Venner, som pligtskyldigst ytrede deres Bifald, naar han fortalte dem sine Vittigheder og Anekdoter. Saaledes erindrer jeg, at have hørt ham fortælle om de pinlige Situationer, som hans Faders Gerrighed foraarsagede ham og hans Familie. En Dag, medens

han endnu var lille, belurede han, skjult bagved en Dør sin Fader, der gik frem og tilbage mellem to Værelser bærende flere Pakker Pengesedler, som han lagde ned i et stærkt Penge-skrin. Dette Syn fristede Barnet, han listede sig hen til Penge-skrinet i det Haab at kunne snappe nogle Skillinger til sine smaa Fornøjelser, men da han ikke havde Tid til at søge mellem Pengene, greb han en Pakke og løb sin Vej. Til sin store Forbavselse opdagede han nu, at han havde stjaalet 500 Daler. En Sum, som han ikke vidste, hvad han skulde gøre med, og hvis Forsvinden han frygtede, at hans Fader sikkert vilde opdage. Da han ikke vovede at tilstaa sin Forseelse for sin Fader, henvendte han sig til sin Moder, hvem han gav Pengene, idet han sagde, hvad han havde gjort, og denne, som ogsaa led under sin Mands Gerrighed, raadede Sønnen til at tie stille og delte Byttet med ham, medens Faderen, som ikke havde en Daler tilovers til sine Nærmeste, aldrig opdagede, at denne Smule manglede i hans Skat.

En anden Gang blev min Onkel, der som Student boede i et Pensionat i København, farlig syg og var ved at dø. Da Faderen havde faaet Underretning herom, skyndte han sig ind til ham, og fandt ham bevidstløs og ude af Stand til at tale. Det eneste som Sønnen senere kunde huske af dette usædvanlige Besøg var, at Faderen, som ellers aldrig viste velvillige Følelser for ham, græd ved at se sin Søn syg. Han var den Dag til den Grad gavmild, at han lagde en 5 Dalerseddel paa Bordet nær ved Sengen, for at skaffe den syge Extraforplejning, men hvor blev han rasende ved et Øjeblik efter at se, at Sedlen var fuldstændig forsvunden. Efter lang Tids forgæves Søgen sagde den gamle til Værtinden: »De kan være vis paa, Madam, at Niels (Sønnen) har taget den«. Han gik strax for ikke at fristes til at gøre et nyt Offer. Skønt Faderens Mistanke syntes utrolig i Betragtning af Sønnens haabløse Tilstand, var den ikke destomindre rigtig. Den syge havde automatmæssig grebet Seddelen og skjult den i sin Undertrøjes Ærme, hvor han til sin store Forbavselse fandt den, da han kom sig, og af Værtinden fik at vide, hvorledes den var kommen der. Disse Anekdoter, der blev fortalte af en fuldtud retskaffen Mand, som nu havde Penge i Overflod, morede meget.

Fru Eggers var en Dame med Karakter, som, skønt hun var ude over Ungdomsaarene, endnu kunde gøre Krav paa Betegnelsen smuk. Hun anstrængte sig for at opretholde Familiens Anseelse, i hvilken Henseende hun stod over sin Mand. Da hun en Dag i et Glædesudbrud havde kaldt sin Mand »min Dumrian«, svarede denne, idet han alluderede til en Opera, »Den smukke og Dumri-anen«, der da var meget i Vælden: »Kalder Du mig saaledes i det Haab,

at jeg til Gengæld skal kalde Dig »den Smukke?« »Hvorfor ikke«, svarede hun, »jeg kan utvivlsomt med større Ret kaldes den Smukke end Du Dumrian«. »I Sandhed, Nej,« raabte han med den mest komiske Iver, til stor Moro for de tilstedeværende!

Blandt de Gæster, hvis Nærværelse paa det gæstfri Dyrehovedgaard jeg erindrer, var Digteren Baggesen. Det er en bekendt Sag, at han var født i Korsør og havde gaaet i Skole i Slagelse lærde Skole. Han holdt af min Onkel der var hans Barndoms- og Skolekammerat. Det hedder i hans Biografi, at hans første Digte vare rettede til Genstanden for hans første Kærlighed, Frk. Eggers, min Onkels Søster. Efter i mange Aar ikke at have besøgt sit Fødested, gjorde han en Udflugt dertil. Han ilede til Fæstningens Kommandants Hus, hvor han var født, og gik ledsaget af Familien gennem Haven. Ved Synet af et Pæretræ, hvortil der utvivlsomt knyttede sig behagelige Barndomserindringer for ham, glemte denne mærkelige, exalterede Mand sine Ledsagere, kyssede Træet, og holdt med den mest brændende Veltalenhed en Tale til det. Derpaa ilede han ud til Dyrehovedgaard. Jeg mødte ham i Havens Alleer spadserende langsomt ved Siden af min Onkel, med Hænderne paa Ryggen. Han var en tyk Mand med bleg Ansigtssfarve, graa Haardusk, hvidt Halsbind og Støvler. Hvert Øjeblik regalerede han Næsen med Snus, som han udbredte i rigeligt Maal paa Linnedet, og viskede uophørlig rundt om Næsen med to Lommetørklæder, det ene sort, det andet hvidt. Jeg blev præsenteret for ham som den lille Russer og det syntes at interessere ham meget at tale med min Moder om vort Ophold i St. Petersborg. Da min Onkel præsenterede min Fætter Christian, kyssede han den unge Mand paa begge Kinder med den største Hjærlighed, idet han kaldte ham sin bedste Vens Søn. Christian gik overvældet sin Vej, idet han tørrede Ansigtet med sit Ærme, men da han var kommen sig lidt af sin Overraskelse tænkte han: Deraf skal Ludvig ogsaa have sin Del. Han opsøgte ham, »Skynd Dig, gaa hen og find Fader i Haven«, sagde han, »han spadserer der med den berømte Baggesen«. Ludvig løb hen til dem og til Christians store Tilfredsstillelse blev han nu ogsaa Genstand for den begejstrede Digters voldsomme Kærtægn. — Om Aftenen samledes et talrigt Selskab om Digteren og en Bolle dampende Punsch. Baggesen sprudlede af Aand og Liv. Anekdoter og Sange fulgte Slag i Slag. Han bar saa at sige hele Underholdningens Byrde, og denne Aften efterlod paa alle de tilstedeværende et uudslettelig Minde. — Det har interesseret mig senere at læse hans Biografi hvori han nøjagtigt gengiver disse Barndomsminder, som jeg har hørt om af hans egen Mund. Han sang et af sine

Digte, i hvilket det Slette i Verden er fremstillet som skabt af Djævelen, som vilde efterligne Vorherre, hver Gang denne skabte noget Godt. Det findes i hans Digtsamling, men der er udeladt et Vers¹⁾, som han sang ved denne Lejlighed og hvoraf Indholdet var, at da Herren skabte Martin Luther, skabte Djævelen, der vilde gøre det samme, Grundtvig, og det var netop Pointen i Digtet, men det strøg Digteren senere, uden Tvivl, fordi Grundtvig i Striden med Oehlschläger var ham en god Forbundsfælle. — Den følgende Dag skulde Baggesen rejse, og min Onkels Vogn holdt foran Døren for at hente ham, men det faldt ham svært saa hurtigt at skilles fra et Sted, hvor han havde tilbragt saa behagelige Timer. Han havde endnu tusinde Ting at fortælle, da han stod med Haanden paa Laasen, efter at han i Stedet for sin egen Rejsehat havde grebet en Uniformskasket, der tilhørte en ung Løjtnant, der ligeledes var kommen for at gøre Visit. Denne opdagede hans Fejltagelse, men det var ham ikke muligt at standse hans Tales Strøm for at gøre ham opmærksom derpaa. Endelig da han i to Spring var ude af Døren og oppe i Vognen og havde gjort forgæves Anstrengelser for at faa Kasketten til at sidde fast paa Hovedet, fik han sin egen Rejsehat. Vognen kørte og jeg saa aldrig den store Digter igen; men hans Værker have altid skaffet mig den største Adspredelse, og hans aandrige Tale vil aldrig glemmes af dem, som have lyttet dertil.

Efter saa længe at have dvælet ved Erindringen om disse lykkelige Feriedage paa Dyrehovedgaard, hvor hele Verden stod for mig i et rosenrødt Skær, hvor Rigdom, Aand, Familieliv, Ungdom, Sommeren og Landlivets Charme bidrog til at gøre hver eneste Dag til en Fest, vendte jeg altsaa tilbage til den beskedne Bolig, som min Moder, den fattige Enke, beboede. — I Fritiden mellem Lektierne var min Moders Værelse saa at sige hele min Verden, til hvert Møbel knyttede sig Minder om min Barndom; jeg ejer endnu et lille rundt Bord, ved hvilket min Moder og jeg indtog vore beskedne Maaltider, og hvis Skuffe i lange Tider var det eneste Sted, hvor jeg skjulte mine smaa Legetøjsgenstande, som jeg i Reglen lavede mig selv. Ved dette Bord læste jeg hver Aften mine Lektier til den følgende Dag, og det var ved det, at min Moder og jeg i det store Antal Aar, vi have levet sammen, spillede Kort eller Skak sammen efter Aftensmaden. Jeg opdages paa en Tid under og efter Krigen, da de uundværligste Nødvendighedsartikler vare stegne til en uhyre Pris. Ogsaa min stakkels

¹⁾ Jfr. Jens Baggeseens danske Værker. Ved August Baggesen. II Kbhvn. 1843 S. 239.

Moder blev, for at hjælpe med til Livets Ophold, nødt til at søge at forøge sine smaa Indtægter ved at sy. Franskbrød, Sukker og godt Øl vare Luxusgenstande, som man kun sjældent saa i vor lille Husholdning. Vi kom næsten aldrig ud, hvis man da ikke hertil vil regne Familiesammenkomsterne hver Søndag og Onsdag hos min Bedstefader. Trods det havde jeg i min Moders Kærlighed og Klogskab en Skat, som mange Børn savne. Hun hjalp mig saa godt hun kunde med at læse og repetere mine Lektier, og da hendes egne Kundskaber ikke strakte til, skyede hun intet Offer for at engagere en gammel Student til at hjælpe mig. Naar jeg kom hjem fra Skole med gode Vidnesbyrd eller naar jeg efter Examen var kommen op i en højere Klasse, kyssede hun mig med den største Inderlighed, og naar Barnelivligheden og Lærernes Strængthed voldte mig Sorger i Skolen, var hun den eneste, som havde Overbærenhed med mig, trøstede og opmuntrede mig. Hun vovede at tale min Sag hos min strænge Bedstefader, som havde mest Lyst til at lade mig forlade Studierne for at faa mig ind paa en mindre bekostelig Løbebane, og hos Skolens endnu mere skrækindjagende Inspektør, paa hvem det lykkedes hende at aabne Øjnene for de uretfærdige Forfølgelser, som jeg var Genstand for, fra en af mine Læreres Side.

Forsynet har belønnet denne gensidige Kærlighed med at lade os blive et stort Antal Aar sammen, og den Sparsommelighed, med hvilken jeg er opdragen, har haft den Fordel for mig, at jeg bedre har forstaaet at skatte den fremadskridende Overgang til bedre Kaar, som Skæbnen har ladet mig foretage.

Dog vil jeg ikke nægte, at jeg i Byen havde Fornøjelser, som jeg husker med stor Glæde. — Jeg satte især stor Pris paa en Tilladelse, som jeg havde faaet til en Aften om Ugen, naar min Tante var i Theatret, at komme nogle Minutter før Tæppets Fald, for at se sidste Akt. Paa denne Maade lærte jeg en Del af Datidens bedste dramatiske Værker, i Digtekunst og Tonekunst, at kende. Allerede i min Barndom havde jeg været i Theatret for at se Galeottis Balletter »Ines de Castro« og »den forladte Dido«, hvis Slot i Karthago, der brændte paa Scenen, har efterladt et uudslætteligt Indtryk paa mig. Men jeg var især forgabet i Oehlen-schläger og hans Stykker. 11 Aar gammel vilde jeg efterligne ham og forfattede en Tragedie i 5 Akter. Ifølge dette Forfatterskab blev jeg af mine Skolekammerater, Brødrene Schytte, Søner af en Urtekræmmer, anset for en dyb Kender af den dramatiske Poesi, og jeg blev indbudt af dem til at tage Del i nogle Theaterforestillinger, som de paa Festedage gav hjemme. Efter mit Forslag spillede vi »De Usynlige« af Holberg og flere andre Stykker,

men medens vi gjorde os store Anstrængelser for at sætte min Tragedie i Scene, blev mine Venner pludselig sendte til Herlufsholm Skole, hvilket satte en Stopper for vore dramatiske Fornøjelser.

Jeg foresatte mig nu selv at lave mig et Theater, det vil sige et Dukketheater, for ikke at være afhængig af disse Skæbnens Luner. Jeg havde gjort Bekendtskab med Portneren hos vor Nabo, den spanske Minister. Denne Mand beskæftigede sig med Snedkerarbejdet, og vi vare blevne intime Venner. Han lavede mig et Theater, som en Maler, der boede hos min Onkel, malede og prydede med Indskriften »Den uskyldige Fornøjelse«. Min Tegnelerer i Skolen, Kongslev¹⁾, som interesserede sig for mig, fordi jeg havde gjort Fremskridt i hans Fag, tegnede en udmærket Stuedekoration, prydet med doriske Søjler. Jeg tegnede selv nogle Dekorationer og Husets Damer fik det Hverv at pynte Dukker. Endelig, da Theatret var færdigt, blev det indviet ved en Prolog paa Vers af min Skolekammerat Wendt²⁾, og ved Operaen »Faruk«³⁾ af Oehlschläger, naturligvis uden Weyses Musik. Senere forfattede jeg selv et Stykke, som blev sat i Scene. Jeg har glemt Titelen paa det, men jeg husker, at Helten maatte kæmpe mod haarde Prøvelser fra alle fire Elementer, førend han fik sin Elskede. Husets Beboere vare tilstede ved Forestillingen. En Gang havde jeg endogsaa den Ære at blive indbudt med mit Theater af en anden Familie, og jeg blev overøst med Ros i Anledning af mine Dekorationstegninger. Nogle Aar senere blev min Moder bange for, at Theatret skulde interessere mig mere end mine Studier, og nødte mig til at sætte det op paa Loftet. Imidlertid havde disse Beskæftigelser givet mig Lejlighed til at prøve mine Kræfter og opnaa Indsigt i forskellige Retninger, især i Perspektivtegning, og at vække hos mig en Interesse for Arkitektur og Dekorations-tegning, en Interesse, som hvis jeg havde været eneraadende, havde ført mig bort fra Studierne og, som ved en anden Lejlighed, som jeg senere vil omtale, har udøvet en stor Indflydelse paa min Skæbne.

¹⁾ Casper Peter Kongslev, Malermester, Lærer ved Kunstakademiet, f. 1778 † 1. Januar 1846.

²⁾ Heinrich Wendt, Dr. med., Læge i Kbhvn., f. 9. Marts 1804 † 26. December 1871.

³⁾ Opførtes 1ste Gang i Anledning af Kongens Fødselsdag 1812.

Optegnelser om Familien Galskyt fra Hammer

(samt nogle Notitser om andre ikke adelige Familier og Personer af Navnet Galskyt.)

Af C. Klitgaard.

Thomas Christoffersen Galskyt, der 1585 til 1624 var Præst i Hammer og Horsens i Kjær Herred, skal have været Søn af den adelige Christoffer Galskyt til Bodumgaard og Gammelgaard og altsaa Sønneson af Thomas Galskyt til Sønderskov i Malt Herred¹).

Christoffer Galskyt ejede 1568 Bodumgaard i Refs Herred, skrives ogsaa til Gammelgaard og levede endnu 1584, da han til-sagdes til Hyldingen blandt Adelen i Viborg Stift; men iøvrigt vides der kun meget lidt om ham, og navnlig vides der intet om, at han nogensinde har været gift. I Wibergs Præstehistorie I. 529 anføres, at han har boet paa Kornumgaard (V. Brønderslev S.), hvilken Gaard Thomas Christoffersen Galskyts Søn senere kom i Besiddelse af, men hvis Wibergs ukjendte Kilde ikke har læst Quornumgaard i Stedet for Bodumgaard under Paavirkning af, at førstnævnte Gaard senere var i Galskytternes Eje, maa det antages, at Christoffer Galskyt har boet paa Kvorninggaard i Kvorning S. (Viborg Stift), thi han forekommer aldrig i den vendsysselske Kornumgaards Historie som Ejer eller Bruger af nogen Del af denne anselige Selvejrbondegaard²). Wiberg anfører s. St., at Christoffer Galskyt mistede sit Adelskab ved at ægte en ufri Pige³), der var Kammerpige hos Dronning Anne Cathrine, men heller ikke dette kan passe, thi Chr. 4. og Anne Cathrine bleve først gifte 1597; bemeldte Pige maatte da snarere tænkes at have tjent Chr. III's Enke, Dorte, død 1571, der boede paa Koldinghus og altsaa nær Chrf. Galskyts Hjemstavn. Som ovenfor nævnt regnedes Chrf. Galskyt endnu 1584 til Adelen, og paa hin Tid var Præsten Thomas Christoffersen Galskyt voxen, saa der kan heller ikke her bringes Harmoni mellem den hos Wiberg meddelte Tradition og Virkeligheden.

Der kan næppe være Tvivl om, at Præsten i Hammer var Søn af Christoffer Galskyt til Bodumgaard og Gammelgaard; det

¹) Thomas Galskyt levede 1537 og antages i Danm. Adels Aarvog X at have været gift med Anne Stensen, medens Peder Dyrskjøt anfører, at han var gift med en Marine Gyldenstjerne, hvilken Angivelse formentlig i D. A. A. er anbragt ved en urigtig Th. G., nemlig den yngre i Stedet for den ældre. Arkivar Thiset anser dog Dyrskjøts Angivelse for upaalidelig.

²) Denne Gaards Historie er publiceret i Saml. til jydsk Hist. og Topogr. 4 R. II. Bd.

³) D. v. s. at hans Børn vare ufri, fordi Moderen var det.

berettes bl. a. af Peder Dyrskjød¹⁾, der var personlig kjendt med Præstens Søn og flere andre af hans Paarørende; men Præsten var ikke adelig, og Dyrskjød omtaler heller ikke, hvem der var hans Moder; dette tyder paa, at Præsten var født udenfor Ægteskab, en Antagelse, der jo ogsaa bestyrkes ved, at han gik den gejstlige Vej; der hviler som sagt et Slør over, hvem der var hans Moder, et Dække, der maa antages at være forsætligt anbragt af Peder Dyrskjød. I »Nye Tidender for lærde og curiøse Sager« 1726, S. 227 hedder det: »Efter en fornemme Persons observation skal nogle af denne Slægt (Galskyt) udi Aaret 1700 have levet i Norge, men fattige, saa skal og for faa Aar siden have levet i Jylland en Præst af denne Slægt ved Navn Hr. Thomas Galschiød, hvis Moder, som var en Galde eller Galle døde i hans Hus i høj Alder«.

Dette er alt, hvad vi vide at anføre om Hr. Thomas Galskyts Afstamning. Om ham selv vides der vedrørende hans Ungdom kun, at han havde studeret i Rostock og Wittenberg, men ikke havde Testimonium fra Kjøbenhavns Universitet²⁾, samt at han var Magister og Rektor i Aalborg, da han 19. Septbr. 1585 blev Præst i Hammer og Horsens, en Stilling han beklædte til sin Død. Af en Præsteindberetning fra 1599 ses, at han skrev en smuk og tydelig Haand, og at han skrev sit Navn Thomis Christoffersen Galschytt. 1588 blev han Provst i Kjær Herred. I Aaret 1600, da Guds Legems Lav i Aalborg byggede Gildehus, laante han Gildet 100 Daler, hvilket Beløb forrentedes med 5 % indtil 1607³⁾, og ligeledes laante han 1607 Anders Tysk i Aalborg 30 Daler, saa han var formodenlig en ret velstaaende Mand, thi i disse Aar skulde man dog ellers mene, at han selv havde Brug for Penge, eftersom hans Præstegaard brændte 30. Oktober 1603. Hermed gik det saaledes til, fortælles der: »Sønden for Hammer Kirke skal tilforn have været en Lægedoms Kilde, kaldes Helene Kilde, som nu (o. 1700?) er forstoppet. Ved bemeldte Kilde stod et stort Høj-kors, som Mag. Thomas Galskyt, da Sognepræst, tog bort og bar i sin Gaard, og samme Nat brændte hans Gaard rent af, og ikke noget af hans Gods blev frelst⁴⁾. I hans sidste Aar hærgedes hans Provsti af en Hexeepidemi, og adskillige Hexe bleve brændte ved Herredstinget, hvor Mag. Thomas da var nærværende for at styrke dem i deres sidste Timer⁵⁾.

¹⁾ Universitetsbibl. Additam. in fol. 117, jvf. Jydske Saml. III. 283.

²⁾ Kirkeh. Saml. 3. III. 740.

³⁾ Gildets Regnskabsbog S. 39.

⁴⁾ Rogerts Samlinger i Ny kgl. Saml. 4°. 744 (synes at være Afskrifter af Dyrskjødts Samlinger).

⁵⁾ Landstingets Dombøger A. 1618—22. En Skildring af denne Epidemis Forløb er under Arbejde.

Thomas Galskyt ægtede 22. Juni 1586 *Margareta Jakobsdatter*, født i Ribe, død i Hammer 8. Novbr. 1599, og derefter ægtede han *Anne Sørensdatter Kjærulf* af V. Holtet i Aistrup Sogn, Datter af Herredsfogden i Kjær Herred Søren Christensen Skrivers og Else Andersdatter Kjærulf¹⁾. Hun overlevede Magister Thomas og døde i Hammer i Tiden 1640—45 efter at have ægtet Eftermanden Hr. Erik Nielsen²⁾, med hvem hun ingen Børn havde. Thomas Galskyt døde 25. Maj 1624 og ligger begravet i Hammer Kirke under Korgulvet, hvor der findes Gravsten over ham og hans første Hustru.³⁾

I sine to Ægteskaber havde han mindst 7 Børn, nemlig 2 af første og 5 af andet Ægteskab, muligt har der været flere Børn, men de ere i saa Fald døde uden at efterlade sig Afkom. Om de efterlevende Børn haves der ganske gode Oplysninger, navnlig fra et Skiftebrev efter en Datter⁴⁾, og med dette som Grundlag meddeles nedenstaaende.⁵⁾

A. *Hans Thomsen Galskyt* blev 1613 imm. som Student ved Kjøbenhavns Universitet og blev senere Sognepræst i Næsborg, Salling og Outrup samt Provst i Slet Herred, død 1663, Hustru ubekjendt. Børn:

1. *Thomas Hansen Galskyt*, f. 1627, Student fra Aalborg 1650, pers. Kapellan Farsø-Vonsild 1660 og 1666 Sognepræst s. St.; begr. Farsø 12. April 1694. Gift med *Johanne Mortensdatter Kjærulf*, f. 1632, begr. Farsø 31. Marts 1702⁶⁾, formodentlig

¹⁾ Søren Skrivens 8 Børn kaldte sig Kjærulf.

²⁾ Mag. Erik Nielsen, f. o. 1592, d. 1658 ²²/₃, var Søn af Præsten i Flade-Gjærum Niels Jensen, der i Følge Dyrskjød skal have været gift med en Kvinde af den adelige Familie Rævdal [Addit. 117 in fol.]. Dyrskjød siger, at Mag. Eriks Fader var Hr. Niels Jensen i Rævdal, det kunde derfor synes, som om Niels Jensen har boet i Rævdal i Gjærum, medens han var Præst i Flade-Gjærum, og da Poul Nielsen Tancke skal have været den første Præst, der fik Bopæl i Flade Sogn, er dette maaske ogsaa rigtigt. Rævdal i Gjærum tilhørte i ældre Tid en Familie, der antages at have hørt til Familien Vognsen. (3 Hoveder). Efter Anne Sørensdatters Død ægtede Hr. Erik o. 1646 Dorte Munk, Enke efter Hans Pedersen paa Attrup i Hammer Sogn og Datter af Oluf Munk i Attrup og Bendit Porsdatter (Børialsen). Hr. Erik havde ingen Børn, men 2 Brødre Peder og Laurids, der 1651 gav Peder Dyrskjøts Morfader Peder Laursen i Ravnstrup, Arveafkald efter deres Søster Maren, som Peder Laursen havde til Ægte [Addit. 117 in fol.].

³⁾ Nationalmuseets Arkiv. Kjær H. Tingbog 1640 ³⁰/₈, 1646 ⁴/₈, 1646 ¹⁸/₈, 1650 ²⁸/₈. Herredagsdom 1635 ²¹/₁₁.

⁴⁾ Aalborg Bispearkivs Skiftebreve Pakke III. Nr. 21.

⁵⁾ En *Christoffer Thomsen* var 1620 Præst i Ø. og V. Hassing og kan maaske ogsaa have været Søn af Thomas Christoffersen Galskyt, han er i saa Fald død uden Livsarvinger.

⁶⁾ Farstrup og Axelsens Dagbog ved Becher S. 162 og 322.

Datter af Morten Nielsen Kjærulf i Ravnstrup i Ørum Sogn og Anne Lauridsdatter af Ø. Brønderslev Præstegaard. Maaske var der flere Børn end de nedennævnte. Børn:

a. *Jokum Thomsen Galskyt*, f. 16. ., død 17. ., var o. 1700 Forpagter paa Kyø og c. 1702—1710 paa Haubrogaard¹⁾. Var 1704 gift med *Anne Hansdatter*.

Hans Stedsøn, der kaldes Jens Mortensen Galskyt, druknede sammen med 2 Kammerater paa Fjorden ved Aalborg, idet Isen brast under dem 14. Febr. 1705. Hans Lig blev ført til Haubro og begravet i Kirken der.²⁾

b. *Anne Thomasdtr. Galskyt*, f. 1671, død 27. Januar 1725 i Farsø, gift I. Gang 8. Oct. 1690 med *Thøger Mortensen Holst*, f. 1664, død 15. April 1706, gift II. Gang 15. Febr. 1707 i Farsø med *Laurids Mikkelsen Hinge*, død 1733, begge Sognepræster i Farsø og Vonsild.

c. *Karen Thomasdatter Galskyt*, død 1703, gift 22. Septbr. 1697 med *Christoffer Christensen Kragbæk*, f. 1644, død 13. Jan. 1704, Sognepræst i Gislum og Thestrup. (Han havde tidligere været gift med Else Henriksdatter, f. 1636, død 24. April 1694, der var Enke efter Borgmester Peder Justesen i Thisted, og som var Datter af Borgmester Henrik Jensen i Viborg og Kirsten Bollesdatter Lüxdorph³⁾.)

2. *Christen Hansen Galskyt* (Galschiøt) nævnes i det ovenfor omtalte Skiftebrev 1688 som boende i Bragenæs i Norge, men i Følge velvillig Meddelelse fra Arkivar Thomle boede han i Holmestrand⁴⁾. Hans Enke blev vist gift med en *Christian Frederik Irgens*, efter hvem hun atter blev Enke, og 1701 boede hun i Skogn. Hendes 2 Sønner, *Niels Galskyt*, 20 Aar, og *Lars Galskyt*, 18 Aar, vare da begge udenlands. En tredje Søn var antagelig *Hans Christensen Galskyt*, der 1701 var 37 Aar gammel og var Lænsmand i Aafjorden, og som da havde en Søn *Christen Galskyt*, 8 Aar gammel.

3. *Christoffer Hansen Galskyt* (Galschiøt) var Raadmand i Bragenæs og blev 1662 10. Novbr. Byfoged samme Sted, men afsat 1680, og 26. Septbr. 1684 døde han i Kjøbenhavn⁵⁾. Han var

¹⁾ Jydske Saml. VI. 92. 102.

²⁾ Aalborg Budolfi Kbg. og Haubro Kbg.

³⁾ Hendes Broder var Fader til Oversekretær Bolle Lüxdorph. Additam. in fol. 117. S. 30.

⁴⁾ Hr. Arkivar Thomle har haft den Godhed at foretage en Del Undersøgelser for mig angaaende den norske Gren af Familien Galskyt, og Hr. Max Groshennig har ligeledes givet mig Oplysning om adskillige Forhold vedrørende Galskytter i Danmark.

⁵⁾ Jfr. Personalh. Tidsskr. 4. II. 45.

gift I. Gang med *Cathrine Nielsdatter* (Datter af Borgmester i Bragenæs Niels Jensen), med hvem han havde en Søn, og II. Gang var han gift med *Anne Margrete Nielsdatter Thue*, med hvem han havde 4 Børn.

a. *Johannes Christoffersen Galschiøt*, Student, Klokker paa Kongsberg, død der 16. April 1732.

Gift I. Gang 17. Aug. 1688 paa Bragenæs med *Anna Marie Hansdatter Hiort*, gift II. Gang med *Marie Cathrine Wendelboe*, begr. Kongsberg 8. Novbr. 1746. I Følge Stiftsrelation om Adelige¹⁾ i Aggershus Stift 1753 havde han kun 3 Børn, saa de andre er maaske døde tidligere. Børn:

- 1) *Cathrine Marie Galschiøt*, døbt Kongsberg 27. Juli 1702, gift Kongsberg 20. Maj 1724 med *August Carl Rasch*.
- 2) *Eleonora Galschiøt*, døbt Kongsberg 7. Marts 1705.
- 3) *Dorteia Galschiøt*, døbt Kongsberg 7. Marts 1705.
- 4) *Anne Cathrine Galschiøt*, døbt Kongsberg 15. Juni 1706, begravet der 4. Febr. 1708.
- 5) *Christian Christopher Galschiøt*, døbt Kongsberg 7. Juni 1709, død 24. Septbr. 1735, Klokker paa Kongsberg. Gift med *Anne Gunhild Kloth*, død Kongsberg 1776. I Følge Biskop Dorphs Fortegnelse af 1749 over adelige Familier i Aggershus Stift efterlod han sig 3 Børn. Børn:
 - a) *Johan Ivarus Galschiøt*, døbt Kongsberg 19. Januar 1730, opholdt sig 1749 paa Kongsberg, var Skriver i Kbhavn, hvor han døde 1760, begr. 3. Maj.
 - b) *Peder Hersleb Galschiøt*, døbt Kongsberg 8. Novbr. 1731, død i Bergen 8. Maj 1800. Blev ca. 1766 ansat som opvartende Kirurg ved Stiftelserne i Bergen, og var 1770 og 1773 Oldermænd for Amtskirurgerne i denne By. Det er formentlig hans Hus til 700 Rdl., der nævnes i Designation over de 1771 $\frac{2}{4}$ brændte Huse i Bergen, skjønt han i Fortegnelsen kaldes *Jakob Hersleb Galskyt*²⁾. 1791 blev han ansat som Kirurg ved Bergens Sygehus og døde som Stadsfysikus.

1766 blev han gift 1. Gang med *Anne Margrete Tønder*, døbt i Vik i Sogn 25. December 1728, død 13. Juli 1769 i Bergen (Datter af Oberstløjtn. Hans Peter Tønder). 1772 blev han gift II. Gang med *Karen Frantsdatter Fuhrmann* f. 1752, død 5. Juli 1830 (Datter af Pastor Fr. Fuhrmann). Børn:

¹⁾ Navnet har forledet til den Antagelse, at han var adelig.

²⁾ Kbh. Adresse Avis 94/1771.

- (1) *Anne Margrete Galschiøt*, født Bergen 8. Juli 1767, død paa Svanø, gift Bergen 15. Maj 1791 med Skibsfører *Hans Falck*.
 - (2) *Gjertrud Marie Galschiøt*, f. Bergen 13. Aug. 1773.
 - (3) *Christian Christoffer Galschiøt*, født Bergen 9. Septbr. 1780, antagelig cand. pharm. 1803 og senere død i Christiania.
 - (4) *Karen Galschiøt*, f. Bergen 23. Novbr. 1782, gift *Ziegler*.
 - c) *Karen Galschiøt*, døbt Kongsberg, 1. Septbr. 1733, død der 22. Septbr. 1799, gift I. paa Kongsberg 10. April 1760 med *Andreas Green*, død paa Kongsberg 1773, gift II. Kongsberg 30. Maj 1776 med *Andreas Scheen*.
 - d) *Marie Christine Galschiøt*, døbt Kongsberg 4. Januar 1735, begr. 5. Juli 1737.
 - 6) *Eleonora Dorteia Galschiøt*, døbt Kongsberg 27. Maj 1712.
 - b. *Niels Christoffersen Galschiøt*.
 - c. *Laurids Christoffersen Galschiøt*.
 - d. *Antonette Galschiøt*, gift med (?) *Peder Larsen* i Christiania.
 - e. *Marie Cathrine Galschiøt*, døbt 14. Juli 1683 i Kjøbenhavn, gift i Skedsmo 1717 med Foged i Numedal *Andreas Jensen* (Broager?). Hun boede 1759 i Trondhjem og meldte sig som Arving i Boet efter Byfoged Barlags Enke Kirstine Marie Galskyt i Viborg, men hendes Krav kunde ikke tages til Følge.
4. *Zicke (Sikke) Hansdatter Galskyt* levede 1688 i trange Kaar i Blære i Himmerland, og hun og hendes Mand *Børge Sørensen* fik derfor forlods 1 Ko af Boet efter hendes Faders Søster *Karen Thomasdatter* i Tømmerby i Han Herred. *Børge Sørensen* er vist identisk med den *Børge Sørensen* fra Næsborg, der 1685 gav sig af med Prokuratorforretninger¹⁾.
 5. *Maren Hansdatter Galskyt*, begr. 18. Juni 1684 i Næsborg, formentlig ugift, i hvert Fald ingen Børn.
 6. *Maren Hansdatter Galskyt* levede 1688 ugift i Tostrup i Rinds Herred.
- B. *Maren Thomasdatter Galskyt* var død længe før 1688. Medens hun levede, boede hun i Ulsted Præstegaard (Kjær Herred) og var maaske gift med Præsten *Christen Pedersen*, der ca. 1631 ægtede *Karen Jensdatter* († 1645), Enke efter Præsten *Laurids Lauridsen* († ca. 1620) i Ø. Brønderslev.
- [Hun havde en Søn *Peder Christensen*, der boede i Gandrup

¹⁾ Han H. Tingb. 1685 ⁹/₂ og flere Gange.

(† før 1688, 1 Søn) samt en Datter *Margrete Christensdatter* († før 1688), der vist var gift med Præsten *Hans Christensen* i Ulsted, og som efterlod sig 2 Børn: *Thomas Hansen*, 1688 i Kbh., og *Maren Hansdatter*, gift med *Jens Andersen*, Degn i Kjærup (∴ Tømmerby-Lild). Maaske havde Maren Thomasdatter Galskyt flere Arvinger, der herskede ved Skiftet efter hendes Søster Karen nogen Uvished herom, og bl. a. kunde det tænkes, at den *Lars Andersen Galskyt* i Gaaser, der 1701 ^{27/11} og 1704 ^{30/11} var Fadder i V. Hassing, og som 28. April 1729 blev begravet i V. Hassing, var en af hendes Efterkommere].

C. *Søren Thomsen Galskyt* blev 1622 Student fra Herlufsholm¹⁾ og 1625 Præst i Jerslev-V. Brønderslev, død ca. 1639²⁾. Gift med *Else Jakobsdatter Holm*, Datter af Biskoppen i Aalborg, og Enke efter Præsten *Thomas Christensen Mumme* i Jerslev-V. Brønderslev. Hun ægtede 3. Gang Eftermanden i Kaldet *Laurids Jensen Bjørn*, der 1668 blev indstævnet af hendes Svigersøn Hr. *Peder Pedersen Hosbond* i Vraa angaaende Arv efter *Søren Galskyt*.

1. *Thomas Sørensen Galskyt*, var antagelig Student, da han kaldes »Hr.«³⁾. 1665 var han Underskriver paa Dragsholm Slot, og 19. Juni 1672 fik han Bestalling som Raadmand i Nykjøbing Sjæll. og Herredsfoged i Ods Herred. Han er forgjæves eftersøgt i Skattelisten fra 1672 og 1678 og i Mandtallet 1677 for Nykjøbing. Han var død før 1688, da Skiftet efter Fasteren blev afholdt, og om hans Søn, *Thomas Thomsen Galskyts* Opholdssted vidstes der da intet.

2. *Lene Sørensdatter Galskyt*, død 1673, gift med *Peder Pedersen Hosbond*, død 10. Juli 1774, Præst i Vraa-Emb. Skifte efter *Lene Galskyt* findes blandt Bispearkivets Skifter, Pakke I, Nr. 5. [Hun havde 3 Børn: *Søren Pedersen Hosbond*, Studiosus, *Anne Hosbond* paa Havrholm og *Else Hosbond* tjenende i Aalborg].

3. *Else Sørensdatter Galskyt*, død før 1688, gift I. Gang med *Axel Jacobsen Steenberg* (død 1660), gift II. Gang med *Kjeld Borchhorst* (død 1684), begge Sognepræster i Tornby-Vidstrup. [Hun havde kun Datteren *Elne Axelsdatter Steenberg*, død 1708, der 1674 blev gift med Præsten i Ulsted *Morten Jensen Juul*, død

¹⁾ Birket Smith: Universitetsmatr. I.

²⁾ Skiftet blev holdt 1639. J. S. IX. 324 f. 1632 ^{4/8}, gav han sin Broder *Peder Thomsen Galskyt* Afkald paa Arv efter Faderen *Thomas Christoffersen Galskyt*. (Kjær H. Tgb.).

³⁾ Aalb. Bispeark. Skifter III. Nr. 21.

1684, som forhen havde været gift (1666) med Johanne Pedersdatter af Hvolgaard paa Øland].

- D. *Margrete Thomasdatter Galskyt*, død før 1688, var gift med *Christen Madsen Aalborg*, død 1653, Sognepræst til Aasted og Skjærum. Med ham havde hun 5 Børn, af hvilke i hvert Fald nogle antog Navnet Galskyt.

[Børn:

1. *Thomas Christensen*, der 1688 opholdt sig i Kjøbenhavn og da kaldes *Aasted*, men som 1668 var Fadder i Aasted og der skrives *Galskyt*.
2. *Jens Christensen Aasted* eller *Galskyt*, f. o. 1642, begr. 16. Juli 1719, 77 Aar gl., Degn i Aasted. Gift Aasted 17. Novbr. 1667 med *Johanne Rasmusdatter*, begr. 29. Decbr. 1682. Børn:
 - a. *Christen*, døbt 27. Decbr. 1668.
 - b. *Margrete*, døbt 14. Decbr. 1670.
 - c. *Anne*, døbt 16. Novbr. 1673.
 - d. *Johanne*, døbt 10. Septbr. 1676.
 - e. *Mette*, døbt 24. April 1678.
 - f. *Rasmus Jensen Galskyt*, døbt 6. Juli 1681, begr. 29. April 1640, Degn i Aasted. Tituleres »Hr.« og var vel studeret Mand; stiftede et Legat for Fattige (Hofm. Fund. XI. 572). Gift I. *Margrete Hansdatter Norman*, begr. 18. Januar 1716, 28 Aar 11 Mdr. 3 Uger. Gift II. Aasted 9. Okt. 1716 *Malene Pedersdatter Vibe*. Børn:
 - 1) *Hans Galskyt*, døbt 9. Febr. 1716, død 13. Juni 1781, Degn i Aasted. Gift I. *Karen Larsdatter*, f. o. 1721, begr. Aasted 14. April 1750. Gift II. Mosbjerg 1. Decbr. 1750 *Pejter*(!) *Kristine Olufsdatter Klim*, døbt Mosbjerg 6. Decbr. 1716, Datter af Degnen Oluf Axelsen Klim og Anne Marie Sørensdaughter. Børn:
 - a) *Rasmus Galskyt*, døbt 11. Jan. 1742, begr. 4. Jan. 1749.
 - b) *uncævnt*, født 1743, begr. 3. Maj 1743, 6 Uger.
 - c) *Margrete Galskyt*, døbt 4. Novbr. 1744, tjente 1781 i Kjøbenhavn. Er vist den Margrete Galschiøtt, gift *Bjørn*, der døde i Kbh. 23. April 1801, 57 Aar gl.
 - d) *Jens Galskyt*, døbt 20. Febr. 1746, begr. 3. April 1746
 - e) *Rasmus Galskyt*, døbt 22. Aug. 1751, boede 1781 i Annexboligen, ☉: Degneboligen i Skjærum.
 - f) *Cathrine Galskyt*, døbt 21. April 1754, begr. Aasted 2. Septbr. 1771.
 - g) *Ole Severin Galskyt*, døbt 6. Juli 1757, var 1781 Officer ved det falsterske Infanteriregiment og indkvarteret i Aalborg.¹⁾

¹⁾ Vennebjerg Herreds Gejstl. Skiftepr. 1781, fol. 31 ff.

- 2) *Peter Galskyl*, døbt Aasted 23. Juni 1718.
- 3) *Helvig Galskyl*, døbt Aasted 4. Marts 1722.
- 4) *Jens Galskyl*, døbt Aasted 16. Marts 1724, begr. Aalborg Budolfi 17. Okt. 1744, gik i Aalborg Skole.
3. *Anne Christensdatter*, siges 1688 at være i Hals, maaske d. s. s. Anne Christensdtr. Galskyl, der 1689 og 1690 var Fadder i V. Brønderslev.
4. *Maren Christensdatter*, opholdt sig 1688 i Drammen.
5. *Else Christensdatter*, levede 1688 og var gift med *Niels Trompeter* i Als].
- E. *Gjertrud Thomasdatter Galskyl*, død 1665, gift 5. Marts 1655 med *Niels Andersen Aslov*, f. 19. April 1610 i Oslo, død 14. Novbr. 1679; fra 1641 af Præst i Kollerup og Skræm. [Ægteparret havde kun Sønnen *Thomas Nielsen Aslov*, der 1688 var Forpagter paa Jensgaard i Glud Sogn].
- F. *Karen Thomasdatter Galskyl*, død 12. Juli 1688. Gift 1650 med *Peder Christensen Grindsted*, død 1655, Sognepræst til Tømmerby og Lild. Hun boede som Enke i Dalsgaard i Tømmerby Sogn, hvor hun døde, og da hun ikke efterlod sig Livsarvinger, arvedes hun af sine talrige Søkendebørn og deres Børn¹⁾. [Hendes Mand havde af sit første Ægteskab en Søn *Anders Pedersen Grindsted*, f. 1638, død 1673 som Præst i Tømmerby-Lild; han var gift med sin Stedmoders Broderdatter, *Kirsten Pedersdatter Galskyl* af Kornumgaard (se nedfr.)].
- G. *Peder Thomsen Galskyl* kan næppe være født meget senere end 1605 og han døde paa Kornumgaard i V. Brønderslev Sogn o. 24. Septbr. 1678.²⁾ Han var indtil o. 1632 Skriver og Ridefoged over Hagenskov Slot, hvilken Stilling vel gav ham Anledning til at erhverve en Del Indsigt i juridiske Forhold, der bevirkede, at han blev en af sin Egns Forgrundsfigurer. Han købte 1632 af sin Morbroder *Anders Kjærulf* i Holtet i Aistrup Sogn o. Halvdelen af Kornumgaard i V. Brønderslev Sogn, og i de efterfølgende Aar lykkedes det ham ogsaa at komme i Besiddelse af Resten af Gaarden, der tilhørte forskellige Ejere, saa han ved sin Død var Eneejer af denne anselige Bondegaard, der stod for Hk. 24 Tønder, og hvortil der desuden hørte en Del Gods.³⁾
- I Aarene 1649—52 var han Fuldmægtig hos Regnskabsprovsten over Vendelbo Provsti, og fra 1653 af var han i en lang Aarrække Værge for V. Brønderslev Kirke, der i hans Tid blev restavreret og forsynet med et senere nedbrudt Taarn.

¹⁾ Aalb. Bispearkivs Skifter, III. Pakke, Nr. 21.

²⁾ 24. Okt. kaldes rette 30. Dag efter Dødsfaldet.

³⁾ Disse Forhold er nærmere omtalt i min Afhandling om Kornumgaard, i Jydske Samlinger. 4. R. II Bd.

Han synes at have været en velstaaende Mand, det ses saaledes, at han 1640 paatog sig at bygge et Tinghus i Jerslev Herred, og at han vedblev at gjøre Udlæg for Kirken, længe efter at han var gaaet af som Værge. 1648 laante han Mogens Kaas til Nibstrup 75 Rdlr. mod Pant, og 1663 fik han Indførsel hos Jørgen Kruse til Hjermslevgaard for 2000 Rdlr., som han havde laant ham mod Pant i Jordegods.

Antagelig ligger han begravet i V. Brønderslev Kirke, thi i Kirkens Regnskabsbog føres der 1679 til Indtægt 20 Rdlr. for et Begravelsessted, som hans Enke havde kjøbt af Kirken.

Peder Galskyt ægtede o. 1639 *Kirsten Pedersdatter Kjærulf*, f. i Kjøbenhavn 13. Novbr. 1619, død paa Kornumgaard 30. Novbr. 1688, begr. 7. Decbr. 1688.¹⁾

Hun var Datter af Professor ved Kjøbenhavns Universitet, senere Sognepræst i Sæby og Hallenslev, Peder Bertelsen Kjærulf i dennes 1. Ægteskab med Gjedske Helmiksdatter (Datter af Borgmester Helmik Ottesen i Malmø og Kirsten Rasmusdatter Lollik)²⁾. Efter sin Mands Død synes Kirsten Pedersdatter at have ladet opføre et Gravkapel paa nordre Side af V. Brønderslev Kirke, og herind er hendes Mands Kiste maaske ogsaa bleven flyttet, thi efter Skjødets skulde der være Plads til 4 store Kister; i hvert Fald henstod Kirsten Pedersdatters Kiste her tilligemed flere, indtil Kapellet blev nedbrudt ved Midten af det 19. Aarhundrede. Peder Thomsen Galskyt og Kirsten Pedersdatter Kjærulf skal i alt have haft 18 Børn, hvoraf en Del maa være døde som unge. De mig bekjendte Børn ere følgende:

1. *Thomas Pedersen Galskyt*, der 1660 deponerede fra Aalborg og antog Jakob Finke som Privatpræceptor³⁾. Han døde antagelig 1667, da Faderen gav 2 Voxlys til Kirken for en Søns Begravelse, der vel saaledes maa antages at have fundet Sted i selve Kirken⁴⁾.
2. *Peder Pedersen Galskyt*, f. 1640, deponerede 1660 fra Aalborg og antog Thomas Bartholin som Privatpræceptor, blev theol. Kandidat 1661 og kaldedes 7. Novbr. 1670 til Sognepræst i Gjentofte, hvilken Stilling han dog ikke kom til at tiltræde. 1678 blev han pers. Kapellan i Blære-Ejdrup og 1680 res. Kapellan i Sæby, men 1691 tog han sin Afsked, og 21. Septbr.

1) En Afskrift af en Kisteplade (Aalb. Bispearkiv, Capsa B., Loc. 4, Fasc 8) har som Dødsdag 30. Marts, men Registreringen af hendes Bo fandt Sted 29. Decbr., og hun blev begr. 7. Decbr.

2) Additam. 117 in fol, S. 37.

3) Birket Smith: Universitets Matr. I, 282.

4) Kirkens Regnskab. Han nævnes i Kjær H. Tingbog 1650 ²¹/₆ sammen med sine Søskende.

1694 døde han i V. Brønderslev, hvor han ejede en lille Gaard, som han paaboede. Han synes dog ogsaa en Tid at have boet paa Kornumgaard hos Broderen, thi her var 12. April 1694 forsamlet en Del Gæster i det saakaldte »Hr. Peder Galskyts Kammer«, bl. a. Herredsfogden Hans Mortensen, Præsten Albret Christensen i Volstrup, Christen Lauridsen fra Skaarupgaard og Forpagter Jens Pedersen fra Sæbygaard, der her drøftede Stridighederne mellem Holger Pax til Sæbygaard og Hr. Albret i Volstrup¹⁾.

Peder Pedersen Galskyt var gift med *Maren Gabrielsdatter*, Datter af Sognepræsten Gabriel Christoffersen i Blære-Ejdrup, men om hende har man intet yderligere fundet. Ægteparret havde 3 Børn²⁾:

- a. *Kirstine Marie Galskyt*, f. o. 1679³⁾, død Viborg, begr. Sdr. Sogn 13. Juni 1759, gift Viborg Domsogn 15. Decbr. 1730 med Byfoged *Johan Herman Barlag* i Viborg. Ingen Børn.
- b. *Peder Pedersen Galskyt*, f. o. 1680, død ung uden Livsarvinger⁴⁾.
- c. *Else Galskyt*, f. o. 1681, begr. Sdr. Sogn i Viborg 20. Juli 1756, ugift.

[For disse Børn blev efter Faderens Død beskikket Værger, nemlig for Sønnen Peder hans Morbroder Mouritz Gabrielsen, Foged paa Villestrup, og for Døtrene Provsten i Jerslev Herred Anders Jensen Hals, Præst i Hellevad. Om Sønnen vides, at han 1698 fik en Gaard i Stenum i Pant af sin Fasters Mand, Jens Pedersen paa Hørbylund, og Døtrene fik i Decbr. 1727 (læst Viborg Byting 27. Juni 1729) Skjøde paa en Gaard i Viborg af Fru Elisabet Parsberg, sal. Jørgen Høgs til Skjærsø.]

3. *Anders Pedersen Galskyt*, f. o. 1641, deponerede 1660 fra Aalborg sammen med sine ovennævnte Brødre og antog Johannes Müller som Privatpræceptor. 21. Aug. 1669 blev han Sognepræst til Urlev-Dalby og Stenderup, men kort Tid efter er han vel bleven svagelig og er taget hjem til Kornumgaard, hvor han døde 19. Septbr. 1671, ugift. 5. Oktbr. 1671 fremkom hans Fader paa Jerslev Herredsting og gav tilkjende, at saasom det havde behaget Gud at bortkalde hans elskelige kjære Søn, som en ganske kort Tid havde været ordineret og beskikket til Sognepræst for Urlev, Dalby og Stenderup, fra denne jammerfulde Verden, og han var bleven bekjendt

1) Sæbygaards Birketingbog 1694.

2) Aalb. Bispeark. Skifter, IV. Pk. Nr. 46.

3) I Skiftet efter hende siges, at hun var født i V. Brønderslev By.

4) Antagelig ham, der blev begravet i Hammel 23. Juli 1700.

med, at Sønnen, »som et ungt Menneske haver sat sig ufornøden udj stor Vittløftighed og Gjæld, hannem wuitterlig, baade i Kiøbenhavn og andetsteds«, hvilket vilde falde Peder Galskyt som en gammel Mand, »som med en heel Haab wmøndige Børn er belad« for tungt at betale, vilde han hermed baade til Herredsting og Landsting have sig frasagt al Gjælds Betaling¹⁾.

4. *Søren Pedersen Galskyt* var en Tid Ejer af Boslumgaard i Draaby Sogn, hvilken han 2. Decbr. 1680 skjødede til Hans Bentzon til Skjærso, og han boede derefter en Tid i Ebeltoft²⁾. Han var død før 1688 og efterlod sig Hustru *Anna Andersdatter*, der 28. Okt. 1696 skjødede den hendes 3 Døtre tilkommende Arv efter deres Bedsteforældre paa Kornumgaard til hendes afdøde Mands Svoger Jens Pedersen, Forpagter paa Hørbylund. Af Søren Galskyts Børn kjendes Navnene paa følgende:³⁾

a. *Anders Sørensen Galskyt*, der 1692 var »til Huse« hos Fasterens Mand, ovennævnte Jens Pedersen, da paa Sæbygaard. Antagelig er det ogsaa denne Anders Galskyt, der 9. Septbr. 1694 var Fadder i V. Brønderslev.

b. *Maren Sørensdatter Galskyt*.

c. *Kirsten Sørensdatter Galskyt*.

d. *Yte Sørensdatter Galskyt*.

e. (?) *Søren Sørensen Galskyt*. (En Søren Galskyt var 9. Septbr. 1697 Fadder i V. Brønderslev.)

5. *Helmich Pedersen Galskyt*, f. 16. . ., begr. V. Brønderslev 13. Marts 1694. Blev efter Faderen Ejer af Kornumgaard, hvis Tilliggende af Gods han forøgede ved Kjøb. Ligesom Faderen synes han at have været bevandret i juridiske Kundskaber, og han optraadte jævnlig paa andres Vegne paa forskellige vendsysselske Tingsteder.

Han var gift med *Kirstine Albretsdatter Olsdorf* (Datter af Præsten Albret Christensen i Volstrup og Margrete Ottedatter), med hvem han dog ikke havde Børn. Efter Helmich Galskyts Død ægtede hun 28. Juli 1698 i V. Brønderslev en Lars Jensen, død V. Brønderslev 29.—30. Maj 1709, 49 Aar gl., der med hende fik Kornumgaard, men ogsaa ham overlevede hun, og hun bortforpagtede derefter Gaarden og synes at

¹⁾ Jerslev H. Tingbog.

²⁾ Landst. S. & Pb.

³⁾ De ere antagelig alle døde unge og uden Afkom, thi de nævnes ikke som arveberettigede efter Byfoged Barlags Enke 1759 og ej heller Efterkommere af dem.

være flyttet fra Egnen med sine Børn af 2. Ægteskab¹⁾, muligt til Thistedegnen, hvor hendes anden Mands Slægt boede.

6. *Anne Pedersdatter Galskyt*, f. o. 1644, begr. V. Brønderslev 14. Maj 1719. Var første Gang gift med *Mikkel Madsen Vendelbo*, der 20. Novbr. 1665 blev Byfoged i Hjøring og 9. Okt. 1668 Borgmester samme Sted, hvor han døde 5. Januar 1683. Han skal først have været gift med en Datter af den velhavende Broforpagter Bertel Koch i Nørre Sundby²⁾, og maaske var han Søn af Mads Pedersen i Aistrup Sogn (Kjær H.), hvis Brødre Peder Vendelbo og Morten Pedersen døde før 1640 henholdsvis i Helsingborg og paa Gulland³⁾.

Efter Mikkel Madsens Død flyttede Anne Galskyt til V. Brønderslev, hvor hun fæstede et Hus af Aalborg Hospital, og der blev hun 10. Aug. 1687 gift 2. Gang med *Søren Andersen* (Kjærulf?), men Ægteskabet synes ikke at have været lykkeligt, thi 31. Aug. 1696 vare flere af hendes Slægtninge for Jerslev Herreds Ret for at vidne i en Sag imod Søren Andersen, fordi han i flere Aar havde mishandlet sin Hustru⁴⁾. Hun er maaske den Anne Christensdatter Galskyt, der 1689 og 90 var Fadder i V. Brønderslev, idet Patronymet kan være Huskefejl af Præsten, se dog foran under D 3.

[Af sidste Ægteskab havde hun kun en Datter Kirsten Sørensdatter, der blev gift med Søren Thomsen i V. Brønderslev, men af første Ægteskab havde hun i hvert Fald en Søn Thomas Mikkelsen, der antog Navnet Galskyt. Peder Dyrskjøt siger, at Borgmester Mikkel Madsens Børn »bleve slet øde«, hvormed han mener, at de nedsank i Fattigdom eller social Ubemærkethed, men *Thomas Mikkelsen Galskyt* blev dog 1710 Byskriver i Holbæk og i Ægteskab med *Johanne Gurie Lund* havde han 2 Børn,⁵⁾ nemlig:

- a. *Ottilia Birgitte Galskyt*, gift 1747 med *Ole Westphal*, f. 1715, † 6. April 1772, Præst i Almind ved Kolding.
- b. *Jacob Sparre Galskyt* (Galschiøt), f. 1713, † 14. Febr. 1752, Præst i Brahetrolleborg og Krarup, gift med *Inger Margrete Mortensdtr. Braëm*, f. 7. Juni 1715, † Kolding, begr. 15. Juni 1786. Jacob Sparre Galskyt efterlod sig 4 Børn,

¹⁾ Disse Børns »fødte« Værger (o: nærmeste Slægtninge) vare Mourits Kønig Lælius paa Ullerupgaard, Nikolaj Aagaard paa Ullerupgaard, Sr. Peder Madsen Jensen i Thisted og Forvalter Anders Larsen paa Børglum Kloster.

²⁾ Dyrskjøts Optegnelser, Ny kgl. Saml. 4°. 746.

³⁾ De vare Sønner af Peder Thøgersen i Ulstedlund i Ulsted Sogn. Kjær H. Tingbog 1640 7/1.

⁴⁾ Tingbogen.

⁵⁾ Skiftet efter Byfoged Barlags Enke i Viborg.

nemlig Døtrene *Cathrine* og *Jacobine* og Sønnerne *Thomas Martinius Braëm Galskjøt*, f. 1748, † 1828, Præst i Hyllested og *Johannes Galschiøt*, f. o. 1750, † 1812, Herredsfoged i Lejre H., Vicelandsdommer. Begge disse Sønner have efterladt sig Afkom, hvis Historie hører den nyere Tid til.]

7. *Gjedske Pedersdatter Galskyt*, f. o. 1645, begr. 29. Juli 1703 i V. Brønderslev. Gift med *Søren Villumsen* i V. Brønderslev. Ogsaa hendes Ægteskab var mindre lykkeligt, og hun flyttede fra Manden og hjem til Forældrene paa Kornumgaard. I et Indlæg fra hendes Fader angaaende Folkeskatten¹⁾ skriver han: »Belangende Gieske Galskytt, som endnu til videre er udj Ægteskab og ikke lovlig hendes Mand for Tyrani og andet, som med Rette billigen ske burde, er fraskilt, alene til Sagens endelige Udgang som mit Barn sit Tilhold hos mig haver«. De blev dog næppe skilte, men Søren Villumsen forlod Egnen, og da Peder Galskyt 1678 døde, lod hans Arvinger 7. Decbr. 1678 ved Viborg Landsting lyse efter Medarvingen Søren Villumsen (paa sin Hustrus Vegne), »som ikke nu vides enten i Landet eller udenlands, levende eller død, eftersom han ingen visse Bopæl paa nogle Aars Tider [vides] at have haft, da advaris og tilkjendegives enhver vedkommende hermed, at Registrering og Vurdering efter den salig Mand (o: Peder Galskyt) er berammet at holdes her udj Kornumgaard næstkommende 24. Oktober, som er den rette 30. Dag efter den salig Mands dødelige Afgang...«. Gjedske Galskyt havde ingen Børn.
8. *Kirsten Pedersdatter Galskyt*, f. o. 1646, begr. 22. Decbr. 1733 i V. Brønderslev. Gift I. *Anders Pedersen Grindsted*, f. o. 1638, død 3. Paaskedag 1673, Sognepræst til Tømmerby-Lild (Søn af Præsten s. St. Peder Christensen Grindsted, som o. 1650 ægtede Karen Thomasdtr. Galskyt, se foran. Gift II. *Oluf Jensen Juul*, f. 24. Febr. 1634 i Lundforlund, begr. 23. Maj 1679 i Thisted, Rektor i Thisted 1672, Kapellan i Thisted og Sognepræst i Skinnerup 1675.²⁾ Af 1. Ægteskab havde Kirsten Galskyt en Datter.
9. *Else Pedersdatter Galskyt*, f. o. 1649, begr. 24. Febr. 1709 i V. Brønderslev; var gift med *Bertel Hansen*, der nævnes »i Vange« og »i Flamsholt« i Torslev Sogn (nu Dronninglund Herred).
10. *Johanne Pedersdatter Galskyt* var gift (før 1679) med *Jens Pedersen*, der 1679 boede i Bolskifte i Alstrup Sogn (Hvetbo H.) og da pantsatte et Gadehus, som hans Hustru havde arvet

¹⁾ Jerslev H. Tingbog 26. Febr. 1674.

²⁾ Hundrup: Lærerstanden i Thisted, Program Aalborg Skole 1871.

efter sin Fader¹⁾. 1680 boede de i Hjelmsted (Serritslev Sogn, nu Børglum H.) og lovbød da Bolskifte²⁾, senere boede de i Østergaard i Serritslev Sogn, og 1692 og 1694 var Jens Pedersen Forpagter paa Sæbygaard, hvor han, der allerede i en Aarrække havde givet sig af med juridiske Forretninger, blev et lydigt og ubehageligt Redskab i Holger Pax' og Fru Elisabeth Billes Hænder under deres Forfølgelser af Præsten Hr. Albret Christensen i Volstrup, hvis Datter endda som foran nævnt var gift med Jens Pedersens Svoger, Helmich Galskyt³⁾. 1694 forpagtede Jens Pedersen Hørbylund, dog vist kun den Halvdel, der tilhørte Eva Unger, og her boede han de følgende Aar. 1696 fik han Skjøde paa en Gaard i V. Brønderslev af afdøde Søren Pedersen Galskyts Arvinger, og 1698 pantsatte han en Gaard i Stenum til sin Hustrus Brodersøn Peder Pedersen Galskyt. Hans Hustru er maaske identisk med den Johanne Margrete Galskyt, der 7. Marts 1697 var Fadder i V. Brønderslev. Det vides ikke, hvad der blev af Familien, men 1680 havde Jens Pedersen og Hustru kun 2 Børn, nemlig:

[a. *Anne Margrete Jensdatter*, der vist er identisk med *Margrete Galskyt*, f. o. 1670, begr. Viborg Graabrødre 20. Septbr. 1736.

b. *Peder Galskyt Jensen*, antagelig den samme som *Peder Jensen Galskyt*, der 1701 som Student fra Viborg blev immatrikuleret ved Universitetet i Kjøbenhavn, men om hvem jeg iøvrigt intet ved at berette; der nævnes intet om disse Søkende i det foran omtalte Skifte efter Byfoged Barlags Enke.]

11. *Karen Pedersdatter Galskyt*, f. 16... , død i Foraaret 1727 paa Kjærsgaard i Hellevad Sogn, gift I. 1680 med *Christian Worm*, f. 1621, død 1693, Ejer af Korslund i Hellevad Sogn, gift II. med *Peder Therkildsen Østrup*, Birkefoged til Dronninglund og Børglum Kloster, senere Degn i Tødsø og Erslev paa Mors. Hendes sidste Ægteskab synes ikke at have været lykkeligere end hendes to forannævnte Søstres, og fra 1711 af, da Manden forlod Egnen paa Grund af Gjæld og Afsked fra Birkedommerstillingen, levede hun adskilt fra ham til sin Død, idet hun fik Ophold i et lille Hus paa Kjærsgaard, der tilhørte hendes Søn. Med Worm havde hun 2 Sønner og 4 Døtre, og i sidste Ægteskab havde hun 1 Datter. Om hendes Descendens henvises til mine »Optegnelser om Familien Worm (Wormskiold)« i Perso-

1) Hvetbo H. Tingbog 5. April 1679.

2) a. St. 9. Okt. 1680.

3) Sæbygaards Birketingbøger.

nalh. Tidsskr. 6 R. I. Bd. 265, hvortil kan føjes, at den S. 269 nævnte Christine Sofie Worm blev gift med Peder Pedersen paa Imselbakken i Zeuten paa Hedemarken.

I Slægt med Familien Galskylt paa Kornumgaard have efternævnte Galskyltter maaske været, men Forbindelsen har dog ikke kunnet paavises, og maaske har Familien kun taget Navn efter Galskyltgaarden paa V. Brønderslev Kjær.

Christen Laursen ved Kjæret, Fæster under Kornumgaard (under Gaardens Taxt). Børn:

1. *Thomas Christensen Galskylt*, døbt 25. April 1699 (bl. Fadderne Jens Laursen ved Kjæret, Søren Jensen i Hedegaard, Birgitte og Anne Jensdatter i Agdrup), begravet V. Brønderslev 27. Februar 1753. Boede i V. Brønderslev i en Gaard, som han 1722 fæstede af Peder Worm i Kjærsgaard, og som hans Søn Erik 1743 fik Skjøde paa¹⁾. Han blev 9. Maj 1742 publ. absolv. for Forseelse mod det 3. Bud (Kom Hviledagen i Hu) ved Drukkenskab, og 14. Februar 1753 forulykkede han vist tilige med sine to voxne Døtre, der bleve begravede samme Dag som Faderen; paa hvilken Maade Ulykken skete omtales ikke. I Skiftet efter ham²⁾ omtales hans Broder Lars Christensen paa Kjæret.

Gift I. *Cathrine Malene Eriksdatter*, begr. V. Brønderslev 4. Maj 1727, 31 Aar. Gift II. i Hune S. 8. Aug. 1729 med *Maren Jensdatter*, født 1707, Datter af Handelsmand i Blokhus Jens Andersen Uttrup († 1720) og Marie Nielsdatter Børglum³⁾. Børn:

- a. *Erik Thomsen Galskylt*, døbt V. Brønderslev 1. Januar 1726, begr. s. St. 25. April 1794. Tjente 1741 og 1748 ved Kornumgaard⁴⁾, men opholdt sig ved Faderens Død i Norge, hvor han vel havde Familie, idet hans Stifmoders Farbroder Niels Andersen Uttrup 1699 havde taget Borgerskab som Kjøbmand i Bergen⁵⁾. Efter Faderens Død flyttede Erik til V. Brønderslev, hvor han 18. Febr. 1743⁶⁾ havde faaet Skjøde paa en Gaard af Peder Worm, og endnu 1763

¹⁾ Det er vist denne Gaard paa Brønderslev Kjær, der senere og nu kaldes Galskyltgaarden. Gaarden har antagelig tilhørt Peder Worms Moder, Karen Pedersdtr. Galskylt af Kornumgaard.

²⁾ Aalbh. m. fl. Amters Skifter Nr. 202.

³⁾ jvf. min Hvetbo Herred I. S. 176 f.

⁴⁾ Kornumgaards Fæsteprotokol S. 20 b. og 30 a.

⁵⁾ jvf. Nicolaysens Bergens Borgerbog.

⁶⁾ se Skiftebrevet efter Faderen.

- nævnes han som Selvejer. 3. Novbr. 1758 blev han i Vrejlev gift med *Johanne Jensdatter Lægaard*, f. o. 1723, begr. V. Brønderslev 10. Januar 1804. De havde en Søn *Thomas Eriksen Galskyt*, døbt 11. Novbr. 1764, begr. 24. Febr. 1789.
- b. *Jens Thomsen Galskyt*, f. o. 1730, var Sømand og opholdt sig ved Faderens Død 1753 i Bergen. En Jens Galskyts Hustru var 1764 Fadder i V. Brønderslev ved Thomas Eriksen Galskyts Daab.
- c. *Cathrine Malene Galskyt*, f. o. 1732, begravet samme Dag som Faderen, 21 Aar gl.
- d. *Kirsten Galskyt*, f. o. 1735¹⁾, begr. samme Dag som Faderen, 18 Aar gl.
- e. *Christen Thomsen Galskyt*, døbt V. Brønderslev 13. Januar 1743. Fæstede 1775 for Livstid det saakaldte Gjølhus under Kornumgaard og kaldes da »Frikarl«, han boede dog næppe selv i Huset, der formedelst Dødsfald bortfæstedes paany 15. Febr. 1779, men det var ikke Christen Galskyt, der da var død, thi han boede 1796 og 1802 i et umatrikuleret Hus af Kornumgaards Gods i V. Brønderslev By²⁾. Han var gift med *Dorte Jensdatter*, med hvem han havde følgende Børn døbte i V. Brønderslev: *Ellen*, døbt 9. Novbr. 1777; *Maren*, døbt 28. Marts 1779, begr. 31. Marts 1780, *Katrine*, døbt 1780, begr. 17. Novbr. 1780 (3 Uger gl.), *Thomas*, døbt 4. Novbr. 1781, og *Maren*, døbt 5. Oktober 1783.
- f. *Maren Galskyt*, døbt 26. Januar 1746, levede 1753.
2. *Laurids (Lars) Christensen (Galskyt)*, døbt 29. Aug. 1700 (bl. Faddere Søren Jensen i Hedegaard, Kirstine Albrechtsdatter [o: Helmich Galskyts Enke] og Anne Tordsdatter i Ø. Kornum), begr. V. Brønderslev 20. Marts 1765 (67 Aar), Var Fæster under Kornumgaard og boede paa Vesterkjæret. *Ses ikke at være kaldet Galskyt*. Var gift med *Maren Sørensdatter*, der 1771 var Aftægtskone hos sin Søn *Jens Larsen*. Foruden denne Søn var der en Søn *Christen Larsen* og en Datter *Maren*. [Kornumgaards Skifteprotokol 1765 ¹⁵/₄].

Foruden de forannævnte uadelige Familier Galskyt, hvis Stamtavler jo ikke helt har kunnet udfyldes, har der til forskjellige Tider og paa forskjellige Steder levet andre uadelige Familier af samme Navn, men for deres Vedkommende maa jeg indskrænke mig til

¹⁾ Børnene b, c, d, ses ikke at være døbte i V. Brønderslev.

²⁾ Regnskabsbog for Kornumgaards Gods, fol. 40 b og 79 b.

nogle Notitser; muligt er det, at enkelte af disse Personer høre til Slægten fra Hammer.

Ane Margrethe Galschjot, f. o. 1723, død Kbh. 10. Juli 1765 (42 Aar), gift 4. Maj 1746 i Kbh. med Underfoged, Justitsraad *Rudolph Henrik Grøn*, død Kbh. 10. Juni 1789 (65 Aar).

Christen Galskyt (Galeskøtt) var ved Midten af det 15. Aarh. Fæster af Klim Odde¹⁾, en Gaard, der da tilhørte Fru Anne Mouridsdatter Gyldenstjerne, men senere blev adelig Sædegaard.

Christen Christensen Galskyt, boede 1615—1617 i Skadhavn i Tømmerby Sogn (V. Han Herred) og var Tingfoged paa Hannæs²⁾, hvorfor det maa formodes, at han besad jordegent Gods. Han var vel nok ligesom efterfølgende Christen Pedersen Galskyt af samme Slægt som (Sønnesøn af?) Chr. Galskyt i Klim Odde.

Christen Pedersen Galskyt var 1617 Fæster af en Gaard i Øsløs Sogn (V. Han Herred).³⁾

Christen Jensen Galskyt, Selvejergaardmand, begr. V. Brønderslev 17. Juni 1807, 28⁵/₁₂ Aar gl.⁴⁾

Christen Galskyt var Underkjøbmand ved islandsk Handel i Aarene 1767—1777.

Christen Andersen Galskyt, død i Kbh. i Maj 1770, 55 Aar, Værtshusholder⁵⁾.

Christian Galskyt, gift med *Karen Nielsdatter Qvist*, boede i Kjøbenhavn. Børn:

a. *Nicolaus G.*, døbt Kbh. 28. Juli 1694, død 1733, Underfoged.

b. *Sille G.*, døbt Kbh. 14. Juni 1698.

c. *Jacob G.*, døbt Kbh. 30. Okt. 1700.

d. *Else G.*, døbt Kbh. 30. Maj 1702.

Hans Galskyt, Bonde i Enslev i Bæverskov Herred 1585⁶⁾.

Hans Jacob Christoffersen Galskyt, gift i Kbh. 2. Novbr. 1764 med *Frederikke Klemp*. Børn:

a. *Frederik Christoffer G.*, døbt Kbh. 20. Septbr. 1765.

b. *Ditlev Philip G.*, døbt Kbh. 26. Maj 1768.

Hans Christian Thomsen Galskyt, maaske Søn af Præsten i Farsø-Vonsild, boede 1728 før Branden i Snaregade i Kbh. og var Fuldmægtig hos kgl. Proviantforvalter Hans Ottesen, kaldes Proviantskriver og blev 1734 Underfoged. Gift I. 20. Okt. 1715

¹⁾ Thiset: Eline Gøyes Jordebog, S. 457.

²⁾ Aalborghus Lænsregnsk. og Jordebøger.

³⁾ s. St. Jordebogen 1617—18.

⁴⁾ Skifte er ikke fundet.

⁵⁾ Adresseavisen.¹⁾

⁶⁾ Gl. d. Domme IV. 49.

i Kbh. med *Magdalene Bødcher*, gift II. 23. Febr. 1719 i Kbh. med *Anne Marie Larsdatter Lyche*, f. o. 1696, død i Kbh. 1763.
Børn:

- a. *Anna Thomine G.*, døbt Kbh. 14. Aug. 1717, død Kbh. 8. Okt. 1750.
- b. *Johan Otto G.*, døbt Kbh. 9. Juli 1718.
- c. *Magdalene G.*, døbt Kbh. 12. Decbr. 1719, gift med Under-tøjmester *Martin Sundorff*.
- d. *Laurs G.*, døbt Kbh. 7. Decbr. 1720.
- e. *Charlotte Maria G.*, døbt Kbh. 23. Aug. 1724.
- f. *Bolette Margrethe G.*, døbt Kbh. 6. Okt. 1727, død Kbh. 1. Juni 1799, gift Kbh. 30. Maj 1753 med Vinhandler *Hieronymus Rottwitt*.
- g. *Elise Maria G.*, døbt Kbh. 1. Novbr. 1728.
- h. *Jørgen G.*, døbt Kbh. 13. Maj 1730.

Jens Galschjøl, Fuldmægtig og Underfoged i Kbh. 1728 betegnes han som forhenværende Skriver ved Gjældskommissionen og Kurator ved Stervboer, han var da Husejer i Hummergade, havde 4 Børn og holdt 2 Karle og 3 Piger. Hos ham boede hans salig Faders Broders Kone, der agtede at rejse til Næstved.¹⁾ 3. Maj 1720 ægtede han i Kjøbenhavn *Valborg Raff*, med hvem han ses at have haft 7 Børn.

- a. *Birthe Lisbeth G.*, døbt Kbh. 1. Okt. 1724.
- b. *Anne Augusta G.*, døbt Kbh. 31. Decbr. 1725.
- c. *Mathias Christian G.*, døbt Kbh. 8. Maj 1727, er vist død 1728, 1½ Aar.
- d. *Charlotte G.*, døbt Kbh. 15. Juni 1728.
- e. *Cecilie G.*, døbt Kbh. 29. Oktbr. 1729, antagelig den samme som Skriver Jens G.'s Datter *Engelke*, der døde 1730, ¼ Aar gl.
- f. *Antonius G.*, døbt Kbh. 20. Aug. 1731.
- g. *Christian G.*, døbt Kbh. 30. Decbr. 1732.

Jens Galskyl, f. . . . , begr. 8. April 1750, Skoleholder i Tjæreby v. Skjelskør, gift I. 21. Juli 1728 med *Sidse Marie Olufsdatter*, død 19. Novbr. 1745, gift II. 17. Novbr. 1747 med *Maren Olesdatter* eller *Jensdatter*, død 19. Decbr. 1749. Børn:

- a. *Sofie Amalie G.*, døbt Tjæreby 18. Okt. 1732, begr. 15. Febr. 1750.
- b. *Kirsten G.*, døbt Tjæreby 5. Juli 1734, gift 2. Pinsedag 1752 med Skomager *Jakob Goth* i Kallundborg.
- c. *Marie G.*, døbt Tjæreby 8. Maj 1737.
- d. *Andreas G.*, døbt Tjæreby 21. Aug. 1739, var 1762 Kirurg i Kbh.

¹⁾ Grove: Kbhavns Huse og Indvaanere efter Branden, Side 156.

e. *Ole G.*, døbt Tjæreby 8. Febr. 1743, død 14. Juni 1743.

f. *Sidse Marie G.*, døbt Tjæreby 25. Decbr. 1749, død 15. Febr. 1750.

Jørgen Rasmussen Galskylt, Trompeter i Kbh., gift med *Anne Jokumsdatter*.

Datter: *Ermegaard G.*, f. Kbh. 27. Septbr. 1659.

Karen Jensdatter Galskylt, f. o. 1695, død 21. Novbr. 1765, 70 Aar, i Skanderborg. Hun havde været gift, men havde ingen Børn; hendes Søstersøn Peder Hansen skulde være ansat ved Sølvkammeret i Kbh. Amtmand, Kammerherre v. Woyda og Frue, der i mange Aar havde sørget for hendes Ophold, skulde arve hende. [Skanderborg Skiftepr. 1766, fol. 133].

Maren Pedersdatter Hesselberg Galskylt, f. o. 1692, død 20. Septbr. 1765, 73 Aar, i Skive. (Intet Skifte fundet).

Ole Pedersen Galskylt, f. o. 1747, d. V. Brønderslev 1801, begr. 4. April, 54½ Aar. Gift med *Johanne Marie Eriksdatter*, med hvem han havde 2 Sønner *Peder* og *Christen*, der døde som spæde.¹⁾

Peder Galskylt, f., begr. Dom exaudi 1692 i Torderup i Gunderup S. Var formodentlig gift med *Gyde Thomesdatter*, begr. Langfredag 1692, der i Kirkebogen for Gunderup Sogn kaldes *Peder Galskyts Hustru af Ooppelstrup* (Gunderup S., Fleskum H.).

Peter Cornelius Galschiøt, ansat ved Søetaten, gift med *Melle Pedersdatter*, efter hvem der afholdtes Skifte ved Underadmiralitetsretten 23. Septbr. 1746. Børn:

a. *Lucia G.*, f. o. 1728.

b. *Cornelius G.*, f. o. 1731, er vel den *Cornelius Peter Galschjød*, der blev begr. Kbh. 15. Juni 1802, 71 Aar, Silkevæver.

c. *Peder G.*, f. o. 1733.

Poul Galskylt var 1570 Skipper paa Jens Kaas' Pinke og blev beskyldt for at drive Sørøveri i Østersøen sammen med den russiske Fribytter *Carsten Rodt*²⁾.

¹⁾ Da han boede i den saakaldte »Galskyltgaard«, har han antagelig faaet Navn efter denne.

²⁾ Kancelli Brevb. 1570 ^{27/6}.

Nogle Virkninger af Navneloven af 22. April 1904.

Foredrag holdt paa dansk historisk Fællesforenings Aarsmøde i Sorø d. 14. Juni 1913.

Af **H. Hjorth Nielsen.**

Som det vil være bekendt tilsigter Navneloven af 22. April 1904 at bedre de Forhold, som skabtes ved Forordningen af 30. Maj 1828, den Forordning som — misforstaaet eller ei — bragte os det Utal af Navne paa Endelsen -sen, mod hvilke Loven af 1904 var tænkt som et virksomt Middel.

Navneloven har nu virket i et Tidsrum af ni Aar, længe nok til, at man maa have Lov til at spørge: hvilke Virkninger har den øvet? Har den skaffet os af med et tilfredsstillende Antal af de mange Navne paa -sen, og er det, som den har givet os i Stedet, bedre, end hvad vi før havde?

Det maa da straks siges, at hvad det første Spørgsmaal angaar, staar vi næsten fuldstændig ude af Stand til at fælde nogen Dom. Myndighederne har ingen Pligt til at offentliggøre Navneforandringerne, og det beror saaledes paa den paagældende selv, om han eller hun føler sig beføiede til offentligt at meddele, at et nyt Navn er antaget. Alt hvad der fra Ministeriets Side foretages er, at det nye Navn optages i de halvaarligt udkommende Tillæg til »Fortegnelse over Navne, der ere unddragne fra Tilegnelse ved Øvrighedsbevis«. Disse Tillæg indeholder siden 1909 foruden Navnene en Bogstavbetegnelse, hvorved oplyses, om det paagældende Navn er antaget ved Bevilling eller ved Øvrighedsbevis; før 1909 meddeles kun Navnet og intet videre. Man er saaledes for den første Tid ikke i Stand til at erfare noget nærmere om, hvorledes Navnet er antaget, og da nu det efterfølgende nærmest vil forme sig som en Kritik, og desværre en ret haard Kritik over Navnelovens Virkninger, saa skal jeg her holde mig til Tidsrummet 1909—12, hvor jeg dog har noget, der minder om fast Bund under Fødderne, og lade Tidsrummet 1904—1909 ligge.

Det viser sig da, at Antallet af nyantagne Navne i 1909—12 omtrent fordeler sig saaledes: 1909: 398. 1910: 449. 1911: 640. 1912: 583. Heraf var de 384 antagne ved Bevilling, og de 1686 ved Øvrighedsbevis. Desuden er der ifølge Lovens § 5 (en fraskilt Kvindes Antagelse af det hende som ugift tilkommende Slægtnavn) antaget et ret ubetydeligt Antal, som i det store og hele kan lades uanset. Ligeledes har jeg ikke skænket de af Færing antagne Navne nogen Opmærksomhed.

Disse Oplysninger er saaledes alt, hvad Offentligheden ved om hele Sagen. Det turde dog være ret interessant at vide, hvor mange Individder, der skjuler sig bag disse Navne, men har Ministeriet nogen Kundskab herom, beholder det den ialtfald hos sig selv.

Som sagt, om Navnelovens gode Virkninger savner vi desværre i meget for høi Grad Kundskab, medens vi derimod om de uheldige Virkninger har et ganske godt Materiale til Bedømmelse, nemlig selve de nyantagne Navne.

Den af Ministeriet udgivne Fortegnelse over baandlagte Navne er jo saa langt fra udtømmende. Dens første Halvdel maa jo ganske vist siges at opfylde de Fordringer Lovens rene og klare Ord stillede, idet den nemlig indeholder de Navne, der af de paagældende Bærere anmeldtes inden 1. Juli 1905, medens Fortegnelsens anden Halvdel, af Fædrelandet fortjente Mænds Navne, er mindre heldig. Hvad angaar den første Halvdel, saa var det her fuldstændigt overladt de paagældende Personer selv, om de gad være over at beskytte deres Navne mod Antagelse af andre. Naar man nu imidlertid ved, med hvor stor en Portion Mågelighed mange, altfor mange Mennesker er begavede, saa er det ikke til at undres over, at mange gamle Navne ikke i rette Tid ere blevne beskyttede, men givne til Pris for hvem som helst, der kunde ønske at antage dem. Der er da ogsaa en Del Navne, der har maattet lide den Tort at blive antagne af Personer, der, saa vidt vides, ere de tidligere Bærere ganske uvedkommende. Jeg skal nævne Navne som: Nagel, Schiøtt, Dolleris, Helsing, Lydiche, Tribler, Poser og Amundin. De fleste af disse Navne ere tilmed tyske, saa at der havde været dobbelt Grund til at modsætte sig deres Antagelse.

Nu kan man imidlertid ikke se bort fra, at et gammelt Navn er et historisk Minde, og Lovens Givere har jo da ogsaa haft Øie herfor, da de fra Tilegnelsen unddrog »af Fædrelandet fortjente Mænds Navne«. Den Fortegnelse, som Ministeriet har ladet udfærdige over saadanne, er imidlertid, som allerede sagt, langtfra fyldestgørende, og jeg skal villigt indrømme, at det vilde være vanskeligt, ja maaske aldeles umuligt at udarbejde en Liste, der ikke paa noget Punkt kunde angribes for Forglemmelse, ligesom det vel ofte vil være ret vanskeligt at drage Grænsen mellem fortjent og ikke fortjent. Der burde derfor i Stedet for denne Liste være etableret et sagkyndigt Skøn. Sagen i sig selv er det absolut værd, thi overfor de gamle Navne, der gennem mange Aar har været for de borgerlige Slægter, det som Skjoldet var for Adelslægten, det Mærke, hvorunder de kendtes som Blodsforvandrede, har vi alle en Fredningspligt. — Følgende gamle Navne

ere antagne ved Øvrighedsbevis: Brøndel, Glob, Falster, Lunge, Mund, Thilo, Erlund, Garboe og Koed. Talrige gamle Navne ere antagne ved Bevilling: Achton, Ægidius, Køppen, Abildgaard, Haahr, Gundel, Weinreich, samt Wadskiær, Brochmand og Risbrigh under Formerne Wadskær, Brokman og Risbrich. Men da nu disse Navne ere antagne ved Bevilling, saa maa man vel have Lov til at tro, at Ministeriet nøie har veiet for og imod, og at der har været ganske særlige Grunde, hvorm vi udenforstaaende desværre aldeles intet ved, til en Genantagelse af disse Navne.

Navneloven yder ikke norske Slægtnavne nogen som helst Beskyttelse, hvad der, set fra et personalhistorisk Standpunkt, paa Grund af den nære Forbindelse i tidligere Tid mellem dansk og norsk Historie, synes absolut forkasteligt. Norske Navne som Christie, Hoelfeldt og Holmgreen ere antagne under Formerne: Christy, Holfelt og Holmgren.

Fortegnelsen, eller Loven, har endnu en Feil, den nemlig, at den aldeles intet Hensyn tager til Variationer af de beskyttede Navne. Enhver, der har beskæftiget sig en Smule med Historie og Personalhistorie, ved, i hvor liden Grad man for tidligere Tidens Vedkommende kan tale om faste Former for Slægtnavne, ved hvorledes Datiden negligerede Skrivemaaden af Navne og ved, at herigennem er for en stor Del de talrige Variationer af samme Navne opstaaede. Jeg skal blot nævne, hvorledes i mange Navne y bruges som i, u som v, Endelser uden t og med t, et l og to l'er, stumt h og intet h, o. s. v. Vilde det nu ikke have været paa sin Plads, om Loven havde indeholdt en Bestemmelse om, at et Navn, der i Lyd alt for meget lignede et bestaaende Navn, ikke maatte antages? Som det nu er, kan man frit søge et bestaaende baandlagt Slægtnavn, forandre et enkelt mindre betydende Bogstav i det, og der er da aldeles intet til Hinder for at antage det. Det vil saaledes ses, at den Beskyttelse, der er ydet de saakaldte beskyttede Navne, er ret illusorisk.

Jeg skal nævne nogle saadanne nyantagne Navne, idet jeg nævner det nye Navn først, det tilsvarende gamle sidst, nogle af disse sidste, nemlig: Presskorn, Klarup, Ammentoft og Crille- sen er dog ikke beskyttede.

Priskorn — Presskorn.

Lodborg — Lodberg.

Saalby } — Saaby(e).
Saadbye }

Pryds — Prytz.

Gerdorf — Gersdorff.

Cl ar up — Kl ar up.
 He ger lund — He ger lund.
 Abildsgaard — Abildgaard.
 Ammentofte — Ammentoft.
 Okholm — Oxholm.
 Breddal — Bredal.
 Crilsen — Crillesen.
 Kostrup — Kaastrup.
 Eybye — Eiby.
 Arenskov — Arnskov.
 Tidmand — Tidemand.

Undtagne fra Tilegnelse er Navne, som skønnes ikke at være overensstemmende med dansk Sprogtone. Det vil da være den paagældende Politimesters Opgave at vaage herover, men ser man nærmere paa de antagne Navne, faar man ikke nogen god Prøve paa vore Øvrighedspersoners Øre for dansk Sprog. Af de i Perioden 1909—12 antagne Navne skal jeg her plukke en lille Buket af meget fremmedlydende Navne. Her er den: Gaber, Hermes, Hermer, Nilaus, Peick, Hohwy, Høffner, Parker, Poosk, Robenhagen, Rohbeck, Capion, Corydon (der dog faar en ægte dansk Gaaseurt ved Siden, nemlig Petersen), Derby, Granton og Gunnermann. Alle disse ere antagne ved Øvrighedsbevis. Ved Bevilning ere følgende antagne: Feifer, Outze, Ferrini, Hochheim, Hogrefe, Rehné.

Men heller ikke mod at komme ud i den rene Karrikatur trækker Navneloven beskyttende Grænser, naar blot Navnet er dansk lydende, ikke beskyttet og ikke upassende. Men hvad er upassende? Det hænder maaske en Dag, at en Mand finder, at et Navn som Torskehoved, Faarehoved eller lignende, vil være et baade smukt og passende Navn for ham, og maaske m. H. t. det passende, vil det være vanskeligt at disputere med ham. Hvad er der da til Hinder for, at han kan antage det? Intet, absolut intet! Navnet er dansk, aldeles udpræget dansk, og det bæres ikke iforveien af nogen, ialtfald da ikke officielt. Nu vil man maaske mene, at jeg giver min Fantasi for frie Tøjler, og at et saadant Tilfælde aldrig vil indtræffe. Det er muligt; men jeg skal dog henlede Opmærksomheden paa, at vi her i Landet har Folk, som finder det for godt at kalde sig Sillehoved¹⁾. Nu erstatte de ganske vist det første d med et l, og paastaar, at Navnet er et Stednavn, men »Postadressebog for Kongeriget Danmark« kender ikke noget Sillehoved, men derimod et Sillesthoved,

¹⁾ Jvnfr. Svinhufvud (svensk).

og det er jo dog væsentligt forskelligt. Er desuden Navne som de nyantagne: G a a e i, D r i k k j æ r og M ø g k j æ r egentlig ikke lidt foruroligende. Man maa jo dog ved Antagelsen af nye Navne ogsaa tage et skyldigt Hensyn til de ufødte Generationer, de der i kommende Tider skulle leve og virke under de Navne, som den nulevende Generation skænker dem, og naar vi er os dette bevidst, maa vi tage vor Sprogsans, Smag og Skønsomhed i Agt og ikke give Fantasien frit Løb.

Dette var nu mine væsentligste Anker over den Maade, hvorpaa Navneloven har virket. Det vil ses, at vi i det her omhandlede Tidsrum har faaet et Par tusinde nye Slægtnavne, hvoraf ikke saa faa imidlertid ved nærmere Betragtning viser sig at være enten gamle Slægtnavne eller Variationer af saadanne, eller helt fremmedlydende Navne, og medens vi i det daglige Liv ikke mærker stort til, at »-sen'erne« ere blevne færre, har vi i endnu højere Grad end før at strides med de forskelligt stavede Navne. Navneloven kan ikke siges at have opfyldt de Forventninger, man stillede til den, og der maa da søges andre Veie ud af Uføret, ligesom man maa søge at skaffe de gamle Navne en haardt tiltrængt Beskyttelse.

Den Hovedbetænkelse, som allerede 1874 under de første Forhandlinger om Navnetilstanden, kom til Orde, var, at en pludselig og massevis Navneforandring vilde medføre alt for store Ulemper for Befolkningen, saavel i det private, som i det offentlige Liv. Den Velvillie, hvormed Provst Niensens Forslag modtoges 1897, bundede netop i, at det ikke krævede en massevis Navneforandring. Selv om nu Navneloven har skaffet os af med en Del af Navnene paa -sen, saa er det dog langt fra nok, og Opgaven maa altsaa være at finde en Udvei, der ikke med eet Slag forandrer Tilstanden, men som dog i Løbet af forholdsvis kort Tid skaffer os af med de meget omstridte Navne.

Jeg kunde t æ n k e mig følgende Ordning:

Ved et Tillæg til den bestaaende Lov bestemmes, at alle Børn, der fødes i Ægteskaber, indstiftede efter denne Tillægslovs Ikrafttræden, skulle, naar de ellers ville faa tildelt Faderens Navn paa -sen, døbes med et af Barnets rette Værges valgt fast Slægtnavn, der selvfølgelig skal være ens for Børn af samme Fader og for disses Descendens. Lignende Regler maa gælde for Børn, fødte udenfor Ægteskab.

Ved en saadan Ordning vil opnaas følgende:

1) Navneforandringerne sker ikke massevis, men vil udstrækkes over et længere, og dog overskueligt Tidsrum, antagelig et halvthundrede Aar.

2) De gamle Navne paa -sen vil i Løbet af et hundrede Aar være fuldstændigt forsvundne.

3) Den Pietet, som mange Mennesker nære overfor det Navn, de ere blevne gamle og graa under, vil ikke blive krænket.

4) Staten vil faa Leilighed til at udøve en indgribende Kontrol med Navneantagelsen.

Med dette sidste Punkt er vi da ved, hvad Mindretallet i Kommissionen af 1897 næsten betragtede som en absolut Selvfølgelighed, og som ogsaa for mig staar som noget af det vigtigste ved hele Ordningen: Sagkundskabens Tilkaldelse.

Det hedder herom i Kommissionsbetænkningen S. 155:

»En ret simpel Fremgangsmaade kan forenes med en ensartet og for private Familiers Navne betryggende Ordning, naar denne Art af Navnesager henlægges til en for hele Landet fælles Myndighed med genealogisk Fagkundskab, et Navnekontor eller Navneraad«.

Og S. 156: »For let at kunne træffe sin Afgørelse maa denne nye Myndighed sidde inde med fyldig Navnekundskab, og den maa hurtigt kunne foretage en Undersøgelse af det enkelte Tilfælde, naar den finder det nødvendigt. Dette kan vistnok udføres ved at stille en enkelt dygtig Genealog i Spidsen for et Kontor; men Resultatet naas med endnu større Sikkerhed, hvis man lader et Par Mænds Indsigt udfylde hinanden. En Genealog maa i hvert Fald kræves som den væsentlige Undersøger, men tillige vil en Sprogmand være overordentlig nyttig, saa længe det drejer sig om at fæstne de i mundtlig Brug overleverede Tilnavne«. — »Det er dog naturligt at sætte Tallet paa Medlemmerne af dette Raad til tre, saaledes at den tredje skal tilføre Raadet yderligere genealogisk Fagkundskab eller administrativ Dygtighed«.

Nu da vi har set, hvorledes Sagerne har udviklet sig, uden at Sagkundskaben er blevet tilkaldt, melder Kravet om en saadan Kommission, et Navneraad sig med i høi Grad forøget Styrke.

Til denne Kommission indsendes alle Begæringer om nye Navne, og naar disse ere godkendte, meddeler Kommissionen den søgende et i lovlig Form udfærdiget Bevis herfor. Dette tjener da al Øvrighed, geistlig som verdslig, til Rettesnor.

Dernæst offentliggør Kommissionen det nye Navn i Statstidende, og det optages i dette Blads aarlige Register, saaledes at det altid vil være let at finde de nærmere Oplysninger om, for hvor mange Personer Navnet ved dets Antagelse gjaldt, og af hvilke Personer det er antaget.

Kommissionen bør have Ret til at nægte Antagelse af ethvert Navn, som den skønner:

- 1) ikke er dansk i Klang¹);
- 2) er ført af nogen nulevende eller uddød Slægt;
- 3) er et uddødt eller levende Slægtnavn for ligt i Klang eller Skrivemaade;
- 4) er upassende eller lattervækkende.

Kommissionen bør selvfølgelig virke veiledende og raad-givende overfor de søgende.

— Jeg bør dog maaske, som i en Parenthes bemærke, at saadanne Navne paa -sen, som ere egentlige Slægtnavne, f. Eks. Godskesen, Finsen, Heilesen, Hellesen og lignende, selvfølgelig ikke skulle rammes af et saadant Lovtillæg.

Nu vil man maaske mene, at en Ordning som den her foreslaaede, vil kræve altfor store Udgifter for Staten?

Jeg skal da blot minde om, at den nuværende Ordning paa-lægger den navneforandrende en Udgift af 4 Kroner.

Ifølge den Statistik, som Kommissionen af 1897 optog, ud-gjorde Antallet af Navne paa -sen i Byerne Aalborg, Aarhus, København og Odense 50,363, imod samtlige andre Navne, der forekom i et Antal af 43,328. (Tallene hentede fra de paagældende Byers Veivisere²). I Landsognene var Tilstanden endnu værre. Saaledes var der af Kallehave Sogns omtr. 2,850 Indbyggere kun 7 %, som ikke bar Navne paa -sen. Af de i Idestrup Sogn 1888—97 døbte Børn fik kun 8 % af disse Navne, der ikke endte paa -sen. I Ringkøbing Amts Landdistrikter havde kun 15 % af Bondebefolkningen andre Navne end -sen Navne.

Naar man nu tager i Betragtning, at der i Danmark aarligt vies 19—20,000 Par (Gennemsnitstallet for Perioden 1907—1912 var 19,973), saa tør man vistnok gaa ud fra, at i ca. Halvdelen af disse Ægteskaber bærer Manden et Navn paa -sen, og antager vi ydermere, at der i 8,000 af disse Ægteskaber fødes Børn, der

¹) Selvfølgelig maa man være varsom, naar man skal føre denne For-dring om at de antagne Navne skal have dansk Klangfarve ud i Livet, thi ellers vil man let naa til Resultater, der ere stik imod, hvad fornuftige Hen-syn til Historie og Tradition kræver. Det er saaledes naturligvis ikke min Mening, at man skal nægte en Familie Hansen, der kan bevise at deres Stam-fader kom herind i Landet under Navnet »Schalle«, men for hvem dette Familienavn ved Tidernes Ugunst er gaaet i Glemme — Genantagelsen af dette oprindelige Navn. — Tværtimod! — Og ligesaa lidt bør man være alt-for pedantisk ved hvad man forstaaer ved dansk Klangfarve; — thi saa naar man let til latterlige Resultater. — Navnet Gierskow f. Ex. er tysk i Klengen, som alle Navne paa ow eller au —; men naar det staves Gierskov, er det Navnet paa en forsvunden dansk Herregaard.

²) Det maa her erindres, at den allerstørste Del — sikkert over 75 % — af de Personer, der paa Grund af deres samfundsmæssigt lidet be-tydende Stilling ikke findes i Vejviseren, bærer -sen Navne.

skal have nye Navne, saa vil en Kendelse af blot 2 Kroner, der mulig vil kunne betragtes som Skrivepenge eller Stempel, i alt Fald i en Aarrække bringe Staten en Indtægt af ca. 16,000 Kroner, der formentlig vil kunne dække Størstedelen af Udgifter til Lønninger til Kommission, Kontorhold og lignende.

Jeg har nu her anvist en Udvei, et Forslag til nærmere Overveielse, og jeg synes, at det vilde være en baade stor, smuk og passende Opgave for dansk historisk Fællesforening at tage sig af denne Sag.

Jeg skal i dette Øiemed stille følgende Forslag til Resolution:

Repræsentanter for de under Dansk historisk Fællesforening henhørende Institutioner og Organisationer, forsamlede til Aarsmøde i Sorø, opfordrer Fællesforeningens Bestyrelse til at nedsætte et Udvalg til, paa Grundlag af de paa Mødet fremkomne Udtalelser, at udarbejde et motiveret Forslag til Ændring af Navneloven af 22. April 1904, særligt gaaende ud paa:

1) at der ydes mere effektiv Beskyttelse for ældre Slægtnavne, saavel uddøde som levende.

2) at den bestaaende Lovs Fordring om, at nye Navne skulle være dansklydende, virkelig overholdes;

3) at der træffes virksomme Foranstaltninger til, at Brugen af de nuværende Navne paa Endelsen -sen i Fremtiden formindskes i større Omfang end hidtil og afløses af nye Slægtnavne;

4) og at der i Overensstemmelse med Mindretalsbetænkningens Fordring af 1899 nedsættes et sagkyndigt Udvalg til Varettagelse af alle Navnesager fra hele Landet, saaledes at disse, ikke som nu lægges i Hænderne paa Politimestrene.

Naar et saadant Forslag foreligger, opfordres Bestyrelsen endvidere til, saa snart ske kan, at indgive det til Regering og Rigsdag og paa bedste Maade at virke for dets Fremme.

Det skulde glæde mig, om en saadan Resolution kunde blive vedtaget her, saaledes at Kravet om en Bedring i Forholdene reistes med den Kraft og den Myndighed, det høitærede Repræsentantskab, som bestaaende af historisk kyndige og historisk interesserede Mænd fra hele Landet, uimodsigeligt sidder inde med.

Efter nogen Diskussion vedtoges Resolutionen med 21 Stemmer mod 2.

Naar det under Diskussionen fremførtes, at det, at paalægge Forældre, hvis Efternavn har Endelsen -sen, i Daaben at give deres Børn nyt Slægtnavn, er et meget radikalt Middel, saa skal jeg fuldt ud indrømme dette, men det er min Overbevisning, at skal vi i nogen bemærkelsesværdig Grad have Navnene paa

-sen formindskede, saa maa der radikale Midler til. Iøvrigt er Midlet jo dog ikke mere radikalt, end at det en Gang tidligere er prøvet, nemlig ved Forordningen af 30. Mai 1828, der jo desværre ikke naaede sine Hensigter. Den anden Indvending, som giordes under Diskussionen, at man ikke kunde forlange, at Folk skulde betale for en saadan tvungen Navneforandring, er mere vægtig. Kan man ikke det, maa det jo nu blive det kommende Udvalgs Sag at finde Udveie, hvorved Statens Udgifter kunne blive dækkede, i alt Fald i nogen Grad; men kunde de fremførte grelle Eksempler paa Navnelovens uheldige Virkninger føre til, at al Navneforandring blev lagt i Hænderne paa et Navneraad i Stedet for som nu paa Landets mange Politimestre, vilde endda meget være vundet.

Indholdsfortegnelse

i Udtog af Skrifter udgivne i 1912 af de udenlandske Selskaber, med hvilke Samfundet staar i Bytteforbindelse, m. fl. a.

Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte. 42de Bind. Leipzig 1912.

Erb- und Zeitpächter auf den adligen Gütern der Ostküste Schleswig-Holsteins. (G. Rawitscher). — Ueber die ersten Kirchenbauten im Bistum Aldenburg und Lübeck. (R. Haupt). — Klage auf Erfüllung eines Eheversprechens vor dreihundert Jahren. (W. Frhr. Weber von Rosenkrantz). — Nordstrand vor der Flut 1634. (O. Hartz). — Briefe von Dahlmann, E. M. Arndt und Falck an Burchardi. (F. Bertheau). — Zur Geschichte der dänischen Politik 1840—1848. (R. Hansen). — Bemerkungen zu Moltkes Geschichte des Krieges gegen Dänemark 1848/49. (H. Hansen). — Ein Kieler Professorenbrief aus dem Jahre 1820. (J. H. Eckardt). — Das Archiv der Stadt Rendsburg. (Kochendörffer). — Anwerbung eines Grenadiers für die Leibgardegrenadiere König Friedrich Wilhelm I von Preussen in Holstein. (W. Jensen). — Zu dem Verzeichnis der bei Hemmingstedt gefallenen Ritter und Knappen. (W. Frhr. Weber v. Rosenkrantz). — Literaturbericht für 1910/12. (O. Agricola).

Personhistorisk Tidsskrift. XIV Aargang. Stockholm 1912.

Tre konungaätter och deras jordegendomar i Sverige (N. Beckman). — Karl IX och Petrus Petrosa. En gammal tradition i ny belysning (H. Almquist). — Göteborgssläkter från 1600-talet. I. von Ackern (H. Fröding). — Våra yngste stadsvapen. (A. Levenhaupt). — Ett Blad ur Margareta von Aschebergs lefnadshistoria (S. Platen). — Namnet Olof Galle anträffadt på en runstaf. (A. Lindhagen). — Släkten Lindman. (E. Thyselius). — De svenska landskapsvapnen ännu en gång. (L. F. Löffler). — Sven Hedins 16 anor. (B. G. Löfgren). — Dagbok förd af Lillienwald (L. Gustaf).

Der Deutsche Herold. Zeitschrift für Wappen-, Siegel- und Familienkunde. (Maanedstidningen). 43de Aargang. Berlin 1912.

Die Heraldik als Helferin der Kunstgeschichte. (A. K. Hoppe). — Die Krone auf dem Helme in Wappen uradeliger Geschlechter. (S. Frhr. v. Ende). — Die Wappenbriefe im Staatsarchiv zu Schleswig. (M. W. Grube). — Zur Wappenkunde. (B. Koerner). — Freimaurer-Siegel und -Symbole aus dem 18. Jahrhundert. (E. Beck). — Das Archiv der Blomeschen Fideikommissgüter Dobersdorf, Schaedtбек und Hagen. — Diplome im Königl. Staatsarchiv zu Schleswig. (Kupke). — Ueber psychiatrische Erblichkeitsforschung. (Roemer). — Der Kongress für Eugenik in London vom 24. bis 30. Juli 1912. (C. v. Bardeleben). — Familien-Stiftungen. (O. Toppel). — Verzeichniss der bei Hemmingstedt gefallenen Ritter und Knappen. (W. Frhr. Weber v. Rosenkrantz). — Bericht über den Kongress für Familienforschung, Vererbungs- und Regenerationslehre vom 11. bis 13. April 1912 zu Gieszen. (H. F. Macco). — Aus dem königl. Staatsarchiv zu Schleswig. (Kupke). — Die zusammengesetzte Stammtafel. (E. de Lorme). — Die Marchesa von Susa. (J. O. Hager). — Zur Vererbungsfrage. (R. Frhr. Seydlitz-Kurzbach). — Das Prädikat »von« oder »van« vor adeligen und bürgerlichen Familiennamen in Deutschland und den Niederlanden. (F. v. Baerle). — Zur Frage der Zwangsehen. (H. F. Macco).

Vierteljahrschrift für Wappen-, Siegel- und Familienkunde (»Herold«s Kvartalsskrift). XL Aargang. Berlin 1912.

Die Mitgliederliste der Andernacher Schmiedezunft nebst Namenverzeichniss. Etwa 800 Namen aus dem 15. Jahrhundert. (E. Schulte). — Verzeichniss der in den Stadtbüchern von Bückeburg (1618—1800) genannten Personen. (P. Insinger). — Wie kann man erschöpfendes Material für eine Familiengeschichte zusammentragen? (Frhr. v. Friesen). — Wie kann man aus

erschöpfend vorhandenem Stoff eine für weitere Kreise nützliche Familiengeschichte zusammenstellen? (Frhr. v. Friesen).

Familiengeschichtliche Blätter. X Aargang. Leipzig 1912.

Wappenverleihungen an bürgerliche Familien. (W. C. v. Arnswaldt). — Eine seltene Art der Entstehung von Familiennamen. (K. Büttner). — Ein weiterer Beitrag zum Adelsrecht. (v. Dassel). — Patenzettel. (E. Devrient). — Die Genealogie auf der Internationalen Hygiene-Ausstellung zu Dresden. (S. Kekule v. Stradonitz). — Der Freiherrntitel der ehemaligen Reichsritterschaft. (H. Frhr. Langwerth v. Simmern). — Symmetrische Ahnenproben auf Grabdenkmälern. (K. F. Leonhardt). — Die Kirchenbuchordnung für die evangelisch-lutherische Landeskirche des Königreichs Sachsen. (Lotichius). — Das Markgräflich Brandenburgische Hofgericht zu Kulmbach und Bayreuth. (W. Frhr. von Waldenfels).

Mitteilungen der Zentralstelle für deutsche Personen- und Familiengeschichte. Hæfte 10—11. Leipzig 1912.

Das Familienstammbuch I. (A. Kneer). — Das Familienstammbuch II. (E. Devrient). — Kirchenbücher des Reichslandes Elsass-Lothringen. (H. Koch). — Die Entwicklung der literarischen Darstellungsform der Genealogie bei den germanischen Stämmen bis in die Karolinger-Zeit. (A. Hönger). — Jahresbericht der genealogischen Literatur. (E. Devrient).

Zeitschrift des Vereins für Hamburgische Geschichte. XVII Bind. Hamburg 1912.

Der Bremer und Hamburger Aufenthalt des toskanischen Erbprinzen im Jahre 1668. (H. Geisenheimer). — Das Handlungshaus Voght und Sieveking. (H. Sieveking). — Die Anleihen der Stadt Hamburg während der Jahre 1601 bis 1650. (J. F. Voigt). — Ein politisches Pamphlet aus dem Anfange des 18. Jahrhunderts. (M. Stimming).

Mitteilungen des Vereins für Hamburgische Geschichte. Hamburg 1912.

Hamburgensien in älteren Amtsbüchern des vormaligen holsteinischen Amtes Trittau. (J. F. Voigt). — Der Grundriss Hamburgs von 1644 von A. Pitsersen. (T. Holtzmann). — Die hamburgischen Familien Heise und von Holten in einem dänischen Geschlechterbuch. (W. Heyden). — Wortlaut alter Schuldver-

schreibungen. — Ältere Hofmarken und Handzeichen im Kirchspiel Eppendorf. — Das Leichenbegängnis einer Amtmännin in Ritzebüttel, 1786. (K. Ferber). — Hamburgische Spielkarten. (J. Heckscher). — Georg Heinrich Sievekings (gest. 1799) Grundstück am Neuenwall. — Hamburgische Mühlenanlagen im holsteinischen Amte Pinneberg. (J. F. Voigt).

Hessische Chronik, Monatschrift für Familien- und Ortsgeschichte in Hessen und Hessen-Nassau. 1ste Aargang. Darmstadt 1912.

Aus meinem Tagebuch. (C. Amman). — Zur Verlobungsgeschichte der »Grossen Landgräfin«. (A. Becker). — Erbgrössherzogin Auguste von Mecklenburg-Schwerin, geb. Prinzessin von Hessen-Homburg. (K. Damm). — Erlebnisse eines hessischen Feldjägers 1793 bis 1795. (G. Kobelt). — Wimpfen; ein Beitrag zur Ortsnamenkunde. (A. Mannheimer). — Der letzte deutsche Landgraf. (W. Redhardt). — Volkskundliches über Glocken, besonders über Glockeninschriften. (K. Wehrhan).

Monatschrift des »Roland«, Verein zur Förderung der Stamm-, Wappen- und Siegelkunde. Dresden 1912.

Das bürgerliche Familienwappen und sein Schutz. (A. Westberg). — Gerichtsakten als genealogische Quellen. (Grosse). — Ein Beitrag zur Geschichte der heraldischen Heime. (H. T. v. Kohlhagen). — Hilfsmittel zur Familienforschung. (Jüngken). — Die neue Kirchenbuchordnung für das Königreich Sachsen. (D. Blanckmeister). — Was muss eine gute Familiengeschichte enthalten? (F. Macco). — Zum Wedelschen Wappen. (B. Koerner). — Zum Werte der Genealogi. (Salfeld). — Zur Frage der Einführung von Adelsbüchern in Preussen. (B. Koerner).

Archives heraldiques suisses, Schweizer Archiv für Heraldik. Zürich 1912.

Les Manuscrits généalogiques et héraldiques de la Société d'Histoire et d'Archéologie de Genève. (H. Deonna). — De l'origine orientale des armoiries européennes. (M. Prinnet). — Historische Ausstellung Basel, 20. April bis 2. Juni 1912. (W. R. Staehelin). — Die Genealogien-Werke des Kantons Glarus. (Kubly-Müller).

P. H.

Nyt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

I det sidste — 6te — Hæfte af »Dansk historisk Fællesforenings Meddelelser« har Forfatteren, Hr. Eiler Nystrøm givet en — naar Hensyn tages til den indskrænkede Plads — god og fyldig Vejledning til hvilke Kilder man skal søge for at drive personalhistoriske Studier. — Det maa kun beklages, at Forfatteren i sin Optakt egentlig afskrækker enhver, der ikke tilhører en berømt historisk Slægt fra at befatte sig med sin Slægtshistorie, og nærmest betegner saadant som »overflødig Vigtigmageri«, skønt hans Artikel dog af Fællesforeningen var tænkt at skulle tilskynde Borger og Bonde rundt om i Danmark til at sysle med sin Slægts Historie.

Det paagældende Hæfte af Meddelelserne med Artiklen kan iøvrigt erholdes gratis af vort Samfunds Medlemmer ved Henvendelse, bilagt med Svarport, til Redaktøren.

Det for kort Tid siden udkomne 23de Bind af »Genealogisches Handbuch bürgerlicher Familien« udgør atter et nyt — det 4de — Bind af »Hamburger Geschlechterbuch«. Det er smukt udstyret med Billeder og Vaaben og viser paany den store Interesse de Hamborgske Patricierfamilier har for deres Slægt. — Blandt de mange Familier som er optagne i Bindet kan nævnes Kellinghusen, Schröder, Sieveking, Stemann og Willink, og i Personregistret over Indgiftede vil den danske Genealog atter og atter finde Navne, som har Interesse for ham.

I 22de Bind af samme Værk, der er udkommen i 1912, findes bl. a. Stam-tavle over den slesvigske Familie Jebens.

Undertiden kan man efterspore de mærkeligste Former for Familienavnes Oprindelse, og Præsterne vare i gamle Dage ret suveræne paa dette Punkt. — Som Exempel kan nævnes, at to Børn, der i 1677, uafhængige af hinanden, fandtes udsatte i Kurve i Jena, døbt henholdsvis Elisabeth Korbin og Johann Korb.

Da Byen Goldau i Schweiz i Aaret 1806 ødelagdes ved et Bjergskred, fandtes paa Vierwaldstädter Søen en Vugge svømmende, hvori laa et nyfødt Barn. Da der lige var født 3 Børn i Byen var det umuligt at konstatere, hvem Barnet tilhørte, og det blev derfor døbt med Navnet »Zur Wiegen« og opdraget paa Statens Bekostning.

Iøvrigt er det i det italienske Schweitz almindelig Skik at et udenfor Ægteskab født Barn faar Moderens F o r n a v n som Familienavn. — Herfra stammer de der hyppigt optrædende absolute Fornavne som Familienavne.

I Aaret 1911 udsendte Direktøren for Kunstindustrimusæet i Flensborg, Dr. Ernst Sauermann for første Gang »Schleswig-holsteinischer Kunstkalender«. — Denne Kalender, der sikkert er ret ukendt herhjemme og, for de første Aarganges Vedkommende, allerede sjælden, frembyder for Kunsthistorikeren, Arkitekten og ogsaa for Personalhistorikeren stor Interesse. — Den indeholder en Rigdom af fortrinlig udførte Billeder og Artikler, som stadig bevæger sig paa det historiske Omraade. — Jeg skæl

særlig fremhæve Artiklerne: »Ueber unsere Denkmäler und ihre Inschriften« af Professor Dr. Justus Brinckmann i Hamborg, (Aargang 1911), »Kultur und Adel in Schleswig-Holstein während des 18. Jahrhunderts« af Paul v. Hedemann-Heespen (1912) med mange interessante Portrætter fra Herresæderne i Slesvig og Holsten af Medlemmer af den slesvigske og holstenske Adel; en Stamtavle, der viser Slægtsskabet mellem Reventlowerne og Schimmelmännerne (1912); »Die Medaillen Schleswig-Holsteins« af Professor, Dr. Kirmis i Neumünster (1912); »Die historische Landeshalle für Schleswig-Holstein in Kiel« af Georg Hoffmann (1913), »Zur Hebung der Friedhofkunst« af Professor Emil Högg (1913) og Friedrich v. Reventlou af Reimer Hansen (1913).

I Halle har Hr. August Hättler begyndt i Hæfter at udsende et Værk: »Handbuch für Familiengeschichtsforscher.« — Indholdet skal nærmest være en i fyldig Form fremtrædende Veiviser over alle personalhistoriske og genealogiske Forskere, Foreninger, Tidsskrifter etc. — Af det hidtil udkomne 1ste Hæfte er det selvfølgelig umuligt at slutte sig til Værkets Brugbarhed; men holder det, hvad dette Hæfte lover, vil Værket sikkert kunne blive til god Nytte ogsaa for den danske personalhistoriske Forsker.

Ofte staar Historieforskeren raadløs overfor et Dokument, som er fuldstændig ulæseligt, fordi Tiden har bleget Skriften.

Jeg skal nedenfor angive et let anvendeligt Middel, der er uskadeligt, og som kan gøre selv den blegeste Skrift læselig igen.

Ca. en Liter Galæbler overhældes med Vand, saa Vandet lige dækker Galæblerne og koges derpaa stærk af; i dette Afkog dypper man en ganske fin blød Haarpensel og bstryger den ulæselige Skrift dermed. Nogle Timer senere vil Skriften antage en god sort Farve.

Drejer det sig om Protokoller, maa man selvfølgelig lægge Trækpapir e. a. bagved de Blade, der skulle behandles.

P. H.

A. W. Rasch:

Dødsfald i Norge

1912.

Tillæg til Personalhistorisk Tidsskrift.

København.

Trykt hos J. H. Schultz A/S.

1913.

Dødsfald i Norge

1912.

Samlede af A. W. Rasch.

(Det efter H: anførte Navn angiver den efterlevende Hustrus Pigenavn.)

- Aagaard, Aage, Adjunkt, 19. 9., Fred-
værn, H: Ida, f. Bortzell.
—, Oluf, Snedkermester, 12. 1., Chr-
ania.
Aalholm, Mathias Schröder, Student,
20 A., 19. 3., Chr.ania.
Aall, Benedicta, 95½ A., 24. 12., Chr-
ania.
Aanesen, Elisabeth Marie, 3. 8., Skien.
Aarnes, Storthingsmand, 11., Opstryn.
Aarøe, Augusta, Stationsmester I. S.
A.s Enke, 21. 5., Kongsberg.
Aas, Elisabeth, f. Skancke, 95½ A.,
30. 12., Kragerø.
—, Niels, Kapt., 83 A., 1. 1., Drammen.
Aavatsmark, Martine, 16. 10., Thjem.
Absalonsen, Marie Dorthea, f. Rønne-
berg, 68 A., 17. 3., Bergen.
Akre, Carl, Skolebestyrer, 14. 3., Vadsø.
Albrethsen, Ann Elizabeth Thornton,
f. Jordan, 68½ A., 17. 7., Tvede-
strand.
Alme, Haagen, 81 A., 29. 8., Rena, H:
Marie, f. Melhagen.
Alstadhaug, Knud Jæger Lund, 9. 6.,
Bergen, H: Sara, f. Morch.
Ambjørnsen, Jenny, f. Selmer, 46½ A.,
26. 1., Chr.ania.
—, Jenny, 15½ A., 18. 2., Chr.ania.
Amble, Gina, 17. 1., Chr.ania.
Ameln, Olivia, f. Wilander, 2. 3., Fjøs-
sanger.
—, Petra, 28. 8., Voss, bgr. Aarstad.
Amundsen, Konrad, 22 A., 18. 2.,
Glemminge.
Andenes, Sigrid Jahnsen, f. Norman,
36½ A., 29. 3., Chr.ania.
Anderssen, Louise, f. Schmidt, 23. 2.,
Strømstad.
Andresen, Ferdinand, Agent, 85½ A.,
26. 2., Chr.ania.
Angell, Anton, Handelsrejsende, 30. 4.,
Chr.ania (?), H: Kaja, f. Berentzen.
Anker, Christian August, 30. 9., Berg.
H: Hansine, f. Gundersen.
—, Karen, 10. 5., Chr.ania.
Antonietti, Marie Nicoline, f. Kildahl,
12. 10., Chr.ania.
Apenæs, Karen, f. Møller, 6. 8., Fryden-
lund pr. Drammen.
Archer, Jeane Ann, 17. 8., Larvik.
Arentz, Elisa, f. Brown, 95 A., 28. 6.,
Bergen.
Arff, Nora, 37¾ A., 19. 6., Chr.ania.
Arnesen, Andrine, f. Thue, 77 A., 20. 4.,
Chr.ania.
—, Hans Adolf, Organist, 9. 3., Chr-
ania, bgr. Sarpsborg.
Arnet, Børre Gulliksen Throne, fhv.
Dampskibsf., 86½ A., 26. 1.,
Thjem.
Arntzen, Arnt Mathias, Dampskibs-
exp., 73 A., 7. 5., Forvik, Helge-
land, H: Birgithe, f. Balle Lund.
Arup, Mathilde Hofgaard, 13. 9., Vestre
Slide.
Astrup, Hans Rasmus, 34½ A., 25. 11.,
Chr.sund, H: Lilli, f. Grundt.
—, M. H., Kbmd., 78 A., 19. 5., Chr-
sund.
—, Nils, fhv. Lensmand, 52 A., 14. 6.,
Vaaler, i Solør.
Atneosen, Haagen M., 82½ A., 20. 11.,
Atneosen.

- Aune, Inger Alchine, f. Huun, 86½ A., 22. 9., T.hjem.
- Baade, Ingvar, Kbmnd., 50 A., 31. 7., Stavanger.
- Bache, Jacob Schjelderup, 2. 3., Fr.hald.
- Bacher, Z., ORSagf., 14. 3., Chr.ania, H: Charlotte, f. Conradi.
- Backa, William Dampskibsf. 34 A., 13. 4., Chester, Amerika.
- Backe, P. G., fhv. Forretningsfører, 25. 5., Chr.ania.
- Bade, O. M., Konsul, 12. 11., Chr.ania, H: Mally, f. Schilling.
- Balchen, Lauritz, Læge, 43 A., 15. 11., Chr.sand.
- , Marie, f. Malling, 25. 3., Chr.ania.
- Bang, Anthonette, Enkefru, 81¼ A., 19. 7., Grimstad.
- , Hans Helgesen, 51 A., 18. 10., Bergen.
- Barth, Jacob Gotfred, 84½ A., 4. 12., Chicago.
- Bassøe, Anna, f. Johannessen, 9. 1., New York.
- Bauthler, Margit, 19½ A., 30. 7., Chr.ania.
- Baumann, Camilla, 15. 4., Bodø.
- Bay, Harald, Fuldm., 58 A., 7. 2., Chr.ania.
- Bech, Anna, f. Bechmann, 33 A., 12. 2., Slemdal.
- Beck, Amalie Juell, Enkefru, 11. 5., Moss.
- Becken, Ragnhild, 24 A., 26. 7., Chr.ania.
- Benthien, Martha (f.Sveen), Korpslæge, E. O. B.s Enke, 18. 5., Chr.ania.
- Bentzen, Caroline, Provstinde, 83 A. 17. 10., Kbhvn.
- , Hansine Henriette Reipurt, 31. 12., T.hjem.
- Berbom, Wilh. Th., fhv. Forstmester, 85 A., 20. 3., Hamar.
- Berg, Georgine, 68 A., 4. 6., Abelvær.
- , Johs., Grosserer, 20. 10., Chr.ania.
- , Kirsten Ludvikke Marie, f. Hall, 86 A., 6. 3., Chr.ania.
- , Th., fhv. Landhandler, 93 A., 9. 1., T.hjem, bgr. Chr.ania.
- Berge, Ole, fhv. Provst, 78 A., 2. 10., Stabæk, H: Hanna, f. Mangor.
- Berger, Andreas, Agent, 11. 8., Hammerfest.
- Berger, Charlotte, f. Juull, 15. 7., Ormøen.
- , Kristine, f. Syltinglied, 55 A., 5. 7., Tysnæs.
- , MarieBenedicte, 88 A., 13. 4., Haus.
- Bergersen, H. B., Marinekapt., 16. 5., Bergen, H: Gunhild, f. Angell.
- Bergh, Balthazar, Forvalter, 71 A., 25. 5., Chr.sand.
- , Helene, f. Hansen, 76 A., 11. 11., Chr.ania.
- , Karen Dorthea, 77 A., 2. 3., Chr.ania.
- Bergman, Hilmer, Grosserer, 54 A., 27. 4., Fr.hald, H: Thora, f. Subrke.
- Bergmann, A. F., fhv. Guldsmed, 73 A., 23. 5., T.hjem, H: Marie, f. Eidsvaag.
- Bergsens, Thor, 20. 5., Ringsaker, bgr. Lillehammer, H: Ragna, f. Lysgaard.
- Bergstrøm, Edel, f. Knagenhielm, 81 A., 6. 3., Chr.ania.
- Berle, Berthe Christine, f. Hansen, 39 A., 17. 12., Bergen.
- , Erik Wilhelm, 14. 8., Chr.ania.
- , Lydia Susanne, f. de Lange, 74 A., 2. 7., Bergen.
- Berntsen, Bernt M., Læge, 68 A., 29. 3., Bergen.
- Bessesen, Birgit Olivia, 24½ A., 16. 11., Bergen.
- Beyer, Flora Charlotte, f. Mueller, 3. 12., Bergen.
- Bie, Arne Vogt, 25 A., 26. 6., Gjeithus, bgr. Chr.ania.
- , Marie, f. Balke, 77 A., 31. 1., Stabæk.
- Bing, Dina, f. Bredesen, 81 A., 1. 8., Fr.stad.
- Biørn, Nils Fredrik, 52 A., Minneapolis. ingen Tid.
- Bjelke, Christine, f. Weydahl, 23½ A., 8. 11., Minneapolis.
- Bjerkan, Olga Marie, f. Hagen, 48 A., 30. 4., Bergen.
- Bjørset, Karl E., Overlærer, 57 A., 9. 6., Drammen, H: Anna, f. Bentzen.
- Blanck, Severine Marie, f. Evensen, 72 A., 17. 4., Chr.ania.
- Blauenfeldt, C. H., 25. 3., Drammen.
- Blom, Peter Gustav, fhv. Provst, 84 A., 22. 9., Gjøvik, H: Marie, f. Mangor.

- Blomgren, E. G., 4. 6., Chr.ania, H: Ada, f. Lundman.
- Blunck, C. Fr. A., Ingeniør, 54½ A., 19. 12., Chr.ania.
- Blydt, E. A., 78¾ A., Stavanger.
- Blytt, Ivar Eugen, 20 A., 7. 4., Chr.ania.
- Boberg, Signe, 14. 5., Chr.ania.
- Bomfeldt, Martha, f. Lysholm, 81½ A., 23. 9., T.hjem.
- Bonnevie, Lorentz, Amtsingeniør, 9. 4., Chr.sand, H: Dorthea, f. Holst.
- , Margrethe Henrikke, f. Segelcke, 77½ A., 2. 2., Chr.ania.
- Borch, B. E., fhv. Kontorchef, 70 A., 12. 7., Chr.ania.
- Borchgrevink, Christine, f. Gjestvang, 87½ A., 4. 6., Hamar.
- , Hanne Sofie, f. Preus, 25. 10., Chr.ania.
- Borchsenius, Pauline Frederikke Margrethe, 11. 6., Gøteborg, bgr. Gjerpen.
- Bordewich, Henry, Generalkonsul, 67 A., 19. 3., Chr.ania.
- Bordrud, Marie, f. Kramer, 80 A., 13. 6., Bergen.
- Borge, Hanna Jørgine, f. Meier, 70½ A., 24. 9., Chr.ania.
- , Rachel Bertine, f. Steen, 58 A., 22. 2., Bergen.
- Borgen, Anne Magdalene, 94½ A., 9. 12., Asker.
- Borthen, Anna C. C., f. Kielland, Konsul Henrik B.s Enke, 75½ A., 26. 12., Vardø.
- Bosse, Thorvald Nikolai, 13. 8., Alvøen.
- Boye, Berger, Sanitetskapt., 43 A., 15. 7., Chr.sund, H: Martha, f. Bothner.
- , Hedevig, f. Lysholm, 4. 1., T.hjem.
- Boyesen, Carl F. W., Bureauchef, 26. 4., Chr.ania.
- Brager, Marte, 89 A., 11. 3., Chr.ania.
- Brambani, Carl, 77 A., 9. 3., Chr.ania, H: Janna, f. Bordoe.
- Brandt, August, Sadelmagerm., 62 A., 26. 12., Chr.ania.
- , Jens Carl Peter, Godsejer, 10. 8., Aas.
- , Johan, Overingeniør, 3. 6., Bygdø, H: Betsey A. Malling.
- Brauner, Robert, 59 A., 12. 11., Stockholm.
- Bremer, Herman, fhv. Fabrikbestyrer, 76½ A., 24. 7., Ullensaker.
- Brinchmann, Michael, fhv. Bogholder, 85 A., 2. 1., T.hjem.
- Broch, Gudrun, 21. 10., Horten.
- Brocket, Olga, f. Conradi, 28. 12. 1911, Foochow, Kina.
- Brodahl, Peter, Postfuldm., 21. 4., Chr.ania, H: Olga, f. Dahl.
- Brodersen, Abraham, Skibsreder, 76 A., 10. 10., Chr.ania.
- Brodtkorb, Anne Dorthea, 67 A., 2. 9., Chr.ania.
- , Elise, f. Berg, 83½ A., 10. 8., T.hjem.
- Brose, Eugenie, 4. 4., Chr.ania.
- Bruenech, Caroline Sofie, 77½ A., 28. 10., T.hjem.
- Bruland, Ditlef Nicolay, Rebslager, 78 A., 23. 1., Bergen, H: Hansine, f. Lund.
- Brun, Anne, f. Størvold, 79 A., 9. 2., T.hjem.
- , Christine, f. Bodom, 44 A., 29. 1., Portland, Oregon.
- , Gina, f. Brock, 15. 8., Vestre Slidre.
- , Odin, Disponent, 26. 12., Chr.ania, bgr. T.hjem, H: Dorothea, f. Major.
- Bruun, Hanna, f. Knudsen, 16. 9., Nannestad.
- , Sigrid, 15. 7., Chr.ania.
- Bryde, Carl M., 27 A., Oktbr., San Francisco.
- Bryn, Oliva, f. Zachariasen, 17. 5., Chr.ania.
- Bræin, Chr., Organist, 76 A., 27. 12., Chr.sund.
- Brøcher, Lina, Enkefru, 83½ A., 28. 11., Asker, bgr. Chr.ania.
- Brønlund, Thilymine, f. Olsen, 84 A., 23. 7., Larvik.
- Bucher, Julie, Anette, 19. 4., Chr.ania.
- Buck, Christian, Aktiemægler, 63 A., 9. 2., Grand Forks.
- Budde, Christian Willy, Etagetjener, 16. 6., Chr.ania.
- Bugge, Alfchild, f. Pihlgren, 12. 2., Buenos Aires.
- , Elise, 72½ A., 15. 10., Chr.ania.
- , Amalie, 26. 10., Bergen.
- , Ingeborg Marie, f. Heiberg, 77 A., 28. 10., Chr.ania.

- Bugge, Michal Sundt Tuxen, fhv. Proprietær, 78 A., 12. 3., Chr.ania, H: Ingeborg Marie, f. Heiberg.
- Bull, Christiane Mathilde, f. Larsen, 4. 12., Chr.ania.
- , Edvard, Premierl., 18. 2., Chr.ania.
- , Ellen Christine, 93½ A., 6. 3., Chr.ania.
- , Johs. C., Direktør, 6. 4., Chr.ania, H: Edit, f. Flack.
- , Jacob, 45 A., 13. 6., Vallø.
- , Jacob, Skibsf., 27. 8., Chr.ania, H: Sigrid, f. Tellefsen.
- , Oscar, Materialforvalter, 15. 11., Chr.ania, H: Minda, f. Thoresen.
- , Rasmus Rosing, Pastor, 71½ A., 16. 2., Bergen.
- Burchardt, Ragnvald, 58 A., 15. 3., Soltefteå, H: Anna, f. Bøyesen.
- Burggraf, Anne Margethe, f. Wolff, Amsdyrlæge B.s Enke, 9. 6., Hyllestad, Sogn.
- Bye, Hulda, 70 A., 5. 5., Chr.ania.
- Bærøe, Thekla, f. Hansen, 47 A., 20. 12., Vestby.
- Bøckman, Erasmus Dierichson, Sorenskr., 69 A., 28. 4., Stenkjær, bgr. T.hjem.
- , Søren Gottfried, fhv. resid. Kap., 71½ A., 30. 6., Stenkjær, bgr. Bragernæs, H: Louise, f. Winther.
- Bødtker, Louise Christine, f. Nissen, 22. 5., Bergen.
- Bøe, Jenny, f. Krohn, 34 A., 2. 9., Baltimore.
- , Jonas Rein, Skibsf., 39 A., 14. 8., Laxevaag.
- Bøge, A. C., 81 A., 3. 8., Chr.ania, H: Elise, f. Wichmann.
- Böhmer, Gerhardine, f. Tohrsén, 15. 8., Aasgaardstrand.
- Calmeyer, Fredrik Adler, Fængselsbetjent, 40½ A., 26. 10., Chr.ania, H: Fernanda, f. Wendt.
- Carlsen, Julie, f. Berg, Stationsmester C.s Enke, 63 A., 13. 1., Oslo.
- Carstensen, Anna, 19. 7., Chr.ania.
- Caspersen, Johanne, 83 A., 26. 12., Chr.ania.
- , Mina Benedikte, f. Christie, 17. 6., Chr.ania.
- Castberg, Anna, 23. 1., Bergen.
- Cederholm, S. H., fhv. Gartner, 86½ A., 12. 12., Chr.ania.
- Christensen, Christian, Grosserer, 7. 3., Chr.ania, H: Inga, f. von Trepka.
- Christensen, Johanne, Skolebestyrerinde, 24. 11., Chr.ania.
- , Peter Gustav, Grosserer, 1. 12., Arendal, H: Ebba, f. Esmarch.
- Christiansen, Edvard Waldemar Krogh 19½ A., 31. 1., Nordstrand.
- , Hans Lemmich, 1. 10., T.hjem.
- Christie, Dirk B., 25. 7., Kbhvn.
- , Louise, f. Lous, 11. 3., Bergen.
- , Maren Johanne, f. Brodtkorb, 76 A., 27. 12., Chr.ania.
- Clausen, Cathrine Sofie, f. Wrensted, 20. 4., Bergen.
- , Margrethe Berthea, 42½ A., 19. 9., Chr.ania.
- Claussen, Alette, Enkefrue, 87½ A., 23. 6., Chr.ania.
- Cock, Olava, f. Iversen, 76 A., 28. 4., Stockholm, bgr. Chr.ania.
- Cold, Emil W., fhv. Skibskapt., 21. 6., Chr.ania.
- Collin, Jens, fhv. Postmester, 11. 5., Vestnæs, bgr. Molde.
- Conradi, Trine, 2. 6., Chr.sand.
- Cook, Florentine, f. de Lange, 21. 3., T.hjem.
- , Thora, f. de Lange, 21. 3., T.hjem.
- Corneliussen, Liff, 25 A., 9. 5., Larvik.
- , Theodor, 67½ A., 14. 8., Chr.ania, bgr. Fr.værn.
- Coucheron, P. J. B., Skoledirektør, 84 A., 4. 11., Chr.ania.
- Coudrio, Aurelia, 31. 1., Chr.ania.
- Cramer, Emilie, 66 A., 28. 10., Chr.ania.
- Cudrio, Dorthea, 89 A., 5. 9., Skien.
- Currie, Henry Crawford, Ingeniør, 29. 9., Chr.ania, H: Marie, f. Beyer.
- Cyrén, Louise, 72 A., 2. 5., Chr.ania.
- Daae, Emma, f. Blytt, 83 A., 19. 12., Bergen.
- , Johan Christoffer Haar, Lensmand i Skodje, 51 A., 24. 4., Solnør.
- Dahl, f. Vevang, 5. 8., Chr.sund.
- , Anne, Fuldmægtig, O. M. Z. D.s Enke, 74 A., 27. 12., Chr.ania.
- , Anna E., 53½ A., 7. 9., Bergen.
- , Anna Emilie, f. Paasche, 66 A., 23. 10., T.hjem.
- , Anne, Enkefrue, 91 A., 27. 4., Chr.ania.
- , Carl, fhv. Kbmd., 84½ A., 18. 9., Fr.hald.

- Dahl, Carl, Rentenist, 76½ A., 23. 1., Fr.stad.
- , Christian E., Dyrslæge, 26 A., 21. 6., Volden, bgr. Bergen.
- , Christiane, Enkefru, 70 A., 20. 6., Drammen.
- , Christine, Frk., 1. 11., Bergen.
- , Fredrikke, f. Blom, 88 A., 10. 1., Chr.ania.
- , Gerh. Chr. Hagerup, fhv. Agent, 87 A., 22. 1., Chr.ania.
- , Gerhard, Fredrik von der Lippe, fhv. Adjunkt, 74 A., 30. 4., Kolviken, Aalesund.
- , Hans P., fhv. Konsul, 19. 11., Larvik.
- , Ingenius Julius, fhv. Handelsb., 73 A., 21. 8., Tromsø.
- , Michael Andreas, 79 A., 21. 9., T.hjem, H: Anne, f. Kristoffersen.
- , O. J., 5. 4., Asker, H: Elisabeth, f. Han en.
- , Olaf, Havnefoged, 5. 3., Arendal.
- , Petter Oluf, 75½ A., 15. 7., Strinden.
- , Poul Edvard, fhv. Jernbanekasserer, 76 A., 18. 11., T.hjem.
- , Randi, 88 A., 13. 4., Ø. Fr.stad.
- , Randi, 18. 8., Bergen.
- , Theodor Severin Hysing, 64 A., 9. 12., Bergen, H: Susanne, f. Jacobsen.
- Dahle, Fredrik Marius Bugge, 69 A., 15. 4., Egersund.
- Dahll, Laura, Frue, 25. 2., Kragerø.
- Dahlstrøm, Christian, 50 A., 25. 5., Chr.ania, H: Aagot, f. Stenberg.
- Damm, Andreas, Smedem., 52 A., 23. 11., Chr.ania, H: Marthine, f. Aronsen.
- Danielsen, Clothilde Marie, f. de Corte, 20. 8., Risør.
- Dannevig, P. N., Konsul, 24. 3., Brooklyn, H: Agnes, f. Aaberg.
- Darger, Wilhelm, Arkitekt, 20. 2., Chr.ania, H: Aslaug, f. Johnsson.
- Daidsen, Harald, Læge, 43½ A., 24. 1.
- Daidsen, Harald, Læge, 43½ A., 24. 1., Reine, Lofoten.
- , Thorvald, Skibsreder, 38 A., 9. 4., Lillehammer, bgr. Chr.ania, H: Ingeborg, f. Holm.
- Dedekam, Hans E., Bureauchef, 68 A., 18. 10., Chr.ania, H: Thora, f. Wilson.
- Dekke, Finn, Arkitekt, 29½ A., 10. 12., Minde pr. Bergen, H: Rebekka, f. Stoltz.
- Delphin, Louise, 84½ A., 27. 1., Oslo.
- Dencker, Johan, Møllebygger, 3. 12., Bergen.
- Dessen, J. Falck, 14. 9., Tønsberg.
- Dietrichs, A. Møller, fhv. Skibsf., 71 A., 22. 1., Fr.stad, H: Emilie, f. Øvergaard.
- Dietrichson, Eugenie, 86 A., 2. 11., Chr.ania.
- , Marius, Toldkasserer, 3. 4., Aalesund, bgr. T.hjem, H: Trine, f. Klüver.
- Digre, Kristoffer P., 78 A., 21. 3., T.hjem.
- Diriks, Henriette, f. Munch, Generalauditor D.s Enke, 89½ A., 11. 7., Chr.ania.
- Dons, Elise Marie, 16. 4., Chr.ania.
- Doran, Ernst Christian, 85½ A., 15. 2., Chr.ania.
- Drevelin, Sigurd, 9. 4., New York.
- Dreyer, C. F., 55 A., 25. 10., Tromsø.
- , Christian, 6. 9., Bangsund.
- , Klara, f. Greve, 50 A., 30. 3., Bergen.
- Duckert, Johanna, f. Moer, 21. 12., Voss.
- Due, Maria de la Concepcion Roj y Crovetto, 31. 8., Malaga.
- , Valborg, f. Wrensted, 20. 2., Chr.ania.
- Dundas, Gina, f. Tenggren, 52 A., 19. 5., Svolvev.
- , Laura, f. Dahl, 87 A., 23. 9., Molde.
- Dunker, Gustav, 29. 3., Minneapolis.
- Dybdahl, P., fhv. Amtsskolebestyrer, 70 A., 30. 6., T.hjem, H: Sofie, f. Dreier.
- Düwel, M. F. F., fhv. Fabrikmester, 86 A., 10. 3., Nordstrand.
- Døhlen, K. Landbrugsskolebestyrer, 57 A., 27. 12., Kalnes Landbrugsskole, bgr. Chr.ania.
- Døscher, Anna Lucie, 76 A., 8. 3., T.hjem.
- , Marie, 60 A., 14. 2., Bergen.
- Døsen, Kaja, 24. 2., Lyster.
- Døvle, Karsten Warnstedt, Cand. jur., Sekretær, 4. 3., Chr.ania.
- Ebbesen, Christian, 5. 3., forulykket, Argentina.

- Eber, Margareta Monrad, 3. 10., Hurum.
- Eberhardt, Audny, 13. 10., Chr.ania.
- Echoldt, Henriette, f. Johannesen, 11. 8., Chr.ania.
- Eckhoff, W. A., Overlærer, 80 A., 24 7., Stavanger, H: Laura, f. Breien.
- Ecktell, Sigrd Henriette, 21 A., 8. 5., Aal.
- Edler, Carl Julius, 48 $\frac{3}{4}$ A., 21. 12., Littlefork, Minn.
- Eeg, Aagot, f. Gulbrandsen, 37 $\frac{3}{4}$ A., 12. 11., Chr.ania.
- , Ingeborg Henriette, 1. 10., Bergen.
- , Richard, Styrmand, 13. 12., omkom i den mexikanske Golf.
- Eger, John Henry, Kasserer, 72 A., 4. 2., Chr.ania, H: Anna, f. Wesselberg.
- , Marcus Christian, 8. 3., Hof, Jarlsberg, H: Maren, f. Westby.
- Eggerichs, Anton, 4. 6., Chr.ania.
- Eide, Henriette, 84 A., 22. 2., T.hjem.
- Eidem, Karoline, f. Lindgaard, 82 A., 9. 9., T.hjem.
- Elden, Elna Ebbe, f. Lund, 12. 9., London, bgr. Chr.ania.
- Eliassen, Joh. E., Kbmd., 31. 12., Sarpsborg, H: Elise, f. Mossin.
- Ellingsen, Albert L., Sognepræst, 43 A., 24. 3., Gimsøy, H: Constance, f. Thorsen.
- , C. P., Værejer, 63 A., 10. 10., Aa, Lofoten.
- , Sofie, f. Kollenborg, 78 A., 25. 4., Chr.ania.
- Eng, Hulda, f. Lund, 28 $\frac{1}{2}$ A., 14. 12., Chr.ania.
- Engen, Ulrikke Charlotte, f. Todderud, 23. 12., Vang, Hedemarken.
- Engelsen, Betzy Sabine, f. Lorentzen, 62 A., 16. 1., Chr.ania.
- Erichsen, Johan Andreas Werner, 17 A., 17. 2., Tvedestrand.
- , Fine, 65 A., 12. 5., Bergen.
- , Louise Wilhelmine, f. Schüren, 80 A., 16. 6., Chr.ania.
- Eriksen, Gottfred, Paraplymager, 59 A., 13. 2., Bergen.
- Erlandsen, Christine, 74 A., 9. 6., Chr.ania.
- von Erpecom, Georg B., Fabrikejer, 54 A., 11. 5., Bergen, H: Margit, f. Bugge.
- Faag, Astrid, 20 $\frac{1}{2}$ A., 9. 4., Chr.sand.
- , Ingrid, 14 $\frac{4}{12}$ A., 10. 1., Chr.sand.
- Falch, Alfred, fhv. Slagter, 20. 9., Chr.ania.
- , N. L. F., bgr. 11. 1., Bergen.
- Falchenberg, Hartvig, A., fhv. Skibsf., 66 A., 20. 5., Chr.ania.
- , Louise, 71 A., 17. 9., Chr.ania.
- Falck, Yngvar Amble, 27 A., 27. 7., Tjøtta.
- Falkenberg, Bjarne, 22 $\frac{1}{2}$ A., 9. 10., Chr.ania.
- Fangen, Stener Joh., 12. 6., Bergen.
- Fasmer, Dina, f. Hagelsteen, 69 A., 16. 5., Bergen.
- , Jan H., Fabrikejer, 69 $\frac{1}{2}$ A., 31. 7., Bergen.
- Feinberg, Samuel Josef, Kbmd., 9. 12., Chr.ania.
- Fenchel, Marcus, Kbmd., 68 A., 27. 9., Chr.ania.
- Feragen, A., Kirkesanger, 93 $\frac{1}{2}$ A., 16. 5., Holt.
- , Johanne Kristensen, 44 A., 13. 6., Tromsø.
- Fischer, Karen, f. Holmsen, 80 A., 17. 1., Chr.ania.
- Fjeldberg, Rasmus Brochmann, 8. 5., Hitteren.
- Fleischer, Lina, 85 A., 22. 9., Chr.ania.
- Flemming, Jakobine, Enkefru, 8. 8., Moss.
- Flood, Barbra, 73 A., 15. 8., Bergen.
- Flor, Ludvig, 54 A., 26. 9., Chr.sund.
- Florentz, Henriette, f. Bruun, 69 $\frac{1}{2}$ A., 27. 2., Kviteseid.
- Flørnæss, Jørgine, 29. 5., Chr.ania, bgr. Lillesand.
- Fornander, Lars Henrik, Civilingeniør, 20. 11., Nynäshamn, H: Johanna, f. Arnesen.
- Forstrøm, Bjørn, 26. 12., Fr.hald.
- Fosnes, Maren Martha, f. Opdal, 90 $\frac{1}{2}$ A., 23. 9., T.hjem.
- Foss, Oscar, Tandlæge, 18. 2., Chr.ania.
- Fossum, Hans Christian, 37 A., 5. 11., Bergen.
- Fougner, Anton Fredrik, fhv. Sekretær, 17. 12., Chr.ania.
- , Hagbart, Cand. real, fhv. Docent, 17. 10., Chr.ania.
- , Hans Sigvart, 84 $\frac{1}{2}$ A., 4. 11., Nittedal, bgr. Chr.ania.
- , Iver, 98 A., Juni, Follebu.

- Franch, Magda, 58 A., 22. 8., Skien.
- Francke, August, 63 A., 6. 6., Chr.ania.
- , Chr., Kontorchef, 28 A., 27. 12., Chr.ania, H: Nini, f. Paulsen.
- Frantzen, Hanna, Underfoged Ove F.s Enke, 83 A., 20. 2., Sandefjord.
- Frederiksen, C. B. O., Krigskommissær, 10. 3., Chr.sand.
- Fredrichsen, Ingeborg Cathrine, f. Tønnesen, 15. 2., Chr.ania.
- Fredriksen, Hanna, f. Hjortdahl, Agent Axel F.s Enke, 52 A., 21. 7., Chr.ania.
- , Oscar, Boghandler, 5. 3., Bodø, H: Helga, f. Landmark.
- Frick, Sine, Enkefru, 15. 12., Aarstad.
- Friis, Augusta, 78 A., 6. 9., Chr.ania.
- , Jacob fhv. Direktør, 85½ A., 19. 11., Chr.ania, H: Johanne, f. Berg.
- Frimann-Dahl, Eli, f. Waack, 32 A., 14. 11., Chr.ania.
- Frisch, Erik, Juveler, 26. 4., Chr.ania.
- , Marie, Enkefru, 9. 2., Chr.ania.
- Fritzner, Bremer, 30½ A., 27. 2., Suttons Bay, Michigan.
- , Werner, fhv. Sekretær, 12. 8., Chr.ania.
- , Ulrik, Storm, 56 A., 10. 2., Chicago.
- Frost, August Aagaard Parelus, 11. 2., Chr.ania.
- , Marie, 17. 4., Drammen.
- , Thoms Hammond, fhv. Landbrugsskolebestyrer, 65½ A., 26. 5., Chr.ania.
- Færden, M. F., Provst, 17. 6., Norderhov, H: Hermine, f. Wisbech.
- Fyhn, Minda, f. Wessel, 79 A., 23. 2., T.hjem.
- Gaarder, Martha, 67½ A., 4. 2., T.hjem.
- , Paul Fredrik, Kontrabogholder, 56 A., 19. 7., Chr.ania.
- Gabrielli, Maria, f. Geijer, 84 A., 30. 4., Chr.ania.
- Gabrielsen, H., ORsagt., 15. 2., Chr.ania, H: Amanda, f. Kristensen.
- Galschjødt, Christiane Marie, 82½ A., 15. 10., Tromsø.
- Gasmann, Dorthea, f. Arnesen, Skibstømmermand Johannes G.s Enke, 76 A., 30. 11., Perth Amboy, Amerika.
- Geelmuyden, Anders Dedekam, 11. 1., Chr.ania.
- Gerhardsen, Gerhard Meidell, Lensmand, Storthingsmand, 64 A., 26. 7., Chr.ania, bgr. Finaas.
- Gerrar, Edvard, 29 A., 15. 1., Chr.sand, H: Anna, f. Torjesen
- Getz, Anton, Overdirektør ved Røros, 64 A., 28. 6., T.hjem, bisat Chr.ania, H: Clara, f. Evensen.
- Giertsen, Arnt, 22 A., 8. 4., Bergen.
- Gill, Elise Mathilde, f. Mørch, 73 A., 20. 1., Fr.stad, bgr. Sandefjord.
- Giæver, Hedvig, f. Dahl, 26. 6., Altejdet.
- Gjems, Eline, f. Walby, 7. 2., Kongsvinger.
- Gjerde, Hans Andreas, fhv. Kapt., 14. 5., Sjorsand, H: Drude, f. Krüger.
- Gjertsen, Jacob, fhv. Skibsf., 80½ A., 14. 12., Asker, H: Caroline, f. Ravnsborg.
- , L. B., fhv. Skibsf., 85 A., 2. 12., Chr.ania.
- Gjessing, Erling, 24. 4., Stord.
- , Regi, f. Wåge-Erichsen, 49 A., 24. 3., Chr.ania.
- Glad, Thora, f. Zapffe, 14. 8., New-York.
- Glette, Carl, Cand. pharm., 37½ A., 9. 1., Chr.ania.
- Glückstad, Anna, f. Hansen, 9. 1., Fr.hald.
- Gløersen, Birgitte, f. Irgens, Justitssekretær Poul G.s Enke, 77 A., 31. 12., Chr.ania.
- , Jacob, Kunstmaler, 21. 8., Chr.ania.
- Godoy, José Francisco, mexikansk Legationssekretær, 29 A., 30. 5., Chr.ania.
- Goplen, Laura, f. Pedersen, 17. 6., Fr.stad.
- Graff, Magda, f. Bamberg, 16. 1., Levanger.
- , Ludvig Joachim, Oberst, 14. 9., T.hjem, bgr. Chr.ania.
- Gram, Carl Moltke, fhv. Kbmd., 7. 3., Chr.ania.
- , Jens, Konsul, 22. 1., Nøsted pr. Drammen, H: Julie, f. Munch.
- Gran, Carl Nikolai Henriksen, 74 A., 10. 2., Strinden, H: Jonette, f. Salvesen.
- Grann, Guttorn, 51 A., 29. 3., Sandefjord.

- Gregersen, Anton Julius, 51 A., 21. 1., Chr.ania, H: Olava, f. Christoffersen.
 —, Nils, bgr. 28. 11., Modum.
 Greve, Johan Henrik Fritznér, Resid. Kap., 3. 10., Drammen, H: Sofie, f. Heffermehl.
 —, Mathias Sigwardt, Direktør, 80 A., 27. 12., Chr.ania, H: Blanca, f. Juell.
 Grimstvedt, Christian, Translatør, 19. 2., Bergen, H: Vibekke, f. Schlyder.
 Grundt, Magda, 67 A., 11. 9., Chr.ania.
 Grung, Charlotte Johanne, f. Arentz, 29. 1., T.hjem.
 —, Laura, f. Reimers, 80½ A., 10. 12., Bergen.
 Grunk, Sverre, 10. 2., Bergen.
 Grüner, Hans Jacob Rosenørn, Oberst, 89½ A., 19. 4., Chr.ania.
 —, Harald Sigurd, 23. 8., Chr.ania.
 Grøn, Andreas Fenger, Apotheker, 70½ A., 3. 3., Haugesund, H: Kristofa, f. Jansen.
 Grøn-Hansen, Sally, f. Samuelson, 25. 12., Drøbak.
 Grønn, Bina, f. Finne, 5. 5., Chr.ania.
 Grøntoft, P. Wilh., 18. 5., Chr.sand.
 —, Øistein Reidar Villy, 6. 5., Chr.sand.
 Gude, Betsy, Professor Hans G.s Enke, 22. 6., Berlin, bisat Chr.ania.
 Gulbrandsen, Juul, Fuldmægtig, 17. 3., Moss, H: Laura, f. Brun.
 Gulbranson, George, 86 A., 30. 8., Chr.ania, H: Antonie, f. Lüttensee.
 Guldberg, Enkefru, Ritmester, 62 A., 27. 4., Lørenskog.
 —, Johannes, Kapt., 37½ A., 17. 1., Veracrus.
 Gullichsen, Josephine, f. Hauer, 25. 6., Vestre Fr.stad.
 Gundersen, Henr., Skibsreder, 65 A., 22. 8., Nøtterø, H: Bertha, f. Bache.
 —, Karen, f. Faugner, 79 A., 11. 11., Brandbu.
 —, Peter Carl, Skibsf., 38 A., 29. 12., Lissabon, H: Sofie, f. Troye i Bergen.
 Guttormsen, Anna, f. Weiss, 47 A., 11. 9., Chr.ania.
 —, Georgine, f. Leth, 68 A., 9. 6., Lillesand.
 Gunnerus, Aagot, 20. 7., Stavanger.
 Goebel, Gjertrud Kroepelin, f. Barclay, 88 A., 23. 5., Ytre Arne.
 Haanshus, Marie Sofie, f. Klemetsen, 20. 9., Oslo.
 Hagen, Arnold Gynther, Maskinist, 46½ A., 23. 10., St. Servan, Frankrig, H: Emilie, f. de Lange i Bergen.
 —, Karen Anne, f. Lie, 71½ A., 8. 5., Ladeneset.
 Hall, Ulrikke Fredrikke, f. von Krogh, 82½ A., 24. 2., Chr.ania.
 Halle, Julie, f. Jensen, 19. 1., Chr.ania.
 Hallingstad, Emilie, f. Hammond, 43 A., 14. 10., Chr.ania.
 Hals, Einar, Cand. pharm., Konservator, 47 A., 29. 5., Porsgrund.
 —, Nicolai, 76½ A., 14. 4., Romedal, H: Olava, f. Horne.
 Halvorsen, Jensine, 81 A., 24. 11., Chr.ania.
 —, M., Lensmand, 65 A., 29. 12., Ringsaker.
 —, Marie, 20. 5., Saltsjøbaden.
 —, Wilh., ORsagf., 16. 2., Nordstrand.
 Hammer, Johan, Postbud, 43½ A., 23. 11., T.hjem, H: Paula, f. Larsen.
 —, Kathinka, 19½ A., 12. 10., Chr.ania.
 —, Mariane, Enkefru, 3. 5., Gøteborg.
 —, Petter Frederik, 29½ A., 8. 4., T.hjem.
 —, Signe, f. Andersen, 27. A., 31. 3., T.hjem.
 Hammond, Theodor, fhv. Børskommissær, 65 A., 1. 5., Asker, H: Margrethe, f. Vinsnes.
 Hanche, Janette, f. Hansen, 67½ A., 23. 11., Horten.
 Haneborg, A. C., Brugsejer, 73½ A., 6. 4., Høland.
 von Honno, C. W., Arkitekt, 52 A., 16. 9., Chr.ania.
 Hansen, Christine, f. Schørn, 75 A., 16. 6., Fr.hald, bgr. Os.
 —, Ellen Elisabeth, f. Svendsen, 9. 4., Ioliet, Ill., bgr. i Bergen.
 —, G. Armawer, Overlæge, 12. 2., Florø, bgr. i Bergen.
 —, H. E., Garverm., 17. 5., Skien, H: Laura, f. Holm.
 —, H. M., fhv. Musikkfører, 30. 12., Bergen, H: Olufine, f. Bernhardus.

- Hansen, Hanna, f. Schwartz, 78½ A., 28. 1., T.jem.
- , Hans, fhv. Institutbestyrer, 81½ A., 6. 3., Chr.ania.
- , Knudt Ramtzarth, 3. 2., Hvidsten, H: Marie, f. Aas.
- , Lauritz Mathias, Oberstl., 24. 12., Chr.ania, H: Cecilie, f. Samuelson.
- , Marie, 65 A., 28. 11., Chr.ania.
- , Olga Leonora, f. Henne, 32 A., 6. 6., Bergen.
- , Peter Johan, Obestl., 3. 3., Chr.ania, H: Magdalene, f. Faye.
- , Petra Marie, f. Bjørn, 7. 7., Tromsø, bgr. Lyngseidet.
- Hanssen, Carl Severin, Operasanger, 59 A., 13. 9., Chr.ania, H: Edel, f. Hau.
- , Hanna, f. Lange, Sorenskriver Nikolai H.s Enke, 73 A., 5. 2., Lillehammer.
- Hansson, Olaf, 22. 2., Chr.ania.
- Hansteen, Christopher, fhv. Højesteretsassessor, 89½ A., 10. 3., Chr.ania.
- , Mathilde, 19. 9., Hamar.
- , Nils, Marinemaler, 11. 10., Holmenkollen, H: Mimmi, f. Rytterager.
- Harbitz, Louise, f. Lunnevig, 74 A., 25. 9., Slemdal.
- Harreskou, Emilie Cathrine, f. Houmann, 73 A., 22. 6., Bryn, Bærum.
- Harris, Louise, 3. 10., Sandviken, bgr. Tvedestrand.
- , Susanna, 85½ A., 26. 4., Tønsberg.
- Hasberg, Andrea, 77½ A., 22. 7., Chr.ania.
- Haslund, Anders Juel, fhv. Politimester, 23. 12., Lillehammer, H: Ingeborg, f. Høegh.
- Hasselberg, Jens Martinus, Værejer, 80 A., 1. 1., Hopen, Lofoten, H: Magdalene, f. Geelmuyden.
- Haufl, Thr. W., fhv. Havnefoged, 14. 2., Drøbak, H: Margaret, f. Chalmer.
- Haug, S. Chr., Konsul, 19. 4., Baracoa, Cuba, H: Jemi, f. Gutzeit.
- Hauge, Haakon C., Ingeniør, 12. 7., Amerika, H: Hanna, f. Svendsbakke paa Hjuksebø.
- Haugen, Anton O., Pianostemmer, 55 A., 19. 9., Bergen, H: Caroline, f. Hvidsteen.
- Havig, Arthur, 63½ A., 4. 9., Namsos.
- , Christian Møinicken, fhv. Lensmand i Vefsen, 87 A., 10. 4., Mosjøen.
- Hegermann, Johan Ditlef, 77 A., 11. 8., Chr.ania, H: Anne, f. Mørdre.
- Hegerstrøm, Georg Adolf, 21½ A., 8. 9., Chr.ania.
- Hegge, Jens Birger Klæboe, 16 A., fra London til »Durban med Bark Thaliss«.
- Heggelund, Jafet Christian, Kontorist, 40 A., 10. 1., Bergen.
- Heggen, H., fhv. Flødningsinspektør, 79½ A., 25. 1., Larvik.
- Heiberg, Laura, f. Lorentzen, 77 A., 6. 11., Chr.ania.
- , Mathilde Elisabeth, f. Bugge, 21. 4., Moss.
- , T. E. B., Advokat, 71 A., 7. 6., Chr.ania, H: Henriette, f. Thorne.
- , Thorvald, fhv. Toldkasserer, 80 A., 17. 9., Chr.ania, H: Sofie, f. Andersen.
- Heide, Finn, 22 A., 18. 3., T.hjem.
- Heidenreich, Anna, 79 A., 24. 3., Chr.ania.
- , Ida, f. Lie, 74 A., 12. 10., Ljan.
- , Karen Lorentze, f. Andersen, 3. 1., Chr.ania.
- Heidenstrøm, Petra Sofie, f. Lysager, 27. 2., Chr.ania.
- Heijer, Oscar, Kbmd., 6. 11., Chr.ania, H: Britha, f. Østrem.
- Hein, Adolfine, f. Jacobsen, 21. 3., Arendal.
- Helland, Josefine Karoline Marie, f. Berle, 22. 3., Chr.ania.
- Hellemann, Christine, 83 A., 3. 1., Bergen.
- Helliesen, Christian, Toldb., 8. 1., Chr.ania, H: Elise, f. Samuelsen.
- , Marie, f. Oftedahl, 40 A., 21. 4., Chr.ania.
- Helmer, Ida Mathilde, f. Miøen, 68 A., 25. 1., London.
- , Per Holst, 49 A., 30. 10., Grimstad.
- Helmers, Perla Dorothea Friis, 10. 5., Vestre Aker.
- Henningsen, Jensine, 57 A., 1. 1., T.hjem.
- Henrichsen, Gunda, f. Agersøe, 64 A., 28. 12., Fr.stad.

- Henrikssen, Marie, f. Bøgh, 8. 6., Bergen.
 —, N. Bøgh, ORsagf., 5. 4., Bergen, H: Johanne, f. Pettersen.
 Henschien, Oscar, Overkonduktør, 23. 1., Hamar, H: Anna, f. Piro.
 Herlofson, Leon Didrik, 38 A., 28. 5., Gorches.
 Hertzberg, Ebbe Carsten Hornemann, Rigsarkivar, 65½ A., 2. 10., Chrania.
 Hesselberg, Christine, Lærerinde, 11. 6., Nordstrand.
 —, Harald, 20. 4., Chrania.
 Heyerdahl, Marie, Distriktslæge Harald H.s Enke, 13. 5., Chrania.
 Heym, Sofie, f. Berner, 69½ A., 30. 11., Leipzig.
 Heyrette, Nils, fhv. Bestyrer, 70½ A., 16. 7., Øvre Eker, H: Marie, f. Andersen.
 Hilsen, Nils Otto, Sorenskriver, 82½ A., 11. 4., Chrania.
 Hinrichsen, Johanne Marie Christine, f. Christensen, 17. 10., Trollesminde.
 Hirsch, Robert J. Darre, ORsagf., 46½ A., 5. 4., Hop pr. Bergen, H: Anna, f. Dekke.
 Hjort, Betzy, 87 A., 15. 11., Chrania.
 Hjortdahl, Harriet, f. Steedman, 46½ A., 24. 10., Chrania.
 Hjorth, Ferdinand, Bogholder, 46 A., 21. 6., Moss, H: Mimi, f. Michelsen.
 Hoel, Alf Ramm, Cand. pharm., 34 A., 24. 1., Chrania.
 Hoell, Birgitte, 25. 8., Chrania.
 —, Marie, f. Møller, 76 A., 22. 12., Fr.hald.
 Hoff, Alf, ORsagf., 30. 12., Chrania, H: Margrethe, f. Jacobsen.
 —, Bjarne og Øivind, 5. 7., Rissen.
 —, Borghild, 23. 1., Chrania.
 —, L. E., Maskiningeniør, 79 A., 5. 4., Oslo, H: Antonia, f. Tjomsaas.
 —, Ovedia, 27. 12., T.hjem, bgr. Selbo.
 Hofgaard, Charlotte, 18. 4., Chrania.
 —, Marie, f. Larsen, 20. 5., Chrania.
 Holm, Ingeborg Jørgine Lagertha, 85 10/12 A., 12. 12., Chrania.
 —, Karenos Theodor, Sognepræst, 66½ A., 26. 8., Urskog, bgr. Bergen, H: Cecilie, f. Gløersen.
 —, Maren Olava, 87 A., 26. 4., Chrania.
 Holm, Nicoline, f. Scheitlie, 27. 9., Horten.
 —, Nils Møller, Skibsmægler, 18. 1., Chrania.
 —, Ove, fhv. Kbmd., 87 A., 13. 6., Bergen.
 —, Sophie, 92½ A., 25. 12., Hegre, T.hjem.
 Holmboe, Cathinka, f. Stub, 74 A., 21. 3., Chrania.
 —, Fredrikke, 31. 1., Chrania.
 Holmen, Else, 68 A., 12. 7., Chrania.
 Holmsen, J. M., Skibsf., 60 A., 27. 9., Strømmen, H: Maren, f. Stovner.
 Holst, Christen Smith Stillesen, født i Drammen 12. 5. 1841, død 20. 3., Kotka, Finland, H: Agnes, f. Mørck.
 —, Hanna Eleonora, 12. 10., Tromsø.
 —, Hans D., Kbmd., 68½ A., 26. 11., Tromsø, H: Rebekka, f. Dons.
 —, Herman, 80¼ A., 2. 6., Sande, H: Petrine, f. Stangeby.
 —, Jacob, Kbmd., 92 A., 14. 11., Grimstad.
 —, Margrethe, 27. 3., Bergen.
 Holth, Peder, Gaardb., 23. 1., Nordre Odalen.
 Holtermann, Lars, 33½ A., 10. 7., Alstahaug, H: Fredrikke, f. Høe.
 —, O. S. L., Oberstl., 74 A., 22. 10., T.hjem.
 Houen, Carl, fhv. Sognepræst, 66 A., 10. 5., Stendal.
 Houge, Hedvig Georgine Døderlein, Raadmand H.s Søster, 96¾ A., 29. 4., Bergen.
 Houlder, Samuel Olaf, 7. 4., Levanger, H: Sofie, f. Baltzersen.
 Hultgreen, Arnholdt, Kontorfuldm., 33 A., 11. 9., Strøm pr. Drammen, H: Janna, f. Moss.
 Huseby, M., Gaardejer, 8. 6., Chrania, H: Emilie, f. Guidotti.
 Huus, Hanna Jenny, 20A., 23.6., Bergen.
 Hvistendahl, P. G., Skibsf., 80½ A., 3. 11., Skaatø.
 Hvoslef, Hans O., 80½ A., 28. 10., Chrania, H: Anna, f. Blom.
 Hygen, Karen, f. Schøyen, 80 A., 24. 8., Fr.stad.
 Hoydahl, Georg Alfred, Farmaceut, 59 A., 6. 8., Chrania, H: Anna, f. Mosgaard.

- Jachwitz, Thea, 82 A., 14. 7., Chr.-ania.
- Jacobsen, Jacobine, f. Singdahlsen, 73 A., 22. 9., Tønsberg.
- , Martha, f. Dreyer, 72 A., 22. 2., Bergen.
- Jahnsen, Marius, fhv. Skibsf., 70 A., 14. 11., Chr.ania, H: Lina, f. Nicolaysen.
- Jahrmann, Einar Fredrik, 27 A., 1. 2., Chr.ania.
- Jakhelln, Ragnhild, f. Astrup, 28. 9., Chr.ania.
- Jacobsen, Johan, Styrmand, 22. 12., Odda, H: Hanna, f. Lie.
- James-Hansen, Ovidie, f. Jansen, 59½ A., 7. 6., Solhaug pr. Dimmelsvik.
- Jansen, J. J., fhv. Sognepræst, 68 A., 1. 8., Ringebu, bgr. Chr.ania, H: Therese, f. Schroeter.
- , James Christian, Marineløge, 25. 11., Horten.
- Jarmann, August, fhv. Postmester, 25. 9., Lillehammer.
- Jebsen, Pauline Severine, f. Abel, 82½ A., 23. 5., Skien.
- , Sophia, Enkefru, 14. 3., Bergen.
- Jelstrup, Anna, f. Vold, 78 A., 22. 6., Værdalen.
- , Arne, Bureauchef, 47 A., 11. 8., Chr.ania, H: Gudrun, f. Logn.
- , Caroline, f. Steen, 82 A., 19. 3., Vinderen, bgr. Levanger
- Jensen, J. W., fhv. Skibsf., 30. 1., Chr.ania, H: Marie, f. Fliflet.
- , Johan Henrik Hassel, 25. 8., Chr.-sand.
- , Wilh. Fredrik, Postmester, 58 A., 7. 7., Mesnalien, bgr. T.hjem, H: Inga, f. Skoppel.
- Jenssen, Arne Margido, Kontorist, 21 A., 19. 3., T.hjem.
- , Chr., Samlagsbestyrer, 70 A., 24. 4., Sandefjord, H: Jacobine, f. Zimmermand.
- , Margrethe Christine, 74 A., 12. 11., T.hjem.
- , Olaug, 16 A., 1. 8., T.hjem.
- Jervell, Alida, f. Brøgger, 29. 3., Aalesund.
- Jespersen, Hanne Jonea, f. Houge, 19. 6., Bergen.
- Jesten, Britta, f. Langfeldt? 18. 8., Casselton, Amerika.
- Johannesen, Carl, Kontrabasist, 63 A., 10. 8., Bergen, H: Kathinka, f. Lund.
- Johannessen, Marie Kornelia, f. Grahl, 11. 10., Bergen.
- Johannsen, Anne Cathrine, f. Høyer, 89 A., 1. 2., Larvik.
- Johansen, Anders, Bankbogholder, 24. 2., Chr.ania, H: Jenny, f. Steenberg.
- , L. B., Højestereadvokat, 63½ A., 26. 4., Chr.ania, H: Lina, f. Verdich.
- Johanson, Hans Christian, Maskinmester, 69¾ A., 17. 2., Bergen, H: Bolette, f. Dreyer.
- Johnsen, Amalie, f. Lund, 78 A., 7. 10., Bergen.
- , Amalie, f. Grung, 12. 11., Bergen.
- , Augusta Emily, f. Fristedt, 75 A., 9. 9., Tjømo.
- , Bertha Alexia, 18. 2., Chr.ania.
- , Emarense Sofie, f. Arentz, 87 A., 1. 6., Bergen.
- , J. M. Meldal, 78 A., 14. 5., Chr.ania, H: Julie Meldal, f. Rynning.
- , Ragnhild Karoline, f. Brensholm, 28 A., 24. 12., T.hjem.
- Jordan, F. W., Fabrikejer, 70 A., 31. 1., Bygdø.
- Jost, Carl, Bankchef, 19. 4., Chr.ania.
- Irgens, Helga, 1. 10., Bergen.
- , Ingrid Margaret, 19. A., 28. 2., Winnetka, Ill.
- , Isak, 89 A., 4. 5., Halsenø.
- , Niels, Cand. jur., 16. 12., Chr.ania.
- Irion, Astrid, 26. 12., Chr.ania.
- Isachsen, Thea, 84 A., 21. 11., Chr.ania.
- Isberg, Hanne, 70 A., 17. 1., Bergen.
- Iuell, Dora, f. Køber, 52 A., 22. 2., Arendal.
- Iversen, Fredrik Wilhelm, fhv. Ritmester, 73 A., 30. 7., Kolbu, Toten.
- , Ivar Aaby, ORsagt, 38 A., 7. 9., Chr.ania.
- , Lauritz, 24. 11., Chr.ania, H: Aagot, f. Lund.
- Jæger, Agnes Marie, f. Foss, Sørenskriver Hans Henrik I.s Enke, 88 A., 2. 2., Chr.ania.
- Kaarsberg-Hansen, Anton S., 56 A., 16. 7., Chr.ania, H: Emma, f. Wigelsen.

- Kaas, Bernt, Verksmester, 56 A., 10. 8., Chr.ania.
- Kahrs, Friman, 13. 1., East-Haddam, Conn., H: Marie, f. Wiese.
- Kaurin, Chr., Ingeniør, 1. 5., Presterød pr. Tønsberg, H: Emilie, f. Malling.
- , Jacob Aars, 40 A., 26. 11., Aas, H: Laura, f. Dahl.
- Kavli, Ragnhild Johanne, f. Bentzen, 10. 2. Chr.ania.
- Kay, Hans Christoffersen, fhv. Gaardbruger, 69 A., 27. 6., Chr.ania.
- Keyser, Mary, f. Sewell, 7. 10., Chr.ania.
- Kielland, Emma, f. Bielenberg, 37 A., 6. 3., Chr.ania.
- , Morten, 8. 12., Bergen.
- Kihlgren, Carl Johan, 16. 11., Chr.ania, H: Marie, f. Green.
- Kirkevold, Barbara Marie, f. Landmark, 81½ A., 23. 12., Jaren pr. Fr.værn.
- Kirsebom, Jacobine Helmine, f. Tvedt, 3. 8., Sogndal, Dalene.
- Kiønig, Bolette, 8. 10., Ronneby Brunn.
- , Ole Christian, fhv. Resid. Kapel. til Lier, 71 A., 13. 3., Sylling.
- Kjær, Birgitte, f. Ege, 64 A., 2. 4., Chr.ania.
- Kjærboe, Vilma Harriet, 21 A., 10. 1., Chr.ania.
- Klem, Jørgen, Dampskibsf., 79½ A., 20. 10., Kragers.
- Klemmetsmo, Marie, f. Valeur, 90 10/12 A., 20. 3., Ljan.
- Klepzig, Fr., Murmester, 20. 8., Chr.ania.
- Klinck, Fredrikke, Enkefru, 77 A., 28. 1., Bergen.
- Klinge, Johan Kalman, Overvogter, 63 A., mellem 30. 11.—7. 12., T.hjem.
- Klingenberg, Hilda Johannesdatter, f. Klingenberg, 68 A., 10. 1., T.hjem.
- , Thorleif Olavssen, Overlærer, 6. 2. Drammen.
- Knag, Lars J., 87½ A., 10. 8., Haus, bgr. Bergen.
- Knapp, Maria Geetmuyden, f. Seel, 54 A., 17. 1., Chr.ania.
- Knoff, Johanne Cathrine, f. Bernhoft, 86 A., 23. 4., T.hjem.
- , Ulrik, 78 A., 19. 4., Værdalsøren, T.hjem.
- Knoph, Otilie, 64½ A., 6. 11., Chr.ania.
- , Petter, U., 81 A., 25. 8., Terraak, H: Rikke, f. Hyll.
- , Thea, 23. 2., Chr.ania.
- Knudsen, C. Andor, Postmester, 30. 9., Haugesund.
- , Ragnvald, Sognepræst, 45 A., 22. 6., Gjerstad, bgr. Gran., H: Lina, f. Kildahl-Hansen.
- Knudtsen, Berthe, f. Bruun, 75½ A., 15. 9., Høie pr. Hamar.
- Knutzen, Hans P., fhv. Bagermester, 79 A., 2. 6., Chr.ania.
- Knøsen, Karloth, 3. 1., Vaaler, Salør.
- Koch, Magnus Eivind, Adjunkt, 2. 8., Valle, bgr. Chr.ania.
- Kokk, Maren, Dorthea, 82 A., 11. 7., Chr.ania.
- Kokkin, Emil, Landhandler, 8. 2., Vaaler, Solør.
- Kolban, Henriette Barbara, f. Eriksen, 44 A., 24. 7., Stokmarknes.
- Kolbjørnsen, N. A., Distriktslæge, 10. 2., Land, H: Henriette, f. Pay.
- Kolderup, Mina, Enkefru, 19. 12., Chr.ania.
- Koller, Maren, 73 A., 30. 3., Chr.ania.
- Konow, Joachim, Ingeniør, 78 A., 4. 11., Kbhvn., bgr. Bergen 14. 11., H: Louise, f. Falsen.
- , Mary, 16. 3., Bergen.
- Kortoe, Bredo Waldemar, Maskinist, Auckland, i W. Z., ingen Tidsangivelse.
- Korto, Victor Bjarne, Styrmænd, druknet, Amerika, ingen Tidsangivelse.
- Koth, Bertha, 21. 3., Düsseldorf.
- Kraabel, Caroline, f. Lind, 92½ A., 24. 2., Lillehammer.
- Kraft, Elisabeth, 69½ A., Frue, 12. 3., Chr.sand.
- Kramer, Carl Martin, Graver, 2. 1., Bergen, H: Augusta, f. Bakker.
- Krause, Lina, f. Eisenreich, 18. 3., Chr.ania.
- Krefting, Jacob Roshau, Maskingeniør, 53½ A., 7. 2., Hamar, H: Sophie, f. Krefting.
- Kringen, Kaare, 23. 12., Tvestrand.
- Krog, Christian, Gaardbruger, 33 A., 21. 3., Frosta, H: Gusta, f. Valberg.
- , Johan, Gartner, 88½ A., 23. 1., Levanger.

- Krog, Truls Christian, Skibsfører, 30. 10., Horten, bgr. Borre, H: Elise, f. Sverdrup.
- , Wilhelmine, 18. 2., Tønsberg.
- Kroglund, Henriette Marie, f. Buchholdt, 44 A., 1. 12., T.hjem.
- Krohg, Stine Dorothea, 68 A., 12. 4., Vaage.
- Krohn, Carl Asbjørn, 4. 12., Tyssedal, H: Anna, f. Lilleøren.
- , Elisif, f. Rohl, 57 A., 1. 12., Farsund.
- Kross, Finn, Inf.kapt., 29. 6., Chr-ania, H: Thally, f. Bull.
- Kruse, Inga, f. Scherffenberg, 12. 11., Chr-ania.
- Krøger, Jens J., Skibsf., 66 A., 22. 5., Arendal.
- Kroepelien, Jacob, 21. 10., Bergen, H: Johanne, f. Tausan.
- Kuhle, Soren Martin, 81 A., 20. 2., Bergen, H: Mine, f. Sevald.
- Kvam, Adolfine Emilie, f. Thune, 73 A., 2. 11., Chr-ania.
- Kyhn, Liv, 17. 4., Chr-ania.
- Lagerfeldt, Mathias Mørkman, 13. 9., T.hjem.
- Lagesen, Anders, Kapt., 48 A., 31. 10., Chr-ania, H: Fanny, f. Gay.
- Lampe, Beate Christine, 72 A., 20. 5., Bergen.
- Landgraff, Augusta, Kassererske, 21. 6., Chr-ania.
- , Mathilde, f. Ovesen, 6. 7., Horten.
- Langaard, Thea, 7. 1., Chr-ania.
- Langberg, Janna, f. Wathne, 56 A., 6. 12., Bergen.
- , Magdalen, f. Mejdell, 14. 1., Chr-ania.
- Lange, Annie, 28 A., 26. 9., Ullern.
- , Christinus Castberg, Provst, 82½ A., 20. 12., Sandefjord.
- , Inger Laurine, f. Andersen, 1. 6., Gvarv, bgr. Chr-ania.
- de Lange, Nils Jacob, 11. 9., Bergen.
- Langfeldt, Anton F., Skibsf., 63 A., 2. 2., Egersund, H: Inga, f. Jensen.
- , Wilhelm, B., fhv. Lods, 84½ A., 18. 6., Ny Hellesund.
- Larsen, Lina, f. Neunkirchen, 57½ A., 5. 3., Chr-ania.
- , Kr. Marinelæge, 42 A., 19. 4., Horten, bgr. Tønsberg, H: Margit, f. Ruud.
- Larsen, Ments, Lærer, 73 A., 26. 3., Leinstranden, H: Barbro, f. Lund.
- , Olava Dorothea, Skoleinspektør Chr. Fr. L.s Enke, 74 A., 2. 2., Chr-ania.
- Larssen, Rikke Rosendahl, 23. 2., Bergen.
- Lassen, Enkefru, 21. 8., Bergen.
- , Øystein, Ingeniør, 22. 4., Drammen, H: Anna, f. Næumann.
- Lasson, Georgine, 78 A., 29. 8., Bergen.
- Leganger, Wilh. Nicoll, Sognepræst, 70 A., 19. 9., Høland.
- Lehmann, Birgitte, Dampskibsexp. Aug. L.s Enke, 70½ A., 3. 3., Drøbak.
- Lem, Andrea, f. Landmark, 96 A., 9. 1., Sogndal, Sogn.
- Lenschow, Ragna, f. Sell, 31. 12., Chr-ania.
- Levin, Anders, fhv. Skrædderm., 82 A., 12. 9., Chr-ania.
- Lie, Birgitte, nær 90 A., 25. 7., T.hjem.
- , Carl, Justitiarius, 20. 6., Lillehammer, H: Marie, f. Thaulow.
- , Gunnar, Sognepræst, 16. 8., Lom, bgr. Dovre.
- , Johanne, 95 A., 20. 9., Nordst.and.
- , Knud, 52 A., 26. 1., Chr-ania.
- , Marit, 24. 4., Aadalen.
- , P. C., fhv. Lensmand, 79½ A., 10. 3., Fjeld, H: Kari, f. Fjelde.
- , Randi, f. Grendahl, 11. 8., T.hjem.
- , Stina Andrea, 30. 10., Chr-ania.
- Lieblein, Dagny, Professorinde, 26. 12., Berlin.
- , Th., fhv. Distriktskasserer, 55 A., 1. 8., Drammen.
- Lied, Marit, f. Eidsvaag, 78 A., 21. 12., Brevik.
- Lilja, Thomas, Maler, 33 A., fra Finland, mellem 30. 11.—7. 12., T.hjem.
- Lind, Christine, 91½ A., 20. 1., Chr-ania.
- , Marie Caspara, 33 A., 8. 2., Jølster.
- Lindahl, Johan Fredrik, fhv. Lærer, 74 A., 10. 2., Østre Toten.
- Lindgaard, Alfred Bjerck, 37½ A., Sept., Winnepeg, Canada.
- , Jens Nikolai, 77½ A., 13. 3., T.hjem.
- Lindholm, Johan August, Skrædder, 8. 9., Chr-ania.

- Lindstrøm, Johan, Skipper, 13. 9., Tromsø.
- Lindtner, Albertine Randine, f. Andersen, Musikfurer L.s Enke, 77 A., 9. 11., Bergen.
- Lockwood, Justus Henry, 10. 12., Dresden.
- Lohman, Anton, 28½ A., 28. 5., Nürnberg.
- Lorange, Josepha, f. Tybring, 76 A., 12. 2., Chr.ania.
- Lorentzen, Jens Claus Duus, Bankkasserer, 62½ A., 16. 11., Chr.-sund, H: Mathilde, f. Nerhus.
- , Jessie, 20. 11., Drammen.
- , Jørgine Adolfine, f. Hansen, 53 A., 2. 3., Bergen.
- , Th., Distriktslæge, 66 A., 12. 2., Aalesund, H: Karen, f. Berner.
- Lowzow, Otto Fredrik, fhv. Toldb., 82 A., 17. 8., Stavanger.
- Lude, Christine, Enkefru, 75½ A., 19. 1., Bergen.
- Lund, Elen Margrethe, 78½ A., 13. 2., T.hjem.
- , Fredrikke, f. Norseng, 39 A., 7. 6., Hamar.
- , Hans Geelmuyden, Distriktslæge, 2. 7., Sandnæs, bgr. Stavanger.
- , Johanne Sofie, f. Gundersen, 35 A., 15. 11., Levanger, bgr. Onarheim.
- , Ivar Otto, 45 A., 8. 6., Canada, H: Johanne, f. Bagge.
- , Knud Jæger, 9. 6., Bergen, se Alstadhaug, H: Sara, f. Morch.
- , Laura Mathilde, f. Larsen, 3. 3., Bergen.
- , Marie, 25. 3., Chr.ania.
- , Wilhelm, Stationsmester, 50 A., 22. 4., Flekkefjord, H: Jacoba, f. Haarvig.
- Lundberg, P. A., Verksejer, 69½ A., 22. 2., Chr.ania.
- Lundby, M., fhv. Lærer, 18. 5., Chr.-ania, H: Mathilde, f. Bentzen.
- Lunde, Gurine, Enkefru, 92½ A., 17. 8., Chr.ania.
- , Haakon, Dekorationsmaler, 46 A., 6. 10., Chr.ania, H: Henrikke, f. Hansen.
- , Ole O., 78 A., 21. 8., Vaage.
- Lundmark, Johanne, Enkefru, 82 A., 27. 2., Chr.ania.
- Luth, Jensine, 81 A., 24. 4., Chr.ania.
- Luth, Pauline, f. Balchen, 81 A., 13. 10., Fjøsanger.
- Lyche, Ivar Heyerdahl, Postfuldm., 12. 5., Chr.ania.
- Lydersen, Sofie, f. Hals, 5. 8., Tvedestrand.
- Lühnenschloss, August Ferdinand, 75 A., 13. 6., Gaasøen.
- Lyng, Emilie, Cand. philos. Anneus L.s Enke, 3. 8., Chr.ania.
- , Louise, 59½ A., 22. 1., Ths. Angell's H., T.hjem.
- , O. T. M., Skibsreder, 96 A., 14. 5. Kragerø, H: Mimi, f. Andersen.
- Lysholm, Jørgen Bernhoft, 59 A., 17. 3., Chicago.
- Lystrup, J., Kbmd., 60½ A., 3. 3., Chr.ania, H: Augusta, f. Korsbøen.
- Løchen, Gunhild Dorothea Johanne, f. Bye, 72 A., 22. 5., Hønefos.
- Løchstøer, Olivia, fhv. Telegrafistinde, 3. 2., Chr.sand.
- Løchting, Alexander, fhv. Bagermester, 25. 8., Chr.ania.
- Løcke, Tronda Nora, f. Rusing, 1. 4., T.hjem.
- Lønseth, Simon A., Bogholder, 10., 1., T.hjem.
- Maagerøe, Anne Helme, f. Holst, 75½ A., 5. 2., Drammen.
- Madsen, Rikka, f. Dahl, 51½ A., 16. 1., Chr.ania.
- Magnus, Julie, Enkefru, 81½ A., 6. 5., Chr.ania.
- , Peter, 86 A., 2. 12., Bergen.
- Mangschou, Ida Dorothea, f. Brostrup, 76½ A., 26. 2., Chr.ania.
- Marcussen, Rudolf William, Tandlæge, 27 A., 29. 2., Arendal, H: Henny, f. Henriksen.
- Marnburg, John Christian, Stud. med., 5. 8., Drøbak.
- Martens, Ditlef Christian, fhv. Skibsf., 86 A., 14. 8., Chr.ania, H: Catharina, f. Smith.
- Martini, Daniel Emil, 83½ A., 16. 1., Grimstad.
- Maske, Gusta Regine, 70½ A., 20. 3., T.hjenu.
- Mastrup, Emilie, Raadm. M.s Enke, 9. 4., Chr.ania.
- Matheson, Valdemar, Kbmd., 68 A., 18. 1., T.hjem, H: Caroline, f. Schmidt.

- Meier, Inga, f. Sundt, 21. 11., Chr.ania.
 Meinich, Henriette, f. Wibye, 30. 4., Chr.ania.
 —, Lauritz Weidemann, fhv. Distriktsbergmester, 76 A., 1. 12., Vestre Aker, H: Anna, f. Hoffmann.
 Mejlænder, Jens Rudolf, Dampskibsf., 20. 1., Stavanger, H: Selma, f. Idsøe.
 Melhuus, Esther, 20. 12., Vestre Aker.
 —, Nils, fhv. Storthingsmand, 73 A., 28. 2., Melhus.
 Mellbach, Sofie, 16. 3., Chr.ania.
 Meyer, Agnes Henriette, 24. 6., Bergen.
 —, J. C., 7. 12., Aarstad.
 —, Johan Helmich, 23. 7., Aas.
 —, Lauritz, 27. 3., Bergen, H: Christine, f. Mohn.
 —, Søren J., Konsul, 78 A., 21. 11., Vardø, H: Anna, f. Stuwitz.
 —, Trygve, Ingeniør, 28 A., først i Januar, Kalifornien.
 Michelet, Augusta Elisabeth, f. Juel, Oberstinde, 70¼ A., 13. 8., T.hjem.
 —, Noline, 74½ A., 1. 9., Chr.ania.
 Michelsen, Carl Fredrik, 72 A., 4. 11., Fr.stad, bgr. Oslo.
 —, Lars, Kbmd., 19. 11., Chr.ania.
 Middelthon, Solveig, 16. A., 6. 7., Stavanger.
 Moberg, Dagmar Christine, 16½ A., 19. 3., Chr.ania.
 Moe, Cathrine, f. Maartmann, 59 A., 31. 5., Chr.ania.
 —, Charlotte, f. Middelthon, ORsagf., J. A. M.s Enke, 15. 3., T.hjem.
 —, Karoline Albertine, f. Høgsager, 85¾ A., 24. 12., T.hjem.
 —, Sofie, Enkefru, 13. 4., Chr.ania.
 Moestue, Annette Martine, f. Finne, 86½ A., 15. 2., Chr.ania.
 Mogensen, Nils, Skibsreder, 4. 8., Borøen, Dybvaag.
 Mohn, Anne Valeria, f. Paasche, 69 A., 30. 5., Chr.ania.
 —, Peter, Stud. med., 22 A., 10. 1., Bergen.
 —, Wilhelm, Sanitetskapt., 66 A., 28. 5., Chr.ania.
 Mohr, Wenche, 1. 12., Storetvedt Gaard, pr. Bergen.
 Morgenstjerne, Carl, 5. 3., Chr.ania, H: Dorothea, f. Stub.
 Mosling, Einar T., Indrulleringsbetjent, 13. 5., Kragerø.
 Mossin, Ove, Opdagelseschef, 62 A., 21. 11., Chr.ania, H: Amy, f. Hodges.
 Mowinckel, Gerhard, 50 A., 5. 1., Sandtander.
 Myhlenphort, Mathilde Ivardine, 76 A., 20. 3., Bergen.
 Myhr, Aase Christine, 14. 11., Chr.ania.
 Myhre, Chr., Tolddb., 1. 2., Lillesand.
 Müller, Anders H., 3. 3., Brooklyn.
 —, Cathinka, 6. 6., Bergen.
 —, Fredrik Christian, fhv. Foged, 84 A., 1. 9., Chr.ania, H: Hanna, f. Wang.
 —, Georg Fredrik, Fyrassistent, 35 A., 17. 10., Chr.sand.
 —, Helene, f. Jacobsen, Telegrafb. Chr. M.s Enke, 15. 1., Chr.ania.
 —, Johan Georg, fhv. Kbmd., 80 A., 26. 2., Bergen.
 —, Johanne Margrethe, f. Eger, 1. 2., Bergen.
 —, Marie, f. Prahl, 76½ A., 29. 12., Alver.
 —, Mette Margrethe, f. Holan, 69 A., 19. 3., Værdalsøren.
 —, Trine Marie, f. Arentz, 54 A., 12. 11., Chr.ania.
 Myrebøe, Gustav, Cand. theol., 12. 12., Chr.ania.
 Møller, Carl Engebret, Ingeniør, 27. 7., Horten.
 —, Dikka, f. Anker, 26. 11., Chr.ania, bgr. Thorsø.
 —, Hans, Konsul, 82 A., 28. 11., Porsgrund, H: Caspara, f. Holter.
 —, Theodor, Bager, 15. 1., Bergen, H: Marie, f. Hansen.
 —, Thomas, fhv. Bankkasserer, 75½ A., 11. 2., Bergen, H: Didrikke, f. Fischer.
 Mørck, Julius, 56 A., 24. 9., Chr.ania, H: Dorthea, f. Egeberg.
 Nagel, Martha, 52 A., 28. 10., T.hjem.
 Nagell, H. J., Proprietær, 78 A., 21. 7., Bestum.
 —, Hans E., Skræddersvend, 51 A., 25. 2., Bergen.
 —, Jacobine Severine, f. Mathisen, 75 A., 7. 4., Leikanger, Sogn, bgr. Ullern.
 —, Marie M., Enkefru, 82 A., 1. 2., Bergen.
 —, Sivert, 27. 10., Voss.

- Nannestad, Anthon M. S., Island Bay, Wellington, N. Z., f. 22. 5. 1852, d. 29. 5. paa en Sørejse.
- , Margrethe, 80½ A., 7. 1., Chr.ania.
- Nerdrum, Elise, f. Blom, 11. 11., Chr.ania, bgr. Fr.værn.
- , Scott Marion, 18½ A., 12. 4., Chr.ania.
- Nestaas, Paul Rognald, Student, 19 A., 19. 4., Moss.
- Newell, William Bernhard, 30. 1., Bergen, H: Ragnhild, f. Christiansen.
- Nielsen, Bernhard, Skibsreder, 64 A., 4. 7., Chr.ania, H: Sophie, f. Lie.
- , Fredrikke Louise, 75 A., 7. 7., Bergen.
- , H. Paus, Børskommissær, 67 A., 18. 9., Skien.
- , Marie C., Enkefru, 79½ A., 1. 12., Nordstrand.
- , P. O., Havnefoged, 8. 11., Sandefjord, H: Margrethe, f. Lange.
- , Jenny, f. Sevaldsen, 39 A., 15. 1., Chr.ania.
- Nielsen, Johan, Landskabsmaler, 76 A., 11. 1., Chr.sand.
- Nilsen, Berent, 3. 12., Hamburg, H: Lydia, f. Jahns.
- , Nils, Skibsf., 45 A., 16. 11., Kraakerøy, H: Ragna, f. Lund.
- Nilsson, Nils Edvin, Disponent, 43 A., 15. 8., Kullebo pr. Stehag, H: Gudrun, f. Frost.
- Nimb, Mally, f. Fasting, 8. 11., Maaren, bgr. Chr.sund.
- Nissen, Elisabeth, Enkefru, 86 A., 18. 10., Orkedalen.
- , Emilie, 69 A., 16. 5., Chr.ania, bgr. Kbhvn.
- , Sofie, f. Normann, 85½ A., 6. 6., Chr.ania.
- Nordbye, Mathilde, Enke efter Kbmd. Julius N., 58 A., 1. 5., Chr.ania.
- Nordby, Thea, 90½ A., 8. 3., Chr.ania.
- Nordhausen, Nathalie, Frue, 28. 6., Bergen.
- Norland, A., ORsagf., 45 A., 14. 1., Egersund.
- Norman, Hans Daae, fhv. Postm., 70 A., 12. 4., Chr.ania.
- , Nils, Stenografrevisor, 16. 11., Chr.ania.
- , Peder Hauge, Gymnasiast, 18 A., 13. 3., T.hjem.
- Normann, Anne Petrea, 80½ A., 9. 12., Chr.ania.
- , Signe Nathalie, f. Berg, 26 A., 25. 10., T.hjem.
- Norstrand, Carl C. H., 23. 10., Kbhvn.
- Norwick, Sigurd, 18. 1., Chr.ania.
- Nullmeyer, E. C. H., 72 A., 16. 12., Chr.ania.
- Nygaard, Jens, Kbmd., 59 A., 8. 1., Chr.ania, H: Anna, f. Næss.
- , Marius, Rektor, 7. 2., Chr.ania.
- Næss, Ulrich B. von Krogh, 11. 6., Wien.
- Nørgaard, Anna, 89 A., 20. 4., Chr.sand.
- Odberg, Randi Johanne, f. Irgens, 55 A., 20. 4., Hvarnæs pr. Larvik.
- Offenberg, Chr. K., 15. 8., Chr.ania, H: Helga, f. Halvorsen.
- , Hanne Christine, 40 A., 31. 10., Chr.ania.
- Oftedahl, Lauritz, Hotelvært, 61 A., 8. 2., Lillestrøm.
- , Th. Norberg, Kanalinspektør, 91 A., 23. 5., Fr.hald.
- , Thora, 18. 4., Chr.ania.
- Ohldieck, Ellen Birgithe, f. Grung, Skibsf.s Enke, 69 A., 12. 7., Bergen.
- Ohme, Gunval, fhv. Skibsf., 55 A., 24. 11., Chr.ania, H: Betzy, f. Hoffner.
- Olafsen, Karoline Ludovika Augusta, f. Mohr, 4. 7., Berlin.
- Olsen, Anna Benedicte, f. Hoff, 34 A., 28. 8., Chr.ania.
- , Antonette Caroline, f. Lund, 89½ A., 16. 1., Moss.
- , Gunnar, Redaktionssekretær, 47 A., 5. 4., Chr.ania.
- , Margrethe Elisabeth Fleischer, 23 A., 26. 6., Kongsberg.
- , Martin, Kbmd., 53 A., 15. 4., Vardø, H: Jenny, f. Bugge.
- Onsager, L., Bankadministrator, 1. 2., Drammen.
- Onsum, Harald, 93½ A., 21. 1., Veblungsnæs.
- Oppen, Anna Cecilie, f. Hesselberg, 74 A., 26. 2., Gloppe pr. Larvik.
- Osten, Fredrikke, 9. 8., Bergen.
- Ottesen, Maren Oline, f. Olsen, 79 A., 9. 2., Chr.ania.
- , Mary, 26. 4., Berlin.
- Paasche, Anne Christine, f. Svendsen, 4. 11., T.hjem.

- Paasche, Johan Fredrik, Uhrmager, 11. 11., T.hjem.
- Paaske, Louise, f. Nielsen, Distriktsbergmester P.s Enke, 78 A., 5. 11., Chr.ania.
- Paludan, Elisabeth, 2. 8., Kbhvn.
- Parelius, Rasmus Brockmann, 79 A., 7. 2., Chr.ania.
- Paulsen Fredrikke, f. Bruun, 92 A., 3. 8., Larvik.
- , Ole Jørgen, Stud. med., 23½ A., 12. 12., Chr.ania.
- Paulseth, Amalie Margrethe, f. Stenhammer, 49 A., 1. 9., Chr.ania.
- Paulus, Olaf, 29. 6., Stavanger, H: Dagny, f. Nitter.
- Paus, Marie Elise, 74 A., 2. 3., Chr.ania.
- Paust, Otto, Skibsf., 66½ A., 18. 6., Chr.ania.
- Pay, Peter Vogt, fhv. Skibskapt., 82 A., 27. 9., Strømsø.
- Pedersen, Peder Johan Brandt, 3. 7., Brasilien.
- Pederson, Gulowna, f. Andorsen, 21. 2., Chr.ania.
- Peersen, Peter L., Adjunkt, 28. 2., Chr.sand.
- Pehrson, Nilsinda, f. Bergh, 10. 10., Chr.ania.
- Petersen, Anne, Enkefru, 93½ A., 9. 11., Chr.ania.
- , Claus Thomas, Kommandør, 82 A., 13. 9., Chr.ania.
- , Jacob, Konsul, 9. 1., Holmestrand.
- , Lars, fhv. Skibsf., 3. 3., Hellerup pr. Kbhvn, H: Dora, f. Ultsch.
- , Oluf C., Skibsmægler, 25. 1., Glasgow.
- Peterson, Richard Momme, 5. 11., Vestre Aker.
- Pettersen, Emil, 3. 5., Bergen.
- , Hans Sigurd, Stud. jur., 25 A., 28. 9., Bergen.
- Piene, Henriette Jacobine, f. Aubert, 73 A., 21. 1., T.hjem.
- , J. C., Grosserer, 2. 7., Helsingborg.
- Piscator, Sofie, Enkefru, 82½ A., 11. 4., Chr.ania.
- Platou, Karine, f. Hagerup, 18. 1., Stavanger.
- Pleym, Øivind H., Guldsmed, 35 A., 18. 6., Bergen, H: Margrethe, f. Lervik.
- Plünneke, Sverre Schwalenberg, 22½ A., 28. 2., Grefsen, bgr. V. Fr.stad.
- Poulsen, Trygve, Stud. min., 22½ A., 16. 7., Chr.ania.
- Prebensen, P. D., Skibsreder, 70 A., 2. 12., Risør.
- Prietz, Friedrich, 26. 7., Chr.ania, H: Auguste, f. Schubert.
- Præsterud, M. H., Kommandersergeant, 23. 5., Chr.ania, H: Inga, f. Strøm.
- Quitza, P. A., Fyrvogter, 8. 7., T.hjem.
- Randers, C. A., fhv. Distriktslæge, 11. 2., Askim, H: Anna, f. Randers.
- Rasch, Carl Magnus, Skomagerm., 81½ A., 17. 10., Bergen.
- Reich, Mimi, 13. 7., Svartvik, Sundsvall.
- Reiersen, Charlotte, f. Moe, 66 A., Boghandler K. R.s Enke, 26. 8., T.hjem.
- , Richard A., fhv. Brugsb., 74½ A., 11. 12., Chr.ania.
- Reimers, Hanna Marthine, f. Wathne, 21. 6., Bergen.
- , Helene O., f. Holm, 64 A., 29. 7., Kbhvn.
- Rein, Olaf Sigurd, 21½ A., 8. 10., Pensacola.
- , Otilia, f. Finckenhagen, 10. 5., Chr.ania.
- Reinertsen, Adolf, fhv. Lods, 82⁹/₁₂ A., 23. 11., Chr.ania, H: Karen, f. Røed.
- , Christian, 37 A., 13. 1., Chr.ania, bgr. Hisø.
- , Juliane R., f. Olsen, 77¼ A., 17. 2., Bergen.
- Rieber, Dagny Madeleine, 19 A., 9. 4., Bergen.
- Riiber, Caspara, f. Ræder, 71 A., 21. 3., Chr.ania.
- Riis, Andreas Ludvig, Glasmeister, 69 A., 12. 10., T.hjem, H: Elise, f. Ellingsen.
- , Emilie, fhv. Lærerinde, 90½ A., 5. 10., Chr.ania.
- , Fredrik, Stud. jur., 30. 8., Chr.ania.
- Ring, Fanny, Oberstl. P. C. R.s Datter, 77½ A., 2. 5., Chr.ania.
- Rinné, Caroline, f. Finstad, Bimester H. R.s Enke, 83 A., 14. 11., Chr.ania, bgr. Vestre Aker.

- Ritscher, Bertine, 87 A., 24. 2., Bergen.
- Ritter, Emilie Cecilie, f. Henckel, 78½ A., 18. 11., Chr.ania.
- Rogge, Amalie, f. Ibsen, 25. 11., Bergen.
- , Ingeborg, f. Schreuder, 80½ A., 27. 7., Bergen.
- Rognerud, Christian, 32 A., 22. 11., Chr.ania.
- Rognlien, B. M., 55 A., 16. 5., Chr.ania, H: Anna, f. Randers.
- Rojahn, Axel, Cand. pharm., 5. 3., Chr.ania, H: Margot, f. Michelsen.
- Rolfson, Rolf, 36½ A., 20. 12., Chr.ania.
- Roll, Albert Christian, Distriktslæge, 2. 5., T.hjem.
- Rolland, Inger Marie, f. Weseth, 56 A., 17. 7., Bergen.
- Rosendahl, Andrea, 94 A., 29. 7., Bergen.
- Rosenkilde, Nils, 10. 5., Fensal pr. Chr.sand, H: Aagot, f. Moe.
- Rosenvinge, S. Georg, 39 A., 13. 2., Chr.ania, H: Dordy, f. Eriksen.
- Rove, Carl A., Disponent, 55 A., 3. 6., Chr.ania, H: Gerda, f. Grønberg.
- Ruud, Maren Karine, f. Lund, 44 A., 16. 4., Chr.ania.
- Ryding, Wilhelmine, f. Schanke, 84 A., 3. 6., Lysaker.
- Rynning, Thor, Bogholder, 66 A., 3. 2., Chr.ania.
- Rytterager, Gunvor, f. Pedersen, 53 A., 28. 7., Boston.
- Røberg, Oscar, Direktør, 19. 12., Chr.ania.
- Røed, Chr., Gaardbruger, 84 A., 26. 11., Holmsbu, H: Gunhild, f. Berg.
- Røer, Martin H., fhv. Skibsf., 11. 11., Drøbak.
- Røhr, Hans Otto, Fabrikejer, 75 A., 3. 4., Chr.ania.
- Rømcke-Olsen, Gabriel, Cand. philos., fhv. Posteksped., 11. 3., Chr.ania.
- Rønneberg, Anne Birgithe, f. Narud, 49 A., 20. 6., Vestre Aker.
- , Carl E., Konsul, 57 A., 18. 4., Aalesund.
- , Henriche, f. Jondahl, 80 A., 19. 12., Stavanger.
- Rønning, Anna, 77 A., 10. 1., Chr.ania.
- Rønning, Hanna Margrethe, f. Oldenborg, 81½ A., 26. 6., Løkken, Tyholdtvejen, T.hjem.
- , Ingeborg, 44 A., 19. 4., T.hjem.
- Sagen, Martin C., fhv. Gaardb., 73½ A., 17. 11., Oslo.
- Sahl, Anna, 16. 2., Bergen.
- Sahlqvist, Laufen, fhv. Skibsf., 24. 4., Barkaaker, H: Elisabeth, f. Foster.
- Salicath, Frank, 16½ A., 5. 9., Chr.ania.
- Salvesen, Helene, f. Mollmann, 9. 9., Königsberg.
- , Marie, 77 A., 26. 6., Voie, Oddernes.
- , Salve I., Læge i Larvik, 53½ A., 15. 6., Chr.ania, H: Aagot, f. Astrup.
- Samsing, Anders Gregers, 43 A., 9. 3., Puenta Arenas.
- , Clemens Thue, fhv. Skibsf., 24. 11., Chr.ania.
- Sandberg, Martin, Handelsrejsende, 3. 6., Chr.ania, H: Aagot, f. Strøm.
- , Nicolai, 3. 11., Vestre Aker, H: Helene, f. Holter.
- Sandborg, P. Th., Kbmd., 8. 10., Aalesund.
- , Sverre, Konsul, 31 A., 13. 11., Aalesund, H: Gyda, f. Sødning.
- Saxe, L. J., Skovinspektør, 76 A., 18. 8., Askevoild, bgr. Røros.
- Saxlund, Marie, f. Thoresen, Toldopsynsm. S. S.s Enke, 80 A., 28. 12., Chr.ania.
- Schafranck, Wincent, Gartner, 77½ A., 17. 4., Holmestrand, H: Louise, f. Stahl.
- Schanche, Anna Abigael, 12. 4., Buenos Aires.
- , Pauline Kathinka, Provst Hans Schlütter S.s Enke, 77½ A., 11. 10., Chr.ania.
- Schelderup, Carl Nicolai, Maskinist, 6. 9., Dimmelsvik, bgr. Laxevaag, H: Karen, f. Skjervold.
- Schelven, Kirsten Ulrikke, f. Breda, 81 A., 7. 11., Tønset, bgr. Chr.sand.
- Schey, Sofie, f. Gjems, 9. 10., Chr.ania.
- Schildrop, Albertine, f. Gotaas, 74 A., 30. 1., Bergen.
- Schierning, Inga, f. Torgersen, 47½ A., 31. 5., Chr.ania.
- Schilling, Caroline, f. Stramboe, 80 A., 20. 10., Chr.ania.

- Schirmer, Harald Adolf, 31. 5., Chr.-ania.
- Schive, Christiane Ulrikke, 77 A., 23. 10., Chr.ania.
- Schiwe, Jacob Oxholm, Landskabsmaler, 24. 5., Lillehammer, H: Clara Oxholm, f. Lambrecht.
- Schjelderup, Einar, 20½ A., 21. 10., Chr.sand.
- Schjærwe, Hans Andreas, Kapt., 79 A., 20. 3., Chr.ania.
- Schjødt, Anna, f. Gundersen, 7. 4., Kongsvinger, bgr. Chr.ania.
- Schjøtt, Margrethe, 83½ A., 9. 10., Chr.ania.
- Schjøli, Christine, f. Holth, 59 A., 31. 1., Magnor.
- Schlytter, Carl Henrik Petter, Fotograf, 15. 10., Chr.ania, H: Augusta, f. Andresen.
- Schmidt, Adolf, Rentier, 65½ A., 9. 8., T.hjem.
- , Fredrikke, 80½ A., 8. 10., T.hjem.
- , Olaf, Redaktør, 45 A., 21. 2., Chr.ania.
- , Ørnulf, 31. 10., Stabæk, bgr. Chr.ania.
- Schreuder, Sigurd, Handelsreisende, 41 A., 24. 1., Bergen, H: Bertha, f. Tangen.
- Schrumpf, August, fhv. kgl. prøjsisk Major, R. af Jernkorset, f. 21. 8. 1835, d. 2. 3., Nordre Aarø, bgr. Chr.ania.
- Schrøder, Hans Wilhelm, fhv. Snedkerm., 81½ A., 21. 9., Chr.ania.
- Schulstad, Marie, f. Lund, 59 A., 26. 2., Vestre Aker.
- Schultz, Christian, Bogholder, 39 A., 2. 8., Perth Ambey N. J.
- , Emma, f. Schanche, 10. 4., Åbo.
- Schwabe, Gina, 57 A., 27. 1., T.hjem.
- Schwach, Julie, Enkefru, 80 A., 26. 5., Fr.hald.
- Schwings, Georgine, f. Bennetter, 23. 7., Bergen.
- Schøien, A. L., Guldsmed, 94½ A., 24. 1., Skien.
- , Karoline, 7. 11., Chr.ania.
- Schøning, Carl, Sognepræst, 22. 12., Chr.ania.
- , Jakobine, f. Aubert, 13. 11., Chr.ania, bgr. Larvik.
- Schøning, Sophus Johan, Telegrafb., 61½ A., 14. 5., Larvik.
- Schøyen, Antonia, 21. 1., Kongsvinger.
- Seeberg, Emil, Skibskapt., 80 A., 3. 10., Chr.ania.
- , Milla, 4. 8., Tønsberg.
- Seehusen, A., Bundtmager, 86¼ A., 23. 6., Arendal, H: Louise, f. Modenstrøm.
- Segelcke, Martha, f. Christie, 12. 5., Strømmen.
- , Therese, 81 A., 16. 2., Strømsø.
- Seip, Marcus, Oberstl., 18. 4., Bergen, bgr. Chr.ania.
- Selmer, Eveline Margrethe, f. Selmer, Forstmester J. W. Fleischer S.s Enke, 78 A., 18. 11., Skien.
- , Julie, Enkefru, 15. 10., Chr.ania.
- , Louise, f. Paulsen, 5. 8., Chr.ania.
- , Peter Martin, fhv. Distriktslæge, 72½ A., 9. 8., Kirkesæterøren i Kleven.
- Sem, Bergljot, 16½ A., 13. 4., Chr.ania.
- Semb, Hans H., fhv. Bagerm., 52 A., 3. 7., Høvik.
- , Rise Marie, 84½ A., 30. 11., Sem.
- Sevald, Gottliebe, f. Kuhnle, 4. 6., Bergen.
- Sevaldson, Mimi, 24. 4., Arendal.
- Shepherd, W. D., 16. 2., Lysaker.
- Singdahlsen, S. C., Byskriver, 67½ A., 6. 5., Chr.ania, H: Hortense, f. Lie.
- Simonsen, Herman Brunchorst Bredal, 1. 12., Bergen.
- , Josephine, f. Lodtz, 23. 5., Wisconsin, bgr. Chicago.
- , Peter Jens Arbo, fhv. Expeditør, 66 A., 4. 9., Chr.ania, H: Louise, f. Torgersen.
- Sjong, Mariane, f. Formann, 58½ A., 19. 10., Horten.
- Skancke, Amalie, f. Buck, 86½ A., 24. 3., Chr.ania.
- Skattum, Adolf, ORsagf., 50 A., 11. 11., Chr.ania, bgr. Gjøvik.
- Skavlan, Sigvald, fhv. Sognepræst, 72 A., 3. 11., Chr.ania.
- Skougaard, Henrik, Konsul, 70 A., 24. 12., Memel.
- Skramstad, Ludvig, Landskabsmaler, 27. 12., München, H: Emma, f. Guidotti.

- Smestad, Harald, Stud. jur., 23 A., 15. 11., Chr.ania, bgr. Ringsaker.
- Smit, Jens Gran, 81 A., 5. 2., Bergen.
- Smith, Harald, Grosserer, 11. 9., Chr.ania, H: Grethe, f. Eenberg.
- , Janna Margrethe, f. Wellen, 15. 7., Chr.ania.
- , Camma Marie, f. Christie, 19. 3., Vestre Aker.
- , Elias Anthon, Kbmd., 69 A., 21. 1., T.hjem, H: Anna, f. Røvig.
- , Henrik, 50 A., 8. 1., Watson, Minnesota.
- , Johan, Andreas Demand, 75 A., 2. 4., Chr.ania, H: Thea, f. Wiese.
- , Josefine, 11. 3., Larvik.
- Soelberg, Nils, fhv. Bankassistent, 68½ A., 2. 3., T.hjem, H: Johanna, f. Dahl.
- , Olaf, Baneingeniør, 18. 8., Holmestrand, bgr. Chr.ania, H: Maja, f. Ulrichsen.
- Solberg, Caroline, f. Brønne, 53 A., 14. 4., Præsthus pr. T.hjem.
- Sooth, Adolf, Kapt., 67½ A., 12. 4., Urskog.
- Stålhane, Emilie, f. Thorstensen, 76 A., 28. 2., Chr.ania.
- Stabell, Petter Oldenburg, 21. 11., Chr.ania.
- Stamer, Aadel, 2. 2., Chr.ania.
- Stang, Andreas, 16 A., Oktbr., »Dagtildo« Forlis i Hvite Havet.
- , Emil, fhv. Højesteretsassessor, 4. 7., Chr.ania.
- Stang-Mathiesen, Massagelæge, 70 A., 3. 2., Chr.ania.
- Steen, Bertrand, 39 A., 5. 2., Chr.ania, H: Charlotte, f. Wedvig.
- , Frantz, Bogtrykker, 5. 9., Vadsø.
- , Gerhard Wilhelm, 50½ A., 6. 1., Chr.ania.
- , Harald H. B., 74 A., 8. 2., Lillehammer, bgr. Vang.
- , Henrik Leif, 28. 6., Bergen.
- , Johannes, 49 A., 24. 7., T.hjem.
- , Marthinus, fhv. Mursvend, 81 A., 8. 1., Chr.ania.
- , Nils, Bankassistent, 31. 7., Chr.ania.
- , Thora, Frue, 82 A., 4. 4., Brevik, bgr. Østre Fr.stad.
- Steensaas, Peder T., Sognepræst, 18. 12., Næsset.
- Steinert, Wilhelm Emil, Tilsynsmand, 7. 9., Chr.ania.
- Stendahl, Hanna, 87 A., 15. 2., T.hjem.
- Stenersen, Fredrikke, f. Thorsted, 69 A., 30. 10., Hasler pr. Kbhvn., bgr. Frederiksberg.
- , Georg, Maskinmester, 64 A., 3. 7., Chr.ania, H: Ingeborg, f. Syvertsen.
- , Stener, 17½ A., 1. 1., Trysil.
- , Wilhelmine, f. Melbye, 77½ A., 12. 7., Chr.ania.
- Stenhammer, Ester Therese, 15½ A., 13. 11., Bækkelaget.
- Stenkjær, M., Kbmd., 59½ A., 16. 2., Stenkjær, H: Marie, f. Sverdrup.
- Stiegler, Josephine, f. Steinbuchel, 89 A., 22. 4., Bergen.
- Stixrud, Johan E., 8. 7., Fagervik pr. Tønsberg, H: Marie, f. Becher.
- Storm, Antonette Augusta, nær 90 A., 3. 8., Stavanger.
- , Halfdan Krüger, Adjunkt, 60 A., 2. 2., T.hjem, H: Christin, f. Greiner.
- Strai, Torkil, Trælasthandler, 59½ A., 28. 2., Chr.sand.
- Strand, Lina, Enkefru, 25. 3., Chr.ania.
- Strandwitz, Johanne, f. Nielsen, 68 A., 4. 5., Bergen.
- Stray, M. F., Bankdirektør, 67½ A., 9. 3., Chr.sand, H: Agnes, f. Olsen.
- Strøm, Andreas, 74½ A., 13. 11., Leikanger, Sogn, H: Anna, f. Knudsen.
- , Hagbart, Professor, Dr. med., 8. 4., Chr.ania, H: Louise, f. Hirsch.
- , Jens Edv., 74½ A., 11. 7., T.hjem, H: Olava, f. Haugan.
- , Johan Edvard, fhv. Murm., 75 A., 11. 11., Ski, bgr. Oslo, H: Charlotte, f. Mathisen.
- , Ole, Cand. pharm. og juris, 25. 12., Skarnes, H: Ruth, f. Lind.
- Stub, Gurianne, Enkefru, 90 A., 4. 1., Chr.ania.
- Styhr, Elisa, 16. 2., Chr.sand.
- , Elisa, 16. 2., Chr.ania.
- Støp, Johan, Cand. jur., fhv. Konsulatssekretær, 12. 1., Chr.ania.
- Støren, Emma Constance, 8. 3., Chr.ania.

- Suhr, Elise Marie, f. Kjøsterud, 75 A., 17. 2., Litsfield, Minnesota.
- Sundby, Johannes, Redaktør, 47 A., 5. 6., Chr.ania, H: Ada, f. Høst.
- Sunde, Abraham Egaas, 94 A., 4. 4., Flekkefjord.
- Sundt, Eilert, 68½ A., 3. 2., Paris.
- , Michael, Cand. mag., 81 A., 17. 10., Chr.ania, H: Eline, f. Bøckmann.
- Svanholm, Hans B., Agent, 23. 4., Chr.ania.
- Sverdrup, Georg, første Hofstaldmester, 29. 6., Chr.ania, H: Anna, f. Braunerhielm.
- Swane, Dorthea Wibe, 89 A., 14. 10., vestre Bærum.
- Swenson, Ingeborg, Ministerinde, 7. 5., Chr.ania.
- Sydnes, Yngvar, Stud. philol., 9. 11., Chr.ania.
- Synnes, O. M. P., Sognepræst, 70 A., 15. 12., Vestre Aker.
- Syversen, Axel, Barberm., 39½ A., 19. 11., Chr.ania, H: Antonie, f. Hall.
- Syversætre, G., 15. 4., Aasnæs.
- Syvtersen, H. C., fhv. Telegrafbestyrer, 1. 6., Chr.ania.
- Sørensen, Dorothea, f. Gjems, Provstinde, 89¾ A., 13. 2., Chr.ania.
- , Johanne Jensine, f. Tietjens, 48½ A., 15. 3., Bergen.
- Taasen, Christiane Augusta, f. Holm, 13. 5., Vestre Aker.
- Tabariés, Zølga, f. Tscherning, 28 A., 21. 10., Algier.
- Tallaksen, Peder, fhv. Forstander for Frikirken, 68½ A., 5. 3., Chr.ania, H: Ragnhild, f. Thorkelsen.
- Tandberg, Peter, Kbmd., 67½ A., 20. 2., Chr.ania, H: Poulina, f. Sætrang.
- , Thomine, 4. 6., Porsgrund.
- , Thora, f. Heiberg, 14. 11., Chr.ania.
- Thams, Morten Album, ORsagf., 49 A., 8. 11., Chr.ania.
- Thaulow, Fr., Generallojtnant, 71½ A., 24. 4., Chr.ania.
- Theigler, Maren Sofie, f. Marthinsen, 61 A., 21. 4., Høvik.
- Theisen, Anna Cecilie, 27 A., 10. 1., Oslo.
- , Johanne Theodora, 19. 2., Ullern.
- Thelander, Fritz Wilhelm, 30 A., 20. 4., San-Francisco.
- Thesen, Thea, f. Nissen, 75 A., 8. 3., Aure, bgr. Chr.sund.
- Thinn, Hanna, Enkefru, 3. 1., Oslo.
- Thive, Johan Christian, Direktør, 8. 11., Chr.ania, H: Ida, f. Rørdam.
- Thome, Johan Andreas, Fabrikbestyrer, 62½ A., 24. 7., Chr.ania, H: Alfild, f. Schrøder.
- Thomesen, Magdalene, f. Flood, 80½ A., 16. 3., Chr.ania.
- Thommesen, Henriette, f. Fleischer, 30. 6., Chr.ania.
- Thomsen, Christine, 16. 3., Bergen.
- Thorkelsen, Rudolph, Toldb., 79¾ A., 26. 1., Chr.ania, H: Sina, f. Hallén.
- Thorkildsen, Johan, fhv. Kapt. paa Skoleskibet, 72 9/12 A., 12. 1., Lier, H: Karen, f. Nilsen.
- Thorne, Johan Fredrik, Apoteker, 22. 9., Slemdal, H: Julia Zoraida, f. de Castro.
- Thorsen, Fredrik Valdemar Hvoslef, 28 A., 20. 8., Chr.ania.
- , Helga, Enkefru, 85 A., 8. 12., Sunde (pr. Bergen).
- , Louise Joachime, f. Schlanbusch, 75½ A., 25. 12., Arendal.
- Thow, Thow, 74 A., 26. 4., Skien.
- Thrane, Magdalene, 79½ A., 26. 10., Vardø.
- Thronsdén, Albert Probst, 14. 1., Tacoma.
- Thune, Halvor, 31. 3., Chr.ania, H: Anna, f. Thomassen.
- Thurmann, Anne Sofie, f. Middelfart, 6. 11., Chr.ania.
- , Hjalmar, 20. 5., Chr.ania.
- Thygesen, Elisabeth, 20. 10., Chr.ania.
- Tiemroth, Carl, Cand. phil., 21. 9., Chr.ania, H: Randi, Datter Edith.
- Tisell, Claes, Søskapt., 8. 4., Partilled, Gøteborg, H: Alvide, f. Soot.
- Tobiesen, Dagny, f. Dessen, 11. 3., Kongsberg.
- , Filip, 23½ A., 12. 4., Lier.
- , Otto Eilert, Ingeniør, 7. 9., Risør.
- Torgersen, Anna Marie, Enkefru, 61½ A., 29. 2., T.hjem.
- , Arnt, fhv. Styrmand, 80½ A., 8. 11., Chr.ania.
- , Ingeborg, Bagerm., O. J. T.s Enke, 89 A., 31. 3., Chr.ania.
- Tornøe, Helene, 81 A., 17. 6., Bergen.
- Torp, Johan Edvard, 29. 3., Chr.ania.
- , Olaf, Klokker, 28. 5., Chr.ania, bgr. Fr.stad, H: Bertha, f. Aas.

- Torstensen, Hans Jacob, Skibsf., 37 A., 19. 5., Port Antonio, Jamaica, H: Agnes, f. Helmers i Bergen.
- Trondsen, Magne, 86½ A., 29. 10., Alvøen, H: Divert, f. Meyer.
- Trønnes, Anne K., 51 A., 24. 1., Stai.
- Tscherning, Anna, f. Oppegaard, 66½ A., 22. 5., Chr.ania.
- Tschudowski, Bjørn Michail, 29. 1., Chr.ania.
- Tvedt, R. N., fhv. Døvtumlærer, 78 A., 4. 8., Chr.ania.
- Tønder, Mathea, 3. 11., Chr.ania.
- Tønnesen, Hans Christian, 76 A., 25. 1., Chr.ania.
- , Jens Stenberg, 76½ A., 27. 4., Chr.sand, H: Amalie, f. Olsen.
- Ugland, Ulrika Eleonora, f. Huldt, 82 A., 18. 3., Arendal.
- Ulrich, Jenny Augusta, f. Hansen, 22. 10., Chr.ania.
- Undall, Johan, Agent, 30. 10., Chr.ania, H: Maja, f. Hansen.
- Undseth, Øllegaard Christine, f. Dahl, 10. 5., T.hjem.
- Urbye, Elisabeth Sofie, 27. 6., Bergen.
- Ursin, Christopher, Organist, 43 A., 16. 4., San José, Californien.
- Utne, A., fhv. Overlærer, 82½ A., 2. 2., Chr.ania.
- Valeur, Christian, Skomagerm., 72½ A., 29. 3., Bergen.
- Vauvert, Else Cathrine, f. Wright, 73 A., 13. 3., Porsgrund.
- Vellesen, Olina, f. Gudmestad, 66 10/12 A., 9. 5., Enebak.
- Vemmestad, Agnes, f. Bruun, 2. 3., Porsgrund.
- Vibe, Ferdinand Ludvig, Ingeniør, 30. 12., Chr.ania, H: Johanne, f. Nicolaysen.
- Vinsnes, Elisabeth, 8. 8., Eidskogen.
- Vogel, Oluf Jørgen, 46A., 19.1., Chr.ania.
- Vogt, Fredrikke, f. Dahm, 14. 5., Tromsø.
- , Jørgen H., Konsul, 76½ A., 30. 12., Moss, H: Agnes, f. Smith.
- Voss, Olav, Skuespiller, 17. 5., Chr.ania.
- Waage, Louise, 12. 12., Bergen.
- Wager, Henriette, f. Urdahl, 20. 12., Chr.ania.
- Wahl, Anne, f. Torgersen, 85½ A., 30. 5., Chr.ania.
- Wahl, Edw., Kbmnd., 72 A., 30. 7., Heimdal pr. T.hjem.
- , Inga Dorthea, f. Waardal, 38½ A., 15. 10., Bergen.
- Waitz, Heinrich Georg, Maskinmester, 60½ A., 17. 6., Chr.ania, H: Constance, f. Thorgersen.
- Waldenstrøm, Marie Elise, Enkefru, 79 A., 30. 12., Chr.ania.
- Wallem, Magdalene Cecilia, f. Steffensen, 64 A., 31. 7., Bergen.
- Wallin, Karen, f. Vold, 24. 2., Sandvik.
- Wang, Oscar, Ingeniør, 24 A., 9. 9., Vestre Aker.
- Wangsemb, Karen, f. Digre, 83½ A., 17. 11., T.hjem.
- Warncke, Erik, 9. 6., Bergen.
- Wedege, Hans Michal, 72 A., 8. 10., Bjørnør, H: Trine, f. Normann.
- Wedø, Benjamin, 50 A., 26. 10., T.hjem, bgr. Frøya.
- Weiss, Ernst August, 7. 8., Aarhus, H: Wilhelmine, f. Rambech.
- , Gina, f. Skui, 80 A., 30. 12., Chr.ania.
- Weisser, Marie, Enkefru, 84 A., 5. 9., Chr.ania.
- Wendell, Emma, 85 A., 4. 10., Lillehammer.
- Werner, Anne Jørgine Wilhelmine, 69 A., 19. 8., Bergen.
- , G. A., fhv. Konditor, 80 A., 8. 3., Bergen.
- , Hilda, 16. 3., Chr.ania.
- Werring, Alexia, f. Holm, 8. 4., Chr.ania.
- Wesmann, Cathrine, 29. 2., Asker.
- Wessel, Einar, fhv. Kbmnd., 58 A., 15. 6., Kongsberg.
- , Hans Nicolay, 7. 2., Chr.ania, H: Lolla, f. Dahl.
- Westergaard, Hanna, 2. 9., Hamburg.
- Westmørk, Malene, 67 A., 14. 5., Chr.ania.
- Wetlesen, Kaia, 25. 8., Fr.stad.
- Wettergreen, C. F., Cand. jur., fhv. Lensmand, 12. 9., Chr.ania.
- , Christian Severin Bloch Wille, 59 A., 29. 7., Chr.ania.
- , Magdalene, Lærerinde, 64 A., 7. 9., Chr.ania.
- Wexelsen, Wilhelm Andreas, Cand. jur., 26. 12., T.hjem.
- Whist, Elling, Stationsformand, 21. 4., Værdalen.

- Wickmann, Jenny, 26 A., 4. 8., Bergen.
 Widding, J. Fredrik, 70 A., 9. 4., San Pedro.
 Weise, Anne Sophie, 2. 3., Chr.ania.
 —, Augusta Wilhelmine Angell-, 15. 1., Fr.stad.
 —, Hallfrid Marie, 26. 12., Haderup pr. Skive.
 Wigen, Mary, 84 A., 13. 5., T.hjem.
 Wilhelmsen, Anton, Skibsreder, 74 A., 22. 9., Oslo.
 —, L. H., Grosserer, 56 A., 3. 5., T.hjem, H: Jacoba, f. Olsen.
 Wille, Selma Kathrine, 42½ A., 9. 8., Tomter.
 Williamsen, Kitty, f. Hals, 47 A., 26. 7., Chr.sund.
 Willms, Jacob Anton, Bogbinder, 44½ A., 2. 6., Chr.ania, bgr. Kongsberg.
 Winckler, H., Rørlægger, 89 A., 11. 3., Selsbak (T.hjem).
 Wingaard (Nilsen), Haldis, 30. 11., Bergen.
 Winsnes, Christian Lind, Skovforvalter, 14. 6., Otta, bgr. Vestre Slidre, H: Anna, f. Torkilsen.
 —, Fredrik, fhv. Skibsf., 70½ A., 28. 4., Chr.ania, H: Mathilde, f. Sinding.
 —, Nathalie, f. Aagaard, 87 A., 1. 3., Chr.ania.
 With, Johannes N., 27. 10., Kbhvn., bgr. Chr.ania.
 Wold, Adolf, Handelsrejsende, 2. 9., Chr.ania, H: Tally, f. Egeberg.
 —, C. H., Dampskibsf., 2. 9., Alicante, Spanien.
 —, Helene Josefine Eriksen, f. Semb, 79 A., 19. 2., Holmestrand.
 Wold, Marie Cecilia, 12. 9., Bergen.
 Wolff, Louise, 55½ A., 14. 4., Nordene
 —, Wilhelm, Bygningskonduktør, 62 A., 9. 10., Arvika, H: Gustava, f. Gundersen i Chr.ania.
 Wollebæk, Anine Julie, f. Dahl, 23. 5., Lier.
 —, Mathea, 5. 11., Lier.
 Wraamann, Christine, 70 A., 1. 4., Chr.ania.
 Wrathall, John, Clogmaker, 70 A., 11. 12., Bergen.
 Wriedt, Grethe, Enkefru, 30. 10., Drammen.
 Wright, Edel Fredrikke, f. Bye, 12. 11., Porsgrund.
 —, Fredrik, A., 70¾ A., 21. 3., Bjørntvedt ved Porsgrund, H: Olalia, f. Tveten.
 Young, Jørgen, 9. 7., Østre Aker.
 Zahl, Poul, Adjunkt, 6. 6., Kbhvn.
 Zakariassen, Anna, 31. 8., Bergen.
 Ziener, Dagne, 70½ A., 27. 10., Chr.ania.
 Oehlschläger, Bodil, f. Juell, Kammerjunkerinde, 24. 6., Kbhvn.
 Oestreich, Christiane, f. Behrens, 67 A., 15. 8., Bergen.
 Øhr, Louise, f. Colbjørnsen, 88½ A., 4. 8., Chr.ania.
 Øien, Andreas, Aktuar, 9. 10., Kbhvn., H: Sigrid, f. Østvold.
 Østrem, H. C., Grosserer, 3. 10., Chr.ania, H: Thalia, f. Semb.
 —, Robert Muldrup, Toldb., 77½ A., 11. 12., Borøen.
 Øverland, Ragnhild, 24. 2., Chr.ania.
 Øyen, H. Sev., fhv. Postm., 81 A., 23. 7., Stavanger.

Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie.

Medlemsbidraget er 6 Kr. aarlig.

Samfundet har siden dets Stiftelse i 1879 udgivet:

Personalhistorisk Tidsskrift.

1. Række, Bind I—III (1880—82) ved *F. Krarup*.
1. — , — IV—VI (1883—85) ved *G. L. Wad*.
2. — , — I—IV (1886—89) ved *G. L. Wad*.
2. — , — V—VI (1890—91) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — I—III (1892—94) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — IV—VI (1895—97) ved *G. L. Grove*.
4. — , — I—II (1898—99) ved *C. E. A. Schøller*.
4. — , — III—VI (1900—03) ved *G. L. Grove*.
5. — , — I—VI (1904—09) ved *G. L. Grove*.
6. — , — I (1910) ved *G. L. Grove og Poul Hennings*.
6. — , — II—III (1911—12) ved *Poul Hennings*.

Prisen for Aargangene 1881—1903 (1880 er udsolgt) er nedsat til 3 Kr. for hvert Bind, og Prisen for hver af de fire første Rækker til 10 Kr., for 1881—91 samlede til 15 Kr.

Bogladeprisen for det enkelte Bind er 9 Kr. — Enkelte Hefter sælges ikke.

Foruden det aarlige Navneregister i Tidsskriftet findes i Aargangen 1892 Indholdsfortegnelse for 1.—2. Række (1880—91) og i Aargangen 1904 Indholdsfortegnelse for 3.—4. Række (1892—1903).

Danmark=Norges Len og Lensmænd 1596—1660, ved Kr. Erslev.

For Medlemmer 1 Kr. — Bogladepris 1 Kr. 50 Øre.

Hof- og Statskalendere.

Den tyske Udgave indtil 1864 og den danske Udgave fra før 1821 søges. Billet, med Angivelse af Pris pr. Aargang, udbedes til Tidsskriftets Redaktørs Kontor, Amagertorv 24.

„DANSK ADELSBLAD“

(Redaktør: Arkivregistrator **P. B. Grandjean**)

udgives fra Nytaar af **Dansk Adels Forbund** med 12 aarlige Numre, indeholdende bl. a. personalhistorisk og genealogisk Stof. Abonnement — 2 Kr. aarlig — tegnes ved skriftlig Henvendelse til Forbundets Bureau, Dronningens Tværgade 7.

UDDRAG AF GYLDENDALS STORE PRISNEDSÆTTELSE

Biografier og Brevsamlinger.

Memoirer.

Nr.		Før.	Nu.
1613	Bauditz, Waldemar Gustav Otto , Livserindringer. 1903 (261 S.).....	4.00	1.00
1615	Bjelke, Jørgen , Generalløjtnant, Selvbiografi. Udgiven af <i>J. A. Fridericia</i> . 1890 (200 S.).....	3.75	0.75
1619	Bruun, Chr. , Erindringer fra det gamle kongelige Bibliotek. 1906 (62 S.).....	2.00	0.50
1620	Bræstrup , Gehejmekonferensraad, Efterladte Papirer fra 1813—1814. 1894 (255 S.).....	3.50	0.50
1626	Clausen, Julius , Af Orla Lehmanns Papirer. Bidrag til Danmarks Tidshistorie i det XIX Aarhundrede. 1903 (247 S.).	4.00	1.00
1628	Dockum, C. van , Livserindringer. Udg. af <i>Wm. Carstensen</i> . 1893. (389 S.).....	6.50	2.00
1634	Falkenstjerne, F. , Anton Frederik Tscherning. Et lille Mindeskrift. 1895 (32 S.).....	0.25	0.10
1637	Fortegnelse over den danske personalhistoriske Literatur fra ældste Tid til 1830. 1896 (658 S.).....	8.00	1.50
1645	Hogan, James Francis , En deporteret Konge eller Beretning om Jørgen Jürgensen, Konge af Island m. m. 1892 (156 S.)	2.00	0.75
1655	Jørgensen, A. D. , En Redegørelse for min Udvikling og mit Forfatterskab. 1901 (188 S.).....	3.00	0.50
1659	Lauridsen, P. , Vitus I. Bering og de russiske Opdagelsesrejser fra 1725—43. Med Kaart og Ill. 1885 (210 S.).....	3.00	0.50
1660	Liebenberg, F. L. , Nogle Optegnelser om mit Levned. 1894 (143 S.).....	2.00	0.50
1665	Malling, H. A. , Efterladte Erindringer og Betragtninger. 1894 (169 S.).....	2.25	0.35
1669	Monrad, Johan , Selvbiografi (1638—1692). Udgivet af <i>S. Birket Smith</i> . 1888 (XIV + 136 S.).....	1.75	0.50
1672	Mynster, C. L. N. , Meddelelser fra Frederik Münters og Frederikke Münters Ungdom. 1883. (105 S.).....	1.50	0.25
1679	Rantzau-Breitenburg, Greve , Erindringer fra Kong Frederik VI's Tid. Udgivne af <i>Louis Bobé</i> . 1900 (198 S.).....	3.25	1.00
1680	Rasmussen, R. P. , Sognepræst, Dr. theol. Vilhelm Rothe. Et Omrids af hans Liv og Forfatterskab. 1906 (157 S.).....	3.00	0.50
1697	Æreboe, Rasmus , Autobiografi (1685—1744). Udgivet af <i>G. L. Grove</i> . 1889 (260 S. + 1 Stamtavle).....	3.50	0.75

Det komplette Katalog indeholdende 2526 Numre
faas paa Forlangende i enhver Boghandel.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG